ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

BUDDHIST PSYCHOLOGAL FACTORS AFFECTING ETHICAL BEHAVIOR OF BORDER PATROL POLICE

ร้อยตำรวจเอกวรพล คัดพันธุ์

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

ร้อยตำรวจเอกวรพล คัดพันธุ์

ดุษฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๙

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Buddhist Psychologal Factors Affecting Ethical Behaviors of Border Patrol Police

Police Captain Vorapon Kutpun

A **Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of**
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Buddhist Psychology)
Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Bangkok,Thailand
C.E.2016

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีบุคลากรมากมาย และงานรับผิดชอบที่เกี่ยวกับสังคมที่วุ่นวายที่เกี่ยวกับชีวิต ทรัพย์สิน และผลประโยชน์ต่างๆ ของบุคคล กลุ่มชน องค์การต่างๆ หลายระดับ รวมถึงการพิทักษ์รักษาความยุติธรรมให้เกิดมีแก่สังคมไทย ดังนั้นบุคลากรทุกนายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ต้องพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากสภาวการณ์ในยุคนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ข้อมูลข่าวสาร วิธีการของผู้กระทำผิดต่อสิทธิส่วนบุคคล ทำร้ายกัน เพื่อเอาประโยชน์ส่วนตัว หรือทำไปเพราะความโลภ ต้องการ ความเห็นแก่ตัว การเอารัดเอาเปรียบ หาเช่นฆ่า การผิดศีลธรรมจารีตประเพณี การผิดกฎหมายในด้านต่าง ๆ สร้างอาชญากรรมส่งผลร้ายต่อสังคมอย่างมากมาย งานคดีต่าง ๆ ที่ทางสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ต้องติดตามรับผิดชอบนั้นมากมาย ทางกองบัญชาการการศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงต้องพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลากรให้มีความเข้มแข็งทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วยหลักธรรม เพื่อรับกับงานที่ทำหนักมากของสังคมและหาทางที่จะทำให้ชีวิตและสังคมมนุษย์ดีขึ้น[๑]

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ หมวด ๕ ระบุในเรื่องวินัยและการรักษาวินัย ข้าราชการตำรวจต้องถือและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี และจรรยาบรรณของตำรวจตามที่กำหนด มาตรา ๗๘ การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่ การไม่รักษาวินัยตามที่บัญญัติเป็นข้อปฏิบัติและข้อห้ามในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และเที่ยงธรรม เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาลโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการ ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างข้าราชการด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการ หรือในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้า และด้วยความสุภาพเรียบร้อยโดยห้ามมิให้ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการหรือในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวกับหน้าที่ของตน ต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างข้าราชการตำรวจ ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้งถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย ต้องไม่ใช้กิริยาวาจาหรือประพฤติตนในลักษณะที่ไม่สมควร ต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว ต้องไม่กระทำการ

---

[๑]พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตฺโต),**การศึกษากับการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๒),หน้า ๙.

หรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน เป็นต้น[๒]

กองบัญชาการศึกษาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและพัฒนาคุณธรรมของข้าราชการตำรวจ มีหน้าที่กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งรณรงค์ ส่งเสริม ประชาสอดคล้องเผยแพร่ กำหนดหลักสูตร พัฒนาและฝึกอบรมข้าราชการตำรวจที่เกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณ รวมทั้งสร้างเครือข่ายทั้งภายในและนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจให้เทียบเท่าระดับสากล

ตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเพื่อประกาศเชิดชูเกียรติหน่วยงานและข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ รวมทั้งแผนดำเนินงานตามความในวรรคแรกให้กองบัญชาการศึกษาเสนอขอความเห็นชอบตามลำดับชั้น และต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ตร. ด้วย

อำนาจและหน้าที่ของกองบัญชาการศึกษาในฐานะที่เป็นศูนย์ส่งเสริมจริยธรรมและและพัฒนาคุณธรรมให้กับข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ โดยปฏิบัติหน้าที่ ดังนี้[๓]

๑. กำหนดตัวชี้วัดและหลักเกณฑ์การประเมินเชิดชูเกียรติเสนอ ก.ตร.

๒. รณรงค์ส่งเสริมประชาสอดคล้อง

๓. กำหนดหลักสูตร พัฒนาและฝึกอบรม

๔. สร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ผ่านมา กองบัญชาการศึกษาได้นำแนวนโยบายดังกล่าวมา เพื่อส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจ เพื่อนำมาเป็นแนวทางให้ข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประพฤติปฏิบัติกันตลอดมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เห็นเป็นกระบวนการที่มีรูปธรรมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม พุทธศาสนาเองก็มีหลักสำคัญที่ส่งเสริมจริยธรรมของตำรวจด้วย ดังนั้น ในส่วนของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จึงอยากเอาหลักการทางพุทธศาสนามาพัฒนาและเสริมสร้างพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนดูบ้าง และศึกษาดูว่าหากเอาแนวทางหลักธรรมการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ และหลักพุทธจิตวิทยาทางพระพุทธศาสนามาประกอบและควบคู่กับจริยธรรมของตำรวจ มาใช้กับตำรวจตระเวนขายแดน ซึ่งมีลักษณะงาน เฉพาะ

---

[๒] สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,**พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗**,โรงพิมพ์ตำรวจเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร , ๒๕๕๔ หน้า ๓.

[๓] สำนักงานจเรตำรวจ,**คู่มือแนวทางการปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๒ แก้ไข พ.ศ.๒๕๕๓)**(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,๒๕๕๓) , หน้า ๒๒๓-๒๒๕.

และแตกต่างจากข้าราชการตำรวจหน่วยอื่น จะเป็นอย่างไร ในการศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาหลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์

๑.๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)และระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ(Quality Research)โดยผู้จัดทำการศึกษาทั้งข้อมูลเอกสาร และ ภาคสนาม โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหาโดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัยไว้ ดังนี้

๑.๓.๑.๑ วิจัยเชิงเอกสาร(Documentary Research)โดยการศึกษาเอกสารชั้นต้นในด้านเอกสารปฐมภูมิ (Primary sources) โดยศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ โดยรวบรวมข้อมูลจากพระไตรปิฎก อรรถกถา และหนังสือสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทางด้านจิตวิทยา ตำรา บทความ หนังสือพิมพ์และวรรณกรรมต่างๆชั้นรองหรือเอกสารทุติยภูมิ(Secondary sources)โดยศึกษางานเขียนของนักวิชาการ ตลอดจนผู้รู้ทางพระพุทธศาสนา หนังสือ บทความ วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๑.๒ การเก็บข้อมูลจาการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก(In-depth interview)ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ระดับสัญญาบัตร ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งงานต่างๆ และ มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจ ในหน่วยงานของหน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๐ คน ในการให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ในการศึกษาปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ที่เต็มใจและมีเวลาในการให้สัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group discussion)ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มสัมภาษณ์แบบเชิงลึก การสนทนากลุ่มแบบเจาะจงจัดทำขึ้นเพื่อหาความสอดคล้องกับการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ที่เกี่ยวกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ สามารถอ้างอิงและให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะประชากร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน โดยมีวิธีในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

๑.ใช้แบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๔๒๐ นาย โดยเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร (ระดับผู้บังคับบัญชา) จำนวน ๒๐ นาย เป็นข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานอีก จำนวน ๔๐๐ นาย รวมทั้งสิ้น ๔๒๐ นาย ตามตารางข้อมูลดังนี้

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร (ระดับผู้บังคับบัญชา)	ข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงาน	จำนวน
บก.ตชด.ภาค ๑	๕	๑๐๐	๑๐๕
บก.ตชด.ภาค ๒	๕	๑๐๐	๑๐๕
บก.ตชด.ภาค ๓	๕	๑๐๐	๑๐๕
บก.ตชด.ภาค ๔	๕	๑๐๐	๑๐๕
		รวมทั้งสิ้น	๔๒๐

ตารางที่ ๑.๑ ตารางข้อมูลแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง

๒.การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก(In-depth interview)ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ต่างๆจำนวน ๑๐ คน ในการให้ข้อมูลสำคัญ(Key Informant) ในการศึกษาปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ที่เต็มใจและมีเวลาในการให้สัมภาษณ์

๓.การสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group discussion)การคัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๐ คน ในการให้ข้อมูลหลัก ที่ไม่อยู่ในกลุ่มสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) ที่เกี่ยวกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านแนวคิดทฤษฎี ได้แก่ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านแนวความคิด ทฤษฎีการวิจัยไว้ ดังนี้.-

๑.๓.๓.๑.ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ๑) หลักไตรสิกขา

๒) หลักมรรค ๘

๓) หลักภาวนา ๔

๑.๓.๓.๒ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมข้าราชการตำรวจ

๑.ความหมายของจริยธรรม

๒.ลักษณะของจริยธรรม

๓.ประเภทของจริยธรรม

๔.ประโยชน์ของจริยธรรม

๕.ความสำคัญของจริยธรรม

๖.องค์ประกอบของจริยธรรม

๗.ขอบข่ายของจริยธรรม

๘.คุณค่าของการประพฤติตนเป็นตำรวจที่มีจริยธรรม

๙.แนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

๑๐.จริยธรรมของตำรวจตามที่ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)กำหนด

๑.๓.๓.๓ แนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

๑.ความหมายของพฤติกรรม

๒.องค์ประกอบของพฤติกรรม

๓.ประเภทของพฤติกรรม

๔.ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรม

๕.กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรม

๖.พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำผิด

๗.ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ โลแรนส์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg : Stages of Moral Development Theory) Lawrence Kohlberg

๗.๒ ทฤษฎีพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น

(ลาซันและลาฟาสโต : Lason and la Fasto)

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการ ช่วงเวลาที่ทำการวิจัยคือ

๑.๓.๔.๑ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ตั้งแต่เดือน มีนาคม ๒๕๕๗ ถึง เดือน ตุลาคม ๒๕๕๘ รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น ๘ เดือน

๑.๓.๔.๒ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ๒๕๕๗ ถึง เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น ๗ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของของมนุษย์ เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นอย่างไร

๑.๔.๓ ผลการวิเคราะห์หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ตามหลักพุทธจิตวิทยาเป็นอย่างไร

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐาน เพื่อเป็นกรอบในการวิจัยดังต่อไปนี้

๑.ปัจจัยแนวพุทธศาสนา ได้แก่ หลักไตรสิกขา หลักมรรคมีองค์ ๘ และหลักภาวนา ๔

๒.ปัจจัยแนวจิตวิทยา ได้แก่ พฤติกรรมภายใน และ พฤติกรรมภายนอกเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา หมายถึง ลักษณะต่างๆของส่วนบุคคล ความรู้สึกนึกคิด ที่มีผลต่อพฤติกรรม ความคิดเห็น วิธีปฏิบัติ ทำให้เกิดผลด้านจิตใจทางหลักธรรมด้านพุทธศาสนาและที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตะเวนชายแดน มาประพฤติและปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคน พัฒนาชีวิต และ หน้าที่การทำงาน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน ที่แสดงออกมาในเชิงหลักธรรมที่เป็นข้อควรประพฤติ ปฏิบัติ ต่างๆ ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา หรือแนวทางของการประพฤติ รวมถึงหลักธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติที่ตำรวจตระเวนชายแดนใช้ปฏิบัติหน้าที่

ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง บุคคลซึ่งรับการบรรจุแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจาก ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ หน่วยงานอื่นของรัฐด้วย [๔]

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบหลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบการสังเคราะห์หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

---

[๔] สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ,**คู่มือเสริมสร้างการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ,** โรงพิมพ์ตำรวจ ถนนเศรษฐศิริ ดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐, กันยายน ๒๕๕๔

บทที่ ๒
แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยเรื่อง”ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน”(Buddhist Psychological Factors Affecting Ethical Behaviors of Border Patrol Police) เป็นการกล่าวถึง หลักการและแนวคิด ทฤษฎี และหลักการที่ที่เกี่ยวกับ “ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน” อีกทั้งค้นหาปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา เช่น ศีล ปัญญา สมาธิ มรรค ๘ และหลักภาวนา ๔ ซึ่งอยู่ในหลักของพุทธศาสนา ที่จะทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งประกอบด้วยหลักการของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ เนื้อหา คือ จริยธรรม อุดมคติ คุณธรรม จรรยาบรรณ ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนเปลี่ยนไป นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้ศึกษาถึงแนวคิดทฤษฎีจากงานวิจัยอื่นๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับตำรวจตระเวนชายแดน ในด้านต่างๆ ผู้ศึกษาได้ข้อมูลที่รวบรวมมาจาก ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัย เอกสารทางวิชาการของผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้ศึกษาได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ

สำหรับปัจจัยทางหลักธรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าหลักพุทธธรรมต่างๆ จากพระไตรปิฎก และหนังสือธรรมะต่างๆ เพื่อค้นหาหลักธรรมที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อให้การศึกษานี้สามารถครอบคลุมถึงเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและจะขอกล่าวถึงความหมาย ที่มารูปแบบและมาตรฐานทางจริยธรรม จริยธรรมของตำรวจที่ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗ ฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๕๔ โดยนำเอา กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจฉบับที่ ๒ (ฉบับแก้ไขใหม่) พ.ศ.๒๕๕๓ ที่กำหนดไว้ ดังนี้ในบทนี้ผู้ศึกษาได้แบ่งหัวข้อต่างๆ ดังนี้

๑.หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์

๒.ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๓.หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา

จากการแบ่งงานออกเป็นหัวข้อนี้ทำให้ข้อมูลในด้านทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะสมบูรณ์แบบได้มากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้องานได้จากหัวข้อต่างๆ ดังนี้

๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๒.๑.๑ หลักไตรสิกขา

๒.๑.๒ หลักมรรค ๘

๒.๑.๓ หลักภาวนา ๔

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมข้าราชการตำรวจ
๒.๒.๑ ความหมายของจริยธรรม
๒.๒.๒ ลักษณะของจริยธรรม
๒.๒.๓ ประเภทของจริยธรรม
๒.๒.๔ ประโยชน์ของจริยธรรม
๒.๒.๕ ความสำคัญของจริยธรรม
๒.๒.๖ องค์ประกอบของจริยธรรม
๒.๒.๗ ขอบข่ายของจริยธรรม
๒.๒.๘ คุณค่าของการประพฤติตนเป็นตำรวจที่มีจริยธรรม
๒.๒.๙ แนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ
๒.๒.๑๐ จริยธรรมของตำรวจตามที่ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)กำหนด
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ
๒.๓.๑.ความหมายของพฤติกรรม
๒.๓.๒.องค์ประกอบของพฤติกรรม
๒.๓.๓ ประเภทของพฤติกรรม
๒.๓.๔ ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรม
๒.๓.๕ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรม
๒.๓.๖ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำผิด
๒.๓.๗. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
๒.๓.๗.๑ โลแรนส์ โคลเบอร์ก(Lawrence Kohlberg : Stages of Moral Development Theory) Lawrence Kohlberg
๒.๓.๗.๒ ทฤษฎีพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น(ลาซันและลาฟาสโต : Lason and la Fasto)
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒.๕ กรอบงานวิจัย

๒.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจ

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความสำคัญเปรียบได้กับเป็นหัวใจหลักที่ใช้ในการแก้ปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของข้าราชการตำรวจในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักธรรมต่างๆ ที่มีความเหมาะสมในการประยุกต์ใช้เปรียบเทียบและควบคู่กับทฤษฎีตะวันตกเพื่อเป็นพิจารณาส่งผลต่อพฤติกรรมของข้าราชการตำรวจ หลักธรรมที่สำคัญ ได้แก่

๑.หลักไตรสิกขา

๒.หลักมรรค ๘

๓.หลักภาวนา ๔

๒.๑.๑ หลักไตรสิกขา

ไตรสิกขา หรือ สิกขา ๓ หมายถึงข้อสำหรับศึกษา, การศึกษาข้อปฏิบัติที่พึงศึกษา, การฝึกฝนอบรมตนในเรื่องที่พึงศึกษา ๓ อย่างนี้คือแนวคิดของผู้วิจัยจัดทำเป็นวิชาการ

สิกขาขั้นแรกที่สุด เราเรียกว่า "ศีล"ซึ่งหมายถึงการประพฤติดี ประพฤติถูกต้องตามหลักทั่วๆ ไป ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนและไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน มีจำแนกไว้เป็น ศีล๕ ศีล๘ ศีล๒๒๗ หรืออื่นๆ อีกเป็นการปฏิบัติเพื่อความสงบเรียบร้อยปราศจากโทษขั้นต้นๆ ทางกาย ทางวาจา ของต้น ที่ที่เกี่ยวกับสังคมและส่วนรวม หรือที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่จำเป็นแก่การเป็นอยู่

สิกขาขั้นที่ ๒ เรียกว่า"สมาธิ"ข้อนี้ได้แก่การบังคับจิตใจของตัวเองไว้ให้อยู่ในสภาพที่จะทำประโยชน์ให้มากที่สุดตามที่ต้นต้องการ ขอให้ตั้งข้อสังเกตุความหมายของคำว่า"สมาธิ"ไว้ให้ถูกต้อง โดยมากท่านทั้งหลายย่อมจะได้ฟังมาว่า สมาธินั้นคือจิตที่ตั้งมั่นแน่วแน่ นิ่งเหมือนท่อนไม้หรือ มักว่าเป็นจิตที่สงบ เป็นจิตที่บริสุทธิ์แต่ลักษณะเพียง ๒ อย่างนั้น ไม่ใช่ความหมายอันแท้จริงของสมาธิ การกล่าวเช่นนี้มีหลักใน พุทธวจนะ นั่นเอง พระพุทธองค์ทรงแสดงลักษณะของจิตด้วยคำอีกคำหนึ่งซึ่งสำคัญที่สุด คือคำว่า "กมมนีโย" แปลว่า สมควรแก่การทำงานและคำนี้เป็นคำสุดท้ายที่ทรงแสดงลักษณะจิตที่เป็นสมาธิ

สิกขาขั้นที่ ๓ นั้นเรียกว่า"ปัญญา"หมายถึงการฝึกฝนอบรมทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันถูกต้องและสมบูรณ์ถึงที่สุดในสิ่งทั้งปวงตามที่มันเป็นจริง คนเราตามปกติไม่สามารถรู้อะไรๆ ให้ถูกต้องตามที่เป็นจริงได้ คือมันถูกต้องแต่เพียงตามที่เราเข้าใจเอาเองหรือตามโลกสมมุติ มันจึงไม่ใช่ตามความจริง ด้วยเหตุนี้พุทธศาสนาจึงมีระเบียบปฏิบัติเรียกว่า ปัญญาสิกขา นี้ขึ้นอีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนสุดท้ายสำหรับจะได้ฝึกฝนอบรมให้เกิดความเข้าใจให้เห็นแจ้งในสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริงโดยสมบูรณ์ [๕] ดังนั้นจะอธิบายความหมายของศีลดังต่อไปนี้

(๑) ความหมายของศีล

ศีล หมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นตามหลักเหตุผลของกฎธรรมชาติ ซึ่งในระบบฝึกอบรมของไตรสิกขา คือ เจตนาที่จะงดเว้นหรือไม่ทำความชั่วใดๆ อยู่ในใจ ทำให้จิตใจบริสุทธิ์ปลอดโปร่งไม่มีความคิดวุ่นวายสับสนขุ่นมัว หรือเกิดวิตกกังวลใดๆ มารบกวนจิตใจๆ จึงสงบ ทำให้เกิดสมาธิได้ง่าย เป็นผลให้การใช้ปัญญาคล่องตัว ในการคิดหาเหตุผลเพื่อสร้างสรรค์ความดีให้ผลในขั้นต่อไป[๖]

ศีล หมายถึง ความประพฤติทางกายและวาจา หรือการรักษากายและวาจาให้เรียบร้อยให้ตั้งอยู่ในความดีงาม รักษาปกติตามระเบียบวินัยให้ปกติ มีการงานที่สะอาดปราศจากโทษเป็นความสุจริตทางกายวาจาและอาชีพ[๗]

---

[๕]พุทธทาส ภิกขุ "คู่มือมนุษย์",**ชุดใจความสำคัญของพระพุทธศาสนา**, : สำนักพิมพ์ เอ็มทีบุ๊ค. กรุงเทพฯ ๒๕๕๓ หน้า ๑๐

[๖]พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, หน้า ๖๐๓.

[๗]พระเทพเวที(ประยุทธ์ ปยุตฺโต),**พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๓๑), หน้า ๒๙๒.

ศีล หมายถึง การฝึกฝนอบรมตนซึ่ง หรือข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางความประพฤติอย่างสูง การฝึกฝนอบรมความประพฤติทางกาย วาจา คือ ระเบียบวินัยการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และในสิ่งแวดล้อมต่างๆ ด้วยดีให้เกื้อกูลไม่เบียดเบียน ไม่ทำลาย เรียกสั้นๆว่า ศีล[๘]

ศีล แปลว่า ปกติ หมายถึง สิ่งหรือกติกาที่บุคคลจะต้องระวังรักษา ตามเพศและฐานะ ศีลนั้นมีหลายระดับ คือ ศีล ๕ [๙]

ศีล หมายถึง ระเบียบที่ได้บัญญัติขึ้นสำหรับประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดภาวะที่ปกติขึ้นที่ กาย วาจา กำจัดโทษ ชั้นหยาบของกิเลส อีกทั้งเป็นหน้าที่ขั้นต้นของการควบคุมและกำจัดการเห็นแก่ตัวทางกายของบุคคลและสังคม[๑๐]

กล่าวสรุปได้ว่า ศีล ๕ ก็คือสิ่งที่ทำให้เกิดความเป็นปกติ เป็นข้องดเว้นจากบาปทั้งหลายทั้งปวง เป็นการสำรวม การอดทนและอดกลั้น ต่อโลภะ โทสะ โมหะ ไม่ล่วงละเมิดผู้อื่นด้วยกาย หรือวาจาเพื่อให้เกิดความเป็นปกติ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยเกิดความสงบสุขในสังคม ระงับความเดือดเนื้อร้อนใจทั้งตนเองและผู้อื่นเป็นข้อฝึกข้อปฏิบัติเบื้องต้นในชีวิตประจำวันสำหรับฆราวาสเพื่อควบคุมความประพฤติทางกาย วาจา ให้ตั้งอยู่ในความดีงาม สงบ และเป็นฐานปฏิบัติธรรมเพื่อไปสู่ขั้นสูงต่อไป

การพัฒนาตนด้วยศีลที่เป็นองค์มรรค หมายถึง การฝึกฝนอบรมในด้าน ความประพฤติระเบียบวินัย ความสุจริตทางกายวาจาและอาชีวะ ในระดับการพัฒนาศีลเรียกกันสั้นๆว่า ศีล วิธีแก้ปัญหาโดยวิธีนี้ เป็นวิธีของอารยชนระดับพื้นฐาน เรียกตามบาลีว่า หลักของอริยมรรค แปลว่าทางดำเนินสู่ความดับทุกข์ที่ทำให้เป็นอริยชน หรือ วิธีดำเนินชีวิตที่ประเสริฐ อริยมรรคนี้แบ่งระดับการพัฒนาศีลที่เป็น องค์มรรคเป็น ๓ อย่างคือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ[๑๑] มีสัมมาชีพ หมายถึง การทำหน้าที่ การดำรงตำแหน่ง การมีคุณธรรม ศีลธรรมในหน้าที่ กิจการงานของตนเอง เช่น เป็นข้าราชการตำรวจก็มีธรรมะสำหรับข้าราชการตำรวจเป็นต้นไม่ใช่เพื่อหวังแต่เงินเดือนตอบแทนเพียงอย่างเดียว

สัมมาอาชีวะโดยทางธรรม หมายถึง ความสอดคล้องระหว่างแรงงานกับอาชีวะและผลตอบแทน โดยพิจารณาแบ่งเป็น ๒ อย่าง คือ สำหรับคฤหัสถ์ และของพระสงฆ์เพื่อได้ผลตอบแทนเป็นปัจจัยเครื่องยังชีพ แต่ปฏิบัติงานเพื่อธรรมและเพื่อผดุงธรรมในโลก ถ้าเอาแรงงานที่พึงใช้ในหน้าที่มาใช้ในการแสวงหาปัจจัยเครื่องยังชีพ จัดว่าเป็นมิจฉาชีพ[๑๒]สัมมาอาชีวะในแง่การพัฒนาจิตใจและปัญญา ได้แก่ การรู้จักทำงานใช้แรงงาน เมื่อได้ทรัพย์อันเกิดจากกิจกรรมนั้นๆแล้ว ก็รู้จักวิธีคิด วิธีปฏิบัติต่อทรัพย์ สัมมาอาชีวะที่มีคุณค่าทางจิตใจและปัญญา ได้แก่ เมื่อมีทรัพย์ก็ไม่มัวเมาไม่ใช้จ่าย

---

[๘]พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์,** หน้า ๓๔๑-๓๔๒.

[๙]สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก, **วิธีสร้างบุญบารมี**, หน้า ๑๕.

[๑๐]พุทธทาสภิกขุ, **อริยมรรค หนทางอันประเสริฐสำหรับดำเนินชีวิต**, กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา, ๒๕๔๓), หน้า ๒๑๑-๒๑๕.

[๑๑]พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต), **วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม,** พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : ศยาม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒-๑๓.

[๑๒]ม.อุ.อ. (ไทย) ๑๔/๒๗๕/๑๘๖.

ทรัพย์ไปในทางให้โทษแก่ตนและสังคม เช่น ใช้จ่ายที่เกี่ยวกับอบายมุขต่างๆ เล่นการพนันฟุตบอล หวยใต้ดิน ไก่ชน เสพยาเสพติด นำไปลงทุนทางผิดต่อศีลธรรม และกฎหมาย เป็นต้น ดังนั้น ทรัพย์จึงมีผลต่อจิตใจและปัญญาเพื่อการดำรงชีพอยู่อย่างปกติสุข ถ้าขาดหลักสัมมาอาชีวะ ย่อมผิดศีลได้เช่นกัน สัมมาอาชีวะในความหมายฝ่ายคฤหัสถ์ ได้แก่ สัมมาอาชีวะสำหรับคฤหัสถ์ผู้ครองเรือน ทางพระพุทธศาสนาก็สอนให้รู้จักพัฒนาด้านสัมมาอาชีวะ คือ ให้รู้จักการหาทรัพย์ การใช้จ่ายทรัพย์ และความสุขที่เกิดจากการใช้ทรัพย์ มีความหมายโดยสาระทางพุทธธรรม อาชีพที่ขัดต่อการพัฒนาด้านสัมมาอาชีวะสำหรับคฤหัสถ์ นอกจากการประกอบอาชีพที่สุจริตแล้ว บุคคลผู้หวังความเจริญด้านสัมมาอาชีวะพึงหลีกเลี่ยงเว้นโทษ ในการประกอบอาชีพค้าขายสิ่งที่ไม่เหมาะให้โทษ ๕ อย่าง คือ ค้าขายอาวุธ ค้าขายมนุษย์ ค้าขายเนื้อสัตว์ ค้าขายน้ำเมา(รวมถึงสิ่งเสพย์ติดทุกประเภท เช่น ยาบ้า ฝิ่น เป็นต้น) และค้าขายยาพิษ[๑๓]

เมื่อกล่าวโดยสรุป สามารถกล่าวได้ว่า มรรคมีองค์ ๘ อันประกอบด้วยสัมมาทิฏฐิ สัมมาสังกัปปะ (ปัญญา) สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ (ศีล) สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ (ปัญญา) สามารถจัดเป็นไตรสิกขา อันประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา ได้ มรรคเป็นแนวทางพัฒนามนุษย์ทุกระดับ ตั้งแต่อันธพาลปุถุชน ไปสู่กัลยาณปุถุชน ไปสู่พระอริยะระดับต่างๆ แนวทางในมรรคบางส่วนที่เป็นโลกิยมรรคบ้างเป็นของเดิมที่มีมาแล้วก่อนพระพุทธองค์ทรงประกาศศาสนาบ้างเป็นสิ่งที่พระพุทธองค์ทรงค้นพบและสั่งสอน การดำเนินชีวิตด้วยมรรคจึงทั้งเพื่อเป็นสุขในสังคม (ระดับจริยธรรม) และเพื่อหลุดพ้น (ระดับอริยะ) จึงพบว่าศีลในระดับจริยธรรมเพื่อความสงบในสังคม เมื่อมนุษย์ดำเนินชีวิตด้วยมรรค หากยังไม่พร้อมที่จะนิพพาน ก็สามารถพัฒนาตนในส่วนที่อยู่ในองค์มรรคเป็นส่วนก็สามารถทำให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยได้

(๒) ความหมายของสมาธิ

สมาธิ คือ การพัฒนาจิต หมายถึง การฝึกปรือในด้านคุณภาพและสมรรถภาพของจิตได้แก่ รวมเอาองค์มรรคข้อสัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ เข้ามา ว่าโดยสาระก็คือ การฝึกให้มีจิตใจเข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ ควบคุมตนได้ดี มีสมาธิ มีกำลังใจสูง ให้เป็นจิตที่สงบ ผ่องใส เป็นสุข บริสุทธิ์ ปราศจากสิ่งรบกวนทำให้เศร้าหมอง อยู่ในสภาพเหมาะแก่การใช้งานมากที่สุด ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามุ่งพัฒนาคุณภาพจิตของมนุษย์ให้เห็นถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ตามที่สังคมไทยได้ยึดถือปฏิบัติมาเป็นเวลาช้านาน มี ๓ ประการ คือ ๑.การไม่ทำความชั่ว ๒.การกระทำความดี ๓.การชำระจิตใจให้บริสุทธิ์[๑๔] เป็นการพัฒนาจิตเพื่อให้มีคุณภาพที่ดี

สมาธิ หมายถึง ความตั้งอยู่แห่งจิต ความดำรงอยู่แห่งจิต ความมั่นอยู่แห่งจิต ความไม่ส่ายไปแห่งจิต ความไม่ฟุ้งซ่านแห่งจิต ภาวะที่จิตไม่ส่ายไป ความสงบ (สมถะ) สัมมาสมาธิ ที่เป็นองค์แห่งมรรค นับเนื่องในมรรค อันใด นี้เรียกว่า สัมมาสมาธิ[๑๕]

สมาธิ หมายถึง ภาวะที่จิตมีอารมณ์อันเดียวฝ่ายกุศล[๑๖]

---

[๑๓] องฺ.ปญฺจก.(ไทย) ๒๒/๑๗๗/๒๓๓.

[๑๔] ขุ.ธ. (ไทย) ๒๕/๒๔/๓๙. หน้า ๔๑๓-๔๑๔.

[๑๕] อภิ.สํ. (ไทย) ๓๔/๑๕/๒๙, อภิ.วิ (ไทย) ๓๕/๒๐๖/๑๗๕.

[๑๖] วิสุทธิ. (ไทย) ๓๘/๑๓๔.

สมาธิ หมายถึง ภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิตและไขความออกไปว่า หมายถึง การดำรงจิตและเจตสิกไว้ในอารมณ์หนึ่งเดียว อย่างเรียบสม่ำเสมอ และด้วยดี[๑๗]

กล่าวโดยสรุปความหมายของ “สมาธิ” จึงสามารถอธิบายได้ทั้งจากผลของสมาธิหรือ จากลักษณะของการปฏิบัติ

จากผลการปฏิบัติ สมาธิ ก็ คือ อาการที่จิตตั้งมั่นให้อยู่ในอารมณ์เดียว และ หยุดนิ่งแน่วแน่ไม่เคลื่อนไปมาเป็นหนึ่งเดียวแน่วแน่ บริสุทธิ์ผ่องใส จนเกิดความสว่างใสวผุดขึ้นมา จนสามารถเห็นความบริสุทธิ์นั้นได้ด้วยใจตนเอง จนก่อให้เกิดทั้ง พลังจนเกิดปัญญาและความสุขขึ้นในเวลาเดียวกัน

จากลักษณะการปฏิบัติ สมาธิ ก็คือ ความตั้งมั่นของจิต หรือ ภาวะที่มีจิตแน่วแน่ ต่อสิ่งที่กำหนด หรือการทำจิตกำหนดสิ่งหนึ่งไม่ฟุ้งซ่าน อย่างแน่วแน่

ฉะนั้น จึงสรุปความหมายของ สมาธิ ว่า ภาวะจิสงบนิ่ง จับอยู่ที่อารมณ์เดียว จนเกิดความบริสุทธิ์ ไม่มีกิเลส ตั้งมั่นแน่วแน่ ไม่หวั่นไหว จนจิตเกิดพลัง ใน ๓ ระดับคือ

๑.ขณิกสมาธิ คือ สมาธิชั่วขณะ

๒.อุปจารสมาธิ คือ สมาธิใกล้จะแน่วแน่

๓.อัปปนาสมาธิ คือ สมาธิที่ แน่วแน่ในระดับฌาน

การพัฒนาจิต (สมาธิ) ตามหลักองค์มรรค

การพัฒนาจิตตามหลักองค์มรรค คือ มรรค ๘ ข้อว่าด้วย สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ โดยแบ่งเป็น ๓ องค์มรรค ดังต่อไปนี้

๑.สัมมาวายามะ คือ ความพยายามชอบหรือความเพียรชอบ หรือ ปธาน ๔ ได้แก่

๑.๑ สังวรปธาน คือ เพียรป้องกัน หรือเพียรระวังไม่ให้อกุศลเกิดขึ้น

๑.๒ ปหานปธาน คือ เพียรละ หรือเพียรกำจัดอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว

๑.๓ ภาวนาปธาน คือ เพียรเจริญหรือเพียรสร้างให้กุศลที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมีขึ้น

๑.๔ อนุรักขนาปธาน คือ เพียรรักษาหรือส่งเสริมกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว ให้มีอยู่ต่อไป[๑๘]

ในการกระทำความเพียรนี้ ต้องให้สอดคล้องกับธรรมข้ออื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะสติสัมปชัญญะ กล่าวคือ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ใช้ปัญญาดำเนินความเพียรให้พอเหมาะ พอดีไม่ตึงเกินไป และไม่หย่อนเกินไป

๒.สัมมาสติ คือ การระลึกชอบ หมายถึงระลึกได้ ความไม่เผอเรอ ไม่ฟั่นเฟืองเป็นภาวะที่ตื่นตัว คอยรับรู้สิ่งต่างๆ ที่ตนเกี่ยวข้อง

๓.สัมมาสมาธิ คือ ความตั้งใจมั่นชอบ หมายถึง ภาวะที่จิตแน่วแน่ต่ออารมณ์ภาวะที่จิตไม่ฟุ้งซ่าน ไม่ส่ายไปส่ายมา

กล่าวโดยสรุปแล้ว สัมมาวายามะ, สัมมาสติ, สัมมาสมาธิ คือ ขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อในเกิดสมาธิ ซึ่งเป็นชื่อเรียกที่อยู่ใน องค์มรรค ๘ เพื่อพัฒนาจิตไปสู่ขั้นสูงต่อไปจนถึงระดับฌาณ

(๓) ความหมายปัญญา

พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต)ได้อธิบายความหมายของคำว่าปัญญา ไว้ว่า

---

[๑๗] พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, หน้า ๘๒๔-๘๒๕.

[๑๘] องฺ.จตุกก (ไทย) ๒๑/๖๙/๗๓.

ปัญญา แปลว่า ความรอบรู้ เป็นความหมายของตัวหนังสือ แท้ที่จริงปัญญานั้นเป็นความรู้รอบและรู้ลึก คือ ความรู้ ๓ มิติ มีความกว้าง มีความยาว มีความหนา ที่ว่ารู้รอบ คือมีความกว้างและมีความยาว เป็นความรู้ที่เป็นระบบต่อเนื่องโยงใยกัน ไม่ใช้ความรู้เป็นจุดเฉพาะเรื่อง หากว่านักเรียนมีความจดจำในเรื่องที่ตนเรียนเฉพาะเรื่อง ข้อนี้ท่านเรียกว่า สัญญาแปลว่า ความจำได้หมายรู้ จำได้เป็นเรื่องๆ ไม่โยงไปเป็นระบบ ไม่เห็นเหตุไม่เห็นผล ไม่เห็นความสอดคล้องใดๆเป็นความรู้เฉพาะจุดเหมือนกับคนที่ดูภาพจิ๊กซอว์ซึ่งแยกกันเป็นส่วน ๆสัญญาเป็นความจำที่เห็นภาพชิ้นส่วนแต่ละส่วน แต่ไม่สามารถเห็นภาพรวมว่า เมื่อเอาชิ้นส่วนมารวมกันนั้น จะเกิดภาพใบหน้าคนหรือภาพอะไร

ฉะนั้นที่เรียกว่าปัญญา คือการมองภาพกว้างมองอย่างรู้เท่าและรู้ทัน รู้เท่าเอาไว้ป้องกัน รู้ทันเอาไว้แก้ไข คำว่า รู้เท่า หมายถึง รู้เท่าถึงการณ์ เห็นเหตุแล้วคาดว่าผลอะไรจะตามมา รู้ทันคือรู้ว่าเกิดปัญหาอะไรขึ้น และแก้ไขได้ฉับพลันทันทีนี้เป็นความรู้ระดับปัญญา[๑๙]

ปัญญาเกิดจากการฝึกอบรมหรือปัญญาที่เกิดแต่การฝึกลงมือปฏิบัติ ปัญญาที่พัฒนามีความจำเป็นมากในทางพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะการพึ่งตนเองเพราะทำให้ได้ความสงบสุขด้านจิตใจจนถึงความดับทุกข์ในที่สุดต้องอาศัยปัญญาที่เกิดจากการเจริญจิตภาวนาเป็นปัญญาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตัวของเราเอง ความรอบรู้และความรู้สึกที่เกิดจากการลงปฏิบัติผ่านขั้นตอนของผู้ปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ นี้จัดเป็นภาวนามยปัญญาคือการที่ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การทำใจให้เป็นสมาธิเป็นเหตุปัจจัยให้เกิดปัญญา ถ้าจิตไม่เป็นสมาธิ ปัญญาก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้[๒๐]

ปัญญา หมายถึง การฝึกปรือปัญญาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจสรรพสิ่งทั้งปวงตามความเป็นจริง จนกระทั่งหลุดพ้น มีจิตใจเป็นอิสระผ่องใส เบิกบานโดยสมบูรณ์ ได้แก่รวมเอาองค์มรรค ข้อสัมมาทิฏฐิ และสัมมาสังกัปปะ สองอย่างแรกเข้ามา ว่าโดยสาระก็คือ การฝึกอบรมให้เกิดปัญญาบริสุทธิ์ที่รู้แจ้งชัดตรงตามสภาพความเป็นจริงการฝึกปัญญาเช่นนี้ต้องอาศัยการฝึกจิตให้บริสุทธิ์เป็นพื้นฐาน แต่ในเวลาเดียวกัน เมื่อปัญญาที่บริสุทธิ์รู้เห็นตามเป็นจริงนี้เกิดขึ้นแล้ว ก็กลับช่วยให้จิตนั้นสงบ มั่นคง บริสุทธิ์ ผ่องใสแน่นอนยิ่งขึ้น[๒๑]

ปัญญา หมายถึง เข้าใจทุกสิ่งทุกอย่าง อย่างถูกต้อง ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในหน้าที่การงานเพราะถ้าไม่มีการงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ก็ไม่มีปัญหา ก็ไม่ต้องใช้ปัญญา ปัญญาเป็นเรื่องของความรู้ คือต้องมีความรู้จัก มีความเข้าใจ มีความเห็นแจ้งอย่างถูกต้องในสิ่งนั้นๆ ทางจิตใจในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นไปในทางฝ่ายถูก-ฝ่ายดี ในฝ่ายบาป-ฝ่ายผิด ในฝ่ายสุข-ฝ่ายทุกข์ และในฝ่ายอิสระหลุดพ้นอันเป็นไปเพื่อพระนิพพาน จึงเรียกว่า ปัญญา[๒๒]

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัญญา หมายถึง ความรอบรู้ ความรู้ชัด ความรู้แจ้ง คือรู้เหตุรู้ผล รู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ รู้ในสิ่งที่ควรและสิ่งที่ไม่ควร ในพระพุทธศาสนาถือว่าปัญญาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง เพราะการกระทำทุกอย่างล้วนต้องอาศัยปัญญาทั้งที่เป็นโลกิยะ และ

---

[๑๙]พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต),"ปัญญากถา",ในวิชาการเทศนา,รวบรวมโดยพระครูปลัดสุวัฒนจริยคุณและคณะ, (กรุงเทพมหานคร : หจก.เอมี่เทรดดิ้ง, ๒๕๔๔) : ๓๑๑–๓๑๒

[๒๐]จอม บุญตาเพศ ป., **พุทธวิธีเทศนา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อุดมศึกษา, ๒๕๐๑),หน้า ๖๖๙-๖๘๘.

[๒๑]พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, หน้า ๙๑๕.

[๒๒]พุทธทาสภิกขุ, **พจนานุกรมธรรมของพุทธทาส**, หน้า ๒๑๓-๒๑๔.

ปัญญาที่เป็นโลกุตระทั้งนั้น เมื่อมนุษย์มีปัญญาทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ผลของการพัฒนาปัญญา (วิปัสสนาปัญญา) ทำให้ได้บรรลุปัญญาขั้นสูงที่เรียกว่าญาณ ทั้งปัญญาเป็นกระบวนการพัฒนาสู่จุดหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา

๒.๑.๒.มรรคมีองค์ ๘[๒๓](ภาษาสันสกฤต : มรฺค; ภาษาบาลี : มคฺค) คือ หนทางถึงความดับทุกข์ เป็นส่วนหนึ่งของอริยสัจ (เรียกว่า มัคคสัจจ์ หรือทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาอริยสัจ)หรือการลงมือปฏิบัติเพื่อให้พ้นจากทุกข์ และนับเป็นหลักธรรมสำคัญอย่างหนึ่งในพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยกรอบการปฏิบัติ ๘ ประการด้วยกัน เรียกว่า“มรรคมีองค์แปด”หรือ“มรรคแปด”(อัฏฐังคิกมรรค)โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑.สัมมาทิฏฐิ คือ ปัญญาเห็นชอบ หมายถึง การปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามความเป็นจริงด้วยปัญญา เมื่อพูดเรื่องเบียดเบียนกัน คนก็ต้องเห็นก่อนว่า การเบียดเบียนกันนั้นไม่ดี มันนำมาซึ่งความแตกแยก ความเดือดร้อนไม่มีที่สิ้นสุด อีกทั้งยังเป็นการเริ่มวงจรพยาบาท การเบียดเบียนกันทำให้เกิดความขัดเคืองผูกพยาบาท จองเวรซึ่งกันและกันเมื่อเริ่มเห็นว่าการเบียดเบียนกันเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นเหตุแห่งทุกข์ในภายภาคหน้านั่นเท่ากับว่าเราเห็นถูกต้องแล้วเห็นไปตามทำนองคลองธรรมแล้วเมื่อเห็นชอบ โทษของการเบียดเบียนก็ปรากฏขึ้นในใจเราทำให้เราเริ่มคิดชอบคือคิดออกจากการเบียดเบียน

๒.สัมมาสังกัปปะ คือ ดำริชอบ หมายถึง การใช้สมองความคิดพิจารณาแต่ในทางกุศลหรือความดีงาม คิดชอบ คือคิดจะออกไปจากการเบียดเบียนคนอื่น คิดจะไม่เบียดเบียนคนอื่น นั่นเรียกว่าคิดถูกทางแล้ว คิดชอบแล้ว ใครรับรู้ก็สรรเสริญ แค่คิดก็เท่ากับตั้งเข็มทิศได้ถูกทางแล้วไม่หลงทางเด็ดขาด การคิดของเราทั้งหมดจะต้องไม่เป็นไปเพื่อการเบียดเบียนสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตเหล่าอื่น เราจะใช้ชีวิตอย่างยุติธรรมไม่เบียดเบียนให้ใครเดือดร้อนมากเกินไปหรือเบียดเบียนน้อยที่สุดจนไม่เบียดเบียนเลย เมื่อจะคิดทำอะไรต้องไตร่ตรองดูก่อนว่าเรื่องที่กำลังจะทำนั้นไปเบียดเบียนให้ใครเดือดร้อนหรือเปล่า

๓.สัมมาวาจา คือ เจรจาชอบ หมายถึง การพูดต้องสุภาพ พูดในสิ่งที่สร้างสรรค์ดีงาม เป็นการระวังวาจาว่าจะไม่ไปเบียดเบียนคนอื่นเขา จะพูดอะไรต้องระวังก่อนว่า จะไปเบียดเบียนคนอื่นเขาหรือเปล่า เมื่อตั้งใจอยู่ตลอดว่าจะไม่พูดเบียดเบียนก็เป็นสัมมาวาจา นานไปก็เป็นที่รักของผู้คนเพราะไม่พูดเบียดเบียนให้ใครเดือดร้อน

๔.สัมมากัมมันตะ คือ การประพฤติดีงาม ทางกายหรือกิจกรรมทางกายทั้งปวง การทำการงานของเราต้องเป็นไปเพื่อความยุติธรรม เบียดเบียนให้ผู้อื่นเดือดร้อนน้อยที่สุดหรือไม่เบียดเบียนเลย ไม่ประกอบการงานที่เป็นเหตุให้คนอื่นเดือดร้อน เช่น ขายยาเสพติด ขายอาวุธ ขายของมึนเมา ฯลฯ

๕.สัมมาอาชีวะ คือ การทำมาหากินอย่างสุจริตชน ไม่คดโกง เอาเปรียบผู้อื่น จะกินจะอยู่ก็ให้รู้จักตรึกตรอง ประหยัดอดออม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้เดือดร้อน เลี่ยงได้ก็เลี่ยงการฆ่าสัตว์เอาเนื้อหนังมาเป็นอาหาร การกินการอยู่ ตั้งใจว่าจะให้ผู้อื่นเดือดร้อนน้อยที่สุดหรือไม่เดือดร้อนเลย นี้เรียกว่าเลี้ยงชีวิตอย่างถูกต้องเลี้ยงชีวิตโดยชอบ

---

[๒๓] ที.ม.(ไทย) ๑๐/๒๙๙/๓๔๘.

๖.สัมมาวายามะ คือ ความอุตสาหพยายาม ประกอบความเพียรในการกุศลกรรม หมายถึงให้เพียรระวัง กาย วาจา ใจ ของเราให้มาก ในการอยู่ร่วมกับคนอื่น ว่าเราจะเบียดเบียนให้น้อยที่สุดหรือไม่เบียดเบียนเลย ระวัง อยู่ตลอดทุกลมหายใจเข้าออก ทั้งยืนเดิน นั่งนอน ประกอบการงาน มีความเพียรระวังประกอบอยู่ทุกข้อทุกหมวดในเรื่องเดียวคือให้เพียรเพื่อจะลดการเบียดเบียน ละการเบียดเบียน เลิกเบียดเบียน นี่เรียกว่าสัมมาวายามะ

๗.สัมมาสติ คือ การไม่ปล่อยให้เกิดความพลั้งเผลอ จิตเลื่อนลอย ดำรงอยู่ด้วยความรู้ตัวอยู่เป็นปกติ คือ ระลึกอยู่ในการไม่เบียดเบียน ให้ระลึกอยู่เสมอทุกลมหายใจเข้าออก(อานาปานสติ)ว่าทุกลมหายใจเข้าออกไม่เป็นไปเพื่อเบียดเบียนคนอื่น วันที่ล่วงไปอยู่ด้วยความไม่เบียดเบียน ปัจจุบันก็กำลังตั้งใจไม่เบียดเบียนใคร กำลังทำอยู่ สุดท้ายอนาคตก็จะเป็นผู้ไม่เบียดเบียน เลิกเบียดเบียนอย่างสิ้นเชิงนี่เรียกว่า ระลึกชอบ การระลึกนี้เป็นสติ เป็นที่พึ่งให้เราได้

๘.สัมมาสมาธิ คือ การฝึกจิตให้ตั้งมั่น สงบ สงัด จากกิเลส นิวรณ์อยู่เป็นปกติ เมื่อคนเราระลึกได้ว่าตนเองอยู่ในความไม่เบียดเบียน นานไปจิตใจก็เข้มแข็ง ตั้งมั่นอยู่ในความไม่เบียดเบียนมากขึ้นๆ เพราะระลึกอยู่ทุกลมหายใจเข้าออกจะคิดจะพูดจะทำก็เป็นไปโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ยิ่งนานวันก็ยิ่งมีกำลังจิตมากขึ้นจิตก็มั่งคงขึ้นจนถึงขั้นระดับสมาธิสูง(อัปปณาสมาธิ)ในชีวิตประจำวันได้ จนจิตมีอำนาจมากสามารถหลุดพ้นจากการเบียดเบียนทุกด้านโดยสิ้นเชิงนี่เรียกว่าอำนาจของมรรคมีองค์ ๘

๒.๑.๓ หลักภาวนา ๔

ภาวนา ๔ คือ วัฒนานั่นเอง แปลว่า การทำให้เจริญ ทำให้เป็นทำให้มีขึ้นหรือฝึกอบรม แปลง่ายๆ ว่าการพัฒนา หรือการเจริญภาวนา ๔ คือการพัฒนา (development) ๔ ด้าน เมื่อฝึกศึกษาพัฒนาด้วยสิกขา ๓ แล้ว ก็ตามมาด้วยหลักที่จะใช้วัดผล คือจะดูสุขภาวะที่เป็นผลของการพัฒนาด้วยภาวนา ๔ ภาวนาต้องการความชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ จะได้วัดผลดูจำเพาะให้ชัดไปทีละอย่าง โดยแยกเป็นในด้านกายภาวนา ก็ดูว่าความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ เช่น การบริโภคปัจจัย ๔ เป็นอย่างไร ในด้านศีลภาวนา ก็ดูว่าความสอดคล้องกับเพื่อนมนุษย์เป็นอย่างไร เป็นต้น ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

๑.กายภาวนา (การพัฒนากาย การพัฒนาความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ) คือ การมีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในทางที่เกื้อกูลและได้ผลดี โดยรู้จักอยู่ดีมีสุขอย่างเกื้อกูลกันกับธรรมชาติ และปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายอย่างมีสติ มิให้เกิดโทษ แต่ให้เกื้อกูล เป็นคุณ รู้จักใช้อินทรีย์ เช่น ตา หู ดู ฟัง เป็นต้น อย่างมีสติ ดูเป็นฟังเป็น ให้ได้ปัญญา กินใช้ด้วยปัญญา เสพบริโภคปัจจัย ๔ และสิ่งของเครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยี อย่างฉลาด ให้พอดี ที่จะได้ผลตรงเต็มตามคุณค่าที่แท้จริง ไม่ลุ่มหลงมัวเมา ไม่ประมาทขาดสติ ความเป็นอยู่อย่างมีสติ ความไม่เผลอ ความไม่เลินเล่อเผลอสติ ความไม่ปล่อยปละละเลย ความระมัดระวังที่จะไม่ทำเหตุแห่งความผิดพลาดเสียหาย และไม่ละเลยโอกาสที่จะทำเหตุแห่งความดีงามและความเจริญ เป็นคนรอบคอบ โดยเมื่อกล่าวสรุป คือ ไม่ประมาทใน ๔ สถาน คือ ในการละกายทุจริต ประพฤติกายสุจริต ในการละวจีทุจริต ประพฤติวจีสุจริต ในการละมโนทุจริต ประพฤติมโนสุจริต และในการละมิจฉาทิฏฐิ แล้วประพฤติสัมมาทิฏฐิ[๒๔]

---

[๒๔] พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต), **ทศวรรษธรรมทัศน์พระธรรมปิฎก หมวดพุทธศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๓), หน้า ๔๐๑ –๔๐๒.

การจะใช้สอยปัจจัย ๔ คือ เครื่องนุ่มห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคจะต้องพิจารณาโดยแยบคาย ก่อนจึงบริโภค คือ อย่าใช้สอยเพื่อสนองต่อตัณหา[๒๕]

การพัฒนากาย ในความหมายที่แท้จริงก็คือ การพัฒนาอินทรีย์ ได้แก่ การใช้อินทรีย์ ๖ ภายใน คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้สำหรับสอดคล้องหรือเป็นทางเชื่อมต่อกับโลกภายนอก (คือ อินทรีย์ภายนอก ๖)ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส อารมณ์ที่ใจรับรู้ เปิดช่องทางที่เข้าไปสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางวัตถุ และทางธรรมชาติทั้งหมดในการฝึกพัฒนากายหรือฝึกพัฒนาอินทรีย์นั้น การพัฒนากายจึงเป็นการการพัฒนาอินทรีย์คือฝึกให้มีอินทรีย์สังวร ได้แก่ ความสำรวมอินทรีย์ ๖ เพื่อเป็นเครื่องมือให้เกิดความแข็งแกร่งของศีล ความประพฤติเพื่อสนับสนุนจิตให้มีพลังงานที่มั่นคงและเป็นทางให้เจริญปัญญาอีกด้วย รู้จักการเข้าไปหา เข้าไปพบเห็น สัตบุรุษ คือ คนมีความประพฤติดี สัตบุรุษ หมายถึง ผู้มีสัปปุริสธรรม ๗ ประการ ได้แก่ เป็นผู้รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้จักประมาณ รู้จักกาลอันควรและไม่ควร รู้จักชุมชนสังคมนั้น และรู้จักบุคคลโดยความแตกต่างกันทั้งทางจริตนิสัย และคุณสมบัติที่จะฝึกฝนได้หรือไม่ เพราะถ้าขาดการเห็นสัตบุรุษ ไม่เข้าใจหลักธรรมของท่าน ไม่พิจารณาถึงธรรมที่ควรมนสิการ และไม่ควรมนสิการ ย่อมจะเกิดอาสวะ[๒๖]

๒.ศีลภาวนา(การพัฒนาศีลการพัฒนาความสอดคล้องทางสังคม)คือการมีความสอดคล้องที่เกื้อกูลกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม มีพฤติกรรมดีงามในความสอดคล้องกับเพื่อนมนุษย์ โดยตั้งอยู่ในวินัยอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี และมีอาชีวะสุจริต ไม่ใช้กายวาจาและอาชีพในทางที่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายเวรภัย แต่ใช้เป็นเครื่องพัฒนาชีวิตของตน และช่วยเหลือเกื้อกูลกันสร้างสรรค์สังคมส่งเสริมสันติสุข

๓.จิตภาวนา(การพัฒนาจิตใจ) คือ การทำจิตใจให้เจริญงอกงามขึ้นในคุณธรรม ความดีงาม ความเข้มแข็งมั่นคง และความเบิกบานผ่องใสสงบสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพจิต คือ งอกงามด้วยคุณธรรม เช่น มีน้ำใจเมตตากรุณา เผื่อแผ่ เอื้ออารี มีมุทิตา มีศรัทธา มีความเคารพ อ่อนโยน ซื่อสัตย์ กตัญญู เป็นต้นสมบูรณ์ด้วยสมรรถภาพจิต คือ มีจิตใจเข้มแข็ง มั่นคง หมั่นขยันเพียรพยายาม กล้าหาญ อดทน รับผิดชอบ มีสติ มีสมาธิ เป็นต้น และสมบูรณ์ด้วยสุขภาพจิต คือ มีจิตใจร่าเริง เบิกบาน สดชื่น เอิบอิ่มโปร่งโล่ง ผ่องใส และสงบ เป็นสุข

๔.ปัญญาภาวนา(การพัฒนาปัญญา)คือ การฝึกอบรมเจริญปัญญา เสริมสร้างความรู้ความคิดความเข้าใจ ให้รู้จักคิด รู้จักพิจารณา รู้จักวินิจฉัย รู้จักแก้ปัญหา และรู้จักจัดทำดำเนินการต่างๆ ด้วยปัญญาบริสุทธิ์ ซึ่งมองดูรู้เข้าใจเหตุปัจจัย มองเห็นสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริงหรือตามที่มันเป็นปราศจากอคติและแรงจูงใจแอบแฝง เป็นผู้ที่กิเลสครอบงำบัญชาไม่ได้ ให้ปัญญาเจริญพัฒนาจนรู้เข้าใจหยั่งเห็นความจริง เป็นอยู่ด้วยปัญญารู้เท่าทัน เห็นแจ้งโลกและชีวิตตามสภาวะ ลุถึงความบริสุทธิ์ปลอดพ้นจากกิเลสสิ้นเชิง มีจิตใจเป็นอิสระสุขเกษมไร้ทุกข์ก่อนจะผ่านไป ผู้ที่ได้ฝึกอบรมเจริญ หรือพัฒนาแล้ว โดยภาวนาทั้ง ๔[๒๗]

---

[๒๕] ม.มู. (ไทย) ๑๒/๒๓ /๒๒ -๒๓.

[๒๖] ม.มู. (ไทย) ๑๒/๑๗ -๒๑/๑๘-๒๑.

[๒๗] พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **สุขภาวะองค์รวมแนวพุทธ**, (นครปฐม : วัดญาณเวศกวัน, ๒๕๔๙), หน้า ๑๑๒-๑๑๔.

๑.ภาวิตกาย (ผู้มีกายที่พัฒนาแล้ว=มีกายภาวนา)

๒.ภาวิตศีล (มีศีลที่พัฒนาแล้ว=มีศีลภาวนา)

๓.ภาวิตจิต (มีจิตที่พัฒนาแล้ว=มีจิตภาวนา)

๔.ภาวิตปัญญา (มีปัญญาที่พัฒนาแล้ว=มีปัญญาภาวนา)

การนำหลักภาวนา ๔ มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้พัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมได้อย่างปกติสุขเพื่อความเป็นผู้ ใกล้นิพพานยิ่งขึ้นอีกด้วย นับเป็นการปฏิบัติที่ไม่เสื่อมถอย ทำตนให้ตั้งอยู่ในศีลเป็นเบื้องต้นก่อน รู้จักวิธีคุ้มครองรักษาอินทรีย์ รู้จักประมาณในการบริโภค และรู้จักเพิ่มพูนสั่งสมบำเพ็ญความเพียร

พระพุทธองค์ทรงใช้การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคม และการพัฒนาตนเองทางพระพุทธศาสนา มาฝึกฝนตนเองตามหลักการพัฒนา มี ๔ ด้าน คือ

๑.พัฒนากาย (ภาวิตกาโย) คือการพัฒนาในส่วนกายของตนให้มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ เพราะอาศัยปัจจัย ๔ เป็นเครื่องมือเลี้ยงชีวิตพอเพียง และการปฏิบัติต่อสิ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องด้วยกายอย่างถูกต้อง ทั้งทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับสิ่งภายนอก[๒๘] เช่น การรู้จักใช้สอยปัจจัย ๔ อย่างถูกต้อง ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้าเครื่องนุ่มห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงอยู่ของกาย โดยรู้จักใช้สอยปัจจัย ๔ เพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของกาย[๒๙]

๒.พัฒนาศีล (ภาวิตสีโล) คือ การพัฒนาด้านการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม การฝึกฝนอบรมตนซึ่ง เรียกว่า อธิศีล หรือ ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในทางความประพฤติอย่างสูง หรือ การฝึกฝนอบรมความประพฤติทางกาย วาจา คือ ระเบียบวินัยการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ด้วยดีให้เกื้อกูลไม่เบียดเบียน ไม่ทำลาย เรียกสั้นๆ ว่า ศีล[๓๐]ความทำให้คนในสังคมมีระเบียบวินัย มีประพฤติเรียบร้อยดีงาม มีการติดต่อสอดคล้องกับผู้อื่น ไม่ก่อการเบียดเบียนผู้อื่นทั้งร่างกายและจิตใจ ตลอดจนมีความสุจริตทั้งร่างกาย วาจา ใจ และอาชีพ[๓๑]อยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างเป็นสุข อย่างน้อยที่สุดในระดับชาวบ้านก็คือศีลห้าข้อ เพื่อป้องกันความเดือดร้อนเสียหายแก่คนอื่น การไม่ล่วงละเมิดในสิทธิของคนอื่น

๓.พัฒนาจิต (ภาวิตจิตฺโต) คือ การพัฒนาด้านการฝึกอบรมจิตตนเอง พัฒนาตนเองให้เจริญขึ้นมีคุณธรรมเพื่อมีคุณภาพจิตดี มีจิตใจมั่นคง เข้มแข็ง ไม่ปล่อยให้จิตใจคิดฟุ้งซ่านไปกับ อารมณ์ต่างๆ เมื่อมีสุขภาพจิตดี จะก่อให้เกิดมีสุขภาพกายดีไปด้วย และฝึกฝนจิตใจของตนให้มีความผ่องใสเบิกบาน ดำเนินชีวิตด้วยความสุขใจ

๔.พัฒนาปัญญา (ภาวิตปญฺโญ) คือ การพัฒนาฝึกฝนอบรมปัญญาให้รู้และเข้าใจมองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริงจากการได้ศึกษาเล่าเรียน การสดับตรับฟังมามาก ตามหลักสัมมาทิฏฐิ

---

[๒๘] องฺ.จตุกฺก.(ไทย) ๒๑/๑๔/๒๕.

[๒๙] องฺ.จตุกฺก. (ไทย) ๒๑/๙/๑๕.

[๓๐] พระธรรมปิฎก, (ป.อ.ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, หน้า ๓๔๑-๓๔๒.

[๓๑] องฺ.จตุกฺก. (ไทย) ๒๑/๙/๑๕.

และลงมือปฏิบัติตามที่ศึกษามาแล้วนั้น จะต้องฝึกปัญญาทั้งในแง่ที่ทำให้ขบวนการคิด ให้เกิดประโยชน์ต่อตน และคนอื่น[๓๒] รู้แจ้งเห็นจริงในชีวิตและโลกชัดเจน[๓๓]

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพัฒนาคุณภาพชีวิตทางพระพุทธศาสนามี ๔ ด้าน คือ พัฒนากาย พัฒนา ศีล พัฒนาจิต และพัฒนาปัญญา ซึ่งเป็นการฝึกฝนอบรมพัฒนาตนเองให้เปลี่ยนแปลงไปในทางเจริญขึ้นให้เป็นคนมีชีวิตที่ดีตามหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมข้าราชการตำรวจ

๒.๒.๑ ความหมายของจริยธรรม

๒.๒.๒ ลักษณะของจริยธรรม

๒.๒.๓ ประเภทของจริยธรรม

๒.๒.๔ ประโยชน์ของจริยธรรม

๒.๒.๕ ความสำคัญของจริยธรรม

๒.๒.๖ องค์ประกอบของจริยธรรม

๒.๒.๗ ความสำคัญของจริยธรรม

๒.๒.๘ ขอบข่ายของจริยธรรม

๒.๒.๙ จริยธรรมของตำรวจตามที่ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)กำหนด

๒.๒.๑ ความหมายจริยธรรม (Ethics) [๓๔]

จริยธรรมมีความหมายหลายแบบ ซึ่งนักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความ หมายทางจริยธรรมไว้ ดังนี้

จริยธรรมตำรวจ คำจำกัดความนี้ หมายความถึง คำที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้บัญญัติถึงคำว่า “จรรยาบรรณ”“ประมวลจริยธรรม”และ“มาตรฐานทางจริยธรรม”และตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๕ ได้กำหนดความหมายของ“จรรยาบรรณ”และ“จริยธรรม” ไว้ คือ

จรรยาบรรณ หมายความว่าประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ ร่วมกันกำหนดขึ้น เพื่อ รักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก

จริยธรรม หมายความว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติซึ่งธรรมก็คือคุณความดีจึงอาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า“จริยธรรม”ก็คือคุณความดีเป็นข้อควรปฏิบัติ ดังนั้นประมวลจริยธรรมและมาตรฐานทางจริยธรรมจึง มีความหมายว่า ข้อประพฤติปฏิบัติที่มีคุณความดีของคณะบุคคลซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ

---

[๓๒] องฺ.ปญฺจก.(ไทย) ๒๒/๗๙/๑๒๑.

[๓๓] พระมหาณรงค์ จิตฺตโสภโณ, **พระพุทธศาสนากับการพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒), หน้า ๔๐.

[๓๔] คู่มือ คำอธิบาย กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ (แก้ไขตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวล จริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ซึ่งจริยธรรม (Ethics) มีความหมายที่แตกต่างกัน เช่น ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๕ หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ

ตาม Oxford Advanced Learner หมายถึงหลักศีลธรรมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล

ตามวิชาสังคมวิทยา หมายถึงกฎหรือข้อควรปฏิบัติที่อยู่บนพื้นฐานของศีลธรรมและคุณธรรม

ตาม Lawrence Kohlberg: หมายถึง ความรู้และความเข้าใจที่เกี่ยวกับความถูกผิดในการประพฤติปฏิบัติ ตนที่เกิดขึ้นจากขบวนการทางความคิดอย่างมีเหตุมีผล และอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญาของบุคคล

ด้วยเหตุนี้ คำว่า“จรรยาบรรณ”“ประมวลจริยธรรม”และ“มาตรฐานทางจริยธรรม” จึงมีความหมายที่เหมือนกัน ในภาษาอังกฤษมีหลายคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับ“จรรยาบรรณ” “ประมวลจริยธรรม”และ“มาตรฐานทางจริยธรรม”ได้แก่ Code of Conduct, Code of Ethics, Professional Standard หรือ Honor Code เป็นต้น

กระมล ทองธรรมชาติ[๓๕] กล่าวว่าจริยธรรม หมายถึง ธรรม หรือ หลัก ความประพฤติที่ควรแก่การยึดถือและปฏิบัติตาม

พนัส หันนาคินทร์[๓๖] กล่าวว่าจริยธรรม หมายถึง ความประพฤติอันพึง ปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคมเพื่อให้เกิดความดี ความถูกต้อง และความ เจริญรุ่งเรืองในสังคม

พุทธทาสภิกขุ[๓๗] ให้ความหมายของจริยธรรมว่าจริยธรรมตรงกับคำว่า Ethics ในภาษาอังกฤษ จริย แปลว่า ควรประพฤติหรือพึงปฏิบัติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน[๓๘] มีความเห็นต่างกันออกไป โดยกล่าวว่าจริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางจิตใจและสภาพแวดล้อมซึ่งทำให้บุคคลทำความดี และ ไม่ทำชั่ว

สาโรช บัวศรี[๓๙] ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม คือ แนวทางในการประพฤติอยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม

กล่าวโดยสรุป จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การปฏิบัติ ในสิ่งที่ดีงามตนเองหรือผู้อื่นที่ถูกต้องเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและตนเอง เพื่อให้สังคมมีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็น

๒.๒.๒ ลักษณะของจริยธรรม

คณะกรรมการกองวัฒนธรรม(กรมการฝึกหัดครู)กล่าวถึงหลักจริยธรรมไว้ ๑๐ประการ คือ [๔๐]

---

[๓๕] กระมล ทองธรรมชาติ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, **ข้าราชการไทยความสำนึกและอุดมการณ์.**(พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๔๗.

[๓๖] พนัส หันนาคินทร์.(๒๕๒๐),การสอนค่านิยม,พิษณุโลก,มหาวิทยาลัยศรีนคินทร์วิโรฒ พิษณุโลก

[๓๗] พระเทพวิสุทธิเมธี (พุทธทาสภิกขุ,. **ธรรมสำหรับครู.** (พิมพ์ครั้งที่ 2),(กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๒๙)

[๓๘] ดวงเดือน พันธุมนาวิน,**ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม**,การวิจัยและการพัฒนาบุคคล,(กรุงเทพมหานคร) : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย๒๕๔๓), หน้า ๙๖-๙๗

[๓๙] สาโรช บัวศรี,**จริยธรรมในสังคมไทย** ,รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยในปัจจุบัน, (กรุงเทพฯ, สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๒๒) หน้า ก

๑.ให้มีความสำนึกในเรื่อง ชาติ เกียรติ วินัย กล้าหาญ
๒.ให้มีความสำนึกในเรื่อง ซื่อสัตย์ สุจริต และหิริโอตตัปปะ
๓.ให้มีความสำนึกในเรื่อง กตัญญูกตเวที
๔.ให้มีความสำนึกในเรื่อง เข้มแข็ง ขยันหมั่นเพียร และอดทน
๕.ให้มีความสำนึกในเรื่อง สุภาพอ่อนโยน และมารยาทอันดีงาม
๖.ให้มีใจกว้างขวาง รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๗.ให้มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ
๘.ให้มีความเป็นระเบียบในการงานและความคิด
๙.ให้มีความรู้จักรับผิดชอบและรู้จักหน้าที่
๑๐.ให้มีความสามัคคี รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และรู้จักขออภัยและให้อภัยซึ่งกันและกัน

๒.๒.๓ ประเภทของจริยธรรม

การประพฤติของคนมีได้หลายระดับแยกตามสภาพจิตใจและจะได้รับผลมากน้อย นั้น ขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญาของบุคคลผู้นั้น บางคนอาจปฏิบัติได้ระดับสูงสุด แต่บางคน ก็ปฏิบัติได้ตามระดับมาตรฐานขั้นต่ำที่มนุษย์ควรปฏิบัติเท่านั้น ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก แบ่งจริยธรรม ออกเป็น ๔ ประเภท [๔๑] คือ

ประเภทของจริยธรรม

ความรู้	ทัศนคติ	เหตุผล	พฤติกรรม
ลักษณะของความรู้ที่บุคคลต่างๆสามารถบอกได้ว่า ควรทำหรือบอกได้ว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่	ความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ ความชอบหรือไม่ชอบ ทำดีเป็นลักษณะทำถูกต้อง ทำชอบเป็นลักษณะทำถูกใจ การตัดสินความดีความชอบโดยถือเอาเกณฑ์ของความถูกต้องและความถูกใจของบุคคลมา ประเมินค่าจริยธรรม จึงเป็นทัศนคติเชิงจริยธรรม	การตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งของบุคคลลงไปจะต้องประกอบด้วยเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้น เฉพาะหน้านั้นและเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเกิดจากประสบการณ์และสติปัญญา ของบุคคลนั้น	การที่คนแสดงถึงพฤติกรรมที่สังคมชื่นชอบหรืองดการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบและค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประการ

ตารางที่ ๒.๑ ประเภทของจริยธรรม

---

[๔๐] รศ.รัตนวดี โชติกพนิช, **จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู**,(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑),หน้า ๗-๙.

[๔๑] ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจนปัจจนึก.**จริยธรรมของเยาวชนไทย.**สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.๒๕๒๐,หน้า ๔ -๖

๑.ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ลักษณะของความรู้ที่บุคคลต่าง ๆ สามารถ บอกได้ว่า ควรทำหรือบอกได้ว่า พฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เช่น การที่เรารู้ ว่ามารยาทที่ดีนั้นเป็นอย่างไร หรือ รู้ว่าเราต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่อย่างไร เป็นต้น ความรู้เชิงจริยธรรมนี้ ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของ คนด้วย

๒.ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ ความชอบหรือไม่ชอบทำดีเป็นลักษณะทำถูกต้อง ทำชอบเป็นลักษณะทำถูกใจ การตัดสินความดีความชอบโดยถือเอาเกณฑ์ของความถูกต้อง และความถูกใจของบุคคลมา ประเมินค่าจริยธรรม จึงเป็นทัศนคติเชิงจริยธรรม เช่น การที่เราไม่พอใจคนที่แย่งที่นั่งคน แก่บนรถเมล์ หรือ ไม่ช่วยคนที่ถือของพะรุงพะรัง

๓.เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งของบุคคลลงไป จะต้องประกอบด้วยเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ้น เฉพาะหน้านั้น และเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเกิดจากประสบการณ์และสติปัญญา ของบุคคลนั้น

๔.พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่คนแสดงถึงพฤติกรรมที่สังคมชื่น ชอบหรืองดการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบและค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประการ เช่น การช่วยเหลือผู้ตก ทุกข์ได้ยาก เป็นต้น

ปราชญา กล้าผจัญ[๔๒] ได้แบ่งจริยธรรมออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑.) จริยธรรมสำหรับผู้ครองเรือน เป็นจริยธรรมเบื้องต้นที่มนุษย์ทั่วไปสามารถปฏิบัติได้ เช่น ศีล ๕ เป็นธรรมประจำใจสำหรับผู้ครองเรือนที่เรียกว่า ฆราวาส หรือ อาคาริกชน (อยู่ในอาคารบ้านเรือน) มนุษย์ผู้ยังมีโลกียวิสัยอันอยู่ในขันธสันดาน

๒.)จริยธรรมสำหรับผู้ประพฤติพรหมจรรย์ ได้แก่ ธรรมอันมิใช่โลก ได้แก่ ผู้ที่งดเว้นจากกามทั้งปวง ละโลก สละเพศฆราวาส ออกบวชเป็นพระ นักบวช ฤๅษีชีไพร ท่องเที่ยวไปในป่าเขาหรือไม่ก็จำพรรษาอยู่ในวัด หรือ เป็นพระธุดงค์ออกจาริกแสวงบุญ ไปเรื่อย ๆ พวกนี้เรียกว่า อานาคาริกชน (พวกไม่มีบ้านช่องอาศัย)

๒.๒.๔ ประโยชน์ของจริยธรรม

จริยธรรมจะมีประโยชน์ก็ต่อเมื่อนำไปปฏิบัติ เพราะจริยธรรมเป็นหลักสำคัญ สำหรับการปฏิบัติ การศึกษาเพื่อเข้าใจหรืออธิบายได้เท่านั้นไม่มีประโยชน์ แต่การนำ จริยธรรมไปใช้ปฏิบัตินั้นจะเป็นประโยชน์ได้ ดังนี้

๑. ต่อตนเอง คนที่มีจริยธรรมย่อมมีเครื่องมือที่ช่วยให้คิดให้กระทำในสิ่งที่ดี สร้างประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม มีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและจูงใจให้ทำแต่สิ่งดี ๆ มีความเจริญต่อตนเอง เช่น คนที่ขยันเรียนมีความรับผิดชอบ ย่อมประสบความสำเร็จใน การเรียน ในทางตรงกันข้าม คนที่เกียจคร้านและขาดความขยันหมั่นเพียร ก็จะสอบตก เป็นต้น หรือพนักงานขายของที่มีวาจาสุภาพอ่อนน้อมต่อลูกค้า ย่อมจะได้รับคำชม มากกว่าผู้ที่มีกริยาวาจาหยาบคาย ไร้มารยาท

๒. ต่อสังคม คนที่มีจริยธรรม ย่อมทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและแก่ผู้อื่น อย่างน้อยการไม่ทำชั่ว ก็เป็นการช่วยให้สังคมไม่ต้องแก้ไขปัญหา ถ้าคนในสังคมมี จริยธรรมดีสังคมนั้นก็จะมี

---

[๔๒] รศ.รัตนวดี โชติกพนิช, **จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพครู**,(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑), หน้า ๔.

ความเจริญก้าวหน้าได้เช่นกัน คนดีจึงเป็นผู้รักษาสังคมด้วยการ ไม่ทำลายสังคมไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรของประเทศ สภาพแวดล้อม หรือการประพฤติ ทุจริตต่าง ๆ

๓. ด้านการรักษาจริยธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าทั้งทางกาย ใจ และ สังคมดังกล่าวมาแล้ว จะรักษาไว้ได้ก็ด้วยการปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติแล้วก็เป็นเพียง ตัวหนังสือหรือคำพูดเปล่า ๆ จะช่วยใครไม่ได้ทั้งสิ้น การศึกษาจริยธรรมและนำไปปฏิบัติ จึงเป็นการรักษาจริยธรรมให้คงอยู่

๔. การพัฒนาบ้านเมืองต้องพัฒนาจิตใจคนก่อนหรืออาจพัฒนาควบคู่กันไปกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก

ประโยชน์ของจริยธรรม			
ต่อตนเอง	**ต่อสังคม**	**ด้านการรักษาจริยธรรม**	**การพัฒนาบ้านเมือง**
คนที่มีจริยธรรมย่อมมีเครื่องมือที่ช่วยให้คิดให้กระทำในสิ่งที่ดี สร้างประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม มีสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและจูงใจให้ทำแต่สิ่งดีๆ มีความเจริญต่อตนเอง	คนที่มีจริยธรรมย่อมทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและแก่ผู้อื่น อย่างน้อยการไม่ทำชั่ว ก็เป็นการช่วยให้สังคมไม่ต้องแก้ไขปัญหา ถ้าคนในสังคมมี จริยธรรมดี สังคมนั้นก็จะมีความเจริญก้าวหน้าได้เช่นกัน	จริยธรรมเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าทั้งทางกาย ใจ และ สังคมดังกล่าวมาแล้ว จะรักษาไว้ได้ก็ด้วยการปฏิบัติ ถ้าไม่ปฏิบัติแล้วก็เป็นเพียงตัวหนังสือหรือคำพูดเปล่า ๆ จะช่วยใครไม่ได้ทั้งสิ้น การศึกษาจริยธรรมและนำไปปฏิบัติ จึงเป็นการรักษาจริยธรรมให้คงอยู่	ต้องพัฒนาจิตใจคนก่อน หรืออาจพัฒนาควบคู่กันไป กับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำ จะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก

ตารางที่ ๒.๒ ประโยชน์ของจริยธรรม

๒.๒.๕ ความสำคัญของจริยธรรม

จริยธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ทุกคน ถ้าคนใดขาดจริยธรรมอาจมี ผลร้ายต่อตนเองและสังคม สังคมที่มีคนขาดจริยธรรมมาก ย่อมเป็นสังคมที่วุ่นวาย ไร้ความสุข ดังจะพบได้จากการเกิดวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพหลายแขนงในปัจจุบัน ทั้งใน วงการวิชาชีพครู แพทย์ ตำรวจ ทหาร หรือนักการเมือง เป็นต้น จึงมีคำกล่าวว่า “เราไม่ สามารถสร้างครูบนพื้นฐานของคนไม่ดี และไม่สามารถผลิตแพทย์ ตำรวจ ทหาร นักธุรกิจที่ดีได้ ถ้าหากบุคคลเหล่านั้นมีพื้นฐานทางนิสัยและความประพฤติที่ไม่ดี ”จริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตและสังคม มีส่วนสำคัญที่จะนำความสงบสุขและ ความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรมจิตใจก็ย่อมสูงส่ง มี ความสะอาดและสว่างในจิตใจ จะทำการใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและ

ผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีค่า มีประโยชน์ต่อสังคม คนทุกคนควร ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน เนื่องด้วย จริยธรรมและคุณธรรมมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม มาก ซึ่งอาจสรุปความสำคัญของจริยธรรมและคุณธรรมได้ดังนี้ [๔๓] คือ

ความสำคัญของจริยธรรม					
ช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบ	**ช่วยให้คนเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา**	**ช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ**	**ช่วยควบคุมไม่ให้คนชั่วมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น**	**ช่วยทำให้มนุษย์นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ร่ำเรียนมาสร้างสรรค์**	**ช่วยควบคุมความเจริญทางด้านวัตถุและจิตใจของคน**
ถ้าคนในสังคมทุกคนมีคุณธรรมและจริยธรรม สังคมของเราก็จะสงบสุขตามไปด้วย	คุณธรรมและจริยธรรมที่มีอยู่ ในตัวแต่ละคน จะเตือนสติให้รักษาเกียรติยศชื่อเสียงของตนเองและวงศ์ตระกูล ไม่ไปเบียดเบียนผู้อื่น	โดยจะเป็นตัวกำหนดการประพฤติปฏิบัติของบุคคลให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่คนส่วนใหญ่ในสังคม ยอมรับว่าถูกต้อง	การปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น นับว่าเป็นคุณแก่สังคม เพราะนอกจากจะเป็นตัวอย่างโดยการชี้นำทางอ้อมแล้วยังจะออกปากแนะนำสั่งสอนโดยตรงได้อีกด้วย	ถ้ามนุษย์นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการประกอบอาชีพที่สุจริตย่อมสร้างสรรค์คุณประโยชน์ให้แก่คนทั่วไป	ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมีสูงมาก ถ้ามนุษย์นำความเจริญนี้ มาใช้ในทางที่ผิด เช่น สร้างอาวุธมาประหัตประหารกัน จนคนล้มตายลงเป็นจำนวนมาก โดยหวังความเป็นใหญ่ ความมีอำนาจ ความเดือดร้อนก็จะเกิดแก่คนทั่วไป

ตารางที่ ๒.๓ ความสำคัญของจริยธรรม

๑.ช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบ ไม่พบอุปสรรค ถ้าคนใน สังคมทุกคนมีคุณธรรมและจริยธรรม สังคมของเราก็จะสงบสุขตามไปด้วย ทุกคนจะใช้ เวลาที่มีทั้งหมดช่วยกันพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญมั่นคง เป็นปึกแผ่น เป็นอารยประเทศ ไม่ต้องแบ่งเวลาไปคอย ระมัดระวังอันตรายใด ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำของคนเลว

[๔๓] วศิน อินทสระ, **จริยศาสตร์**.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บรรณาคาร., ๒๕๓๙,หน้า ๖-๗

๒.ช่วยให้คนเรามีสติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา คุณธรรมและจริยธรรมที่มีอยู่ ในตัวแต่ละคนจะเตือนสติให้รักษาเกียรติยศชื่อเสียงของตนเองและวงศ์ตระกูล ไม่ไป เบียดเบียนผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสกว่า สังคมก็จะสงบสุข ประเทศชาติก็จะมั่งคั่งมั่นคง

๓.ช่วยสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ โดยจะเป็นตัว กำหนดการประพฤติปฏิบัติของบุคคลให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่คนส่วนใหญ่ในสังคม ยอมรับว่าถูกต้อง กฎเกณฑ์นั้นจะมาจากความพอใจของคนเพียงคนเดียวไม่ได้ คนเมื่อ อยู่ในสังคมจะต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นญาติพี่น้อง หรือเพื่อนฝูงร่วมสังคม เดียวกัน จะอยู่คนเดียวย่อมเป็นไปไม่ได้ เมื่อบุคคลประพฤติตามคุณธรรมและจริยธรรม ของสังคม ชีวิตก็จะมีระเบียบไม่ต้องพบกับอุปสรรค ถ้าทุกคนปฏิบัติเหมือนกันสังคมและ ประเทศชาติก็จะเป็นระเบียบตามไปด้วย

๔.ช่วยควบคุมไม่ให้คนชั่วมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น การปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่าง แก่ผู้อื่น นับว่าเป็นคุณแก่สังคม เพราะนอกจากจะเป็นตัวอย่างโดยการชี้นำทางอ้อมแล้ว ยังจะออกปากแนะนำสั่งสอนโดยตรงได้อีกด้วย เช่น แนะนำให้แสดงความรับผิดชอบต่อ สังคม อย่าเห็นแก่ตัว อย่าเห็นแก่ได้จนสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ซึ่งส่งผลกระทบไป ถึงความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มิฉะนั้นผู้ที่คอยยึดเราเป็นตัวอย่างอาจหมด ความศรัทธา และหมดกำลังใจสร้างคุณธรรมและจริยธรรม หันกลับไปทำความชั่วเช่นเดิม ได้อีก

๕.ช่วยทำให้มนุษย์นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ร่ำเรียนมาสร้างสรรค์ แต่สิ่งดีมีคุณค่า ถ้ามนุษย์นำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการประกอบอาชีพที่สุจริต ย่อมสร้างสรรค์คุณประโยชน์ให้แก่คนทั่วไป รวมทั้งสังคมและประเทศชาติด้วย แต่ในทาง ตรงข้าม ถ้ามนุษย์ขาดคุณธรรมและจริยธรรมก็จะนำความรู้และประสบการณ์ที่มีไป เบียดเบียนเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น สร้างความเสียหายให้สังคมและประเทศชาติ เพียงหวัง ให้ตนเองมีทรัพย์ มีความสุข ผู้อื่นจะทุกข์อย่างไรก็ไม่คำนึงถึง

๖.ช่วยควบคุมความเจริญทางด้านวัตถุและจิตใจของคนให้เติบโตไปพร้อม ๆ กัน ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมีสูงมาก ถ้ามนุษย์นำความเจริญนี้ มาใช้ในทางที่ผิด เช่น สร้างอาวุธมาประหัตประหารกัน จนคนล้มตายลงเป็นจำนวนมาก โดยหวังความเป็นใหญ่ ความมีอำนาจความเดือดร้อนก็จะเกิดแก่คนทั่วไป แต่ถ้าผู้ผลิต เทคโนโลยีมีคุณธรรมและจริยธรรมเหตุการณ์เหล่านี้ก็จะไม่เกิด สิ่งที่จะได้รับการสร้าง หรือผลิตขึ้นมาก็จะมุ่งแต่ประโยชน์ที่จะเกิดแก่คนทั่วไป เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่อง ถ่ายเอกสาร ดาวเทียม ฯลฯ เพราะมีจิตใจที่สงบสุขจึงสร้างสรรค์แต่สิ่งที่มีคุณค่าต่อคนใน สังคมและประเทศชาติ

ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมที่กล่าวมานี้ ประเด็นที่สำคัญก็คือ สามารถ ลดปัญหาและขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติได้ เมื่อทุกคน ประพฤติปฏิบัติตนดีแล้วอุปสรรค ศัตรู ภัยอันตราย ก็จะหมดสิ้นไป ผู้คนมีแต่ความรักต่อ กัน สังคมมีแต่ความสงบ และประเทศชาติก็จะเจริญรุ่งเรือง

กล่าวโดยสรุป เหตุผลที่ทำให้ตำรวจต้องมีจริยธรรมในอาชีพตนเอง เนื่องจากอำนาจใช้ดุลพินิจตามกฎหมายอย่างกว้างขวาง หากใช้อำนาจของตนไม่ถูกต้องก็จะกระทบต่อความมั่นคง สิทธิและเสรีภาพ ต้องการมาตรฐานเชิงจริยธรรมขั้นสูง สาธารณชนต้องการให้ตำรวจ มีกรอบการปฏิบัติหน้าที่และใช้ดุลพินิจ มีการลงโทษ ด้วยความมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ

๒.๒.๖ องค์ประกอบของจริยธรรม

กระทรวงศึกษาธิการได้สรุปองค์ประกอบของจริยธรรมไว้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นตาราง ดังต่อไปนี้คือ

องค์ประกอบของจริยธรรม	
ความรับผิดชอบหน้าที่	หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติ
ความซื่อสัตย์	หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม
ความมีเหตุผล	หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาในการประพฤติ
ความกตัญญูกตเวที	หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในการอุปการ คุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา
การรักษาระเบียบวินัย	หมายถึง การควบคุมการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสม
ความเสียสละ	หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันกับคนที่ควรให้
ความสามัคคี	หมายถึง การที่ทุกคนมีความพร้อมเพรียงกันทั้งกายใจ ความคิด เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
การประหยัด	หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์ มากที่สุด
ความยุติธรรม	หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรงสอดคล้องกับความ เป็นจริง
ความอุตสาหะ	หมายถึง ความพยายามอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสำเร็จ
ความเมตตากรุณา	หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข

ตารางที่ ๒.๔ องค์ประกอบของจริยธรรม

๑.ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำการปฏิบัติ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความมานะพยายาม ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย ทั้งยังมี ความละเอียดรอบคอบ เพื่อให้ผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่นั้นบรรลุสำเร็จตามความ มุ่งหมาย โดยมีความพยายามที่จะปรับปรุง และแก้ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ให้ดีขึ้น

๒.ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความ เป็นจริง ประพฤติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น

๓.ความมีเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาในการประพฤติ ปฏิบัติ รู้จักไตร่ตรอง ไม่หลงงมงาย

๔.ความกตัญญูกตเวที ความกตัญญู หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในการอุปการ คุณที่ผู้อื่นมีต่อเรา กตเวที หมายถึง การแสดงออกและการตอบแทนบุญคุณ ดังนั้น ความกตัญญูกตเวที จึงหมายถึง ความรู้บุญคุณและการตอบแทนต่อผู้อื่นและสิ่งที่มีบุญคุณ

๕.การรักษาระเบียบวินัย หมายถึง การควบคุมการประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับจรรยามารยาท ข้อบังคับ กฎหมาย และศีลธรรม ช่วยให้สังคมเป็น ระเบียบเรียบร้อย และเกิดความสุขความเจริญในประเทศชาติ

๖.ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันกับคนที่ควรให้ ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา รวมทั้งการรู้จักสลัดทิ้งอารมณ์ร้ายในตัวเอง

๗.ความสามัคคี หมายถึง การที่ทุกคนมีความพร้อมเพรียงกันทั้งกายใจ ความคิด เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือกันกระทำกิจการให้สำเร็จลุล่วงอย่างดี

๘.การประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายพอเหมาะพอควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก

๙.ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรงสอดคล้องกับความ เป็นจริงและเหตุผล ไม่มีความลำเอียง

๑๐.ความอุตสาหะ หมายถึง ความพยายามอย่างเข้มแข็งเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ในการงาน

๑๑.ความเมตตากรุณา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข ความ สงสารคือ จะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

๒.๒.๗ ขอบข่ายของจริยธรรม

๑.จริยธรรม ความหมายกว้าง ๆ คือ กฎเกณฑ์ของความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้มีเหตุผล มีความคิดและสติปัญญา ได้แก่ สัตว์ประเสริฐผู้มีปรีชาญาณ คือ บ่อเกิดของสำนึกทางจริยธรรม

๒.จรรยา หมายถึง ความประพฤติกิริยาที่ควรประพฤติในหมู่คณะเช่น จรรยาครู จรรยาตำรวจฯลฯ

๓.จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก

๔.ศีลธรรม หมายถึง ความประพฤติ ความประพฤติชอบ ส่วนใหญ่ใช้ในความหมายทางศาสนาคือ ปฏิบัติตามหลักศีลและธรรม

๕.คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ เช่น ความเป็นผู้ไม่กล่าวเท็จ โดยหวังประโยชน์ส่วนตนเป็นคุณธรรม คุณธรรม คือ จริยธรรมที่ฝึกจนเป็นนิสัย เช่น ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน เสียสละ รับผิดชอบ ฯลฯ

๖.มโนธรรม หมายถึง ความรู้ผิดชอบชั่วดี ความรู้สึกว่าอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำเชื่อกันว่ามนุษย์ทุกคนมีมโนธรรมเนื่องจากบางขณะเราเกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจระหว่างความรู้สึกต้องการทำสิ่งหนึ่ง และรู้ว่าควรทำอีกสิ่งหนึ่ง เช่น ต้องการไปแข่งรถมอเตอร์ไซค์กับเพื่อนแต่เตือนใจตนเองว่าไม่สามารถกระทำ เพราะมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านอื่นจนไม่มีเวลาว่าง

๗.มารยาท หมายถึง กิริยา วาจาที่สังคมกำหนดไว้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไป

๒.๒.๘ คุณค่าของการประพฤติตนเป็นตำรวจที่มีจริยธรรม

ตำรวจเป็นข้าราชการที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนที่สุด เป็นปราการด่านแรกของรัฐบาลในการรับใช้ประชาชน ทางด้านประชาชนเมื่อมีเหตุเดือดร้อนย่อมนึกถึงที่พึ่งคือตำรวจก่อนผู้อื่น ตำรวจจึงต้องพร้อมและทำตัวให้เป็นตำรวจที่ดี เป็นที่พึ่งของประชาชนสมกับคำกล่าวที่ว่า “เราอยู่ไหนประชาอุ่นใจทั่วกัน” ตรงกันข้ามตำรวจที่ไม่ดีย่อมไม่เป็นที่ไว้วางใจของประชาชน ดังนั้นหากตำรวจประพฤติตนเป็นคนดี มีจริยธรรมแล้ว นอกจากจะเป็นประโยชน์ให้ตนเองพ้นทุกข์ มีความสุขแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและประชาชนอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าการที่ตำรวจประพฤติตนเป็นคนดีมีจริยธรรมมีคุณค่าและประโยชน์ดังต่อไปนี้คือ

๑.เป็นประโยชน์ต่อตัวตำรวจเองและครอบครัว เช่น ถ้าหากตำรวจเลิกละอบายมุขได้ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน ไม่เที่ยวกลางคืน ไม่คบมิตรชั่วอันจะพาให้ตัวพลอยประพฤติชั่วไปด้วยแล้ว เงินรายได้ก็จะพอใช้ไม่เดือดร้อน ครอบครัวมีความสุข เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ครอบครัวและผู้อื่นอีกด้วย

๒.เป็นประโยชน์ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการที่ทำให้ภาพพจน์ หรือภาพลักษณ์ของตำรวจดีขึ้น เป็นที่พอใจของประชาชน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ตำรวจผู้อื่น

๓.เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การงานของตำรวจ เพราะนอกจากเป็นการทำให้ตนเองไม่มีปัญหาอันอาจเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่การงานแล้ว ผู้มีจริยธรรมย่อมเป็นผู้มีความขยันขันแข็ง เสียสละและสามัคคี อันเกิดมาจากความไม่เห็นแก่ตัว อันจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นอีกด้วย

๔.ได้รับความร่วมมือร่วมใจจากประชาชน เพราะเมื่อตำรวจทำตนเป็นคนดี มีจริยธรรม เช่น มีความซื่อสัตย์ ช่วยเหลือประชาชน เป็นต้น ย่อมเป็นที่รักใคร่ ยกย่องมีเกียรติยศ ศักดิ์ศรีประชาชนย่อมมีความศรัทธาเลื่อมใส และมีความเชื่อมั่นในการทำงานของตำรวจ ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือในการทำงานของตำรวจ เช่น ให้ข่าวคนร้ายไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย ยินดีเป็นพยานให้ตำรวจ เป็นต้น การกระทำผิดกฎหมายจะลดน้อยลง ประชาชนก็มีความสุขประเมินได้ว่า โอกาสที่ตำรวจจะสร้างภาพพจน์ที่ดีได้นั้น ทำได้โดยง่ายด้วยความตั้งใจเพราะประชาชนมีศรัทธาและความนิยมเป็นพื้นฐาน

๒.๒.๙ แนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

คณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานตำรวจ ด้านการประชาสอดคล้องและการเสริมสร้างภาพพจน์ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตน สรุปได้ดังต่อไปนี้

๑.ตำรวจจะต้องไม่ทุจริตต่อหน้าที่ด้วยประการทั้งปวงเช่นรับเงินจากผู้กระทำผิดหรือเรียกร้อง หรือรับเงินในการให้บริการแก่ประชาชนไม่ว่าด้วยประการใดๆ

๒.ตำรวจจะต้องไม่เป็นผู้ที่กระทำผิดกฎหมายเสียเอง หรือให้ความร่วมมือ หรือสนับสนุนผู้กระทำผิด เช่น การค้ายาเสพติด ปล้นทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ มั่วสุมเล่นการพนัน คุมบ่อนคุมซ่องกระทำผิดกฎหมายจราจร เสพสุราจนไม่สามารถครองสติได้ เป็นต้น

๓.ไม่ใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตของกฎหมาย หรือใช้อำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ในเชิงกดขี่ข่มเหงประชาชน เช่น วิสามัญฆาตกรรมเกินกว่าเหตุ การซ้อม ผู้ต้องหา การแกล้งจับด้วยเรื่องส่วนตัว หรือเพราะบันดาลโทสะ หรือใช้อำนาจหน้าที่เกินขอบเขตเพราะหวังผลงาน หรือความดีความชอบ เป็นต้น

๔.ใช้กิริยาวาจาที่สุภาพต่อประชาชนไม่ใช้กิริยาวาจาที่ไม่สมควร เช่น แสดงกิริยาเบ่งกับประชาชน พูดจาหยาบคาย ดูถูกประชาชน หรือใช้วาจาที่ไม่สมควร

๕.ให้การต้อนรับแก่ประชาชนด้วยความเต็มอกเต็มใจ กระตือรือร้น และอ่อนน้อมถ่อมตนและให้บริการแก่ประชาชนด้วยความกระตือรือร้นไม่เกี่ยงงอน

๖.ปรับปรุงความรู้ความสามารถและสมรรถภาพในการทำงานอยู่เสมอ

๗.หมั่นตรวจสอบและพัฒนาจิตใจตนเองอยู่เสมอ เช่น หาโอกาสไปวัดฟังธรรมเทศนาพบปะสมณะที่ดีและน้อมนำธรรมะมาฝึกฝนปฏิบัติ

๘.ฝึกตนให้เป็นผู้มักน้อย สันโดษพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ใช้จ่ายแต่สิ่งที่จำเป็นไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยไปตามสังคม

๙.พัฒนาความคิดให้เห็นว่าข้าราชการเป็นผู้รับใช้ประชาชน ขจัดความคิดที่เห็นว่าข้าราชการเป็นขุนนางเจ้าขุนมูลนาย หรือผู้ปกครองประชาชน

๑๐.พัฒนาความคิดประชาธิปไตยประชาชนมีความเป็นไทในการปกครองตนเองขจัดความคิดเผด็จการในจิตใจ

๑๑.พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยจากจิตสำนึกของตำรวจเอง มิใช่จากถูกบังคับเท่านั้น

๒.๒.๑๐ จริยธรรมของตำรวจตามที่ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)กำหนด

มาตรฐานทางจริยธรรมของตำรวจ ก.ตร.ได้กำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ ท้าย กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ ข้อ ๗ ถึง ๑๕ ดังนี้

ข้อ ๗ ข้าราชการตำรวจต้องเคารพ ศรัทธา และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑) จงรักภักดีและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระรัชทายาท และไม่ยอมให้ผู้ใดล่วงละเมิด

(๒) สนับสนุนการเมืองประชาธิปไตยด้วยศรัทธา มีความเป็นกลางทางการเมืองไม่เป็นผู้บริหารหรือกรรมการพรรคการเมือง และไม่กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น

ข้อ ๘ ข้าราชการตำรวจต้องเคารพสิทธิ และเสรีภาพของประชาชนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และตามกฎหมายอื่นโดยเคร่งครัด โดยไม่เลือกปฏิบัติ

ข้อ ๙ ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการ ประชาชน ชุมชน และประเทศชาติเป็นสำคัญซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑)ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วกระตือรือร้น รอบคอบโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม

(๒)ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ขยันหมั่นเพียร เสียสละใช้ปฏิภาณไหวพริบกล้าหาญและอดทน

(๓)ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ ไม่หลีกเลี่ยงหรือปัดความรับผิดชอบ

(๔)ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัดคุ้มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

(๕)รักษาความลับของทางราชการ และความลับที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ หรือจากประชาชนผู้มาติดต่อราชการ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรม หรือการตรวจสอบตามที่กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ กำหนด

ข้อ ๑๐ ข้าราชการตำรวจต้องมีจิตสำนึกของความเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์เพื่อให้ประชาชนศรัทธาและเชื่อมั่น ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติดังนี้

(๑) มีท่าทีเป็นมิตร มีมนุษย์สอดคล้องอันดี และมีความสุภาพอ่อนโยนต่อประชาชนผู้รับบริการ รวมทั้งให้บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ รวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ

(๒)ปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน ไม่เบียดเบียน ไม่แสดงกิริยา หรือท่าทางไม่สุภาพหรือไม่ให้เกียรติ รวมทั้งไม่ใช้ถ้อยคำ กิริยา หรือท่าทาง ที่มีลักษณะหยาบคาย ดูหมิ่นหรือเหยียดหยามประชาชน

(๓)เอื้อเฟื้อ สงเคราะห์ และช่วยเหลือประชาชนเมื่ออยู่ในฐานะที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ หรือประสบเคราะห์จากอุบัติเหตุ การละเมิดกฎหมาย หรือภัยอื่น ๆ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำผิดกฎหมายหรือไม่

(๔)ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนที่ร้องขอ ต้องดำเนินการด้วยความรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้า และไม่ให้ข้อมูลข่าวสารอันเป็นเท็จแก่ประชาชน

ข้อ ๑๑ ข้าราชการตำรวจต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและยึดมั่นในศีลธรรม โดยยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑)ไม่ใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ หรือไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ของตนแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น

(๒)ไม่ใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ หรือไม่ยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ของตนไปในทางจูงใจหรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจ หรือการกระทำของข้าราชการตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอื่น อันเป็นผลให้การตัดสินใจ การใช้ดุลพินิจ หรือการกระทำของผู้นั้น สูญเสียความเที่ยงธรรมและยุติธรรม

(๓)ไม่รับของขวัญนอกเหนือจากโอกาสและกาลตามประเพณีนิยม และของขวัญนั้นต้องมีมูลค่าตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติประกาศกำหนด เว้นแต่ญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป หรือการให้โดยธรรมจรรยา

(๔)ไม่ใช้เวลาราชการหรือทรัพย์ของราชการเพื่อธุรกิจหรือประโยชน์ส่วนตน

(๕)ไม่ประกอบอาชีพเสริมซึ่งมีลักษณะเป็นผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม

(๖)ดำรงชีวิตส่วนตัวไม่ให้เกิดมลทินมัวหมองต่อตำแหน่งหน้าที่ ไม่ทำผิดกฎหมายแม้เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่หมกมุ่นในอบายมุขทั้งหลาย ไม่ฟุ้งเฟ้อ หรูหรา และใช้จ่ายประหยัดตามฐานะแห่งตน

ข้อ ๑๒ ข้าราชการตำรวจต้องภาคภูมิใจในวิชาชีพ กล้ายืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงามเพื่อเกียรติศักดิ์และศักดิ์ศรีของความเป็นตำรวจ ซึ่งต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑)ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๒)ไม่สั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติการในสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือขัดต่อคุณธรรมและศีลธรรม

(๓)ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ตนรู้หรือควรจะรู้ว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการนี้ให้ทักท้วงเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บังคับบัญชาผู้สั่ง

(๔)ไม่เลี่ยงกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือทำให้สูญเสียความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

ข้อ ๑๓ ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา ข้าราชการตำรวจต้องประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

(๑)ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำและเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา

(๒)หมั่นอบรมให้ผู้ใต้บังคับบัญชายึดถือปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณว่ากล่าวตักเตือนด้วยจิตเมตตา และให้ความรู้ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่

(๓)ปกครองบังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมยอมรับฟังความคิดเห็น และไม่ผลักความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

(๔)ใช้หลักคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนอย่างเคร่งครัดและปราศจากความลำเอียง

ข้อ ๑๔ ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานข้าราชการตำรวจต้องประพฤติปฏิบัติดังนี้

(๑)เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๒)รักษาวินัยและความสามัคคีในหมู่คณะ

(๓)ปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานด้วยความสุภาพมีน้ำใจ รักใคร่สมานฉันท์ และมีมนุษย์สอดคล้องรวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน

(๔)อุทิศตนเอง ไม่หลีกเลี่ยงหรือเกี่ยงงาน ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความสำเร็จของงานและชื่อเสียงของหน่วยเป็นที่ตั้ง

ข้อ ๑๕ ข้าราชการตำรวจต้องปฏิบัติตามค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ดังนี้

(๑)การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

(๒)การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ

(๓)การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

(๔)การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

(๕)การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ

(๖)การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

(๗)การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

(๘)การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(๙)การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์การ

จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

ทรัพยากรมนุษย์ ถือได้ว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของประเทศชาติ กำลังพลในสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็เช่นกัน ถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เราจะเพิ่มจำนวนคนมากขึ้นสักเท่าใดก็ตามแต่ถ้าเป็นกำลังพลที่บกพร่องไร้คุณภาพ หรือเป็นกำลังพลเสื่อมแล้ว นอกจากจะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้แล้ว กำลังพลเหล่านั้นยังเป็นกำลังพลที่สร้างปัญหาให้กับหน่วยงาน และสร้างเงื่อนไขที่ไม่ดีให้กับสังคมอีกด้วย

ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาข้าราชการตำรวจของเราให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถ มีความรอบรู้ มีคุณธรรม มีจริยธรรม ให้สมกับการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์อย่างแท้จริง

จุดมุ่งหมายของการมีจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่

๑)ให้สามารถควบคุม กาย วาจา ใจ อยู่ในขอบเขตที่ดีงาม ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถสร้างประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้

๒)ให้มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนและปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย

๓)ให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิด และวิเคราะห์อย่างมีระบบวิธีการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

๔)มีทรรศนะที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตนและหมู่คณะ มานะ พากเพียร อดทน ประหยัด และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

๕)มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตัวเอง เคารพต่อกฎกติกาของสังคม รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมตลอดจนเสริมสร้างความเสมอภาค และความเป็นธรรมในสังคม

๖)รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละ รู้จักการแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผล

แนวทางปฏิบัติที่ข้าราชการตำรวจผู้มีจริยธรรมควรกระทำ ตำรวจต้องมีความสำรวมกาย วาจา ใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ในทางที่ถูกต้อง ชอบด้วยหลักการและมีคุณธรรมประจำใจ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงกฎหมาย ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ จารีตประเพณี และศีลธรรมอันดีงามโดยการแสดงออกด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดีงาม บางครั้งตำรวจก็ต้องปฏิบัติตนให้ดูเข้มแข็ง จริงจังเพื่อให้ได้ผลในด้านรักษาไว้ซึ่งกฎหมาย ความสงบสุขของสังคม และประชาชนโดยส่วนรวม

นอกจากนี้ จริยธรรมตำรวจช่วยส่งเสริมให้ตำรวจเป็นที่ยอมรับในสังคมทั่วไป ผู้บังคับบัญชาให้ความไว้วางใจ เพื่อนฝูง ญาติพี่น้องให้ความรักและไว้ใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อถือและยึดเป็นตัวอย่าง ตำรวจที่มีจริยธรรมที่ดีจะเห็นได้จากการที่มีกิริยาวาจาดีหรือที่เรียกว่ามีมารยาทดี การแต่งเครื่องแบบ การแสดงความเคารพ ซึ่งแสดงถึงความมีวินัยจิตใจสูงและมีจริยธรรมตำรวจในตัวบุคคลนั้น

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดแนวทางปฏิบัติให้ข้าราชการตำรวจปฏิบัติตามข้อปฏิบัติสำหรับผู้มีอาชีพตำรวจเพื่อผลความสำเร็จที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดังนี้.-

๑)การปฏิบัติตนในที่สาธารณะ

การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจไม่ว่าจะต่อผู้ใด จะต้องดำเนินไปโดยคำนึงถึงการสร้างศรัทธาและความเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน ข้าราชการตำรวจทุกคนจะต้องปฏิบัติตนให้มีลักษณะสุภาพ อ่อนน้อม น่าเคารพยำเกรง ดังนั้น ข้าราชการตำรวจจึงไม่อยู่ในฐานะที่ประชาชนจะดูถูกหรือเกรงกลัวเพราะประชาชนทุกคนไม่มีหน้าที่จะต้องมากลัวตำรวจ ตำรวจย่อมให้บริการแก่ประชาชนทันทีเมื่อเห็นสมควร หรือเมื่อได้รับการร้องขอโดยชอบ จะต้องปฏิบัติงานโดยไม่มีอคติ และยึดหน้าที่เป็นหลัก จะต้องช่วยเหลือผู้ประสบเคราะห์กรรม พยายามบรรเทาสาธารณภัยไม่ปฏิเสธที่จะช่วยเหลือผู้ได้รับทุกข์ช่วยให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๒)การปฏิบัติเมื่อเข้าจับกุมหรือระงับการกระทำผิดกฎหมาย

การแสดงถึงการอุทิศจิตใจให้แก่หน้าที่ และยืนยันเจตนารมณ์ในการรักษากฎหมายให้ถึงที่สุด ไม่ว่ากรณีใดๆ เมื่อมีความจำเป็นจะต้องใช้อาวุธหรือกำลัง จะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสมซึ่งกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น ขอบเขตอำนาจเหล่านี้จะต้องทำความเข้าใจไว้ให้ดีตลอดเวลา ว่ามีอำนาจเพียงใดและขอบเขตจำกัดแค่ไหน การปฏิบัติจะต้องแสดงออกไปโดยใช้มาตรการรุนแรงน้อยที่สุดและเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

๓)การปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวน

ในฐานะข้าราชการตำรวจเป็นผู้ให้ความยุติธรรมระหว่างผู้กล่าวหาและผู้ต้องหา ข้าราชการตำรวจต้องรักษาบทบาทของการไม่อคติต่อฝ่ายใด สนใจรับฟังถ้อยแถลงการณ์กล่าวอ้างและพยานหลักฐานที่ทั้งสองฝ่ายจะนำแสดง อำนวยความสะดวกให้ทุกคนมีโอกาสพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง ไม่ปฏิบัติการทำนองเยาะเย้ยดูหมิ่นผู้ใดแม้จะเป็นผู้ที่กระทำผิดจริงพอใจที่จะใช้มาตรการทางกฎหมายเท่านั้น

ดังนั้น ข้าราชการตำรวจจะต้องหมั่นฝึกฝนตนเองให้มีจิตใจหนักแน่นไม่ฟังความข้างเดียว ไม่ด่วนสรุปหรือตัดสินใจโดยปราศจากข้อมูลและพยานหลักฐานแต่ใช้วิจารณญาณอย่างดีที่สุดประกอบการปฏิบัติหน้าที่

๔)การรับของขวัญ รางวัล หรือให้อภิสิทธิ์

ภารกิจตามหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเป็นที่ยอมรับว่าหนักและยากเป็นงานที่ต้องควบคุมตัวเอง ต้องทำตนให้มีเกียรติและเสียสละ จึงต้องระมัดระวังอย่าให้ตกไปอยู่ในฐานะที่ประชาชนคนหนึ่งคนใดจะมาหวังสิทธิพิเศษจากข้าราชการตำรวจ เช่น การรับของขวัญของกำนัลหรือรับสิทธิพิเศษจากประชาชนไม่ว่าจะเป็นของมีค่าหรือสินน้ำใจเล็กๆ น้อยๆ เพราะการกระทำเหล่านี้อาจจะถูกมองไปในแง่ มีบุญคุณต่อกัน รักใคร่ชอบพอกัน อันอาจจะชักนำไปปฏิบัติการนอกหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่

๕)การเป็นประจักษ์พยาน

ข้าราชการตำรวจทุกคนจะต้องคำนึงถึงการพิจารณาคดีและให้ความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดหรือผู้บริสุทธิ์ จะต้องมีความแน่ใจกับพยานหลักฐานที่จะใช้ประกอบการพิจารณาโดยไม่มีอคติหรือมุ่งร้าย ดังนั้นข้าราชการตำรวจจะต้องไม่คำนึงถึงบุคคลด้วยฐานะทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา สังคม เศรษฐกิจ หรือฐานะอื่นใด นอกจากความเป็นคนเท่าเทียมกันเพื่อให้คำให้การของข้าราชการตำรวจเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือและมีความยุติธรรมอย่างแท้จริง
ข้าราชการตำรวจจะต้องยอมเสียสละเวลาในการพัฒนาแนวความคิดความชำนาญงานเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการให้การ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงแห่งคดี เพราะในบางครั้งมีแต่เพียงคำให้การของข้าราชการตำรวจเท่านั้นที่จะใช้เป็นประจักษ์พยาน

๖)การปฏิบัติตนในฐานะผู้บังคับบัญชา

ข้าราชการตำรวจจะต้องเอาใจใส่ดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาประพฤติตนเป็นตัวอย่างสามารถเป็นที่ปรึกษาและที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชามีความรับผิดชอบและไม่ผลักความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีลักษณะผู้นำที่พร้อมจะนำผู้ใต้บังคับบัญชาฟันฝ่าอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ตลอดเวลา หมั่นอบรมตักเตือนให้ความรู้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ

๗)การปฏิบัติตนในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา

ข้าราชการตำรวจจะต้องเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา รักษาระเบียบวินัยและความสามัคคีในหมู่คณะ พร้อมที่จะอุทิศตนให้แก่หน้าที่ราชการโดยไม่หลีกเลี่ยงเกี่ยงงอน มีศรัทธาในหน้าที่และผู้บังคับบัญชา

๘)การปฏิบัติตนในฐานะเพื่อนร่วมงาน

ข้าราชการตำรวจจะต้องมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน สร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยยึดวัตถุประสงค์ส่วนรวมของหน่วยเป็นหลักไม่อิจฉาริษยาหรือสร้างปัญหา แต่ตรงกันข้ามพยายามเสริมสร้างพัฒนางานทั้งในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนและของหน่วยให้ดีขึ้น

๙)การปฏิบัติตนของข้าราชการตำรวจ

ข้าราชการตำรวจจะต้องคำนึงเสมอว่าประชาชนมองตนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อนอกเวลาราชการหากประพฤติตนไม่สมควรโดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่เคารพกฎหมายย่อมส่งผลสะท้อนกลับมาสู่

หน้าที่การงาน ทั้งโดยส่วนตัวและส่วนรวมหรือหน่วยงานทั้งหมด ประชาชนต้องการจะเห็นว่าข้าราชการตำรวจประพฤติตนดี น่าเอาเป็นตัวอย่างทั้งในและนอกหน้าที่ ประชาชนรู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัดและวางตนให้เหมาะสมแก่กาลเทศะ พยายามสร้างครอบครัวให้ดีมีความสุขไม่หมกมุ่นในอบายมุขทั้งหลายเพื่อเป็นการรักษาเกียรติยศและขนบธรรมเนียมที่ดีไว้ผู้ที่เชื่อและเคารพในเกียรตินี้ย่อมไม่ทำอะไรให้เกิดการเสื่อมเสียในทางตรงกันข้ามทุกคนจะต้องช่วยกันสร้างศรัทธาให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชนทั้งในด้านศีลธรรม ความเข้มแข็งอดทน และการอุทิศตนต่อการงาน

๑๐)การเยี่ยมเยียนผู้ได้รับบาดเจ็บ

ข้าราชการตำรวจที่มีคุณธรรมและเป็นนักประชาสอดคล้องย่อมจะต้องพิจารณาเห็นว่าผู้ที่ได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการเจ็บป่วยจิตใจย่อมไม่ปกติต้องการผู้ที่มาเยี่ยมเยียนเอาใจใส่ ฉะนั้นไม่ว่าผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเจ็บป่วยจากผลในทางคดีในฐานะผู้เสียหายหรือผู้ต้องหา หรือบาดเจ็บจากการเกิดอุบัติเหตุชนิดต่างๆ เช่น ถูกรถยนต์ชน ถูกไฟไหม้ หากข้าราชการตำรวจจะได้ใช้เวลาที่ว่างจากราชการสำคัญอื่นๆไปเยี่ยมเยียนและอาจมีสิ่งของเล็กๆ น้อยๆไปฝากก็จะทำให้เป็นที่ชื่นอกชื่นใจของผู้เจ็บป่วยและญาติมิตรของเขา เป็นทางให้ได้รับความร่วมมือในการสืบสวนสอบสวนคดีในการป้องกันอาชญากรรมและช่วยเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติ เพราะเป็นการดึงมวลชนมาเป็นฝ่ายรัฐบาล

๑๑)การปฏิบัติต่อเพื่อนบ้านใกล้เคียง

ข้าราชการตำรวจพึงระลึกว่าตนเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับข้าราชการตำรวจเป็นส่วนรวมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฉะนั้นหากได้เริ่มประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงในละแวกหมู่บ้านที่อาศัยอยู่อย่างมีมนุษย์สอดคล้องโดยใช้กิริยา วาจา ไพเราะนุ่มนวล ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อ เมื่อเขาได้รับความเดือดร้อนหรือมีธุระจำเป็นก็ช่วยให้คำแนะนำ บอกวิธีการแก้ปัญหา หรือช่วยเป็นธุระจัดทำให้ ก็จะทำให้เกิดความสอดคล้องอันดี โดยเฉพาะการปฏิบัติที่เป็นมิตรกับเยาวชนและเด็ก จะทำให้พ่อแม่ญาติพี่น้องของเขาเกิดความพอใจรักใคร่และให้ความร่วมมือกับข้าราชการตำรวจเป็นการสร้างภาพพจน์ที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ข้าราชการตำรวจเป็นส่วนรวมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

การวิจัยเรื่อง“ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ” นี้ จำเป็นต้องศึกษาเรื่องจริยธรรมและพฤติกรรมควบคู่กันไปด้วยด้วย เพราะการศึกษาหลักการและแนวคิดของจริยธรรมและพฤติกรรม จะทำให้สามารถเข้าใจจริยธรรมและพฤติกรรมของข้าราชการตำรวจดียิ่งขึ้น การศึกษาเรื่องนี้จะได้ศึกษาแนวคิดของนักทฤษฎีจิตวิทยาด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งได้นำมาศึกษา คือ ทฤษฎีโคลเบอร์ก, ทฤษฎี ลาซันและลาฟาสโต (Lason and la Fasto)

๒.๓.๑.ความหมายของพฤติกรรม

ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” ไว้ดังนี้

ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต กล่าวว่า พฤติกรรม (Behavior) หมายถึงสิ่งที่บุคคลกระทำแสดงออก ตอบสนองหรือโต้ตอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ได้ยิน อีกทั้งวัดได้ตรงกัน ด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย ไม่ว่าการแสดงออกหรือการ

ตอบสนองนั้นจะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกายก็ตาม เช่น การร้องไห้การกิน การวิ่ง การขว้าง การอ่านหนังสือ การเต้นของชีพจร การเต้นของหัวใจ การกระตุกของกล้ามเนื้อ เป็นต้น[๔๔]

เดวิดออฟ (Lida L.David off.)ได้ให้ความหมายไว้แบบกว้างๆว่าพฤติกรรมคือสิ่งที่มนุษย์และสัตว์กระทำกัน[๔๕]

พรรณราย ทรัพยะประภา ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม(Behavior) คือ การกระทำใดๆ ก็ตามซึ่งสามารถสังเกตได้โดยบุคคลอื่นหรือโดยการใช้เครื่องมือพฤติกรรมมิได้หมายความเฉพาะแต่เพียงการแสดงออกทางด้านร่างกายภายนอกเท่านั้น ยังรวมไปถึงการกระทำหรือกิจกรรมภายในความรู้สึกของบุคคลด้วย[๔๖]

ประสาน–ทิพวรรณ หอมพูล ได้ให้ความหมายของคำว่า “พฤติกรรม” ไว้ดังนี้

๑.การกระทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสิ่งมีชีวิตและบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้จากการกระทำกิจกรรมเหล่านั้น ซึ่งมีทั้งทางดีและทางไม่ดี เช่น การหัวเราะ การร้องไห้เสียใจการออกกำลังกาย เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลจากกระบวนการทางจิตวิทยา ได้แก่การจูงใจการเรียนรู้การจำการลืมและความรู้สึกนึกคิด เป็นต้น

๒.กระบวนการต่างๆ ของบุคคลที่ปฏิบัติต่อสภาพแวดล้อมของบุคคลเหล่านั้นออกมาในรูปของการกระทำ หรือการแสดงออกของมนุษย์โดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ภายใต้กลไกของความรู้สึกนึกคิดของตนเองมนุษย์ทุกคนจะมีกระบวนการของพฤติกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองทุกคนจะมีความต้องการและมีสาเหตุจูงใจเป็นของตนเองอยู่ตลอดเวลา และสามารถตัดสินใจที่จะกระทำการต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกนึกคิดเป็นของตนเองสิ่งที่ปรากฏออกมานั้นเป็นพฤติกรรมของมนุษย์[๔๗]

รองศาสตราจารย์ ดร.กันยา สุวรรณแสง ได้ให้ความหมายไว้ว่าพฤติกรรมคือ กิริยาอาการบทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติการกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน ๕ ทวาร คือ โสตสัมผัส จักษุสัมผัส ชิวหาสัมผัสฆานสัมผัส และทางผิวหนังหรือมิฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ[๔๘]

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า[๔๙]

สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ ได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมไว้ว่า

---

[๔๔]ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, การปรับพฤติกรรม, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖),หน้า ๒.

[๔๕]Lida L.David off,Introduction to Psychology, (New York : McGraw–Hill Book Company, ๑๙๘๗), p.๗

[๔๖] พรรณราย ทรัพยะประภา,จิตวิทยาอุตสาหกรรม,(กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙),หน้า ๒.

[๔๗] ประสาน–ทิพวรรณ หอมพูล. **จิตวิทยาทั่วไป**,(กรุงเทพมหานคร:พิศิษฐ์การพิมพ์,๒๕๓๗),หน้า๗๓-๗๔.

[๔๘] รศ.ดร.กันยา สุวรรณแสง,**จิตวิทยาทั่วไป**,พิมพ์ครั้งที่๔,(กรุงเทพมหานคร:อักษรพิทยา,๒๕๔๒),หน้า ๙๒.

[๔๙] ราชบัณฑิตยสถาน,**พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๕**, พิมพ์ครั้งที่ ๕,(กรุงเทพมหานคร:อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๓๘),หน้า ๕๘๐.

พฤติกรรม (behavior) นั้นอาจกล่าวได้ว่าคือการกระทำหรืออาการที่แสดงออกของบุคคล (Action)ทั้งนี้รวมถึงการงดเว้นการกระทำด้วย (Inaction) นอกจากนั้นการตัดสินใจที่รู้สึกได้ของบุคคล กลุ่มหรือองค์การ หรือการกระทำที่ซ่อนเร้นแต่พร้อมที่จะแสดงออกอาการมีความคิดริเริ่ม ก็นับเป็นการกระทำเช่นกัน ดังนั้นคำว่า“พฤติกรรม”จึงรวมถึงสิ่งที่บุคคลกลุ่มหรือองค์การประพฤติปฏิบัติซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เปิดเผย (Overt behavior) และยังรวมถึงพฤติกรรมที่ยังไม่แสดงออกหรือพฤติกรรมซ่อนเร้น (Covert behavior) ทั้งนี้รวมถึงกระบวนการภายในอื่นๆ ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติเป็นต้น นอกจากนั้น ยังรวมถึงการงดเว้นการกระทำ หรือการไม่แสดงออกทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจอีกด้วย[๕๐]

สรุปว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆ ของมนุษย์ที่ปรากฏออกมาทางทวารทั้ง ๓ ซึ่งบุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง ๕ และไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยการกระทำนั้นมีทั้งดีและไม่ดีอันเป็นผลมาจากการตอบสนองความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าที่เข้ามากระตุ้น

๒.๓.๒.องค์ประกอบของพฤติกรรม

องค์ประกอบของพฤติกรรมของมนุษย์ ประกอบด้วยปัจจัยหลัก ๓ ประการคือ

๑.ปัจจัยพื้นฐานด้านชีวภาพ

๒.ปัจจัยพื้นฐานด้านจิตวิทยา

๓.ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคมวิทยาซึ่งแต่ละองค์ประกอบส่งผลต่อพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนี้

๒.๓.๒.๑ ปัจจัยพื้นฐานด้านชีวภาพ[๕๑] ในการจัดจำแนกสิ่งมีชีวิตนั้น แม้มนุษย์จะถูกจัดอยู่ใน อาณาจักรของสัตว์ แต่มนุษย์มี คุณสมบัติทางชีวภาพ ที่มี ประสิทธิภาพ ในการทำงานสูงกว่า สัตว์อื่นๆ ทำให้สามารถปรับตนเองให้ สมดุลกับ สภาพแวดล้อม ได้โดยอาศัย พฤติกรรม หรือการกระทำของตัวเอง ปัจจัยด้านชีวภาพที่สำคัญ ของ มนุษย์ประกอบด้วยพันธุกรรม และ ระบบการทำงาน ของร่างกาย มีบุคคลผู้ศึกษานำสมการที่เกี่ยวกับเรื่องนี้มาเสนอว่า

พฤติกรรม = พันธุกรรม + สิ่งแวดล้อม + ระยะเวลา[๕๒]

จากสมการนี้แสดงว่า พฤติกรรมมนุษย์ส่วนหนึ่งซึ่งเป็นส่วนใหญ่ได้ถูกกำหนดโดยพันธุกรรม (Heredity) ซึ่งหมายถึงการถ่ายทอดลักษณะของบรรพบุรุษ หรือต้นตระกูล มายังรุ่นลูกหลานด้วยกระบวนการสืบพันธุ์การถ่ายทอดนั้น กำหนดโดยสารพันธุกรรม ที่เรียกว่า ยีนส์ (Genes) ซึ่งเรียงตัวกันอยู่ใน โครโมโซม (Chromosome)ภายในนิวเคลียส(Nucleus) ของเซลล์ จุดเริ่มต้นของพันธุกรรมมาจาก เซลปฏิสนธิ ซึ่งเป็นการรวมตัวกัน ระหว่างไข่จากแม่กับอสุจิจากพ่อในเซลล์ ปฏิสนธิของมนุษย์จะมีโครโมโซม ซึ่งมีโครงสร้างบิดเป็นเกลียว เรียงตัวกันเป็นคู่ๆรวม ๒๓ คู่ข้างหนึ่งจะมาจากพ่อและอีกข้างหนึ่งจะมาจากแม่ โครโมโซมแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ๒๒ คู่แรก เรียกว่า ออโตโซม เป็น

---

[๕๐] สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, **พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์**,(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๓–๑๔.

[๕๑] จุฬาลักษณ์ สะตะ,**การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสียง วิทยาลัยการอาชีพเลิงนกทา : ภายใต้โครงการอบรมนักศึกษาแกนนา** (กรมทหารราบที่ ๑๖ ค่ายบดินทรเดชา จังหวัดยโสธร, ๒๕๕๓), หน้า ๖.

[๕๒] จิราภา เต็งไตรรัตน์และคณะ, **จิตวิทยาทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๓๘-๓๙.

โครโมโซมที่ควบคุม ลักษณะและหน้าที่ ของร่างกาย ๑ ทั้งเพศชายและเพศหญิงจะเหมือนกัน คู่หลังเรียกว่า โครโมโซมเพศ ประกอบด้วย x และ y โครโมโซมเพศชาย จะประกอบด้วย xy ส่วนโครโมโซมเพศหญิงประกอบด้วย xx โครโมโซมบรรจุด้วย สารพันธุกรรม เป็นโมเลกุลเชิงซ้อน เรียกว่า DNA (Deoxyribonucleic acid) ถือเป็นรหัสพันธุกรรมเพราะเป็นตัวที่ควบคุม ลักษณะทางพันธุกรรม ของสิ่งมีชีวิตที่เกิดใหม่ หน่วยที่ถ่ายทอด ลักษณะทางพันธุกรรม คือ ยีนส์ แต่ละลักษณะของคนเราจะได้รับอิทธิพลจากยีนส์แต่ละชนิด ซึ่งจับตัวกันเป็นคู่เมื่อยีนส์ทำงานเพื่อแสดงอิทธิพล ต่อลักษณะของบุคคล ยีนส์ ตัวหนึ่งอาจจะข่มอีกตัวหนึ่ง ด้วยหลักการนี้เอง ยีนส์ จึงแบ่งเป็น ยีนส์ข่มและยีนส์ด้อย โดยปรกติหากยีนส์ข่ม และยีนส์ด้อยมาจับคู่กัน ยีนส์ข่มจะแสดงลักษณะออกมาให้เห็นในตัวบุคคล ยีนส์ด้อย จะแสดงผลก็ต่อยีนส์ทั้งคู่เป็นยีนส์ด้อยเท่านั้น แต่การถ่ายทอดลักษณะดังกล่าวค่อนข้างจะซับซ้อน เนื่องจากในโครโมโซมของมนุษย์ ประกอบด้วย ยีนส์ประมาณ ๕๐,๐๐๐ ยีนส์จากพ่อหรือแม่แต่ละข้าง ในการปฏิสนธิ แต่ละครั้ง การจับคู่กันของยีนส์จึงมีเป็นสิบๆล้านแบบ โอกาสที่จะเกิดลักษณะใดๆจึงมีความเป็นไปได้จำนวนมาก

๒.๓.๒.๒. ปัจจัยพื้นฐานด้านจิตวิทยา[๕๓] ปัจจัยหลักด้านจิตวิทยานี้ประกอบด้วยหลายปัจจัย นักจิตวิทยายอมรับกันว่า กระบวนการทำงานของจิต (Mental Process) นั้น อาศัยหลักการหลาย ๆ อย่าง เช่น การเรียนรู้ (Learning) การรับรู้ (Perception) รวมทั้งความรู้สึก (Affection) การจูงใจ (Motivation) ฯลฯ ในการวิเคราะห์ธรรมชาติของมนุษย์ในเชิงจิตวิทยา ต้องมองให้ลึกลงไปถึงสิ่งที่เป็นต้นเหตุกระตุ้นกระบวนการทำงานของจิต แนวคิดทางจิตวิทยาที่กล่าวถึงแรงผลักดันพฤติกรรมที่น่าสนใจมีอยู่หลายแนวคิดคือ

(๑) สัญชาตญาณมนุษย์ (Instinct) คำว่า“สัญชาตญาณ”เป็นคำที่ใช้กันแพร่หลายในวิชาจิตวิทยา แม้แต่ในชีวิตประจำวันก็นำเอาคำว่าสัญชาตญาณมาพูดกันอยู่เสมอๆ สัญชาตญาณ หมายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ซึ่งมีลักษณะเหมือนๆกันในมนุษย์ทุกผู้ทุกนามเกิดขึ้นเองเป็นเอง โดยไม่มีการฝึกฝนหรือเรียนรู้ วิลเลียม เจมส์ (William James) นักจิตวิทยายุคบุกเบิกคนสำคัญของสหรัฐอเมริกากล่าวว่ามนุษย์มีสัญชาตญาณต่างๆ กว่า ๖,๐๐๐ ชนิด พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การดูด การกิน การยิ้ม ความโกรธ การเดิน การเข้าสังคมฯลฯ ล้วนแล้วแต่เกิดจากสัญชาตญาณทั้งสิ้น ดังนั้น ในระยะนั้นจึงนิยมนำเอา คำว่า สัญชาตญาณไปอธิบายพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ เช่น การร้องไห้ครั้งแรกของเด็กเมื่อคลอดออกจากครรภ์มารดาก็เป็นเพราะสัญชาตญาณ การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นสังคม เป็นหมู่คณะก็เป็นเพราะสัญชาตญาณของมนุษย์ อย่างไรก็ดีปัจจุบันนี้ความเชื่อตามทฤษฎีสัญชาตญาณได้เสื่อมความนิยมลงไป เพราะมีข้อเท็จจริงหลายอย่างจากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เป็นเรื่องของการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภาย หลัง เป็นเรื่องอิทธิพลของสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรงกันข้ามกับข้ออ้างตามทฤษฎีสัญชาตญาณของวิลเลียมเจมส์

(๒) แรงผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ มีการถกเถียงกันมานานที่เกี่ยวกับเรื่องแรงผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ว่าเกิดจากอะไร เมื่อประมาณ ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว มีแนวความคิดหนึ่งของนัก

---

[๕๓] Human Behavior and Self Development KRU, แหล่งเรียนรู้และประกอบการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ๒๕๐๐๑๐๑ **พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน** มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, แหล่งที่มา : http://hbdkru.blogspot.com/๒๐๐๙/๑๑/๒.html, (เข้าถึงเมื่อ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙).

ปรัชญาที่เสนอว่า แรงผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากสาเหตุสองประการ คือ ความต้องการที่จะเลี่ยงความทุกข์และความต้องการแสวงหาความสุขความเชื่อตามแนวความคิดนี้เรียกว่า “ลัทธิสุขนิยม” (Hedonism) ซึ่งลัทธินี้เป็นการเสนอความคิดในเชิงปรัชญาเท่านั้น วิชาจิตวิทยาเป็นศาสตร์ที่แยกออกมาจากปรัชญาในการศึกษาแรงผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ นักจิตวิทยาจึงมีแนวความคิดพื้นฐานคล้ายคลึงลัทธินิยมสุข โดยถือว่า แรงผลักดันพฤติกรรมมนุษย์เกิดจากความต้องการของมนุษย์และได้มีการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจว่ามนุษย์มีความต้องการอะไรบ้าง ในขั้นต้นก็แบ่งความต้องการออกเป็น ๒ ประเภท คือ ความต้องการทางร่างกาย และความต้องการทางจิตใจ ความต้องการทางร่างกายทำให้เกิดแรงกระตุ้นทางร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหาย ความต้องการขับถ่าย ความต้องการทางเพศ ส่วนความต้องการทางจิตใจที่กระตุ้นผลักดันพฤติกรรมมีมากมาย เช่น ความรัก ความกลัว ความสำเร็จ ความก้าวร้าว ความอยากรู้อยากเห็น ความมีเกียรติฯลฯ

๒.๓.๒.๓ ปัจจัยพื้นฐานด้านสังคมวิทยา พื้นฐานทางชีววิทยาหรือทางประสาทวิทยา เน้นที่พฤติกรรมของเอกัตตบุคคล (Individuality) คือ พฤติกรรมของคนคนหนึ่ง ที่ไม่สอดคล้องกับผู้อื่น แต่มนุษย์เป็น สัตว์สังคม มีความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และบางกรณีก็จำเป็น ต้องอยู่รวมกัน เป็นกลุ่ม เป็นชุมชน เป็นสังคม กระบวนการของกลุ่ม กระบวนการ ทางสังคม และสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม จึงมีส่วนสำคัญใน การกำหนดลักษณะ พฤติกรรมของมนุษย์ ให้เป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมได้ โดย Bronfenbrener ให้คำนิยามของ สิ่งแวดล้อม ไว้ดังนี้ "สิ่งแวดล้อมได้แก่เหตุการณ์หรือสภาวะใด ๆ ที่อยู่นอกอินทรีย์ที่มีผลต่อหรือ ได้รับผลจาก การกระทำ และ พัฒนาการของมนุษย์" สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ คือ ทุกสิ่งตั้งแต่โมเลกุลเล็กๆ ที่สามารถซึมสู่ กระแสเลือด ของตัวอ่อน ในครรภ์ จนถึงรูปแบบ สถาปัตยกรรม ของอาคาร ที่อยู่อาศัยเมื่อเติบโตขึ้น และสภาวะแวดล้อมโดยรอบ สิ่งแวดล้อมทางสังคม จะหมายถึงคนอื่นๆ ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวเราและได้รับอิทธิพลบางอย่างจากตัวเราด้วย ในเรื่องสิ่งแวดล้อม เขาได้เสนอแนวคิดในการเข้าใจความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมของมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมไว้ เรียกว่า Ecological Approachในแนวคิดนี้ได้แบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นระบบต่อเนื่องกันแต่ละระบบมีปฏิสอดคล้องกับบุคคลและต่อกันด้วย[๕๔]ดังนี้

(๑) ระบบจุลภาค เป็นสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับตัวที่สุดและให้ประสบการณ์โดยตรง หน่วยแรกที่สุด คือ ครอบครัว ที่พ่อแม่และลูก มีปฏิสอดคล้องกัน นอกจากนี้ยังมีหน่วยอื่นอีก เช่น ครอบครัวของญาติ ศูนย์เลี้ยงดูแลเด็ก ห้องเรียน ที่โรงเรียน เป็นต้น ในแต่ละระบบจุลภาคนี้ พฤติกรรมของ เด็กจะกระทบต่อคนอื่นๆ ซึ่งเขาเหล่านั้น จะส่งผลกระทบ ต่อเด็กในรูปใหม่ได้ แม้แต่ทารกในครรภ์ก็อาจมีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมของมารดา แล้วส่งผล ย้อนกลับต่อ อนาคตของทารกได้ สิ่งแวดล้อมใดที่คนทุกคนในนั้น สามารถมีปฏิสอดคล้องต่อกันได้ทั่วถึงจัดเป็นระบบจุลภาค

(๒) ระบบปฏิสอดคล้อง เป็นระบบสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงระบบจุลภาคต่างๆ ให้สอดคล้องกัน เช่น ความสอดคล้อง ระหว่าง ญาติพี่น้อง ระหว่าง ครอบครัวและโรงเรียน เด็กที่มีปัญหาที่บ้านจะไปสร้างปัญหาที่โรงเรียน เด็กจากครอบครัวอุ่น มักจะเป็นเด็กเรียบร้อย ที่โรงเรียน เป็นต้น

(๓) ระบบภายนอกเป็นสภาพทางสังคมที่คนเราไม่ได้รับประสบการณ์โดยตรง แต่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม หรือ พัฒนาการ ของบุคคล ได้ เช่น ทักษะทางสังคม ความสำเร็จในหน้าที่การงานของ

---

[๕๔] จุฬาลักษณ์ สะตะ, **ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน**, (กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๕), หน้า ๘.

พ่อแม่ มีส่วนใน การจัดประสบการณ์ ที่เหมาะสม ให้ลูก ได้มากหรือน้อย หรือนโยบายของรัฐบาล ข้อกำหนด และเครือข่ายทางสังคมระหว่างกลุ่มคน เป็นสิ่งแวดล้อมประเภทนี้

(๔) ระบบมหภาค คือระบบใหญ่ที่สุดของสังคม ซึ่งเป็นที่รวมทุกระบบที่กล่าวมาให้เกี่ยวเนื่องกัน เป็นวัฒนธรรมใหญ่ และ วัฒนธรรมย่อยของสังคม วัฒนธรรมเป็นการปฏิบัติและแนวดำเนินชีวิตซึ่งยอมรับกันในสังคม และสืบทอดจาก คนรุ่นหนึ่ง ไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ได้แก่ ทัศนะที่เกี่ยวกับ ธรรมชาติของมนุษย์ในแต่ละวัยว่า ควรสอนอะไรให้เด็ก เพื่อทำหน้าที่ในสังคม เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ควรมี ความรับผิดชอบอย่างไรบ้างแต่วัฒนธรรมก็มีการพัฒนาไปตามกาลเวลามีเหตุการณ์สำคัญใน ประวัติศาสตร์ของสังคม เช่น ภาวะสงคราม สภาพเศรษฐกิจ ภัยพิบัติ จากธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เราไม่ สามารถสรุปได้ว่า คนในสังคมเดียวกันจะมีพฤติกรรมเหมือนกันหมดเพราะคนที่เกิดและมีผ่านประสบการณ์ต่างยุคสมัยกันจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมระดับมหภาคที่แตกต่างกัน

(๕) ระบบเหตุการณ์แวดล้อม เป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของสิ่งแวดล้อมและ การเปลี่ยนไปของสิ่งแวดล้อม ตลอดช่วงชีวิต ของบุคคล และรวมถึงเหตุการณ์ซึ่งเป็น ประวัติของบุคคล ผู้นั้นด้วย เช่น อิทธิพลของการหย่าร้าง ที่มีต่อเด็ก ซึ่งนักวิจัยพบว่า การหย่าร้างนั้นจะเกิดผล ทางลบมากที่สุดต่อเด็กในปีแรก มีผลต่อเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง แต่หลังจากการหย่าไปแล้วประมาณ ๒ ปี เด็กจะเริ่มปรับตัวได้ (Bronfenbrener cited by Santrock)ระบบของสิ่งแวดล้อมที่เสนอโดย บรอนเฟนเบนเนอร์ แต่ละระบบมีส่วนสร้างพฤติกรรม ของบุคคล และอาจถูกเปลี่ยนแปลงได้จากคนในระบบนั้นๆด้วย มนุษย์ที่พัฒนาหรือเติบโตมาจาก สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมมีพฤติกรรม และลักษณะนิสัยที่แตกต่างกันไปด้วย

๒.๓.๓ ประเภทของพฤติกรรม แบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑.พฤติกรรมภายนอก (External behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่เราสามารถสังเกตได้ด้วยตาหรือใช้เครื่องมือวัด พฤติกรรมภายนอกแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่พฤติกรรมภายที่สามารถสังเกตเห็นได้ด้ายตาเปล่า เช่น การนั่ง การนอน การยืน การเดิน การกิน การพูด การหัวเราะ การร้องไห้ฯลฯ พฤติกรรมแบบนี้เรียกว่าโมลาร์ (Molar)และพฤติกรรมโมเลกุล (molecular behavior) หมายถึงพฤติกรรมที่เราที่ไม่สามารถสังเกตได้ด้วยตาต้องอาศัยเครื่องมือหรือกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อื่นมาวัดจึงสามารถรู้ได้ เช่น การเต้นของหัวใจการย่อยอาหารของกระเพาะ การตรวจคลื่นสมอง การตรวจหาปริมาณน้ำตาลในเลือด เป็นต้น

๒.พฤติกรรมภายใน (Internal behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรงและไม่สามารถใช้เครื่องมือวัดได้ ได้แก่ พฤติกรรมที่เป็นความในใจ ความรู้สึกนึกคิด ความกลัว ความโกรธ ต่างๆ ซึ่งเราสามารถสันนิษฐานได้จากพฤติกรรมภายนอก แต่บางครั้งก็ไม่สามารถสรุปแน่นอนได้ เจ้าตัวเท่านั้นที่สามารถบอกได้ว่าเขารู้สึกอย่างไร ดังนั้นการสรุปพฤติกรรมภายในเป็นสิ่งที่ควรระวังให้มากเพราะอาจผิดพลาดได้ เพื่อสะดวกในการศึกษาเราอาจแบ่งพฤติกรรมภายในได้ ดังนี้

๒.๑ พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกที่เกิดจากสิ่งเร้ามากระทบกับประสาทสัมผัส เช่น การที่ได้ยิน การได้เห็น การได้กลิ่น การได้รู้รส การได้สัมผัส เป็นต้น

๒.๒ พฤติกรรมที่เป็นการตีความ เมือสิ่งเร้ามากระทบประสาทสัมผัสจะเกิดความรู้สึก และการที่จะทราบว่าอะไรเกิดขึ้นนั้นต้องอาศัยการตีความเข้าช่วย ดังนั้นการรับรู้จึงเป็นกระบวนการที่เกิดจาก

การรู้สึกและการตีความ หากไม่สามารถตีความ การรับรู้ก็ไม่สมบูรณ์ เช่น เขาพูดภาษาอังกฤษเราตีความไม่ได้ก็ไม่รู้ว่าเขาพูดอะไร หมายความว่าอย่างไร เป็นต้น

๒.๓ พฤติกรรมที่เป็นการคิดและการตัดสินใจ ซึ่งการคิดในที่นี้ หมายถึง การจินตนาการการคิด และการตัดสินใจเป็นหัวใจในการบงการให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมภายนอกมาในรูปต่างๆ กันในขณะเดียวกันการคิดและการตัดสินใจย่อยขึ้นอยู่กับการรับรู้และการจำด้วย

๒.๓.๔ ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรม

ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมนั้นมีรูปแบบ ดังนี้

๑.รูปแบบจิตลักษณะ (Traits model) เป็นการศึกษาที่อยู่ภายในตัวบุคคลที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม ได้แก่ การศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล โดยมีหลักการว่าบุคคลมีบุคคลภาพที่แตกต่างกันทำให้เกิดบุคลิกภาพที่แตกต่างกันด้วย ในแต่ละลักษณะของบุคคลภาพจะประกอบไปด้วยลักษณะจิตใจง่ายๆ หลายจิตลักษณะและลักษณะจิตใจนี้จะคงสภาพอยู่ในตัวบุคคล ทำให้บุคคลมีลักษณะพฤติกรรมและการกระทำแตกต่างไปจากบุคคลอื่น เช่น ลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัวจะต้องประกอบไปด้วยลักษณะย่อยๆ ได้แก่ ความวิตกกังวล ความตระหนักในตนเองต่ำ และพฤติกรรมที่สอดคล้องกันก็คือ การเป็นคนเงียบเฉยไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ชอบทำงานอยู่คนเดียว เป็นต้น

๒.รูปแบบพลวัตทางจิต(Psychodynamic model)เป็นการศึกษาเชิงโครงสร้างหรือ กระบวนต่างๆ ทางจิตที่เป็นต้นเหตุของพฤติกรรม หลักการในการศึกษาก็คือ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความขัดแย้งของโครงสร้างทางจิต ๓ ด้าน ได้แก่ อิด (id) อีโก้ (ego) ซุปเปอร์อีโก้ (super ego) โครงสร้างทางจิต ๓ ด้านนี้จะมีความขัดแย้งกันตลอดเวลา โดยที่อิดจะเป็นแรงขับในการกระทำตามความต้องการของตน อีโก้เป็นส่วนที่พัฒนาขึ้นตามวัยที่เป็นตัวควบคุมให้มีพฤติกรรมอยู่ในขอบเขตของสังคม และซุปเปอร์อีโก้เป็นตัวที่ควบคุมอิดกับอีโก้ให้มีความขัดแย้งกันในสภาพสมดุลหรือไม่สมดุลซึ่งแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

๓.รูปแบบสถานการณ์นิยม (Situationism model) รูปแบบนี้มีหลักการว่าพฤติกรรมย่อมเป็นไปตามสถานการณ์หนึ่งๆ มากกว่าหนึ่งๆ มากกว่าจะเป็นลักษณะที่คงที่ถาวรดังกล่าวไว้ในสองแบบแรก รูปแบบที่สามนี้กล่าวว่าสถานการณ์ภายนอกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ สามารถแก้ไข ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ได้ สถานการณ์แวดล้อมภายนอก เงื่อนไขทางสังคม และสิ่งเร้าต่างๆ จะมีอิทธิพลอย่างเดียวโดยไม่สนใจถึงสาเหตุภายในนั้น ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่ครบถ้วนได้

๔.รูปแบบปฏิสอดคล้องนิยม (Interactionism model) เป็นการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมโดยนำรูปแบบที่หนึ่งและที่สามารถรวมกันแล้วเพิ่มการมีปฏิสอดคล้องระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ การเกิดพฤติกรรมนั้นจะขึ้นอยู่กับระหว่างจิตลักษณะของบุคคลกับสถานการณ์ที่เขากำลังประสบอยู่ หลักสำคัญของรูปแบบปฏิสอดคล้องนี้ก็คือมีการกำหนดตัวแปรที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม ๓ ประเภท คือ ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ เช่น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความมุ่งมั่น เป็นต้น อันที่สองคือลักษณะของสถานการณ์ที่การกระทำนั้นจะเกิดขึ้น เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน การศึกษาต่อ เป็นต้น และสุดท้ายคือสาเหตุร่วมระหว่างลักษณะทางจิตใจกับลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งอาจวัดและ

ศึกษาได้ในรูปของการรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับลักษณะบางประการของสถานการณ์การตีความหรือการเห็นความสำคัญของสถานการณ์นั้นของบุคคลผู้กระทำ

๒.๓.๕ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรม

กฎเกณฑ์ที่เป็นหลักใหญ่ๆที่เกี่ยวกับพฤติกรรมมี ดังนี้ คือ

๑.พฤติกรรมทุกอย่างต้องมีสาเหตุ เป็นลักษณะความคิดแบบวิทยาศาสตร์ว่าไม่ปรากฏการณ์ใดเกิดขึ้นโดยปราศจากสาเหตุ อินทรีย์จะแสดงการตอบสนองเป็นพฤติกรรมอะไรออกมาก็ต้องมีสิ่งเร้ามากระตุ้นเสมอ สิ่งเร้าที่มากระตุ้นนั้นทำให้คนเกิดแรงจูงใจ ซึ่งอาจจะเห็นได้ชัดโดยผู้แสดงรู้สึกตัวหรือผู้อื่นอาจสืบสาเหตุได้ง่าย หรืออาจจะมองเห็นไม่ชัดเจน ผู้กระทำก็ไม่รู้สึกตัวว่าทำอย่างนี้เพราะแรงจูงใจอะไร หรือผู้อื่นพยายามมาค้นหาแรงจูงใจก็สืบหาต้นตอได้ยากปัญหาของการค้นหาสาเหตุของการกระทำของคน ก็อยู่ตรงที่ว่าเราไม่รู้ว่าอะไรเป็นแรงจูงใจให้คนแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

แรงจูงใจมี ๒ ลักษณะคือ แรงจูงใจที่เป็นสิ่งเร้าที่สามารถทำให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมออกมาได้ว่า เรียกแรงจูงใจฉับพลัน (aroused motive)เช่น เวลาหิวข้าวเราก็เดินไปหาอาหารกิน ส่วนอีกประเภทหนึ่งคือแรงจูงใจสะสม (Motivational disposition) เป็นแรงจูงใจที่ไม่ได้ทำให้อินทรีย์แสดงพฤติกรรมออกมาทันที แต่ได้เก็บสะสมเอาไว้ เพราะฉะนั้นในบางครั้ง การแสดงพฤติกรรมในครั้งหนึ่งๆนอกจากจะมีแรงจูงใจฉับพลันแล้ว ยังอาจมีแรงจูงใจแอบแฝงที่สะสมออกมาด้วย พฤติกรรมที่ประกอบด้วยแรงจูงใจทั้งสองประเภท อาจจะมีลักษณะเด่นให้สังเกตได้ คือความเข้มข้นของพฤติกรรมค่อนข้างสูงเนื่องจากแรงผลักดันจากแรงจูงใจสะสม เราอาจอธิบายกรณีไม้ขีดก้านเดียวหรือน้ำผึ้งหยดเดียว หรือการกระทำอะไรไม่สมเหตุสมผลก็อธิบายได้ด้วยหลักการของแรงจูงใจนี้เช่นกัน

๒.สาเหตุที่เหมือนกันอาจแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เป็นหลักที่พูดว่าต่างจิตต่างใจ ตัวอย่างนี้พบได้เสมอในชีวิตประจำวัน คนสองคนไปดูหนังเรื่องเดียวกัน ออกมามีทัศนะที่ไม่เหมือนกัน

๓.สาเหตุที่แตกต่างกันอาจแสดงพฤติกรรมที่เหมือนกัน เวลาที่เราเห็นคนร้องไห้นั้น เรายังบอกสรุปไม่ได้ว่า เขาร้องไห้เพราะ ดีใจ เสียใจ ตกใจ หรือตื่นเต้น

๔.พฤติกรรมต่างที่สะสมกันมานานจนเป็นนิสัยหรือทัศนคติ ถ้าจะทำการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยเหล่านี้ก็ต้องใช้เวลานานเกือบจะเท่ากับระยะเวลาของการสร้างสม

เนื่องจากนิสัยเกิดจากการแสดงพฤติกรรมเดียวกันจนซ้ำซากเป็นรูปแบบ เมื่อเกิดเป็นรูปแบบแล้วจะเกิดลักษณะอย่างหนึ่งคือ มีแนวโน้มที่จะคงเอาไว้ ยิ่งถ้าผ่านช่วงแห่งการเปลี่ยนแปลงไปแล้ว (เช่นวัยรุ่น) หรือรูปแบบนิสัยนั้นได้ก่อตัวมาเป็นระยะเวลานาน แนวโน้มแห่งการคงตัวยิ่งสูง เพราะฉะนั้นในการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัย ทัศนคติ หรือวิธีคิดของบุคคลจึงต้องใช้เวลาแห่งการปรับตัว โดยพิจารณาเงื่อนไขอื่นๆ เช่น ช่วงเวลาในการสะสมนิสัย วัยของบุคคล และถ้าเรามีวิธีการที่ดีในการเปลี่ยนแปลง ก็อาจช่วยให้ย่นระยะเวลาให้สั้นลง

๒.๓.๖ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำผิด

สิ่งใดคือการกระทำผิดและสิ่งใดเรียกว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้องแล้ว ความผิดที่บุคคลต่างๆกระทำมีรูปแบบไม่ได้แตกต่างไปกันมากนัก กล่าวคือความหมายของพฤติกรรม คือ กริยาอาการที่แสดงออกหรือปฏิกิริยาโต้ตอบเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) หรือสถานการณ์ต่างๆ อาการแสดงออกต่าง ๆ เหล่านั้น อาจเป็นการเคลื่อนไหวที่สังเกตได้หรือวัดได้ เช่น การเดิน การพูด การ

เขียน การคิด การเต้นของหัวใจ เป็นต้น ส่วนสิ่งเร้าที่มากระทบแล้วก่อให้เกิดพฤติกรรมก็อาจจะเป็นสิ่งเร้าภายใน (Internal Stimulus) และสิ่งเร้าภายนอก (External Stimulus)

สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิวความกระหาย สิ่งเร้าภายในนี้จะมีอิทธิพลสูงสุดในการกระตุ้นเด็กให้แสดงพฤติกรรมและเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นในสังคม สิ่งเร้าใจภายในจะลดความสำคัญลงสิ่งเร้าภายนอกทางสังคมที่เด็กได้รับรู้ในสังคมจะมีอิทธิพลมากกว่าในการกำหนดว่าบุคคลควรจะแสดงพฤติกรรมอย่างใดต่อผู้อื่น

สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่ สิ่งกระตุ้นต่างๆสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้ง ๕ คือหู ตา ลิ้น จมูก การสัมผัส

สิ่งเร้าที่มีอิทธิพลที่จะจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ได้แก่ สิ่งเร้าที่ทำให้บุคคล เกิดความพึงพอใจที่เรียกว่า การเสริมแรง (Reinforcement) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด คือการเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือสิ่งเร้าที่พอใจทำให้บุคคลมีการแสดงพฤติกรรมเพิ่มขึ้น เช่น คำชมเชย การยอมรับของเพื่อน ส่วนการเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือสิ่งเร้าที่ไม่พอใจหรือไม่พึงปรารถนานำมาใช้เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาให้น้อยลง เช่น การลงโทษเด็กเมื่อลักขโมย การปรับเงินเมื่อผู้ขับขี่ยานพาหนะไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น

มนุษย์โดยทั่วไปจะพึงพอใจกับการได้รับการเสริมแรงทางบวกมากกว่าการเสริมแรงทางลบ วิธีการเสริมแรงทางบวกกระทำได้ดังนี้

๑.การให้อาหาร น้ำ เครื่องยังชีพ เป็นต้น

๒.การให้แรงเสริมทางสังคม เช่น การยอมรับ การยกย่อง การชมเชย ฯลฯ

๓.การให้รางวัลคะแนน แต้ม ดาว เป็นต้น

๔.การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Information Feedback) เช่น การรับแจ้งว่าพฤติกรรมที่กระทำนั้นๆ เหมาะสม

๕.การใช้พฤติกรรมที่ชอบกระทำมากที่สุดมาเสริมแรงพฤติกรรมที่ชอบกระทำน้อยที่สุดเป็นการวางเงื่อนไข เช่น เมื่อทำการบ้านเสร็จแล้วจึงอนุญาตให้ดูทีวี เป็นต้น

๒.๓.๗.ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยนี้เป็นการวิจัยที่มีความละเอียดอ่อน เนื่องจากการวิจัยที่เกี่ยวกับข้าราชการตำรวจนั้น มีสิ่งที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อแนวคิดและพฤติกรรมของข้าราชการตำรวจ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทฤษฎีต่างๆ ที่มีความที่เกี่ยวกับข้าราชการตำรวจ ซึ่งได้แก่ทฤษฎีต่างๆ ทางด้านสังคมศาสตร์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีเหล่านี้ ที่ส่งกระทบต่อพฤติกรรมและแนวคิดของตำรวจ ได้แก่

๒.๓.๗.๑โลแรนส์ โคลเบอร์ก[๕๕] (Lawrence Kohlberg : Stages of Moral Development Theory) Lawrence Kohlberg ได้ศึกษาวิจัยพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ในหลายประเทศที่มีวัฒนธรรมต่างกัน จริยธรรมในที่นี้เป็นเรื่องของความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวกับความถูกผิด โดยเกิดจากกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญา การวิจัยของเขาพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กอายุ ๑๐ ปียังพัฒนาไม่ถึงขั้นสูงสุด แต่ยังคงพัฒนาต่อไปเมื่ออายุมากขึ้น การ

---

[๕๕]Kohlberg, L., **Moral Stege and Moralization: The Cognitive Developmental pproaach**, In T. Likona (Ed.) Moral Development and Behavior, pp. ๔๑–๔๓.

ศึกษาวิจัยนี้ทำให้เราทราบว่า การที่บุคคลใช้เหตุผลหนึ่งๆ ในการตัดสินใจเลือกกระทำต่อเหตุการณ์อย่างหนึ่งนั้นเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญในจิตใจของบุคคลผู้นั้น ซึ่งการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งตามลำดับวุฒิภาวะทางจิตใจ และสติปัญญาของบุคคลนั้น ดังนั้นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีนี้จะช่วยให้เราเข้าใจระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของข้าราชการตำรวจได้ดี ซึ่งอาจเป็นเหตุผลส่วนหนึ่งของสาเหตุพฤติกรรมการตัดสินใจ ตลอดจนการมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาในทางบวกหรือลบต่างๆ ความเข้าใจนี้จะช่วยในการวางแผนการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้ง การพัฒนางานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาทักษะต่างๆ ให้แก่ข้าราชการตำรวจหน่วยอื่นๆ เพื่อช่วยลดการมีความประพฤติในเชิงจริยธรรมที่ไม่เหมาะสมบางอย่างของข้าราชการตำรวจได้ ทฤษฎีนี้ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น ๓ ระดับ โดยแต่ละระดับจะแบ่งย่อยเป็น ๒ ขั้น รวม ๖ ขั้น ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ระดับที่ ๑ ระดับก่อนมีจริยธรรมหรือระดับก่อนกฎเกณฑ์สังคม(Pre-Conventional Morality Level) ในระดับที่ ๑ นี้เด็กจะรับรู้กฎเกณฑ์ของพฤติกรรมที่“ดี”และ“ไม่ดี”จากผู้มีอำนาจเหนือตนเอง เช่น พ่อแม่ ครูหรือเด็กที่โตกว่า และมักคำนึงถึงผลที่ตามมาว่าเป็นรางวัลหรือการถูกลงโทษในการตีความพฤติกรรมของตนเอง อย่างเช่นพฤติกรรมดี คือพฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับรางวัล ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดี คือพฤติกรรมที่แสดงแล้วถูกลงโทษ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะพบในเด็กที่อายุ ๒-๑๐ ปี โดยพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับที่ ๑ นี้จะแบ่งเป็น ๒ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๑ การเชื่อฟัง และการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) ในขั้นนี้เด็กใช้ผลที่ตามมาของการแสดงพฤติกรรมเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า พฤติกรรมของตนเอง“ถูก”หรือ“ผิด” ถ้าเด็กถูกทำโทษจะเรียนรู้ว่าสิ่งที่ตนเองทำนั้นผิด ถ้าเด็กได้รับรางวัลหรือคำชม เขาเรียนรู้ว่าสิ่งที่ตนทำนั้นถูก และจะทำซ้ำอีกเพื่อให้ได้รับรางวัล ดังนั้นเด็กจะยอมทำตามคำสั่งของผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่าตนเองโดยไม่มีเงื่อนไข เพื่อไม่ให้ตนเองถูกลงโทษ ถือว่าเป็นการแสดงพฤติกรรมเพื่อหลบหลีกการถูกลงโทษ

ขั้นที่ ๒ กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน (The Instrumental Relativist Orientation) ในขั้นนี้ใช้หลักการแสวงหารางวัล และการแลกเปลี่ยน บุคคลเลือกทำตามความพอใจของตนเอง โดยให้ความสำคัญต่อการได้รับรางวัลตอบแทน รางวัลอาจจะเป็นวัตถุหรือเป็นการตอบแทนทางกาย วาจา และใจ โดยในขั้นนี้ยังไม่คำนึงถึงความถูกต้องของสังคม แต่ทว่าเด็กจะสนใจทำตามข้อบังคับ เพื่อประโยชน์ หรือความพอใจของตนเอง หรือเพราะอยากได้ของตอบแทน ทั้งนี้บุคคลที่อยู่ในขั้นนี้ยังไม่มีความคิดเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น หรือความยุติธรรม ดังนั้นพฤติกรรมของเด็กในขั้นนี้จึงทำเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง แต่มักเป็นไปในลักษณะของการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น

ระดับที่ ๒ ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ทางสังคม (Conventional Morality Level) ระดับจริยธรรมในระดับที่ ๒ นี้ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามเกณฑ์ของสังคมที่ตนอยู่ ทำตามความคาดหวังของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง บุคคลจะไม่คำนึงถึงผลตามมาที่จะเกิดแก่ตนเอง แต่คำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น ยึดถือความซื่อสัตย์ และความจงรักภักดีเป็นสำคัญ จริยธรรมในระดับนี้มักพบในช่วงวัยรุ่นอายุประมาณ ๑๐-๑๖ ปี โดยพัฒนาการทางจริยธรรมนี้จะแบ่งเป็น ๒ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๓ ความคาดหวังและการยอมรับในสังคมสำหรับ“เด็กดี” (The Interpersonal Concordance or“Good Boy-Nice Girl”Orientation)ในขั้นนี้บุคคลจะใช้หลักทำตามที่ผู้อื่น

เห็นชอบ โดยจะแสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ทำให้ผู้อื่นพอใจและยกย่องชมเชย บุคคลจะไม่ค่อยมีความเป็นตัวของตัวเอง มักคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนพบในวัยรุ่นอายุ ๑๐-๑๕ ปี พัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้เป็นพฤติกรรมของ“คนดี”ตามมาตรฐานหรือความคาดหวังของพ่อ แม่ หรือเพื่อนวัยเดียวกัน ดังนั้นพฤติกรรมดีในที่นี้จึงหมายถึง พฤติกรรมที่จะทำให้ผู้อื่นชอบและยอมรับ รวมทั้งการไม่ประพฤติผิดเพราะกลัวว่าจะทำให้พ่อแม่เสียใจ

ขั้นที่ ๔ กฎและระเบียบ (Law and Order Orientation) ในขั้นนี้บุคคลจะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้พบในวัยรุ่นช่วงอายุประมาณ ๑๓-๑๖ ปี บุคคลจะเรียนรู้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม คำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเองในสังคม และปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมอย่างเคร่งครัดเพื่อธำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ของสังคม เหตุผลในเชิงจริยธรรมในขั้นนี้ ถือว่าสังคมจะอยู่ด้วยความมีระเบียบจะต้องมีกฎหมายและข้อบังคับ คนดีหรือคนที่มีพฤติกรรมถูกต้องคือคนที่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรือกฎหมาย

ระดับที่ ๓ ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณญาณ หรือระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม (Post-Conventional-Morality-Level) พัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้เป็นหลักจริยธรรมของผู้ที่มีอายุ ๒๐ ปีขึ้นไป หากบุคคลพัฒนาจริยธรรมมาถึงขั้นนี้ก็จะมีการใช้วิจารณญาณตีความหมายของสถานการณ์ต่างๆ ตามหลักการ และมาตรฐานทางจริยธรรมก่อนที่จะแสดงพฤติกรรม ซึ่งการตัดสินใจว่า“ถูก”“ผิด”หรือ“ควร”“ไม่ควร”มาจากวิจารณญาณของตนเอง อยู่บนหลักของความยุติธรรม และเป็นที่ยอมรับของสังคม ปราศจากอิทธิพลของผู้ที่มีอำนาจหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก ซึ่งพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้ก็จะแบ่งเป็น ๒ ขั้น คือ

ขั้นที่ ๕ สัญญาสังคม หรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา (The Social-Contract Legalistic Orientation) บุคคลมีเหตุผลในการเลือกกระทำ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น เคารพการตัดสินใจของตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้โดยมีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคม

ขั้นที่ ๖ หลักการคุณธรรมสากล(The Universal-Ethical Principle Orientation) ขั้นนี้ถือว่าเป็นหลักการมาตรฐานจริยธรรมสากล เป็นหลักการเพื่อมนุษยธรรม ในขั้นนี้สิ่งที่“ถูก”และ“ผิด”เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับมโนธรรมที่แต่ละคนยึดถือ บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามหลักการคุณธรรมสากล โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ยอมรับในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน มีคุณธรรมประจำใจ ละอาย เกรงกลัวต่อบาป มีความยืดหยุ่นและยึดหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติ

จากการศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม สรุปได้ว่า โคลเบิร์กได้จำแนกระดับของพัฒนาการทางจริยธรรมเป็น ๓ ระดับ ซึ่งเยาวชนในช่วง ๑๕-๑๘ ปีนั้นจะอยู่ในระดับที่ ๒ คือ ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ทางสังคม (Conventional Morality Level) เยาวชนจะแสดงพฤติกรรมตามเกณฑ์ของสังคมที่ตนอยู่ ทำตามความคาดหวังของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง เยาวชนจะไม่คำนึงถึงผลตามมาที่จะเกิดแก่ตนเอง แต่คำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น มีความคาดหวังและการยอมรับในสังคม เยาวชนจะแสดงพฤติกรรมเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ทำให้ผู้อื่นพอใจ และยกย่องชมเชย บุคคลจะไม่ค่อยมีความเป็นตัวของตัวเอง มักคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนพบในวัยรุ่นอายุ ๑๐-๑๕ ปี สำหรับเยาวชนช่วงอายุประมาณ ๑๓-๑๖ ปี จะใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้เยาวชนจะเรียนรู้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จากการวิเคราะห์ผลจากเมื่อ

นำมาใช้กับจริยธรรมของตำรวจพบว่า ปัจจัยที่ทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจมีผลอย่างไรนั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ซึ่งนอกเหนือจากปัจจัยขั้นพื้นฐานของแต่ละบุคคลแล้ว จะมีองค์ประกอบของหน่วยงานด้วยเช่น กฎ ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ อุดมคติ ที่ทุกคนต้องเคารพยึดเหนี่ยว ต้องมีความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของหน่วยงานหรือหลักการที่ข้าราชการตำรวจยึดถือต่อองค์กรด้วย

๒.๓.๗.๒ ทฤษฎีพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น(ลาซันและลาฟาสโต:Lason and la Fasto)

ลาซันและลาฟาสโต(Lason and la Fasto)[๕๖]เป็นนักวิชาการได้กล่าวถึงพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยเสนอรูปแบบไว้ดังนี้

(๑)กลุ่มที่ร่วมกันแก้ปัญหาต้องการให้สมาชิกของกลุ่มมีความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สมาชิกแต่ละคนต้องเชื่อมั่นว่าทีมจะทำงานอย่างสอดคล้องกันในการแก้ปัญหาสมาชิกของทีมต้องให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันในระดับสูงในกระบวนการแก้ปัญหาร่วมกันและมุ่งเน้นประเด็นที่ต้องแก้ปัญหามากกว่าข้อสรุปที่อาจจะเกิดขึ้นก่อนแล้ว

(๒)กลุ่มงานสร้างสรรค์เป็นพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มที่ค้นหาทางเลือกที่เป็นไปได้ด้วยจุดประสงค์ที่กว้างๆในการพัฒนาผลงานใหม่ๆปัจจัยสำคัญในการทำงานเป็นกลุ่มลักษณะนี้คือความเป็นอิสระในการทำงานอาจเป็นในแง่ของความเป็นอิสระจากฎระเบียบมาตรการข้อบังคับต่างๆบวกกับการมีบรรยากาศในการทำงานที่จะไม่เป็นตัวทำลายความคิดสร้างสรรค์

(๓)กลุ่มงานที่ทำงานอย่างมียุทธวิธีกลุ่มแบบนี้จะทำงานได้อย่างประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่มความเข้าใจที่ชัดเจนว่าใครต้องทำอะไรและมาตรฐานการทำงานที่เป็นที่เข้าใจแจ่มชัดพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่มลักษณะนี้ต้องมีแผนงานที่ถูกเตรียมการมาอย่างดีมีการกำหนดบทบาทและลักษณะงานของแต่ละคนอย่างชัดเจน

ปาร์เกอร์(Parker)[๕๗]แบ่งพฤติกรรมของผู้ร่วมกลุ่มออกเป็น ๔ ประเภทดังนี้

๑)พฤติกรรมแบบผู้ให้จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ของตนเองสำเร็จตามความคาดหมายด้วยมาตรฐานที่สูงมีส่วนในการให้ข้อมูลให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนสมาชิกและกลุ่ม

๒)พฤติกรรมแบบประสานความร่วมมือผู้ร่วมกลุ่มลักษณะนี้จะมีพฤติกรรมช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกในกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือเตือนให้สมาชิกในกลุ่มคำนึงถึงเป้าหมายและแผนการปฏิบัติงานของกลุ่มมีความยืดหยุ่นในการทำงานและเปิดใจรับข้อมูลและความคิดใหม่ๆ

๓)พฤติกรรมแบบผู้สื่อสารผู้ร่วมกลุ่มแบบผู้สื่อสารมีพฤติกรรมกระตุ้นให้สมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในการอภิปรายแนะนำให้สมาชิกในกลุ่มรู้จักกันให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิกในกลุ่มมีการวางแผนปรับปรุงทีมงาน

๔)พฤติกรรมแบบท้าทายผู้ร่วมกลุ่มแบบท้าทายมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกแสดงความคิดเห็นในทันทีร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างปราศจากอคติที่เกี่ยวกับงานกลุ่มเปิดเผยมีลักษณะความเป็นผู้นำ

---

[๕๖]ลาซันและลาฟาสโตอ้างในเปรมวดีคฤหเดช,“การพัฒนาชุดการศึกษาอบรมเชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมสำหรับนักศึกษาพยาบาล”, **วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๐), หน้า๔๑

[๕๗]Parker, M R andSzymanski, **ME.Rehabilitation counreling**: basics and beyond ๒nd Edition ,USA : PRO-ED, Inc. ๑๙๙๒, P ๕.

สรุปว่าพฤติกรรมต่างๆของผู้ร่วมกลุ่มเป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้การทำงานกลุ่มมีประสิทธิภาพผู้ร่วมกลุ่มคนหนึ่งอาจมีพฤติกรรมได้หลายๆแบบผู้ร่วมกลุ่มอาจมีวิธีการไม่เหมือนกันแต่อย่างไรก็ตามผู้ร่วมกลุ่มทุกคนต่างก็มุ่งมั่นที่จะทำทุกอย่างเพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จและงานของกลุ่มมีประสิทธิภาพ

สรุปการทำงานร่วมกับผู้อื่นทำร่วมกันมากกว่า ๑ คนทั้งที่เป็นการทำงานร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการและการทำงานร่วมกันอย่างเป็นทางการไม่ว่าจะเป็นการทำงานร่วมกันแบบใดลักษณะการแสดงออกของสมาชิกที่เด่นชัดและมีผลต่อกลุ่มจะคล้ายกันคือร่วมกันแก้ปัญหาสร้างสรรค์ทำงานอย่างมียุทธวิธีเป็นผู้ให้ผู้ประสานความร่วมมือผู้ร่วมกลุ่มผู้สื่อสารผู้ร่วมกิจกรรม

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับจริยธรรม

นางตวงเพชร สมศรี [๕๘] ศึกษาเรื่อง วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจริยธรรมและวิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ใช้บูรณาการวิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ เพื่อศึกษาวิธีการและเสนอองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นวิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒินักวิชาการทางพระพุทธศาสนา ข้าราชการตำรวจระดับผู้บังคับบัญชาในเขตตำรวจภูธรภาค ๑ ประชาชนในพื้นที่ (คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ)ในเขตตำรวจภูธรภาค ๑ ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อย (FOCUS GROUP DISCUSSION) วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ/ภาคสนาม (Qualitative Research) โดยการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาจากคัมภีร์พระพุทธศาสนา หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการอื่นๆมาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ มี ๘ วิธี ทั้งนี้ ในทุกวิธีการได้พบปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การพัฒนาไม่ประสบผลสำเร็จ จึงเสนอให้นำหลัก พุทธธรรมมาใช้บูรณาการวิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ เพื่อให้อยู่บนพื้นฐานของการมีคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ อันจะก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรอย่างยั่งยืน

ดาบตำรวจไพวัลย์ พรหมนา[๕๙] ศึกษาการพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันที่แท้จริงในการบริหารงานของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการในการบริหารสถานีตำรวจเพื่อประชาชน เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาซึ่งปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธรเมืองชัยภูมิ และนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา และการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารและพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันที่แท้จริงในการบริหารงานของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน ประสบกับปัญหาอัตรากำลังที่ไม่เพียงพอต่อ

---

[๕๘] นางตวงเพชร สมศรี “วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (พุทธศาสนา) : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,๒๕๕๖ หน้า ๑๑๙

[๕๙] ดาบตำรวจไพวัลย์ พรหมนา, “การพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขารัฐประศาสนศาสตร์)บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,๒๕๕๘ ,หน้า ๒๐๓

การบริการประชาชน วิเคราะห์ปัญหาในการบริหารงานของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน พบว่า สภาพสถานีตำรวจที่เก่าและทรุดโทรม ขาดการดูแลและบำรุงรักษา จึงทำให้การบริการประชาชนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน เป็นผลทำให้เกิดปัญหาด้านต่างๆตามมาทำให้บริการประชาชนไม่มีประสิทธิภาพ แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของสถานีตำรวจเพื่อประชาชนตามหลักพุทธธรรมจะได้แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานีตำรวจเพื่อประชาชน การบริหารและการบริการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านอำนวยความยุติธรรมใช้หลักอคติ ๔ ความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สินใช้หลักฆราวาสธรรม การจราจรประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม และการบริหารพัฒนาบุคคลประยุกต์ใช้หลักสัปปุริสธรรม ซึ่งผู้บริหารระดับสูงควรมีวิสัยทัศน์การวางแผนแนวทางการปฏิบัติ ก่อนที่จะมอบหมายให้ผู้บริหารระดับต่อไปนำไปปฏิบัติเพื่อเชื่อมโยงไปสู่การจัดการบริหารบุคลากร เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนที่รับบริการด้วยความเป็นธรรมและกัลยาณมิตร

นางสาวเอื้ออารีย์ วัยวัฒนะ[๖๐] ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของชาวพุทธกรณีศึกษาผู้จาริกแสวงบุญ ณ สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ประเทศอินเดีย-เนปาล วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดการจาริกแสวงบุญตามหลักศาสนาและการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้จาริกแสวงบุญ ณ สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล ประเทศอินเดีย-เนปาล และเสนอรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของชาวพุทธ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มผู้แสวงบุญและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ผลการศึกษาพบว่า การจารึแสวงบุญตามหลักศาสนากับการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เกิดจากการมีศรัทธาเลื่อมใสในศาสนาจึงได้มีความปรารถนาจะแสดงออกในการระลึกถึงพระคุณของพระศาสดาจึงได้เดินทางไปสู่สังเวชนียสถาน ๔ตำบลซึ่งสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของศาสดา คนที่มีความศรัทธาจึงมีความยินยอมที่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระศาสดาช่วยพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้คนตั้งมั่นประพฤติในสิ่งที่ดีในการดำรงชีวิตประจำวันต่อไปซึ่งรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตามแบบโมเดลซิปปา ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสามารถวัดได้ตามหลักภาวนา๔ และเกิดประโยชน์อย่างยิ่งทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในสังคม

พ.ต.ท.วิโรจน์ โลหะเวช และคณะ[๖๑] ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๓ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจ และการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาพัฒนาปัจจัยที่สามารถส่งผลต่อการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจ ของนักเรียนนายสิบตำรวจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วยอาจารย์ประจำสังกัดศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๓ นักเรียนนายสิบตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค ๓

---

[๖๐] นางสาวเอื้ออารีย์ วัยวัฒนะ, “กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของชาวพุทธกรณีศึกษาผู้จาริกบุญ ณ สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (พระพุทธศาสนา)บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,๒๕๕๙ หน้า ๑๐๑

[๖๑] พ.ต.ท.วิโรจน์ โลหะเวช และคณะ“การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๓”,**รายงานวิจัย**(ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๓, ๒๕๕๖),หน้า ก

และนักเรียนนายสิบตำรวจสังกัดกองบัญชาตำรวจนครบาล คณะวิจัยได้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อวัดระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างอาจารย์ให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านหลักสูตรมากที่สุด ส่วนปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างนักเรียนนายสิบตำรวจให้ความสำคัญต่อปัจจัยด้านคุณลักษณะของวิทยากรมากที่สุด คณะวิจัยได้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยดังกล่าว โดยการศึกษาต่อการจัดการระบบการสอนภาควิชายุทธวิธีตำรวจที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นและการสอนในอนาคตควรเป็นการต่อยอดการศึกษาตัวแปรที่มีผลหรืออิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจโดยอาจศึกษาตัวแปรย่อยในปัจจัยด้านต่างๆ ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อการปฏิบัติงานของนักเรียนนายสิบตำรวจในอนาคต

พล.ต.ต.นรวัตน์ บุญสิริภูรีภัทร์ ศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการพุทธธรรมเข้ากับกระบวนการการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้กำกับการ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้กำกับการตำรวจ เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่ใช้กับกระบวนการการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้กำกับการ เพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรมเสริมเข้ากับกระบวนการการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้กำกับการ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิจัยเอกสารศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่ดำเนินการจัดอบรมหลักสูตรผู้กำกับการตำรวจเฉพาะส่วนวิชาสอดคล้อง ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักพุทธธรรมมาเข้าสู่กระบวนการบูรณาการ ในหลักสูตรผู้กำกับการตำรวจในภาคทฤษฎีที่วิทยาลัยการตำรวจ โดยหลักพุทธธรรมเสริมที่เหมาะสมร่วมกับหลักพุทธธรรมเดิม นำมาบูรณาการเป็นรูปแบบซึ่งได้จากการสัมมนากลุ่ม พบว่าหลักสูตรมีความสมบูรณ์สอดคล้องกับภาคทฤษฎีที่บูรณาการและมีการบรรยายเสริมฝึกวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อการพัฒนาสติและก่อให้เกิดปัญญาเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน[๖๒]

กลุ่มวินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรมกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์[๖๓]ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกระทำผิดวินัยและปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนแสวงหาแนวทางมาตรการป้องกันการกระทำผิดวินัยของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กลุ่มประชากรในการศึกษาคือข้าราชการสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยใช้วิธีการศึกษาแบบสำรวจ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวม ศึกษาพบว่า ข้าราชการมีความรู้ที่เกี่ยวกับวินัยข้าราชการอยู่ในระดับปานกลาง มีการกระทำผิดวินัยของข้าราชการในหน่วยงานอยู่ในระดับปานกลาง ลักษณะการกระทำผิดวินัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำ ได้แก่ การใช้เวลาราชการทำงานส่วนตัว ไม่อยู่ปฏิบัติงาน ปล่อยให้งานคั่งค้างหรือทำงานแบบให้พอเสร็จไปวันๆ การปฏิบัติงานด้วยความประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ และการทะเลาะวิวาทเกิดความแตกแยกขาดความสามัคคีกัน

---

[๖๒] พล.ต.ต.นรวัตน์ บุญสิริภูรีภัทร์, “การบูรณาการพุทธธรรมเข้ากับกระบวนการการฝึกอบรมในหลักสูตรผู้กำกับการตำรวจ”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, สาขาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙) หน้า ก.

[๖๓] กลุ่มวินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรมกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ “ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” **รายงานวิจัย**,กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์,๒๕๕๕ หน้า ก

ภายใน การไม่ให้ความสำคัญต่อวินัยข้าราชการ การขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับวินัย ผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย การขาดขวัญกำลังใจ การมีโอกาสเอื้อต่อการกระทำผิดกฎหมายและระเบียบในการปฏิบัติงานล้าสมัยและมีรายละเอียดซับซ้อน และการดำเนินการทางวินัยไม่เคร่งครัด

จิดาภา เร่งมีศรีสุข ศึกษาวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง ศึกษาและพัฒนารูปแบบจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง และ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง โดยรูปแบบการวิจัยและพัฒนาศึกษาโดยเทคนิคและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การวิเคราะห์เอกสาร, แบบสอบถาม, เทคนิคเดลฟาย,และการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผลการวิจัยสรุปว่า รูปแบบจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง ประกอบด้วยคุณลักษณะหลักธรรมาภิบาล ๓ ด้านประกอบด้วยรูปแบบเชิงบูรณาการของจริยธรรมาภิบาลในด้านความโปร่งใสในงานบริหาร งานบริการ และงานสนับสนุน รูปแบบเชิงบูรณาการของจริยธรรมาภิบาลในด้านความรับผิดชอบในงานบริหาร งานบริการ และงานสนับสนุน และรูปแบบเชิงบูรณาการของจริยธรรมาภิบาลในด้านการมีส่วนร่วมในงานบริหาร งานบริการ และงานสนับสนุน [๖๔]

พิภพ พิชิตการณ์[๖๕] ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี หาขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนของประชาชน โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน ผลการศึกษาพบว่าข้าราชการตำรวจมีความคิดเห็นมากที่สุดในด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่อผู้บังคับบัญชา/ผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในระดับสูงมาก ผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาไม่ค่อยฟังเหตุผลผู้ใต้บังคับบัญชา เอาเปรียบลูกน้อง เอาแต่ประโยชน์ส่วนตน ปกครองไม่เสมอภาค ใช้อำนาจมากเกินไป ๔) ด้านจริยธรรมต่อประชาชนและสังคม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติกับประชาชนไม่เท่าเทียม พูดจาไม่สุภาพ ทาตนเป็นเจ้านายประชาชน ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

---

[๖๔] จิดาภา เร่งมีศรีสุข,“ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต,,** สาขาวิชารัฐประสานศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).หน้า ก

[๖๕] พิภพ พิชิตการณ์ และ ดร. สิน พันธุ์พินิจ ศึกษาวิจัย เรื่อง พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี,**รายงานวิจัย**”**๒๕๕๗**,หน้า ก

นายจักรวาล สุขไมตรี [๖๖] ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธจริยธรรมระดับอุดมศึกษา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่สอดคล้องกับจริยธรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการด้านจริยธรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อเสนอรูปแบบการพวัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธธรรมระดับอุดมศึกษา ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มโดยการกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักเลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบอุปนัยและพรรณนาความ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการวางแผนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีประสิทธิภาพ คือการให้การศึกษา อบรม และให้การพัฒนา โดยนอกจากได้นำหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ามาทำการสอดแทรกทำการเรียนการสอนแล้ว ยังมีรูปแบบการด้านการฝึกอบรมสั่งสอนอย่างเป็นระบบ เช่น ยกเป็นกรณีศึกษา ชมภาพยนตร์วีดีทัศน์ ทัศนะศึกษา และนำทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มาฝึกอบรมนักศึกษาให้ซึมซับในจิตใจและเกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จนเป็นหลักและแนวทางในการดำเนินชีวิตประจำวันที่ถูกต้อง เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ทั้ง กาย วาจา จิตใจ ได้ในที่สุด

ว่าที่ร้อยตรี ชัยยุทธ ซิโนกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การฝึกอบรมและพัฒนาพระภิกษุสามเณรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วัตถุประสงค์เพื่อการสร้างหลักสูตรต้นแบบ การดำเนินการฝึกอบรมและพัฒนาและการประเมินผลการฝึกอบรมและพัฒนาหลักสูตรพระธรรมทูตเชิงรุกในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีประชากรเป็นพระภิกษุสามเณรที่ปฏิบัติภารกิจในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ระเบียบวิธีวิจัยใช้เชิงปริมาณได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีสุ่มตัวอย่าง และการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้การสนทนากลุ่มเฉพาะ และใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากนั้นนำหลักสูตรที่วางไว้ไปดำเนินการ แล้วประเมินผลหาคะแนนความพึงพอใจ และทดสอบหาคะแนนพัฒนาการในตอนสุดท้าย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีพรรษาน้อยกว่า ๕ พรรษาลงมา มีความรู้ทางธรรมมากกว่าทางโลก มีความต้องการหลักสูตรเพิ่มขีดความสามารถพิเศษซึ่งเป็นความต้องการขององค์การ ด้านการสรรหามีปัญหาเพื่อพัฒนาความงบประมาณมีจำกัด ใครได้ฝึกอบรม ถือว่าเหมือนกับการให้รางวัล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าทุกขั้นตอนการตั้งแต่การสรรหาและการฝึกอบรมต้องบูรณาการยุทธ์ศาสตร์หลักเข้ากับยุทธศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์แล้วมองเป็นระบบ โดยหาผู้รับผิดชอบบูรณาการการทำงานในระดับภูมิภาค อาจจัดตั้ง “ศูนย์การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์พระภิกษุสามเณรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ดูแลทั้งระบบ ” [๖๗]

---

[๖๖]นายจักรวาล สุขไมตรี, “รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธจริยธรรมะดับอุดมศึกษา”, **พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, รัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.) หน้า ก

[๖๗]ว่าที่ ร.ต.ชัยยุทธ ซิโนกุล,“กลยุทธ์การฝึกอบรมและพัฒนาพระภิกษุสามเณรในจังหวัดชายแดนภาคใต้” **พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,รัฐประศาสนศาสตร์,(บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.), หน้า ๑๕๗ .

พล.ต.ต.ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์และคณะ[๖๘] ศึกษาวิจัย เรื่องจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจว่า แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาการปฏิบัติตามจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ สาเหตุของปัญหาด้านจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ กลไกการควบคุมด้านจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ และเพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตำรวจด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย และสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเจาะจง จากประชาชนที่เป็นผู้เสียหาย ผู้ใช้บริการ ตลอดจนผู้ต้องหา และการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการเจาะจงจากผู้บริหารของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผลการวิจัย พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีความรู้ความสามารถไม่ตรงกับงานที่ปฏิบัติและการใช้ความรู้ความสามารถอย่างไม่ตรงไปตรงมา รวมทั้งยังไม่มีความรู้ในกฎหมายใหม่ ๆ มีปัญหาการวิ่งเต้นเพื่อซื้อตำแหน่ง การแต่งตั้งโยกย้ายที่ไม่เป็นธรรม การแทรกแซงการดำเนินงานจากนักการเมือง หรือผู้มีอิทธิพล ตลอดจนค่านิยมและวัฒนธรรมที่ไม่ถูกต้องที่ได้รับการถ่ายทอดต่อ ๆกันมา และผู้บังคับบัญชา เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี

รศ.ดร.ประพนธ์ สหพัฒนา,พ.ต.ต.ดร. เสกสัณ เครือคำ,นายวชิระ ชัยสุนทร[๖๙] ศึกษาวิจัย เรื่อง โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ เพื่อศึกษาความรู้สึกที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชนในการรับผิดชอบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในชุมชนที่พักและอาศัย เพื่อสำรวจความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของประชาชนที่เกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรม ของตำรวจ การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ตามขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัยที่กำหนด ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มประชาชนในพื้นที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล (บช.น.)ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.)(รวมสถานีตำรวจทั่วประเทศ) โดยการสุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมายพบว่า หลักพรหมวิหาร ๔ และหลักอุดมคติตำรวจทั้ง ๙ ประการ มีความสอดคล้อง คล้ายคลึงกันสามารถใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจได้ทั้ง ๒ หลักการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สอบถามและแบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ข้าราชการตำรวจ ส่วนใหญ่ มีความศรัทธาในพระ พุทธศาสนาเป็นอย่างดี แต่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง พรหมวิหาร ๔ ปานกลาง การปฏิบัติธรรม ฝึกฝนจิตใจของตนอยู่ในระดับปานกลาง ความรู้ ความเข้าใจในหลักอุดมคติตำรวจอยู่ในเกณฑ์ดี การนำหลักพรหมวิหาร ๔ ไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจระดับหนึ่ง ซึ่งต้องมีการเพิ่มเติมในส่วนต่างๆ ต้องมีการอบรมฝึกฝนจิตใจโดยวิทยากรที่มีความรู้ ความเข้าใจและต้องมีการจัดโครงการปฏิบัติธรรมของข้าราชการตำรวจในทุกระดับชั้น ต้องเป็นผู้ดาเนินโครงการที่ต่อ เนื่อง ตลอดเวลา การคัดเลือกผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าสถานีตำรวจต้องให้ได้ผู้มีความรู้ความ สามารถและมีคุณธรรมในจิตใจอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิด

---

[๖๘]อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์,พล.ต.ต.ดร.และคณะ, “โครงการวิจัยจริยธรรมในวิชาชีพ”,**รายงานวิจัย**,กรุงเทพมหานคร : สานักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว),๒๕๕๖), หน้า ก.

[๖๙] รศ.ดร. ประพนธ์ สหพัฒนา,พ.ต.ต.ดร.เสกสัณ เครือคำ,นายวชิระ ชัยสุนทร, “โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖”, **รายงานวิจัย**, (คณะรัฐประศาสนศาตร์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,๒๕๕๖),หน้า ๒๐๓-๒๐๖

ประสิทธิภาพในการทางาน ในส่วนของประชาชนเองนั้นควรมีความเข้าใจ เห็นใจในปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจและที่สำคัญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชน ประวัติดี ศึกษาการวิจัยเรื่อง ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัวชาวพุทธ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวชาวพุทธ เพื่อศึกษาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัวชาวพุทธ และเพื่อศึกษารูปแบบการเลี้ยงดูที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัวชาวพุทธ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนในเขตพื้นที่จังหวัดนครปฐม เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบบประเมินค่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป การวิจัยพบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวแสดงให้เห็นว่า การให้ความอบอุ่นจากบิดามารดาจะทำให้เชื่อฟังคำสั่งสอนมากขึ้น เมื่อบิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก ก็จะรู้สึกว่าตนเองได้รับความรักและข้อเรียกร้องของบิดามารดาจะได้รับการปฏิบัติตามในนามของความรัก กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เด็กจะมีความเข้าใจดีว่า ความผูกพัน คำสั่งสอนและกฎระเบียบของบิดามารดา กระทำไปเพื่อประโยชน์ของตัวเด็กเอง [๗๐]

สุชญา ศรีสำอางค์ และ ไพฑูรย์ บุณวัฒน์[๗๑] ศึกษาวิจัยเรื่องจริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชน วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชน และ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชน อันส่งผลต่อแนวทางเชิงนโยบายต่อไป เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณสุ่มจากสาขาอาชีพที่มีความสอดคล้องในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาอาชีพที่มีความสอดคล้องต่อจริยธรรมของตำรวจผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชนเป็นที่น่าพอใจอยู่ในระดับสูง การวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ พระราชินีและพระรัชทายาท โดยไม่ยอมให้ผู้ใดล่วงละเมิดทัศนคติของประชาชนที่มีความขัดแย้งกัน ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่ การแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองเพื่อที่จะได้มีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่รวมทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับหรือประสิทธิภาพตามปกติของหน่วยงานราชการอื่น ๆ ส่วนการประสานงานนั้น จากการวิจัยเชิงปริมาณประชาชนมีทัศนคติ อยู่ในระดับต่ำขณะที่จากการวิจัยเชิงคุณภาพอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้พบว่า การวิจัยเชิงปริมาณซึ่งมีระดับที่ต่ำกว่าขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ความสามัคคีในการปฏิบัติหน้าที่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความสำเร็จและชื่อเสียงขององค์การทัศนคติที่มีความสอดคล้องและอยู่ในระดับต่ำคือความเป็นกลางทางการเมืองและการหลีกเลี่ยงการกระทำที่มีผลให้พรรคการเมืองทั้งที่เสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยไม่เลือกปฏิบัติ การปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบกับความเร็วกระตือรือร้น เสียสละและความรับผิดชอบ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ทาง

---

[๗๐]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชน ประวัติดี,“ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กในครอบครัวชาวพุทธ,**รายงานวิจัย**,คณะมนุศาสตร์:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓) หน้า ๗๕-๘๙

[๗๑]สุชญา ศรีสำองค์ ,ไพฑูรย์ บุณวัฒน์ ,“จริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชน”**ครุศาสตร์อุตสาหกรรม** ,ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (มิถุนายน-กันยายน ๒๕๕๕) : หน้า ๘๑-๙๐

ราชการและความคุ้มค่า การรักษาความลับอย่างเป็นทางการและที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากสิ่งที่เป็นไปตามหน้าที่เพื่อความยุติธรรมและการใช้ตำแหน่งที่จะแสวงหาประโยชน์หรือมีผลการตัดสินใจที่ขาดความยุติธรรม รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตรงไปตรงมาตามกฎหมายโดยไม่ต้องหลีกเลี่ยง

นางสาวคติยา อายุยืน[๗๒] ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการแนวคิด ทฤษฎีการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรกับหลักพุทธธรรม ศึกษาสภาพปัญหาและสภาพทั่วไปของการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบนและนำเสนอกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคลากรตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพเก็บข้อมูล ๒ ขั้นตอน คือการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะ การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/เจ้าหน้าที่/ลูกจ้างประจำที่อยู่ในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบนและพระสงฆ์ระดับผู้ปกครองสงฆ์ในเขตภาคใต้ตอนบน ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาบุคลากรให้เกิดพฤติกรรมที่ดีสามารถปฏิบัติอยู่ในกรอบ กติกา กฎเกณฑ์ ระเบียบวินัยซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงาน (อธิสีลสิกขา) จนสามารถเกิดเป็นความมั่งคงตามมาตรฐานทางจรรยาบรรณที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสามารถ ของเจ้าหน้าที่หรือพนักงานในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน ให้มีคุณสมบัติตามที่องค์กรต้องการ และเพื่อการแก้ไขปัญหาการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน นอกจากนี้การฝึกปฏิบัติ ๒ ประการดังกล่าว เป็นรากฐานที่มีส่วนช่วยเสริมให้บุคลากรเกิดทักษะ ความฉลาด ความชำนาญ ประสบการณ์ กระบวนการเรียนรู้ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันท่วงที

ชุติมา พงศ์วรินทร์[๗๓] ศึกษาวิจัยเรื่องความสุขของนิสิตนักศึกษาในบริบทพุทธธรรม : การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์และการพัฒนามาตรวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากรอบมโนทัศน์ความสุขของนิสิตนักศึกษาในบริบทพุทธธรรม พัฒนามาตรวัดความสุขของนิสิตนักศึกษาในบริบทพุทธธรรมที่มีคุณลักษณะทางจิตมิติที่พึงประสงค์ ศึกษาเกณฑ์ปกติของมาตรวัดความสุขของนิสิตนักศึกษาในบริบทพุทธธรรม โดยใช้รูปแบบการวิจัยผสานวิธี การวิจัยแบ่งเป็น ๒ ระยะ ศึกษาเชิงคุณภาพเรื่องความสุขในบริบทพุทธธรรมโดยใช้การสัมภาษณ์รายบุคคลนิสิตนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงว่าเป็นผู้มีความสุขในบริบทพุทธธรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการศึกษาพบว่า กรอบมโนทัศน์ความสุขของนิสิตนักศึกษาในบริบทพุทธธรรมประกอบด้วย ๕ ประเด็นหลัก ได้แก่ ความพอใจในชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเกื้อกูลกัน การมีศรัทธาต่อการดำเนินชิวิตที่ถูกต้องดีงาม การมีใจที่สุขสงบ และ การมีปัญญารู้และเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต ผลที่ได้จากการวิจัยทำให้เครื่องมือสำหรับใช้สำรวจ คัดกรอง และประเมินผลความสุขที่สอดคล้องกับสภาพ

---

[๗๒]นางสาวคติยา อายุยืน“กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสภาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,(สาขารัฐศาสตร์),(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๘),หน้า ๒๕๘

[๗๓]ชุติมา พงศ์วรินทร์,“ความสุขของนิสิตนักศึกษาในบริบทพุทธธรรม:การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์และการพัฒนามาตรวัด”,**ปริญญาดุษฎีบัณฑิต**,(สาขาวิชาจิตวิทยา), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๕๔) หน้า ๑๔๕-๒๒๙

บริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย ตลอดจน สามารถนำกรอบมโนทัศน์ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสุขสำหรับนิสิตนักศึกษาที่กำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนาตนให้เป็นผู้ทีมีความสุขได้ต่อไป

นางสาวอรจิรา วงษาพาน [๗๔] ศึกษาวิจัยเรื่อง พุทธวิธีการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญวิกฤต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญตามหลักจิตวิทยาและพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาประสบการณ์ของผู้เผชิญภาวะวิกฤติ เพื่อนำเสนอพุทธวิธีในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพ่อการเผชิญวิกฤต ใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสารร่วมกับปรากฏการณ์วิทยา ผู้เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้คือชาวพุทธที่สามารถเผชิญกับภาวะวิกฤตด้านการสูญเสีย บุคคลอันเป็นที่รัก ทรัพย์สินหรือศักยภาพของอวัยวะ ประสบปัญหาชีวิตครอบครัวหรือโรคร้ายแรง แล้วสามารถรักษาสมดุลของจิตใจไว้ได้ ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลไม่สามารถรักษาภาวะสมดุลของจิตใจไว้ได้ คือ ความปรารถนาในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้และไม่สามารถยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นได้ (ตัณหา) องค์ประกอบของภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญวิกฤตมีความสอดคล้องกับหลักอริยมรรคมีองค์๘ ที่ทำให้บุคคลเผชิญกับวิกฤตด้วยใจเป็นกลางซึ่งสามารถเสริมสร้างได้ด้วยการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมตามหลักปรโตโฆสะการพิจารณาอย่างแยบคายตามหลักโยนิโสมนสิการและการพัฒนาตนเองตามหลักสติปัฏฐาน ๔

พลตรี ณรัฐ สวาสดิ์รัตน์ [๗๕] ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดภาคใต้ เพื่อศึกษาหลักธรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานและเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานเป็นระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม โดยกลุ่มตัวอย่างและผู้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา พระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่นและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานของทหารพรานจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า สถานการณ์และสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาจิตใจให้ดำเนินการพัฒนาเป็นไปอย่างราบรื่นนัก การฝึกฝนอบรม กล่อมเกลาจึงเป็นภาระของผู้บังคับบัญชาจะต้องดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิด ทฤษฎีและหลักพุทธธรรมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครทหารพรานคือหลักภาวนา ๔ สามารถพัฒนาได้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย ระเบียบวินัยและปัญญาปฏิภาณไหวพริบ การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการพัฒนาทุกๆด้านไปพร้อมๆกัน

อาชว์ภูริชญ์ น้อมเนียน และ สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ [๗๖] ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ และนำความรู้ระดับการใช้เหตุผลเชิง

---

[๗๔]อรจิรา วงษาพาน,"พุทธวิธีในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญวิกฤต",**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,(สาขาวิชาพุทธศาสนา),(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๘)หน้า ๑๑๑-๑๗๕

[๗๕]พลตรี ณรัฐ สวาสดิ์รัตน์,"รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม"**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,(รัฐประศาสนศาสตร์),(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๘),หน้า ๒๑๐-๒๑๖

[๗๖]อาชว์ภูริชญ์ น้อมเนียน และ สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ," การศึกษาเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ",**มนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ,** ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๘) หน้า ๒๑๔๐ - ๒๑๕๔

จริยธรรมมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนนายร้อย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจชั้นปีที่ ๑-๔ ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบ่งชั้น โดยนำแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือทฤษฎีพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของโคลเบอร์ก มาเป็นแนวทางการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าทางสถิติร้อยละ ค่าฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจมีระดับจริยธรรมในขั้นที่ ๔ อันเป็นขั้นที่ยึดหลักการทำกฎเกณฑ์ของสังคม สามารถนำมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ในหลายรูปแบบโดยเฉพาะการสอดแทรกในรายวิชาต่างๆเพื่อให้นักเรียนรู้จักการคิดแบบวิเคราะห์

รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ และ คณะ [๗๗] ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเชื่อมั่นของผู้เสียหายที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ประจำปีบัญชี ๒๕๕๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นของผู้เสียหายที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ประจำปีบัญชี ๒๕๕๗ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างประชาชนในฐานะผู้เสียหายที่มาแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในคดีอาญาไว้แล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือน จำนวน ๑,๙๘๐ คน

นางสาวอทิติยาภรณ์ บุญรอด[๗๘] ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาด้านความเชื่อในความสามารถของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคด้านการควบคุม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเข้าถึงปัญหา และด้านความอดทน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาความสอดคล้องระหว่างปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาด้านความเชื่อในความสามารถของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาด้านความเชื่อในความสามารถของตนเอง ด้านตั้งเป้าหมาย ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบวัดปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยา และแบบวัดความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยา ด้านความเชื่อในความสามารถของตนเอง ด้านการตั้งเป้าหมาย ดานแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แต่ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคค่อนข้างต่ำ ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสอดคล้องกันในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสอดคล้องอยู่ระหว่าง-.๒๒๕ กับ -.๘๖๓

---

[๗๗]รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ และ คณะ,“ความเชื่อมั่นของผู้เสียหายที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน ประจำปีบัญชี ๒๕๕๗”, **รายงานวิจัย**, คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสาตร์, ๒๕๕๗),หน้า ก

[๗๘] นางสาวอทิติยาภรณ์ บุญรอด, “ปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”,**วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ,**ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๕)

แนวคิดและทฤษฎีของงานวิจัยและนักคิดต่างๆที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถนำแนวทางที่มีความสอดคล้องที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกันมาประยุกต์ใช้กับการวิจัยเรื่องปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้สามารถแสดงและจัดแนวความคิดในรูปของตารางนำเสนอดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๕ แนวความคิดที่เกี่ยวกับพุทธจิตวิทยาตามหลักทางพุทธศาสนา

นักวิชาการ/แหล่งข้อมูล	แนวความคิดที่เกี่ยวกับพุทธจิตวิทยาตามหลักทางพุทธศาสนา
นางตวงเพชร สมศรี , (๒๕๕๖ หน้า ๑๑๙)	๑.วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ ๒.หลักอคติ ๔ มาใช้บูรณาการ ๓.หลักไตรสิกขามาใช้บูรณาการ ๔.หลักบุญกิริยาวัตถุ ๓ มาใช้บูรณาการ ๕.หลักพรหมวิหาร ๔ มาใช้บูรณาการ ๖.หลักสันโดษมาใช้บูรณาการ ๗.หลักทศพิราชธรรมมาใช้บูรณาการ ๘.หลักกุศลกรรมบถมาใช้บูรณาการ ๙.หลักทิศ ๖ มาใช้บูรณาการ
ด.ต.ไพวัลย์ พรหมนา (๒๕๕๘ หน้า ๒๐๓)	๑.วัตถุธรรมกับการบริหารและบริการทั่วไป ๒.หลักอคติกับการอำนวยความยุติธรรมทางอาญา ๓.หลักฆราวาสธรรมกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพยสิน ๔.หลักสาราณียธรรมกับการควบคุมและจัดกาจราจร ๕.สัปปริสธรรมการบริหารและพัฒนาบุคคล ”
นางสาวเอื้ออารีย์ วัยวัฒนะ (๒๕๕๙ หน้า ๑๐๑)	๑.กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของชาวพุทธ ๒.พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้แสวงบุญ ๓.ตัวชี้วัดการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ๔.รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของชาวพุทธ
พ.ต.ท.วิโรจน์ โลหะเวช และคณะ (๒๕๕๖ หน้า ก)	๑.ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจ ๒.ระดับความสำคัญของปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจ ๓. การพัฒนาปัจจัยที่สามารถส่งผลต่อการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจ
พล.ต.ต.นรวัตน์ บุญสิริภูรีภัทร์ (๒๕๕๙ หน้า ๗๒-๗๕)	๑.การบูรณาการพุทธธรรมเข้ากับกระบวนการการฝึกอบรม ๒.การบูรณาการด้านเนื้อหาในการอบรม ๓.การบูรณาการด้านวิทยากรที่ใช้ในการอบรม ๔.การบูรณาการด้านวิชาการ ๕.การบูรณาการด้านการจัดโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๖.การบูรณาการด้านการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐาน ๗.การบูรณาการโครงสร้างของหลักสูตรผู้กำกับการ

กลุ่มวินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรมกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (๒๕๕๕ หน้า ก)	๑.งปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ ๒.การกระทำผิดวินัยและปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ ๓.แนวทางมาตรการป้องกันการกระทำผิดวินัยของข้าราชการ
จิดาภา เร่งมีศรีสุข (๒๕๕๖ หน้า ก)	๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒.สภาพทั่วไปของจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓.รูปแบบจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๔.ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พิภพ พิชิตการณ์ (๒๕๕๖ หน้า ก)	๑. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธร ๒.ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการตำรวจ ๓.เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ
นายจักรวาล สุขไมตรี (๒๕๕๘ หน้า ๒๔๕)	๑รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธจริยธรรม ๒.รูปแบบด้านการให้การศึกษา ๓.รูปแบบด้านการฝึกอบรม ๔.รูปแบบด้านการพัฒนา
ว่าที่ ร.ต.ชัยยุทธ ชิโนกุล (๒๕๕๗ หน้า ๑๕๗)	การสร้างหลักสูตรต้นแบบในการฝึกอบรมและพัฒนาพระธรรมฑูต
พล.ต.ต.ดร.อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์และคณะ (๒๕๕๖ หน้า ก.)	๑.จริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ ๒.แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ๓.การปฏิบัติตามจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ ๔.ปัญหาด้านจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ ๕.กลไกการควบคุมด้านจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ ๖.แนวทางแก้ไขปัญหาจริยธรรมในวิชาชีพตำรวจ
รศ.ดร.ประพนธ์ สหพัฒนา, พ.ต.ต.ดร.เสกสัณ เครือคำ, นายวชิระ ชัยสุนทร (๒๕๕๖ หน้า ๒๐๓-๒๐๖)	๑.ประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของประชาชน ๒.ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ๓.ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ๔.ความรู้สึกที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจชุมชน ๕.ความพึงพอใจของประชาชนที่เกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรม ของตำรวจ
ผช.สุชน ประวัติดี (๒๕๕๓ หน้า ๗๕-๘๙)	๑.ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัว ๒.รูปแบบการเลี้ยงดูเด็กในครอบครัว ๓.พฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัวชาวพุทธ ๔.รูปแบบการเลี้ยงดูที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงคุณธรรมของเด็กในครอบครัว

สุชญา ศรีสำอางค์, ไพฑูรย์ บุณวัฒน์ (๒๕๕๕ หน้า ๘๑-๙๐)	๑.จริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชน ๒.ระดับจริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชน ๓.แนวทางการพัฒนาจริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชน อันส่งผลต่อแนวทางเชิงนโยบาย
นางสาวคติยา อายุยืน (๒๕๕๘ หน้า ๒๕๘)	๑.กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ๒.กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการบริการที่ดี ๓.กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ๔.กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม ๕.กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม
ชุติมา พงศ์วรินทร์ (๒๕๕๔ หน้า ๑๔๕-๒๒๙)	๑.การพัฒนาข้อกระทงจากองค์ประกอบและนิยามปฏิบัติการ ๒.การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นของมาตรวัด ๓.การตรวจสอบความตรงตามเกณฑ์สอดคล้อง ๔.การตรวจสอบความความตรงเชิงภฐานด้วยเทคนิคกลุ่มรู้ชัด ๕.การตรวจสอบความตรงเชิงภาวะสันนิษฐานด้วยการวิเคราะห์ ๖.การพัฒนาเกณฑ์ปกติของมาตรวัด
อรจิรา วงษาพาน (๒๕๕๘ หน้า ๑๑๑-๑๗๕)	๑.การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญวิกฤตตามหลักจิตวิทยา ๒. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญวิกฤตในพระพุทธศาสนา ๓. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญวิกฤตจากการศึกษาเชิงปรากฏการณ์ ๔.นำเสนอรูปแบบพุทธวิธีในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญวิกฤต
พลตรี ณรัฐ สวาสดิ์รัตน์ (๒๕๕๘ หน้า. ๒๑๐-๒๑๖)	๑.รูปแบบการพัฒนาศักยภาพตามหลักภาวนา ๔ ๒.รูปแบบการพัฒนาศักยภาพตามหลักพุทธธรรม ๓.ความสอดคล้องของสภาพปัญหา, การพัฒนาและรูปแบบ
อาชว์ภูริชญ์ น้อมเนียน และ สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ (๒๕๕๘หน้า ๒๑๔๐-๒๑๕๔)	๑.การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ๒.ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ๓.นำความรู้ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมาประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนนายร้อย
รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ และ คณะ (๒๕๕๗ หน้า ก)	ความเชื่อมั่นของผู้เสียหายที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากนักวิชาการและงานวิจัยทีเกี่ยวข้อง กล่าวโดยสรุปว่า ปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางจิตหรือทางหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่เป็นเหตุและปัจจัยทำให้พฤติกรรมทีแสดงออกมาแตกต่างกัน ซึ่งก็แล้วแต่ว่านักทฤษฎีแต่ละคนจะมีข้อสมมุติฐาน วัตถุประสงค์ และ วิธีการตามระเบียบวิธีวิจัยแต่ละแนวคิดซึ่งไม่เหมือนกันและผลออกมาก็ต่างกันออกไป แต่ในงานวิจัยของแต่ละท่านดังกล่าวมาแล้วนั้นมีข้อที่เหมือนกันก็คือใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพซึ่งมีเครื่องมือวัดที่มีมาตรฐานและเชื่อถือได้ ทำให้ผลการวิจัยออกมาสามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการทั้งสิ้น

๒.๕ กรอบแนวคิดการวิจัย

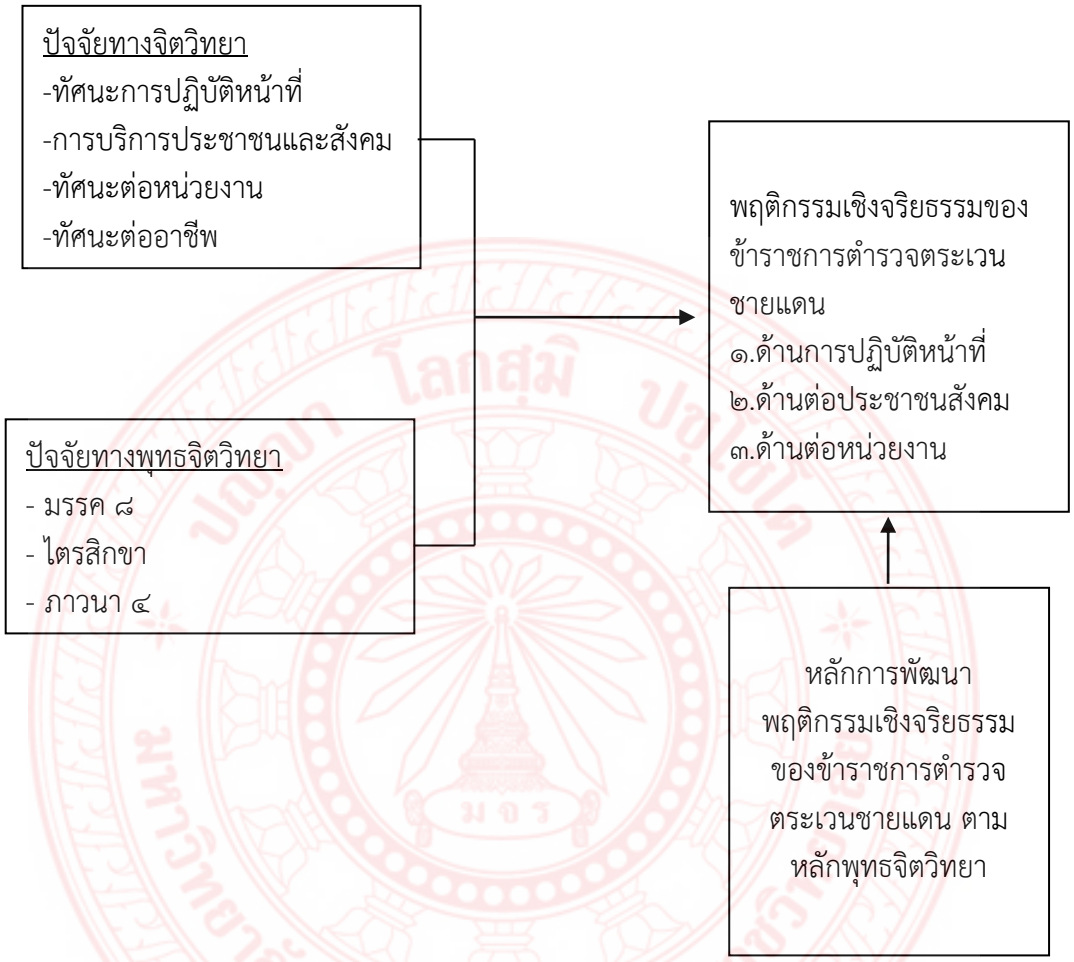

บทที่ ๓
ระเบียบวิธีการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง“ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน” (Buddhist Psychological Factors Affecting Ethical Behaviors of Border Patrol Police)ครั้งนี้เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Research)ผสมผสานกับเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) สำหรับวัตถุประสงค์ที่ ๑ คือ ศึกษาหลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ วัตถุประสงค์ที่ ๒ คือ วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน วัตถุประสงค์ที่ ๓ คือ สงเคราะห์หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา เพื่อให้ทราบความรู้ใหม่เพิ่มเติมและสามารถสรุปปัจจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน โดยสรุปรูปแบบการดำเนินการวิจัยได้ ตามแผนภาพที่ ๓.๑ ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

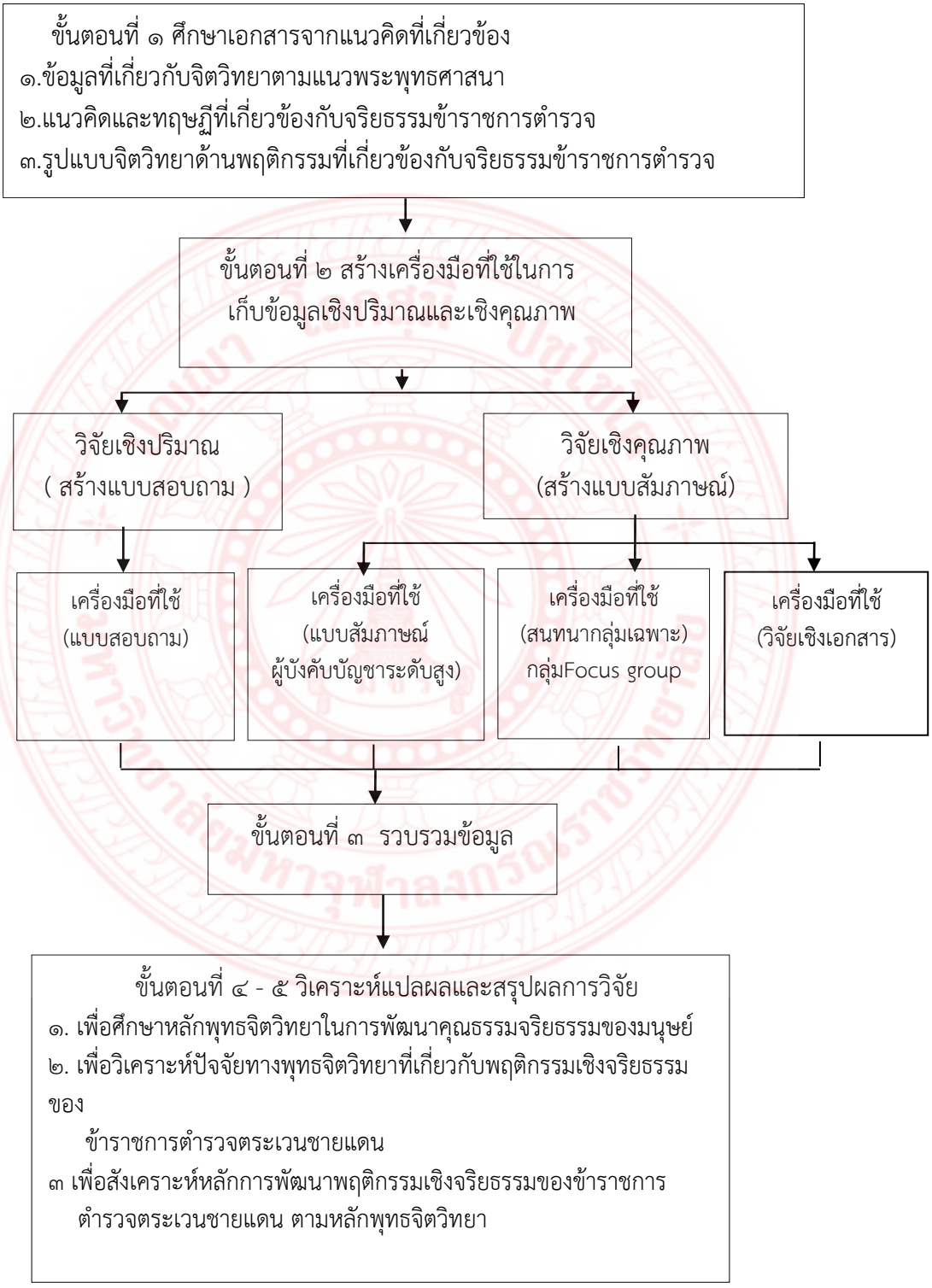

แผนภาพที่ ๓.๑ ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

จากภาพประกอบ ๓.๑ แสดงขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาเอกสารแนวคิดที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจาก แนวคิดที่เกี่ยวกับจิตวิทยาตามแนวพระพุทธศาสนา แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมข้าราชการตำรวจ และแนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมข้าราชการตำรวจ

ขั้นตอนที่ ๒ สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยแบ่งเป็น ๒ ส่วนดังนี้คือ

ส่วนที่ ๑. วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ทั้ง ๔ ภาค คือ ภาคกลาง (บก.ตชด.ภาค ๑) ,ภาคตะวันออก (บก.ตชด.ภาค ๒),ภาคเหนือ (บก.ตชด.ภาค ๓) ,ภาคใต้ (บก.ตชด.ภาค ๔) ที่ปฏิบัติหน้าที่ทั่วประเทศ โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างขึ้น

เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบ Quota Sampling จากประชากรเป้าหมายใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๔๒๐ คน โดยคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane

ส่วนที่ ๒. วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือสำหรับวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research)โดยแบ่งเป็น ๓ ส่วนดังนี้

๑.การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหนังสือและเอกสารต่างๆดังนี้

๑.๑ ศึกษาจากข้อมูลชั้นปฐมภูมิ (Primary sources) โดยศึกษาจากพระไตรปิฎกภาษาบาลีและภาษาไทย ฎีกา และ ถรรถกถา

๑.๒ ศึกษาจากข้อมูลชั้นทุติยภูมิ (Secondary sources) โดยศึกษาจากงานเขียนของนักวิชาการ ตลอดจนผู้รู้ทางพระพุทธศาสนา หนังสือ บทความ วารสาร หนังสือพิมพ์ วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)คือการนำข้อมูลมาจัดเป็นระบบ หาความหมายแยกแยะองค์ประกอบ หาความสอดคล้องเชื่อมโยงของข้อมูล นำมาสังเคราะห์ ตีความ และสรุปผล เพื่อนำผลวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๒,๓

๒.การวิจัยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ด้วยการตั้งประเด็นใช้เทคนิคเจาะลึกผสมผสานลงไปด้วยเรื่อยๆต่อประโยคที่พูดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ

๓.สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group)ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่มขึ้นเพื่อระดมสมองจากผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรม ด้านงานคดีวินัย ด้านการฝึกพิเศษ ด้านการอบรมในประเด็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่มีต่อตัวเอง ที่มีต่อหน่วยงาน ที่มีต่อผู้บังคับบัญชา ที่มีต่อผู้อื่น ที่มีต่อการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน แล้วนำ

ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม(Focus Group) มาใช้ประกอบการ วิเคราะห์และแปลผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑–๓

ขั้นตอนที่ ๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๔ การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณา

ขั้นตอนที่ ๕ สรุป องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย และข้อเสนอแนะ

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ทั้ง ๔ ภาค คือ ภาคกลาง (บก.ตชด.ภาค ๑) ,ภาคตะวันออก (บก.ตชด.ภาค ๒), ภาคเหนือ (บก.ตชด.ภาค ๓) ,ภาคใต้ (บก.ตชด.ภาค ๔) ที่ปฏิบัติหน้าที่ทั่วประเทศ

๑.กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากประชากรกลุ่มเป้าหมายใช้แบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๔๒๐ คน โดยคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ประกอบด้วยข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน หน่วยงานในสังกัด กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ทั้ง ๔ ภาค คือ ภาคกลาง (บก.ตชด.ภาค ๑) ,ภาคตะวันออก (บก.ตชด.ภาค ๒),ภาคเหนือ (บก.ตชด.ภาค ๓) ,ภาคใต้ (บก.ตชด.ภาค ๔)

๒.ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม

๒.๑ กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง จำนวน ๑๐ คน

เกณฑ์การคัดเข้า

๑).เป็นผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ยศ.ตั้งแต่ พันตำรวจเอก ถึง พลตำรวจโท

๒).มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยเพื่อให้ข้อมูล

๓).ตำแหน่งตั้งแต่ ผู้กำกับการ ถึง รอง ผู้บัญชาการ

๔).อยู่ในกลุ่มผู้บังคับบัญชาที่กำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน

๕).เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา

๖).สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้ดี (รายชื่อแสดงในภาคผนวก)

๒.๒ กลุ่มผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน(สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)จำนวน ๑๐ คน

เกณฑ์การคัดเข้า

๑).เป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ยศ.ตั้งแต่ ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป

๒).มีความสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยเพื่อให้ข้อมูล

๓).ตำแหน่งตั้งแต่ รองสารวัตร ขึ้นไป

๔).เคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๕).ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

๖).เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในหน่วยงาน

๗).สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้ดี (รายชื่อแสดงในภาคผนวก)

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสานและต้องใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑.การเก็บข้อมูลภาคสนามวิจัยเชิงปริมาณใช้ แบบสอบถาม (Questionnaires) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน ๔๒๐ คน

๑.๑) แบบสอบถามปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชตำรวจตระเวนชายแดน

แบบสอบถามนี้ได้สร้างมาจากแนวคิดมา ประมวลจริยธรรมตำรวจ หลักตุลาการและหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยมีคำนิยามเชิงปฏิบัติการ หมายถึง ลักษณะต่างๆของส่วนบุคคล ความรู้สึกนึกคิดที่มีผลต่อพฤติกรรม ความคิดเห็น วิธีปฏิบัติ ทำให้เกิดผลด้านจิตใจ ทางหลักธรรมด้านพุทธศาสนาและส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตะเวนชายแดน ที่ประพฤติและปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคน พัฒนาชีวิต และ หน้าที่การทำงาน ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งชั้นยศ ระดับการศึกษา รายได้ / เดือน ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และ ปัจจัยทางจิตวิทยา ปัจจัยองค์กร

ส่วนที่ ๒ เป็นความคิดเห็นทางจิตวิทยาต่อการมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการทำหน้าที่ ด้านการรักษากฎหมาย ด้านการดูแลประชาชน ด้านการบริหารงานในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน

ส่วนที่ ๓ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา ประกอบด้วย ด้านกาย ด้านศีล ด้านสมาธิ ด้านปัญญา

ส่วนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ประกอบด้วย ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมชองข้าราชการตำรวจ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ทั้งหมดเป็นคำถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตั้งแต่ ๑ ถึง ๕ กล่าวคือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยมาก ตามลำดับ มีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ดังนี้ คือ

คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายถึง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายถึง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เห็นด้วยมาก

คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายถึง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เห็นด้วยปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายถึง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เห็นด้วยน้อย

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายถึง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เห็นด้วยน้อยมาก

๑.๒)ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพแบบสอบถาม

(๑) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเบื้องต้นเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับการออกแบบ แบบสอบถามที่เหมาะสมกับงานวิจัยแล้วนำเสนอต่อที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การใช้ภาษา และความชัดเจน ของคำถาม

(๒) ตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการวัดค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item concistency : IC) ของแบบสอบถามโดยผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน (รายชื่อในภาคผนวก ค) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสำหรับผู้เชี่ยวชาญนั้น สามารถประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องตามเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถามดังนี้

ให้คะแนน +๑ ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามพฤติกรรมตามนิยามศัพท์

ให้คะแนน ๐ ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามพฤติกรรมตามนิยามศัพท์หรือไม่

ให้คะแนน -๑ ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามพฤติกรรมตามนิยามศัพท์

ข้อคำถามที่มีค่า IC มากกว่า ๐.๕๐ แสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้งานได้ส่วนข้อที่มีค่า IC น้อยกว่า ๐.๕๐ ไม่สามารถนำไปใช้งานได้

(๓) นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วไป Tryout กับข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๓๐ ชุดแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Constuct Validity) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กล่าวคือ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์ค่า Item-Total Correlation เลือกข้อคำถามที่มีค่า Item-Total Correlation มากกว่าหรือเท่ากับ ๐.๒๐ มาสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป ส่วนการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบัค พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบัค ของแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เท่ากับ .๘๙๕

๓.๔ การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่องปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน นี้ใช้การเก็บข้อมูลจากเอกสารเป็นเบื้องต้น และใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) เป็นเครื่องมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูล โดยมุ่งเน้นถึงความถูกต้องตามทัศนะของผู้ให้ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดังนี้

๑).ศึกษาข้อมูลทั่วไปจากเอกสาร ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ศึกษาปัจจัยในการเปลี่ยนพฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องต่างๆ

๒).ออกแบบเครื่องมือและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง แบ่งกลุ่มข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ฝึกอบรม จำนวน ๔๒๐ คน

๓).ขออนุญาตผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในต่างๆในหน่วยงานเพื่อทำงานวิจัย

๔).จัดสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) โดยมีข้าราชการตำรวจระดับสัญญาบัตรขึ้นไป ที่เป็นต้นแบบด้านจริยธรรม คดีวินัย การฝึก การอบรม การปฏิบัติการสื่อสาร จำนวน ๑๐ คน

๕).สัมภาษณ์ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง จำนวน ๑๐ คน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑.ข้อมูลเชิงปริมาณ

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่า t-test ใช้ทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร อธิบายปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน และ ระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยาของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๓.๕.๒.ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group)และจากการสัมภาษณ์ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๓.๕.๓ อภิปรายผลการวิจัย นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการออกแบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่าง มาเรียบเรียงเพื่ออภิปรายผลการวิจัย

๓.๕.๔ สรุปผลการวิจัย ที่ได้จากอภิปรายผล เพื่อเสนอผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

บทที่ ๔
ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน วัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาหลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ ๒) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ๓) เพื่อนำเสนอหลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ตามหลักพุทธจิตวิทยา ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลตามลำดับ ดังนี้.-

๔.๑ ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\overline{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

df แทน ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

**แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ข้อมูลแบ่งเป็น ๔ ตอนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวทั่วไป

ตอนที่ ๒ เป็นความคิดเห็นทางจิตวิทยาต่อการมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

ตอนที่ ๓ เป็นพฤติกรรมเชิงแนวพุทธจิตวิทยา

ตอนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

๔.๑.๑ ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๓๓๖	๘๐.๐๐
หญิง	๘๔	๒๐.๐๐
อายุ		
๒๑ – ๓๐ ปี	๙๘	๒๓.๓๐
๓๑ – ๔๐ ปี	๑๑๖	๒๗.๖๐
๔๑ – ๕๐ ปี	๑๐๒	๒๔.๓๐
๕๑ – ๖๐ ปี	๑๐๔	๒๔.๘๐
ตำแหน่งชั้นยศ		
ประทวน	๒๑๒	๕๐.๕๐
สัญญาบัตร	๒๐๘	๔๙.๕๐
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๔๐	๓๓.๓๐
ปริญญาตรี/เทียบเท่า	๒๒๖	๕๓.๘๐
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	๕๔	๑๒.๙๐
รายได้/เดือน		
๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๗๙	๑๘.๘๐
๑,๕๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๖๑	๑๔.๕๐
๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๒๐๓	๔๘.๔๐
๓๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป	๗๗	๑๘.๓๐
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า ๕ ปี	๙๐	๒๑.๔๐
๕ - ๑๐ ปี	๖๖	๑๕.๗๐
๑๑ - ๑๕ ปี	๕๐	๑๑.๙๐
๑๖ – ๒๐ ปี	๕๒	๑๒.๔๐
มากกว่า ๒๐ ปี	๑๖๒	๓๘.๖๐
รวม	๔๒๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากที่สุด ร้อยละ ๘๐.๐๐ มีช่วงอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี มากที่สุด ร้อยละ ๒๗.๖๐ เป็นชั้นประทวน มากที่สุด ร้อยละ ๕๐.๕๐ มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ ๕๓.๘๐ มีรายได้ ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป มากที่สุด ร้อยละ ๔๘.๓๐ มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า ๒๐ ปี มากที่สุดร้อยละ ๓๘.๖๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยทางจิตวิทยา

ปัจจัยทางจิตวิทยา	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน ๑. มีความภูมิใจ เมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา	๒๕๖	๖๐.๙๕
๒. มีความกังวล เมื่อเกิดการผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่ถูกต้อง	๒๔	๕.๗๑
๓. ภูมิใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	๑๒๗	๓๐.๒๔
๔. ไม่ภูมิใจเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกับความสามารถ	๑๓	๓.๑๐
ความภูมิใจในวิชาชีพตำรวจของท่าน ๑. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี	๒๔๘	๕๙.๐๕
๒. ไม่สั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติการขัดต่อคุณธรรมและศีลธรรม	๕๗	๑๓.๕๗
๓. ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๘๓	๑๙.๗๖
๔. ไม่เลี่ยงกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น	๓๒	๗.๖๒
การให้บริการและปฏิบัติกับประชาชนของท่าน ๑. ไม่เลือกปฏิบัติ	๒๕๖	๖๐.๙๖
๒. บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ เป็นมิตร และรวดเร็ว	๙๙	๒๓.๕๗
๓. สุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติประชาชน	๔๐	๙.๕๒
๔. บริการประชาชนด้วยความเต็มใจเพราะเป็นหน้าที่	๒๕	๕.๙๕

ท่านมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในฐานะของผู้รักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด ๑. ไม่ผ่อนปรนให้บุคคลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๒๗	๖.๔๓
๒. ต้องปฏิบัติภายใต้กฎหมายที่กำหนดจะทำการเกินเหตุมิได้	๓๓	๗.๘๖
๓. ปฏิบัติหน้าที่ภายในอำนาจหน้าที่ของตน	๑๕๐	๓๕.๗๑
๔. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่	๒๑๐	๕๐.๐๐
การปฏิบัติตามค่านิยมหลักของจริยธรรมของตำรวจ ๑. การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม	๒๔๑	๕๗.๓๘
๒. การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ	๙๑	๑๗.๘๕
๓. ถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน	๓๕	๑๓.๑๐
๔. การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรมและถูกกฎหมาย	๔๙	๑๑.๖๗

ตารางที่ ๔.๒ พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยา ความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่ คือ

มีความภูมิใจ เมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่าง ถูกต้องและตรงไปตรงมา มากที่สุด ร้อยละ ๖๐.๙๕ รองลงมาคือภูมิใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ร้อยละ ๓๐.๒๔

ความภูมิใจในวิชาชีพตำรวจของท่าน คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี มากที่สุด ร้อยละ ๕๙.๐๕ รองลงมาคือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ร้อยละ ๑๙.๗๖

การให้บริการและปฏิบัติกับประชาชนของท่าน คือ ไม่เลือกปฏิบัติ มากที่สุด ร้อยละ ๖๐.๙๕ รองลงมาคือบริการประชาชนด้วยความเต็มใจเป็นมิตรและรวดเร็วร้อยละ ๒๓.๕๗

ท่านมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในฐานะของผู้รักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด คือ ปฏิบัติหน้าที่ภายในอำนาจหน้าที่ของตน มากที่สุด ร้อยละ ๕๐.๐๐ รองลงมาคือปฏิบัติหน้าที่ภายในอำนาจหน้าที่ของตน ร้อยละ ๓๕.๗๑

การปฏิบัติตามค่านิยมหลักของจริยธรรมของตำรวจ คือ การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มากที่สุด ร้อยละ ๕๗.๓๘ รองลงมาคือการมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ ร้อยละ ๑๗.๘๕

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยทางองค์กร

ปัจจัยทางองค์กร	จำนวน	ร้อยละ
ข้อดีที่เป็นจุดแข็งขององค์กรท่าน ๑. การปฏิบัติหน้าที่เป็นทีม	๒๓๓	๕๕.๔๗
๒. ความสำนึกในหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	๗๔	๑๖.๔๓
๓. ระลึกเสมอว่าประชาชนเป็นเป้าหมายในการให้บริการ	๔๙	๑๑.๖๗
๔. ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความสำเร็จของงานและชื่อเสียงของหน่วยเป็นที่ตั้ง	๖๔	๑๖.๔๓
การปฏิบัติตนในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา ๑. เป็นแบบอย่างที่ดีเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา	๒๔๓	๕๗.๘๕
๒. ตักเตือนผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยจิตเมตตา	๘๕	๒๐.๒๔
๓. ไม่ผลักความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชา	๕๕	๑๓.๑๐
๔. ให้ความรู้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่รับผิดชอบสม่ำเสมอ	๓๗	๘.๘๑
การปฏิบัติตนในฐานะเป็นใต้บังคับบัญชา ๑. เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย	๒๓๙	๕๖.๙๐
๒. รักษาวินัยและความสามัคคีในหมู่คณะ	๑๐๑	๒๔.๐๕
๓. อุทิศตนให้แก่หน้าที่ราชการโดยไม่หลีกเลี่ยงเกี่ยงงอน	๔๘	๑๑.๔๓
๔. ศรัทธาในหน้าที่และผู้บังคับบัญชา	๓๒	๗.๖๒
ท่านมีสวัสดิการอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินเดือนหรือไม่ ๑. ไม่มี	๒๙๘	๗๑.๐๐
๒. มี	๑๒๒	๒๙.๐๐
รวม	๔๒๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๓ พบว่า ปัจจัยทางองค์กร ของตำรวจตระเวนชายแดน คือ

ข้อดีที่เป็นจุดแข็งขององค์กรท่าน คือ การปฏิบัติหน้าที่เป็นทีม มากที่สุด ร้อยละ ๕๕.๔๘

การปฏิบัติตนในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา คือ เป็นแบบอย่างที่ดีเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา มากที่สุด ร้อยละ ๕๗.๘๖

การปฏิบัติตนในฐานะเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาคือ เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย มากที่สุด ร้อยละ ๕๖.๙๐

ท่านมีสวัสดิการอื่น ๆ นอกเหนือจากเงินเดือนหรือไม่ คือ ไม่มี มากที่สุด ร้อยละ ๗๑

๔.๑.๒ ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นทางจิตวิทยาต่อการมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน รายด้านและเป็นรายข้อ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับ**
ด้านการทำหน้าที่	**๔.๕๕**	**๐.๔๗**	**มากที่สุด**
๑. ท่านให้บริการประชาชนด้วยการแสดงพฤติกรรม ที่ดีเหมาะสม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	๔.๖๓	๐.๕๓	มากที่สุด
๒. ตำแหน่งหน้าที่ทำให้ท่านภาคภูมิใจในตนเองและมีความรู้สึกที่ดีเมื่อช่วยเหลือผู้อื่น	๔.๕๕	๐.๖๑	มากที่สุด
๓. เครื่องแบบตำรวจทำให้ท่านมีความกล้าแสดงความคิดเห็นที่จะตัดสินใจมากขึ้น มีความมุ่งมั่น และตั้งใจในการทำกิจกรรมต่างๆ	๔.๔๒	๐.๗๓	มาก
๔. ท่านปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และ เป็นธรรม	๔.๖๐	๐.๕๗	มากที่สุด
๕. ท่านมีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตนและหมู่คณะ	๔.๕๖	๐.๕๙	มากที่สุด
ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย	**๔.๔๙**	**๐.๔๖**	**มาก**
๑. ท่านยืนหยัดเจตนารมณ์ในการรักษากฎหมายให้ถึงที่สุด	๔.๕๐	๐.๖๑	มากที่สุด
๒. ท่านร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หลีกเลี่ยงหรือเกี่ยงงาน โดยยึดความสำเร็จของงานและชื่อเสียงของหน่วยงานเป็นที่ตั้ง	๔.๕๘	๐.๕๕	มากที่สุด
๓. หน้าที่ของข้าราชการตำรวจสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ เข้ากับสังคมได้มากขึ้น	๔.๔๕	๐.๕๗	มาก
๔. ท่านเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหากับประชาชน	๔.๔๑	๐.๖๕	มาก
๕. ท่านให้ความยุติธรรมระหว่างผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาต้องรักษาบทบาทไม่มีอคติต่อฝ่ายใด	๔.๕๐	๐.๖๐	มาก

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านการดูแลประชาชน	๔.๕๗	๐.๕๐	มากที่สุด
๑. ปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของประชาชน	๔.๕๘	๐.๕๙	มากที่สุด
๒. ปฏิบัติต่อประชาชนดุจญาติมิตรมีมนุษย์สอดคล้องที่ดี	๔.๖๐	๐.๕๕	มากที่สุด
๓. ให้ความสงเคราะห์เอื้อเฟื้อช่วยเหลือประชาชนในการประกอบอาชีพสุจริต	๔.๕๕	๐.๖๕	มากที่สุด
๔. ให้บริการประชาชนโดยไม่เลือกเหล่ากำเนิดศาสนา หรือฐานะ	๔.๕๕	๐.๖๐	มากที่สุด
๕. เคารพและรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามรัฐธรรมนูญอย่างเคร่งครัด	๔.๕๘	๐.๕๗	มากที่สุด
ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน	๔.๓๗	๐.๕๕	มาก
๑. ท่านยึดถือระบบคุณธรรมและความสามารถเป็นหลัก	๔.๕๕	๐.๕๘	มากที่สุด
๒. ท่านเป็นผู้มีความรู้เรื่องหลักการบริหารงานและพัฒนางานอย่างละเอียด	๔.๑๕	๐.๗๖	มาก
๓. ท่านมีการฝึกทักษะการปฏิบัติหน้าที่ให้มีความเชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ	๔.๒๐	๐.๗๓	มาก
๔. ท่านยอมรับระเบียบ และกฎเกณฑ์ที่หน่วยงานกำหนดไว้	๔.๔๕	๐.๖๕	มาก
๕. มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานเพื่อความสำเร็จของหน่วยงาน	๔.๕๐	๐.๖๒	มาก
รวม	๔.๕๐	๐.๔๓	มาก

ตารางที่ ๔.๔ พบว่า ในภาพรวม พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๐ พิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการทำหน้าที่ อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๕

ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมายอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๙

ด้านการดูแลประชาชน อยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๗

ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๗

๔.๑.๓ ตอนที่ ๓ พฤติกรรมเชิงแนวพุทธจิตวิทยา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมเชิงแนวพุทธจิตวิทยา รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา รายด้านและรายข้อ

พฤติกรรมเชิงแนวพุทธจิตวิทยา	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านกาย	**๔.๓๗**	**๐.๕๑**	**มาก**
๑. ท่านพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ เพื่อการมีสุขภาพร่างกายที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป	๔.๓๘	๐.๖๕	มาก
๒. ท่านสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความลำบากและร้องขอให้ช่วยโดยเต็มกำลังกาย	๔.๒๐	๐.๗๒	มาก
๓. ท่านทำงานโดยยึดหลักประชาชนต้องมาก่อนและปฏิบัติหน้าที่ทันที เมื่อประชาชนร้องขอหรือได้รับความเดือดร้อน	๔.๓๘	๐.๖๖	มาก
๔. ท่านประพฤติแต่สิ่งดีงาม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของหน่วยงาน รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตำรวจ	๔.๔๘	๐.๕๙	มาก
๕. ท่านดำรงชีพอย่างพอเพียง พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่	๔.๔๓	๐.๖๘	มาก
ด้านศีล	**๔.๔๗**	**๐.๕๒**	**มาก**
๑. ท่านประพฤติดีปฏิบัติถูกต้องตามหลักศีลไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน	๔.๓๘	๐.๖๖	มาก
๒. ท่านปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสงบเรียบร้อยปราศจากโทษ อันส่งผลดีต่อสังคมส่วนรวม	๔.๔๔	๐.๖๔	มาก
๓. ท่านปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมเพื่อช่วยให้สังคมมีความเป็นปกติสุข	๔.๔๒	๐.๖๔	มาก
๔. ท่านมีระเบียบวินัยในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นมีความเกื้อกูลไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน	๔.๕๒	๐.๖๐	มากที่สุด
๕. ท่านจะไม่ทุจริตคอร์รัปชั่น ไม่เบียดบังเวลาราชการ เพราะปฏิบัติตามหลักของศีลธรรม	๔.๕๘	๐.๕๘	มากที่สุด

พฤติกรรมเชิงแนวพุทธจิตวิทยา	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านสมาธิ	๔.๔๑	๐.๕๕	มาก
๑. ท่านไม่พลั้งเผลอ จิตเลื่อนลอยระหว่างปฏิบัติงาน ความรู้ตัวอยู่เป็นปกติ ระหว่างปฏิบัติหน้าที่	๔.๓๗	๐.๖๖	มาก
๒. ท่านฝึกจิตใจให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ สามารถควบคุมตัวเองได้	๔.๓๖	๐.๖๕	มาก
๓. ท่านมีจิตใจตั้งมั่นในการทำงานและในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๔๘	๐.๖๓	มาก
๔. ท่านรู้จักข่มใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทำในสิ่งที่ดีงามที่ถูกต้องและเป็นธรรม	๔.๔๕	๐.๖๑	มาก
๕. ท่านฝึกตนเองให้มีสติ สัมปชัญญะ ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	๔.๔๐	๐.๖๓	มาก
ด้านปัญญา	๔.๓๔	๐.๕๓	มาก
๑. ท่านไม่พลั้งเผลอ จิตเลื่อนลอยระหว่างปฏิบัติงาน ความรู้ตัวอยู่เป็นปกติ ระหว่างปฏิบัติหน้าที่	๔.๔๗	๐.๖๐	มาก
๒. ท่านฝึกจิตใจให้มีความเข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ สามารถควบคุมตัวเองได้	๔.๓๗	๐.๖๕	มาก
๓. ท่านมีจิตใจตั้งมั่นในการทำงานและในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๒๙	๐.๖๔	มาก
๔. ท่านรู้จักข่มใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทำในสิ่งที่ดีงามที่ถูกต้องและเป็นธรรม	๔.๒๓	๐.๖๗	มาก
๕. ท่านฝึกตนเองให้มีสติ สัมปชัญญะ ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	๔.๓๖	๐.๖๒	มาก
รวม	๔.๔๐	๐.๔๒	มาก

ตารางที่ ๔.๕ ในภาพรวม พฤติกรรมเชิงแนวพุทธจิตวิทยา อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๐ พิจารณาแต่ละด้านพบว่า

ด้านกาย อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๗

ด้านศีล อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๗

ด้านสมาธิ อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๑

ด้านปัญญา ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๔

ตารางที่ ๔.๖ แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน	**เพศ**				t
	ชาย = ๓๓๖		**หญิง = ๘๔**		
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ด้านการทำหน้าที่	๔.๕๗	๐.๔๖	๔.๔๙	๐.๕๐	๑.๔๓
ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย	๔.๕๑	๐.๔๖	๔.๓๙	๐.๔๙	๒.๒๓
ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน	๔.๖๐	๐.๕๐	๔.๔๘	๐.๕๑	๑.๘๘
ด้านการดูแลประชาชน	๔.๔๐	๐.๕๓	๔.๔๐	๐.๖๐	๒.๑๗
รวม	๔.๕๒	๐.๔๒	๔.๔๐	๐.๔๔	๒.๒๕

ตารางที่ ๔.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนเพศชาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๒ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน ด้านการทำหน้าที่ เพศชายมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๗ มากกว่าเพศหญิงที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๙

ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๑ มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙

ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า เพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๖๐ มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๘

ด้านการดูแลประชาชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนเพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมากมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตามลำดับมากหาน้อย

ตารางที่ ๔.๗ แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยา	**เพศ**				t
	ชาย = ๓๓๖		**หญิง = ๘๔**		
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ด้านกาย	๔.๓๙	๐.๕๑	๔.๓๑	๐.๕๓	๑.๒๐
ด้านศีล	๔.๔๖	๐.๕๔	๔.๕๐	๐.๔๖	๐.๖๔
ด้านสมาธิ	๔.๔๑	๐.๕๖	๔.๔๓	๐.๕๑	๐.๒๒
ด้านปัญญา	๔.๓๕	๐.๕๔	๔.๓๑	๐.๕๒	๐.๗๑
รวม	๔.๔๐	๐.๔๗	๔.๓๙	๐.๔๔	๐.๒๙

ตารางที่ ๔.๗ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยาเพศชาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านกายเพศชายมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๙ มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๑

ด้านศีลเพศชายมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๔๖ น้อยกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๐

ด้านสมาธิเพศชายมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๔๑ น้อยกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๓

ด้านปัญญาเพศชายมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๕ มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๑

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยาเพศหญิง โดยรวมอยู่ในระดับมากมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๙ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตามลำดับมากหาน้อย

ตารางที่ ๔.๘ แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่งชั้นยศ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน	**ตำแหน่งชั้นยศ**				t
	ประทวน = ๒๑๒		**สัญญาบัตร = ๒๐๘**		
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ด้านการทำหน้าที่	๔.๕๙	๐.๔๘	๔.๕๒	๐.๔๖	๑.๓๗
ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย	๔.๕๑	๐.๔๗	๔.๔๖	๐.๔๖	๑.๑๖
ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน	๔.๕๖	๐.๕๑	๔.๕๘	๐.๔๙	๐.๔๒
ด้านการดูแลประชาชน	๔.๔๐	๐.๕๕	๔.๓๓	๐.๕๔	๑.๔๑
รวม	๔.๕๒	๐.๔๒	๔.๔๗	๐.๔๓	๑.๐๒

ตารางที่ ๔.๘ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนชั้นประทวน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๒ ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการทำหน้าที่เพศชายมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๙ มากว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๒

ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมายเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๑ มากว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖

ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๖ มากว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๘

ด้านการดูแลประชาชนเพศชายมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๔๐ มากกว่าหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๓

ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน และด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการดูแลประชาชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนชั้นสัญญาบัตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๗ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน และด้านการทำหน้าที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย และด้านการดูแลประชาชน อยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๙ แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่งชั้นยศ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยา	**ตำแหน่งชั้นยศ**				t
	ประทวน = ๒๑๒		**สัญญาบัตร = ๒๐๘**		
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
ด้านกาย	๔.๔๓	๐.๕๑	๔.๓๑	๐.๕๑	๒.๔๗
ด้านศีล	๔.๔๙	๐.๕๕	๔.๔๕	๐.๔๙	๐.๙๐
ด้านสมาธิ	๔.๔๕	๐.๕๔	๔.๓๘	๐.๕๖	๑.๒๔
ด้านปัญญา	๔.๔๐	๐.๕๓	๔.๒๙	๐.๕๓	๒.๐๕
รวม	๔.๔๔	๐.๔๕	๔.๓๖	๐.๔๗	๑.๙๐

ตารางที่ ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยาชั้นประทวน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๔ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านกายเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๓ มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๑

ด้านศีลเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๙ มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๔๕

ด้านสมาธิเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๕ มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๘

ด้านปัญญาเพศชายมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๐ มากกว่าเพศหญิงซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๒๙

ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยาชั้นสัญญาบัตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๖ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๕	๓	๐.๓๒	๑.๔๓	๐.๒๓
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๑๑	๔๑๖	๐.๒๒		
	รวม	๙๓.๐๖๓	๔๑๙			
๒. ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๐	๓	๐.๒๗	๑.๒๔	๐.๓๐
	ภายในกลุ่ม	๘๙.๔๑	๔๑๖	๐.๒๒		
	รวม	๙๐.๒๑	๔๑๙			
๓. ด้านการดูแลประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๐	๓	๐.๑๗	๐.๖๖	๐.๕๘
	ภายในกลุ่ม	๑๐๔.๖๒	๔๑๖	๐.๒๕		
	รวม	๑๐๕.๑๒	๔๑๙			
๔. ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๐	๓	๐.๐๑	๐.๓๓	๐.๘๐
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๔๖	๔๑๖	๐.๓๐		
	รวม	๑๒๔.๗๖	๔๑๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๖	๓	๐.๑๙	๑.๐๒	๐.๓๘
	ภายในกลุ่ม	๗๖.๐๔	๔๑๖	๐.๑๘		
	รวม	๗๖.๖๐	๔๑๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม พบว่า แตกต่างกันทางสถิติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านกาย	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๑	๓	๐.๒๔	๐.๙๐	๐.๔๔
	ภายในกลุ่ม	๑๐๙.๐๑	๔๑๖	๐.๒๖		
	รวม	๑๐๙.๗๒	๔๑๙			
๒. ด้านศีล	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๑	๓	๐.๓๗	๑.๓๕	๐.๒๖
	ภายในกลุ่ม	๑๑๔.๑๔	๔๑๖	๐.๒๗		
	รวม	๑๑๕.๒๕	๔๑๙			
๓. ด้านสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๐	๓	๐.๓๗	๑.๒๑	๐.๓๑
	ภายในกลุ่ม	๑๒๖.๐๙	๔๑๖	๐.๓๐		
	รวม	๑๒๗.๑๙	๔๑๙			
๔. ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๕	๓	๐.๒๘	๑.๐๐	๐.๓๙
	ภายในกลุ่ม	๑๑๗.๘๒	๔๑๖	๐.๒๘		
	รวม	๑๑๘.๖๗	๔๑๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๘	๓	๐.๒๙	๑.๓๘	๐.๒๕
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๔๗	๔๑๖	๐.๒๑		
	รวม	๘๙.๓๕	๔๑๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม พบว่า แตกต่างกันทางสถิติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ ๔.๑๒ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๘	๓	๐.๒๙	๑.๓๓	๐.๒๗
	ภายในกลุ่ม	๙๒.๑๘	๔๑๖	๐.๒๒		
	รวม	๙๓.๐๖	๔๑๙			
๒. ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๒๒	๓	๐.๗๔	๓.๕๐	๐.๐๒*
	ภายในกลุ่ม	๘๗.๙๙	๔๑๖	๐.๒๑		
	รวม	๙๐.๒๑	๔๑๙			
๓. ด้านการดูแลประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๓	๓	๐.๖๔	๒.๖๐	๐.๐๕
	ภายในกลุ่ม	๑๐๓.๑๙	๔๑๖	๐.๒๕		
	รวม	๑๐๕.๑๒	๔๑๙			
๔. ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๔	๓	๐.๗๑	๒.๔๒	๐.๐๗
	ภายในกลุ่ม	๑๒๒.๖๒	๔๑๖	๐.๓๐		
	รวม	๑๒๔.๗๖	๔๑๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๕๙	๓	๐.๕๓	๒.๙๔	๐.๐๓*
	ภายในกลุ่ม	๗๕.๐๑	๔๑๖	๐.๑๘		
	รวม	๗๖.๖๐	๔๑๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการทำหน้าที่, ด้านการดูแลประชาชน และด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านกาย	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๖	๓	๐.๙๙	๓.๘๔	๐.๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๑๐๖.๗๖	๔๑๖	๐.๒๖		
	รวม	๑๐๙.๗๒	๔๑๙			
๒. ด้านศีล	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๔	๓	๐.๗๑	๒.๖๓	๐.๐๕
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๑๑	๔๑๖	๐.๒๗		
	รวม	๑๑๕.๒๕	๔๑๙			
๓. ด้านสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๕๙	๓	๐.๘๖	๒.๘๘	๐.๐๔*
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๖๑	๔๑๖	๐.๓๐		
	รวม	๑๒๗.๑๙	๔๑๙			
๔. ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	๒.๖๖	๓	๐.๘๙	๓.๑๘	๐.๐๒*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๖.๐๒	๔๑๖	๐.๒๘		
	รวม	๑๑๘.๖๗	๔๑๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๒๐	๓	๐.๗๓	๓.๕๐	๐.๐๒*
	ภายในกลุ่ม	๘๗.๑๕	๔๑๖	๐.๒๑		
	รวม	๘๙.๓๕	๔๑๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านศีล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านกาย, ด้านสมาธิ และด้านปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านการหน้าที่	ระหว่างกลุ่ม	๑.๒๓	๕	๐.๒๕	๑.๑๑	๐.๓๖
	ภายในกลุ่ม	๙๑.๘๔	๔๑๔	๐.๒๒		
	รวม	๙๓.๐๖	๔๑๙			
๒. ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	๓.๒๘	๕	๐.๖๖	๓.๑๓	๐.๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๘๖.๙๓	๔๑๔	๐.๒๑		
	รวม	๙๐.๒๑	๔๑๙			
๓. ด้านการดูแลประชาชน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๒	๕	๐.๓๙	๑.๕๔	๐.๑๘
	ภายในกลุ่ม	๑๐๓.๒๐	๔๑๔	๐.๒๕		
	รวม	๑๐๕.๑๒	๔๑๙			
๔. ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๖	๕	๐.๖๓	๒.๑๕	๐.๖
	ภายในกลุ่ม	๑๒๑.๖๐	๔๑๔	๐.๒๙		
	รวม	๑๒๔.๗๖	๔๑๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๕	๕	๐.๓๙	๒.๑๖	๐.๐๖
	ภายในกลุ่ม	๗๔.๖๕	๔๑๔	๐.๑๘		
	รวม	๗๖.๖๐	๔๑๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๑๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันทางสถิติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการหน้าที่, ด้านการดูแลประชาชน และด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา		SS	df	MS	F	Sig.
๑. ด้านกาย	ระหว่างกลุ่ม	๔.๑๓	๕	๐.๘๓	๓.๒๔	๐.๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๑๐๕.๕๙	๔๑๔	๒.๕๖		
	รวม	๑๐๙.๗๒	๔๑๙			
๒. ด้านศีล	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๙	๕	๐.๔๐	๑.๔๖	๐.๒๐
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๒๖	๔๑๔	๐.๒๗		
	รวม	๑๑๕.๒๕	๔๑๙			
๓. ด้านสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	๒.๙๗	๕	๐.๖๐	๑.๙๘	๐.๐๘
	ภายในกลุ่ม	๑๒๔.๒๒	๔๑๔	๐.๓๐		
	รวม	๑๒๗.๑๙	๔๑๙			
๔. ด้านปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	๔.๓๖	๕	๐.๘๗	๓.๑๖	๐.๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๔.๓๑	๔๑๔	๐.๒๘		
	รวม	๑๑๘.๖๗	๔๑๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๓.๐๒	๕	๐.๖๐	๒.๙๐	๐.๐๑*
	ภายในกลุ่ม	๘๖.๓๓	๔๑๔	๐.๒๑		
	รวม	๘๙.๓๕	๔๑๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตาราง ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านศีล และด้านสมาธิ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านกาย และด้านปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตอนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ๔๒๐ คน ได้มีการระบุปัญหา อุปสรรค และในการพัฒนาพฤติกรรม จำนวนหลายข้อ ซึ่งเมื่อนำมาจัดกลุ่มปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่คล้ายคลึงกันหรือที่มีความหมายใกล้เคียงกันแล้ว สามารถจัดเรียงลำดับเป็นกลุ่ม ได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน

๑.ผู้บังคับบัญชาไม่เป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บังคับบัญชามีหลายระดับ มีทั้งระดับสูง ระดับกลาง ระดับปฏิบัติการ ซึ่งแต่ละชั้นควรวางตัวให้เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การประพฤติตน การปฏิบัติหน้าที่ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่มีความสำคัญในสายตาของผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งสิ้น

๒.เงินเดือนและสวัสดีการน้อย ค่าครองชีพมีส่วนสำคัญมากปัจจุบันเศรษฐกิจของประเทศยังอยู่ในสภาวะที่ยังไม่คล่อง ฉะนั้นตำรวจตระเวนชายแดน ควรใช้ยึดถือหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชิวิตประจำวันได้ ซึ่งมีตำรวจตระเวนชายแดนหลายคนที่ใช้เวลาว่างนอกเวลาราชการมาประกอบอาชีพเสริมเป็นจำนวนมาก

๓.การขาดความสามัคคีในหมู่คณะ การแตกความสามัคคีกันของข้าราชการตำรวจถือว่าผิดวินัยของตำรวจอย่างร้ายแรง กิจกรรมอบรมลูกเสือชาวบ้านจึงเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาทั้งระดับหน่วยและในภาคประชาชนด้วย

๔.ปัญหาด้านครอบครัว สภาวะการขาดสภาพคล่องตัวของเศรษฐกิจมีผลทำให้เกิดปัญหาทางครอบครัวได้ง่าย ฉะนั้น นอกจากจะยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ในวันสำคัญทางศาสนาหรือวันหยุดประจำสัปดาห์ ตำรวจตระเวนชายแดนควรหาโอกาสเข้าวัดฟังธรรม ปฏิบัติและอบรมจริยธรรมอยู่เป็นนิจ

๕.ขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ ในข้อนี้หากตำรวจตระเวนชายแดน ได้สวดมนต์เข้าแถวไหว้พระทุกเช้าไม่ขาด นอกจากจะได้รับการอบรมทางจิตใจ มีสมาธิในการปฏิบัติหน้าที่ ยังได้ท่องบทปลงใจ และ อุดมคติของตำรวจด้วย ซึ่งหากหมั่นพูด หมั่นท่องทุกวันทำให้จิตใจดี มีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่มั่นคงยิ่งขึ้น

๖.ใช้อำนาจในทางที่ไม่เป็นธรรม สำหรับการใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับต่างมีอำนาจในขอบเขตที่ตนเองรับผิดชอบจึงไม่ควรทำเกินอำนาจของตนซึ่งนอกจากจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามคำสั่งยากลำบากแล้วจะทำให้ความศรัทธาในตัวผู้บังคับบัญชาลดน้อยลงไปด้วย

๗.มีการปลูกฝังจริยธรรมน้อยหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนควร ริเริ่ม งานด้านการอบรมศีลธรรม ธรรมะ กิจกรรมเกี่ยวข้องกับศาสนาให้มากยิ่งขึ้น

๘.ผู้บังคับบัญชาไม่มีความเสียสละการปฏิบัติหน้าที่บางครั้งของหน่วยงานอาจจะต้องใช้อำนาจของผู้บังคับบัญชาในการตัดสินใจด้วย ฉะนั้น บางสถานการณ์ควรมีการเสียสละ เพื่อให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปด้วยความรักและเข้าใจ ในหมู่คณะและการอยู่ร่วมกัน

๙.ขาดปัจจัยในการทำงาน ตำรวจทุกหน่วยมีอัตราเงินเดือนอยู่ในระดับไม่สูงและแต่ไม่ต่ำไปมากนักแต่ จะมีใช้จ่ายเฉพาะตนเองและครอบครัวเท่านั้น บางครั้งอุปกรณ์สำหรับปฏิบัติหน้าที่ก็เป็นสิ่งจำเป็น แต่หน่วยงานไม่มีแจกให้ครบทุกคน เช่น วิทยุ ปืน สิ่งเหล่านี้บางครั้งปฏิบัติหน้าที่อาจจะเสี่ยงภัย หน่วยงานควรดูแลและสอบถามผู้ปฏิบัติงานให้เข้าใจรายละเอียดด้วย

๑๐.กำลังพลมีไม่เพียงพอ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงไม่เคยทำงานและไม่เคยคลุกคลีกับลูกน้องซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน บางครั้งไม่พิจารณาเลยว่า สาเหตุที่งานไม่มีคุณภาพ ขาดประสิทธิภาพเป็นเพราะเหตุใด อาจจะกำชับเรื่อง กฎ ระเบียบ วินัย ในหน่วยงาน แต่ไม่พิจารณาว่า งานมีมากกว่าคนหรือ ว่าคนผู้ปฏิบัติหน้าที่มีเพียงพอหรือไม่ เป็นปัญหาสำคัญที่ ผู้ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาในระดับตัดสินใจ ควรพิจารณาและให้ความสำคัญด้วย

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างวิจัยเรื่องปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงหลักจิตวิทยาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์ หลักพุทธธรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมหรือหลักปฏิบัติหรือหลักฝึกอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมนุษย์ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมหรือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทั่วไป แบ่งออกเป็น ๔ ตอน คือ

๑) ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดังสูง

๒) ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดังสูง

๓) ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (กลุ่ม Focus group)

๔) ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพกลุ่ม กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (กลุ่ม Focus group)

๔.๒.๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง ผู้กำกับการ ผู้บังคับการ รองผู้บัญชาการ และผู้บัญชาการ ของหน่วยงานกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นกลุ่มผู้บังคับบัญชาที่กำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน ตามมาตรา ๑๓ และ มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และ ระเบียบ ก.ต.ช.ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติราชการของ ผู้บัญชาการในฐานะอธิบดี หรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๑ และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ เป็นผู้กำกับการบริหารราชการ สั่ง และปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ คน โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูล ให้การขอสัมภาษณ์ และผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้ทราบและอนุญาตยินยอมให้เข้าสัมภาษณ์ข้อมูลเพื่องานวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้แสดงไว้ตามลำดับดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้านต่างๆ รวมทั้งงานประชาคมอาเซียน และงานโครงการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในนักเรียน (D.A.R.E ประเทศไทย)

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๒ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในงานด้านกำลังพล งานในหน้าที่ของกองบังคับการฝึกพิเศษ เฉพาะแผนการฝึก และงานสหกรณ์ต่างๆ

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๓ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในงานด้านยุทธศาสตร์ งานนโยบาย แผน

ยุทธศาสตร์งานวิจัยประเมินผล โครงการที่สำคัญของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ศูนย์ปฏิบัติการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๔ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในงานความมั่งคง (ข่าวกรองอาชญากรรม) งานถวายความปลอดภัยและงานอารักขา งานการแก้ไขปัญหาความมั่งคงในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๕ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงตำแหน่ง ผู้บัญชาการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติการตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ดูแลควบคุมและตัดสินใจงานทุกงาน แทน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นงานในส่วนหน้าที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน งานปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนและพร้อมรับการตรวจการรับเสด็จฯ สามารถปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ในงานของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เช่น งานคดีวินัยและกฎหมาย เรื่องราวร้องทุกข์ งานสืบสวนข้อเท็จจริง การร้องเรียนกล่าวหาข้าราชการตำรวจ และลูกจ้างกระทำผิดวินัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๖ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในงานด้านส่งกำลังบำรุง งานด้านสนับสนุนการฝึก งานสถานีวิทยุกระจายเสียง

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๗ ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านพระบรมราชานุเคราะห์ ,อดีต ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน, อดีตสมาชิกวุฒิสภา มีหน้าที่รับผิดชอบกำกับดูแลการบริหารราชการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนฝ่ายกิจการพลเรือน บริหารงานลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์ และ โครงการพระราชดำริ อดีตเคยเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงกำกับดูแล ฝ่ายอำนวยการของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ศูนย์ปฏิบัติการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๘ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง ผู้บังคับการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในงานหัวหน้าฝ่ายแผนการฝึก ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๙ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง ผู้บังคับการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในงานหัวหน้าฝ่ายงานสนับสนุน ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๑๐ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูง ตำแหน่ง ผู้กำกับการ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวน มีหน้าที่รับผิดชอบงานกำกับดูแลการบริหารราชการ สั่งและปฏิบัติราชการแทน ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ในงานหัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร งานฝึกอบรมบุคคลกรด้านการสื่อสาร และสถานีวิทยุกระจายเสียง ตชด.๕๗๖

๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลเชิงคุณภาพกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเรื่องปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๐ คน โดยใช้วิธีการให้รหัสผู้ให้ข้อมูลหลัก

พบว่า ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน หมายความถึง เหตุตามหลักทางพุทธศาสตร์นำให้จิตเกิดการกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆ ของตำรวจตระเวนชายแดนที่ปรากฏในแนวทางหรือหลักการทางพระพุทธศาสนา บุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ด้วยประสาทสัมผัสและไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยการกระทำนั้นมีทั้งดีและไม่ดีอันเป็นผลมาจากการตอบสนองความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าที่เข้ามากระตุ้น และทั้งนี้ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ยังมีความหมายครอบคลุมประเด็นหลักอีก ๕ ประเด็นได้แก่ ๑) การปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน ๒)ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา หรือหลักธรรมทางพุทธศาสนา ส่งเสริมต่ออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ๓)การสอนหรือแนะนำข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนหรือเพื่อนร่วมงานตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนา ๔) ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา หรือ หลักธรรมทางพุทธศาสนา เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน ๕) ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ทั้งนี้ประเด็นหลักทั้ง ๕ ประเด็นมีความหมายครอบคลุมทุกประเด็นย่อย ดังรายละเอียด และข้อความสนับสนุนข้อค้นพบในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นหลักที่ ๑ วิธีการปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน

วิธีการปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง วิธีการดำเนินไปตามระเบียบแบบแผนและเปลี่ยนแปลงทีละเล็กทีละน้อยเพื่อให้พฤติกรรมดีขึ้นปรับปรุงขึ้นตามหลักธรรมหรือแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดน วิธีการปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน ประกอบด้วย ๒ ประเด็น คือ วิธีการปฏิบัติของตำรวจตระเวนชายแดน และ การพัฒนาพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็น ดังนี้

โดยมีรายละเอียดเป็นประเด็นย่อย ดังนี้

๑.วิธีการปฏิบัติของตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง วิธีการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของตำรวจตระเวนชายแดน ความหมายรวมไปถึงการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติหน้าที่ ตามระเบียบแบบแผน ตามคำสั่ง ระเบียบ ข้อบังคับ ให้กระทำ โดยชอบด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ วิธีการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมนี้ มีวิธีการปฏิบัติจะต่างหรือเหมือนกันในแต่ละหน่วยนี้แล้วแต่ โอกาสและความเหมาะสมของแต่ละหน่วย เช่น การไปลงชื่อถวายพระพรฯเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนม์พรรษา ก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ การออกลาดตระเวนช่วยเหลือประชาชน ก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ตามระเบียบ การเข้าเวร การนั่งโต๊ะทำงาน พิมพ์เอกสาร ก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ การทำหน้าที่สนองงานในพระราชดำรัสฯของพระบาทสมเด็จพระจ้าอยู่หัว ก็เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ แม้แต่จะ

เป็นการเข้าแถวสวดมนต์ไหว้พระในตอนเช้าก่อนปฏิบัติงาน ก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบแบบแผน เพราะในระเบียบของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้ จึงแยกเป็นประเด็นย่อยในเรื่องการปฏิบัติของตำรวจตระเวนชายแดน ไว้คือ

๑.๑ การปฏิบัติตามระเบียบประจำวัน หมายถึง การที่ตำรวจตระเวนชายแดนได้กระทำตามระเบียบแบบแผนที่หน่วยงานของตำรวจตระเวนชายแดน เขียนเป็นกฎหมายหมายหรือระเบียบปฏิบัติ ประจำวันไว้ ซึ่งในที่นี้ ระเบียบได้เขียนไว้ว่า ก่อนปฏิบัติหน้าที่ทุกวันตอนเช้า ให้ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน และหน่วยงานในสังกัด เข้าแถวสวดมนต์ไหว้พระ และ อบรมจริยธรรม ก่อนปฏิบัติหน้าที่ ทุกวัน อาจกล่าวได้ว่า ความคิดของผู้ปฏิบัติงานอาจไม่เหมือนกันแต่การปฏิบัติต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังตัวอย่างข้อความ

“เราอยู่ใน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตอนเช้าๆ เรารวมแถว สวดมนต์ไหว้พระแล้ว ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จะกล่าวคำปฏิญาณตน และอุดมคติของตำรวจอีกจำนวน ๙ ข้อ ซึ่งก็หมายถึงว่า ตชด.เราตั้งมั่นตั้งใจก่อนปฏิบัติหน้าที่ประจำวัน การปฏิญาณตน และการจะปฏิบัติตามอุดมคติของ ตชด. นั้นเปรียบเหมือนการค้นคิดวิธีประพฤติตน ค้นคิดการพัฒนาหน่วยงาน ค้นคิดวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพล ตชด.ตามที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนตั้งเป้าหมายตั้งใจเอาไว้ การรวมแถวสวดมนต์ในตอนเช้าปัจจุบันนี้ นโยบายของ ผบช.ตชด.จะต้องแปล บทที่เราสวดมนต์เพื่อให้ทราบความหมาย หมายถึงอะไร เมื่อ ตชด.ทุกนายทราบว่า ความหมายที่เราสวด คืออะไร จะทำให้จิตใจ เป็นกุศล มีพลังในการปฏิบัติหน้าที่ และ สร้างสมาธิ ในการทำงาน มีปัญญาเมื่อเกิดปัญหา ในการปฏิบัติหน้าที่” [๗๙]

“ ในการปฏิบัติหรือพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ปกติแล้วกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้สนองงานในโครงการต่างๆ ของในหลวง จึงได้ศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวกับพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เช่น เนื่องในพระราชวโรกาส วันข้าราชการพลเรือน ๒๕๕๘ ”[๘๐]

“หน่วยงาน บช.ตชด.ของเราจะเน้นการปฏิบัติจริงๆ จะมีงาน ฝึกอบรม ฝึกระเบียบวินัยและสอดแทรกจริยธรรมเข้าไป ตั้งแต่เป็นนักเรียนนายสิบ ปรับพื้นฐาน ตชด.จะมีคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปสอดแทรก และจะมีผู้บังคับบัญชาไปให้ความรู้ เหมือนสมัยก่อน ซึ่งปัจจุบันนี้ก็ยังมีอยู่ มีการสั่งสอน ตชด.เรามันมีแต่ไหนแต่ไร แล้วการฝึกของ เรา ตชด.นี่มันฝึกให้ลำบาก เมื่อฝึกให้ลำบากแล้วมันจะมีการพัฒนาทำให้เกิดความรักกัน และเมื่อรักกัน ก็จะทำดีต่อกัน นอกจากนี้ก็จะมีพฤติกรรมแห่งความพอเพียงซึ่งมันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม” [๘๑]

“การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจตระเวนตอนเช้าๆ จะมีระเบียบการรวมแถวสวดมนต์ ไหว้พระและอบรมชี้แจงระเบียบราชการทำงานประจำวัน การรวมแถว สวดมนต์ไหว้พระ ตอนเช้า ถึงว่าเป็นการฝึกใจ จิตคนเราเป็นสิ่งจำเป็นมาในการดำเนินชีวิตประจำวัน ใครที่ไม่รู้จักการฝึกจิต เขาจะเป็นคนที่เอาชนะ ตนเองไม่ได้เลย

---

[๗๙] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๘๐] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.อรรณพ ปิ่นแจ้ง,รอง ผบช.ตชด., ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙

[๘๑] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร,รอง ผบช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ฉะนั้น เราสวดมนต์ทุกวัน ทำให้ นึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นการทำใจให้นิ่ง หรือมีสมาธิ การสวดมนต์จึงเหมือนเป็นการสร้างอำนาจทางจิตที่ดี มีกุศล การปฏิบัติที่ก็จะกระทำด้วยสติ เกิดปัญญา เวลาทำงานงานมีปัญหาก็จะทำให้ สามารถใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา” [๘๒]

“ตามระเบียบของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ก่อนปฏิบัติหน้าที่ตอนเช้าทุกหน่วยงานในสังกัด จะต้องรวมแถว สวดมนต์ ไม่ใช่ทำแค่หน่วยใดหน่วยหนึ่งแต่ทำเหมือนกันทุกหน่วย ทั่วประเทศ และ เดือนๆหนึ่งก็จะต้อง สวดมนต์รวมอีกอย่างน้อย ๒ หน หลังรวมแถวทุกครั้งจะมีผู้บังคับบัญชามา ชี้แจง ข้อระเบียบการปฏิบัติหน้าที่โดยจะมีหลักธรรม จริยธรรมสอดแทรกในการปฏิบัติหน้าที่ และบางครั้งก็นิมนต์พระภิกษุหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในด้านจริยธรรม มาอบรมตามหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนา ถือว่าเป็นการปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรม เพื่อนร่วมงานของตำรวจตระเวนชายแดน ด้วย ” [๘๓]

“ฉะนั้นเราจึงต้องเป็นผู้ปฏิบัติต้องจัดการหลักสูตรการเรียน การสอน และฝึกอบรม ให้บุคลากรมีความรู้ และ เราก็ใช้จังหวะนี้ สอดแทรก กฎ ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องเข้าไป และ ก็รวมถึง จริยธรรมของตำรวจ เข้าไปด้วย ซึ่งตำรวจเราก็ต้องปฏิบัติ ต้องใช้ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งเป็นฉบับที่แก้ไข เข้าไปใช้ในหลักสูตรด้วย”[๘๔]

๑.๒ การปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบของราชการตามแผนประจำปี หมายถึง การที่ตำรวจตระเวนชายแดนได้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดเป็นแผนแม่บทไว้ และหน่วยงานของตำรวจตระเวนชายแดน เขียนเป็นกฎหมายหมายหรือระเบียบปฏิบัติราชการนำมาปฏิบัติและบรรจุเป็นแผนรองรับอีกทอดหนึ่ง ซึ่งในที่นี้ ตำรวจตระเวนชายแดนได้นำเอางานในโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ มาเป็นแนวทางการปฏิบัติด้วยพร้อมกับตั้งหน่วยงาน ศูนย์อำนวยการโครงการพระราชดำริห้วยทราย เป็นผู้ดูแลงานด้านนี้ด้วย และตำรวจตระเวนชายแดนทุกนายจะมีความภาคภูมิใจ มีจิตสำนึกและ ตั้งใจ เมื่อได้ปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริ ดังตัวอย่างข้อความของผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้กล่าวไว้ดังนี้

“นอกจากจะถวายความปลอดภัยแก่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาท และ พระบรมวงศานุวงค์ ทุกพระองค์แล้ว ก็ยังมีหน้าที่เฝ้าตรวจระวังชายแดน เพื่อความสงบเรียบร้อยของประเทศชาติแล้ว ยังต้องพัฒนาและช่วยเหลือประชาชนเพื่อความมั่งคงของชาติด้วย งานด้านการพัฒนานั้น ตชด.ได้ปฏิบัติกันมารุ่นต่อรุ่น จากการสนองงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทุกวันนี้ ตชด.ได้แนวคิดในการพัฒนาหน่วยงานโดยการนำโครงการในพระราชดำริต่างๆ ของ ในหลวง ฯ ของสมเด็จย่าฯ ของ สมเด็จพระเทพฯ ที่แนวทางปฏิบัติแนวทางการพัฒนาไว้ และ ตชด.ก็นำมาปฏิบัติได้จริงๆ เรื่อง โครงการต่างๆ ของในหลวง ซึ่งอยากให้ผู้วิจัยไปค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้ ในบทความและวารสารต่างๆ ของหนังสือวันสถาปนา ตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งหน่วยงานได้จัดทำทุกปีๆและอีกแนวทางการพัฒนาของ ตชด.ก็คือ โครงการต่างๆ ที่สมเด็จพระเทพฯ อย่างน้อย ๘ โครงการที่ ตชด.ได้นำมาเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และ

---

[๘๒] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๘๓] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๘๔] สัมภาษณ์ พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน, ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด., ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

อันนี้เป็นปัจจัยความสำเร็จที่เป็นเอกลักษณ์ของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ก็คือ ได้ดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพฯ นั่นเอง”[๘๕]

“ในการปฏิบัติหรือพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ปกติแล้วกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้สนองงานในโครงการต่างๆ ของในหลวง จึงได้ศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวกับพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เช่น เนื่องในพระราชวโรกาส วันข้าราชการพลเรือน ๒๕๕๘

วันที่ ๑ เมษายน ของทุกปี ถือเป็นวันข้าราชการพลเรือน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท เนื่องในวันข้าราชการพลเรือน ปี ๒๕๕๘ โดยมีใจความสำคัญดังนี้

งานราชการนั้น คืองานของแผ่นดิน มีผลเกี่ยวเนื่องถึงประโยชน์ของบ้านเมืองและประชาชนทุกคน งานทุกอย่างจึงต้องมีผู้ปฏิบัติและมีผู้รับช่วง เพื่อให้ดำเนินต่อเนื่องไปไม่ขาดสาย

ดังนั้น ผู้ปฏิบัติบริหารงานราชการทุกฝ่ายทุกระดับจึงไม่ควรยกเอาเรื่องใครเป็นผู้ทำมาก่อนหรือใครเป็นผู้รับช่วงงานขึ้นเป็นข้อสำคัญนัก จะต้องถือประโยชน์ที่จะเกิดจากงานเป็นหลักใหญ่ แล้วร่วมกันคิดร่วมกันทำ ด้วยความอุตสาหะเสียสละและด้วยความสุจริตจริงใจ งานทุกอย่างจึงจะดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ไม่ติดขัด และสำเร็จผลเป็นประโยชน์ได้แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป

ตชด.ทุกนายจะยึดมั่นใน พระราชดำรัสของในหลวง มาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน”[๘๖]

๒.การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทีละเล็กทีละน้อยเพื่อให้พฤติกรรมดีขึ้นปรับปรุงขึ้น ตามหลักธรรมหรือแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดน การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน นั้นเป็นผลที่ได้จากการปฏิบัติ ตามหัวข้อการวิธีการปฏิบัติ ซึ่งแต่ละหน่วยงานในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน อาจมีวิธีที่แตกต่างกัน แต่ใช้ระเบียบปฏิบัติตัวเดียวกัน แนวคิดอาจไม่เหมือนกันแตกต่างกัน แต่การปฏิบัติ ก็ต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย ในหัวข้อนี้สรุปการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน ๓ วิธี ดังนี้

๒.๑ การพัฒนาพฤติกรรมโดยใช้แนวทางของโครงการในพระราชดำริ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท หมายถึง การที่ตำรวจตระเวนชายแดนได้นำแนวทางตามโครงการพระราชดำริ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มาเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชาแดน โดยประเด็นนี้มีข้อแนะนำและข้อคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับสูงตามข้อความดังนี้

“ทุกวันนี้ ตชด.ได้แนวคิดในการพัฒนาหน่วยงานโดยการนำโครงการในพระราชดำริต่างๆ ของ ในหลวงฯ ของสมเด็จย่าฯ ของสมเด็จพระเทพฯ ที่แนวทางปฏิบัติแนวทางการพัฒนาไว้ และ ตชด.ก็นำมาปฏิบัติได้จริงๆ เรื่องโครงการต่างๆ ของในหลวง ซึ่งอยากให้ผู้วิจัยไปค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้ ในบทความและวารสารต่างๆ ของหนังสือวันสถาปนา ตำรวจตระเวนชายแดนซึ่ง หน่วยงานได้

---

[๘๕] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๘๖] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.อรรณพ ปิ่นแจ้ง,รอง ผบช.ตชด., ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙

จัดทำทุกปีๆและอีกแนวทางการพัฒนาของ ตชด.ก็คือ โครงการต่างๆ ที่สมเด็จพระเทพฯ อย่างน้อย ๘ โครงการที่ ตชด.ได้นำมาเป็นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และ อันนี้เป็นปัจจัยความสำเร็จที่เป็นเอกลักษณ์ของ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ก็คือ ได้ดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ สมเด็จพระเทพฯ นั่นเอง"[๘๗]

" ในการปฏิบัติหรือพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ปกติแล้วกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้สนองงานในโครงการต่างๆ ของในหลวง จึงได้ศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวกับพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เช่น เนื่องในพระราชวโรกาส วันข้าราชการพลเรือน ๒๕๕๘"[๘๘]

"ตชด.ทุกนายจะยึดมั่นใน พระราชดำรัสของในหลวง มาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน"[๘๙]

"แค่ข้อความจาก พระราโชวาท บ้าง จากบันทึกบ้าง จากหนังสือบ้าง เพียงไม่กี่บรรทัด ตชด.ทุกคน มีความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติตามและรับสนองโครงการของพระองค์ สิ่งเหล่านี้คือการเข้าสู่กระบวนการปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน "

"พระราโชวาทที่ทรงคุณค่ายิ่ง ของ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่ ตชด.ทุกคนได้สดับรับฟังแล้ว ไม่สามารถ จะนิ่งเฉยอยู่ได้ ตอนหนึ่งคือ "ย่าแก่แล้ว ไปไหนไม่ค่อยไหว ถ้าสมเด็จพระเทพฯ เสด็จฯ ก็ให้เยี่ยมแทนย่าด้วย

และจากการค้นคว้า บันทึก บทความจากหนังสือต่างๆมากมาย อีกหลายเล่ม ที่บันทึกพระราชกรณียกิจของพระองค์ไว้ เช่น" สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงรับมูลนิธิสงเคราะห์ตำรวจตระเวนชายแดน และพระราชทานทุนเพื่อการรวมกลุ่มสร้างอาชีพ ของประชาชนในเขตชายแดนไทย ทรงบริจาคเงินเพื่อสร้างโรงเรียนกว่า ๑๘๕ โรงเรียน และทรงรับเอาโครงการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนไว้ในพระราชูปถัมภ์ ทรงเพิ่มความห่วงใยประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตแทรกซึม ซึ่งบางแห่งมิได้พูดภาษาไทยด้วยซ้ำ จนเกิดความไม่แน่ชัดว่าตนคือคนไทยด้วยหรือไม่

แค่ข้อความจาก พระราโชวาท บ้าง จากบันทึกบ้าง จากหนังสือบ้าง เพียงไม่กี่บรรทัด ตชด.ทุกคน มีความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติตามและรับสนองโครงการของพระองค์ สิ่งเหล่านี้คือการเข้าสู่กระบวนการปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน" [๙๐]

"การประสบความสำเร็จด้านการพัฒนานี้ เป็นเพราะว่า ตำรวจตระเวนชายแดน ได้นำเอาโครงการพระราชดำริต่างๆ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ในการทรงงานต่างพระกร แทนพระกรรณขวัญพระเนตร ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนา รวมทั้งทรงงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตลอดมาวิธีพัฒนาพฤติกรรมเชิง

---

[๘๗] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๘๘] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๘๙] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.อรรณพ ปิ่นแจ้ง,รอง ผบช.ตชด., ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙

[๙๐] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม,รอง ผบช.ตชด., ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

จริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ก็ตอบได้ว่า เราก็มีวิธีการปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยการสนองงานตามแนวทางพระราชดำริ ของทุกพระองค์ มาเป็นแบบอย่างและทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปีนั่นเอง”[๙๑]

๒.๒ การพัฒนาพฤติกรรมโดยใช้แนวทางการสอดแทรกเข้าไปในหลักสูตรการฝึกการอบรมของหน่วยฝึกอบรมตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง การนำเอาความรู้ด้านจริยธรรม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือระเบียบวินัยต่างๆ บรรจุเข้าไปอยู่ในหลักสูตรที่ตำรวจตระเวนชายแดนนำไปใช้ฝึกอบรม ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ตามหน่วยฝึกอบรมต่างๆ ของตำรวจตระเวนชายแดน การพัฒนาด้านนี้จึงจะเกิดขึ้น ดังข้อความตัวอย่างดังนี้

“หน่วยงาน บช.ตชด.ของเราจะเน้นการปฏิบัติจริงๆ จะมีงาน ฝึกอบรม ฝึกระเบียบวินัยและสอดแทรกจริยธรรมเข้าไป ตั้งแต่เป็นนักเรียนนายสิบ ปรับพื้นฐาน ตชด.จะมีคุณธรรม จริยธรรมเข้าไปสอดแทรก และจะมีผู้บังคับบัญชาไปให้ความรู้ เหมือนสมัยก่อน ซึ่งปัจจุบันนี้ก็ยังมีอยู่ มีการสั่งสอน ตชด.เรามันมี.. แต่ไหนแต่ไร แล้ว การฝึกของ เรา ตชด.นี่มันฝึกให้ลำบาก เมือฝึกให้ลำบากแล้วมันจะมีการพัฒนาทำให้เกิดความรักกัน และเมื่อรักกัน ก็จะทำดีต่อกัน นอกจากนี้ก็จะมีพฤติกรรมแห่งความพอเพียง ซึ่งมันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ”[๙๒]

“หน่วยงานใน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีหน้าที่ความรับผิดชอบแตกต่างกัน เพราะเราสามารถมียุทธวิธีรบได้อย่างทหาร ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้แบบตำรวจ และสามารถทำงานอำนวยการได้อย่างพลเรือน ฉะนั้น หน่วยเราเพียบพร้อมด้วยบุคคลกรที่มีความสามารถเฉพาะด้าน การจะพัฒนาพฤติกรรมข้าราชการตำรวจ ให้เป็นบุคลากรที่มีความเหมาะสมเพื่อทำงานให้ตรงกับสายงานของเราได้ เราสามารถใช้วิธีคัดกรองโดยผ่านการหล่อหลอมจากหน่วยฝึกพิเศษต่างๆที่อยู่ในสังกัดของเรา เช่น บก.กฝ.บช.ตชด., บก.สอ.บช.ตชด. สามารถฝึกระเบียบวินัยและความอดทน ด้านร่างกายและจิตใจ รวมทั้งทักษะในการใช้อุปกรณ์ประจำกายสำหรับปฏิบัติหน้าที่ ฉะนั้นหลักสูตรต่างๆที่นำไปใช้ในหน่วยฝึก เราก็ได้สอดแทรก หลักจริยธรรมของตำรวจและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าไปด้วย อันนี้ถือว่าเป็นวิธีการพัฒนาบุคลากรของเราให้มีคุณลักษณะและพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ของหน่วยฝึกเราได้”[๙๓]

“การเป็นตำรวจตระเวนชายแดนนั้นสิ่งที่จะทำให้มีความสามารถ ความชำนาญ จะเน้นการฝึกทบทวนอยู่เป็นประจำ หน่วยฝึกของ ตชด.จะฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆให้เกิดความชำนาญ ใครที่ไม่รู้จักการฝึกจิต เขาจะเป็นคนที่เอาชนะ ตนเองไม่ได้เลย”[๙๔]

“ผู้นำหน่วยตำรวจตระเวนชายแดนต้องเป็นนักพัฒนา และการพัฒนาองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน ต้องพัฒนา ๓ เรื่อง คือ พัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาสถานที่ การพัฒนาทั้ง ๓ สิ่งนี้ วิธีทำก็คือ ใส่เข้าไปในหลักสูตร การฝึกการอบรมเลย เราจะพัฒนาตำรวจตระเวนชายแดนด้านใด เราก็ใส่

---

[๙๑] สัมภาษณ์ พล.ต.ท.เทพ อมรโสภิต, ผบช.ตชด., ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

[๙๒] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร,รอง ผบช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๙๓] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ชาลี เทพา, รอง ผบช.ตชด., ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๙๔] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ความรู้ด้านนั้นๆ เข้าไป เลย ตำรวจตระเวนชายแดนมีหน่วยฝึก หน่วยอบรมอยู่ครบ ๔ ภาคทั่วประเทศ หากผู้นำหน่วยกำหนดเป็นแผนการฝึกการอบรมมาทุกหน่วยก็จะได้นำไปใช้พัฒนาครบทุกด้านที่ต้องการ”[๙๕]

“ฉะนั้น เราจึงต้องเป็นผู้จัดการ หลักสูตรการเรียน การสอน และฝึกอบรม ให้บุคลากรมีความรู้ และ เราก็ใช้จังหวะนี้ สอดแทรก กฎ ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องเข้าไป และ ก็รวมถึงจริยธรรมของตำรวจ เข้าไปด้วย ซึ่ ตำรวจเราใช้ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งเป็นฉบับที่แก้ไข เข้าไปใช้ในหลักสูตรด้วย”[๙๖]

๒.๓ การพัฒนาพฤติกรรมโดยวิธีคัดเลือกบุคลากรเข้ามาเป็นตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง การนำเอาความรู้ด้านจริยธรรม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หรือระเบียบวินัยต่างๆ มาเป็นตัวกำหนด กลั่นกรอง วิธีการคัดเลือกหรือบรรจุบุคลากรเข้ามาทำหน้าที่รับราชการเป็นตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณสมบัติตามต้องการของหน่วยงาน การพัฒนาด้านนี้จึงจะเกิดขึ้น ดังข้อความตัวอย่างดังนี้

“พัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม หน่วย ตชด.เน้นเรื่องบุคคล การบรรจุแต่งตั้งบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับงานเป็นการทำลายหน่วยและทำลายคน ตชด.เราได้รับการยกย่องว่าเป็นหน่วยงานที่ดี มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการยอมรับนี้ เกิดจากระบบการบริหารงานบุคคลที่ดี บุคลากรของ ตชด.จึงมีขวัญและกำลังใจดี มีความเชื่อมั่นผู้บังคับบัญชา โดยยึดหลักการที่ว่า “ทำดี ต้องได้ดี” ในอดีต ตชด.มีหลักการสำคัญ ๒ ประการคือ [๙๗]

๑.ระบบคุณธรรม ในอดีตนั้น การพิจารณา ความดีความชอบ การเลื่อนยศ เลื่อนตำแหน่งจะกระทำด้วยความยุติธรรม มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับของ บุคลากรในหน่วยงานทุกคน การพิจารณาดังกล่าวจึงมีความเที่ยงธรรมผู้ที่ถูกพิจารณาจึงเป็นผู้มีความเหมาะสม กระทำความดี มีผลงานเท่านั้น ผู้บังคับบัญชาจะไม่ยอมเอนเอียงจากอิทธิพลภายนอกเด็ดขาด ระบบวิ่งเต้น เส้นสายจึงไม่มีเกิดขึ้นใน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน อย่างเด็ดขาด

๒.ยึดมั่นหลักการบรรจุคนให้เหมาะสมกับงาน ก่อนที่จะมอบหมายหน้าที่ให้ใคร ทำหน้าที่อะไร ผู้บังคับบัญชา จะเป็นผู้พิจารณากลั่นกรองอย่างรอบคอบดีแล้วว่าบุคคลใดมีความเหมาะสมกับงานนั้นหรือไม่ โดยพิจารณาความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความชอบ และ เข้ากับเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาได้หรือไม่ จึงจะมอบหมายให้ทำหน้าที่นั้น เพราะหากมอบหมายให้ทำงานที่ไม่ถนัดแล้วก็จะทำให้บุคคลนั้น ไร้ประสิทธิภาพ ดังที่ผู้บังคับบัญชาเคยสอนไว้ว่า “หากบรรจุบุคคลที่ไม่เหมาะสมกับงาน ก็เป็นการทำลายหน่วย และทำลายคน ”

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาให้ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านวิธีการปฏิบัติและนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๐ คน นั้น ผู้วิจัย

---

[๙๕] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช, ผบก.กฝ.บช.ตชด., ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๙๖] สัมภาษณ์ พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน, ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด., ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๙๗] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

สามารถสรุปเป็นรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนได้ ดังตารางรูปภาพที่ ๔.๑ ต่อไปนี้

ปัจจัยด้านวิธีการปฏิบัติและนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน

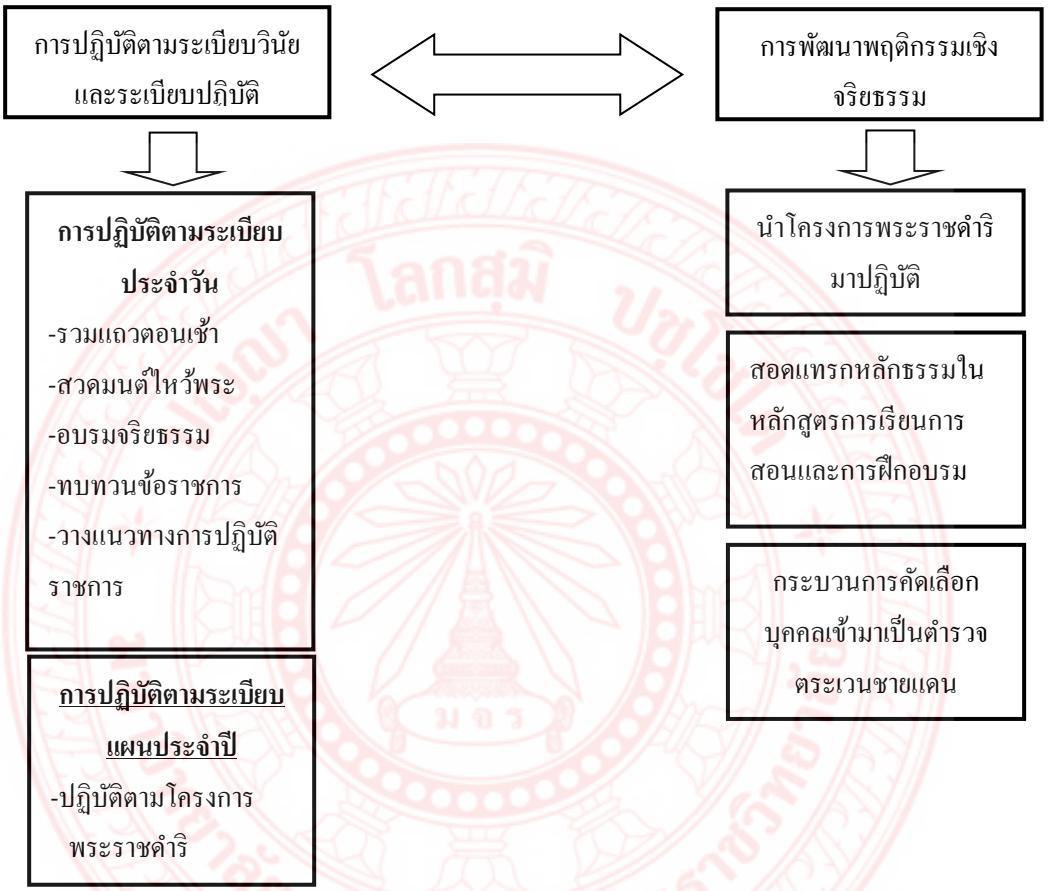

ตารางรูปภาพที่ ๔.๑ ปัจจัยด้านวิธีการปฏิบัติและนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน

ประเด็นหลักที่ ๒ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา หรือหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่ส่งเสริมต่ออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาหรือหลักธรรมทางพุทธศาสนาส่งเสริมต่ออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน หมายความว่า เหตุตามหลักทางพุทธศาสตร์หรือหลักธรรมคำสอนต่างๆทางพระพุทธศาสนาเกื้อหนุนหรือสนับสนุนช่วยเหลืออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ให้ดีขึ้น ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา หรือหลักธรรมทางพุทธศาสนา ซึ่งอยู่ในพระไตรปิฎก เป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ชาวพุทธทุกคนมีอยู่ในใจเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว เพราะตั้งแต่เกิดมาจนเข้าโรงเรียนในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการจะต้องมีการนำเอาหลักศาสนาเหล่านี้มาแทรกอยู่ในหลักสูตร เพื่อให้นักเรียน นักศึกษาได้มีความรู้แล้วนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันเบื้องต้น เมื่อเราเติบโตถึงวัยทำงานเราก็จะซึมซับหลักธรรมคำสั่งสอนเหล่านี้ นำมาประยุกต์ใช้ เมื่อถึงคราวมีปัญหาได้

อาชีพของตำรวจตระเวนชายแดนนั้นเป็นอาชีพที่มีเกียรติ ผู้ประกอบอาชีพนี้ต้องเป็นผู้มีความเสียสละอย่างแท้จริง และตำรวจตระเวนชายแดนจึงต้องยึดหลักธรรมทางพุทธศาสนาไว้เพื่อให้มีสติ ปัญญาไว้เพื่อแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ โดยปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา หรือหลักธรรมทางพุทธศาสนาส่งเสริมต่ออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนนั้น มีรายละเอียดประเด็นย่อยอีก ๒ ประเด็นคือ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งเสริมต่ออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน และหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่ส่งเสริมอาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๒.๑ **ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งเสริมต่ออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน** หมายถึง เหตุตามหลักทางพุทธศาสตร์ที่เกื้อหนุนหรือสนับสนุนช่วยเหลืออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ให้ดีขึ้น พัฒนาขึ้น ปัจจัยด้านพุทธจิตวิทยานี้มีผลต่ออาชีพของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นอย่างมากในการส่งเสริมทำให้อาชีพของตำรวจตระเวนชายแดนสามารถดำรงอยู่ได้และเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้อยู่ในอาชีพนี้ด้วยความภาคภูมิใจ สามารถจำแนกได้เป็น ๒ ประเด็นย่อยคือ ปัจจัยพุทธจิตวิทยาด้านการรับผิดชอบหน้าที่และยึดถือตามระเบียบวินัยของตำรวจ และปัจจัยพุทธจิตวิทยาด้านอุดมคติของตำรวจ

๒.๑.๑ ปัจจัยพุทธจิตวิทยาด้านการรับผิดชอบหน้าที่และยึดถือตามระเบียบวินัยของตำรวจ หมายถึง การที่ตำรวจตระเวนชายแดน มีจิตสำนึกและมีความตั้งใจ เต็มใจ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับและได้นำมาเขียนเป็นระเบียบวินัยให้ตำรวจ ปฏิบัติ ซึ่งตำรวจตระเวนชายแดน ผู้เคร่งครัดในหน้าที มีระเบียบวินัยได้นำมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามตัวอย่างข้อความดังนี้

“ ตชด.ของเราได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ทำหน้าที่ รับ-ส่ง คนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ จึงถือได้ว่าอยู่ในใจของ ตชด.ทุกนาย ที่ทำหน้าที่แบบนี้ หลักธรรมที่ว่านี้ส่งเสริมอาชีพ ตำรวจตระเวนชายแดนอย่างแท้จริง ใครไม่มีใจทำไม่ได้ ใครไม่มีหลักธรรมอันนี้ ที่กล่าวไว้ ทำอาชีพนี้ ได้ไม่ดีแน่”[๙๘]

“โดยหน้าที่แล้วในอาชีพของตำรวจไม่ว่าจะเป็นตำรวจตระเวนชายแดน หรือ ตำรวจหน่วยอื่นๆ กฎ ระเบียบ กติกาต่างๆไม่ว่าจะเป็น กฎหมายระเบียบปฏิบัติ เป็นหลักเกณฑ์ที่ให้ข้าราชการตำรวจยึดถือปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติตาม ได้ประพฤติ ทำดี ในสิ่งที่เกิดประโยชน์”[๙๙]

“เกี่ยวข้องเป็นอย่างมากเลย เพราะตำรวจตระเวนชายแดน มีหน้าที่ที่อยู่ในชนบทห่างไกลและคนในชนบท จะใกล้ธรรมะมากกว่าคนในเมือง”[๑๐๐]

“ตชด.มี โครงการบรรพชาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติถวายเป็นพระราชกุศลฯ อยู่แล้ว ปีละ ๒ ครั้งซึ่งแล้วแต่ว่าเป็นวาระเนื่องในโอกาสใด แต่ เราได้ปฏิบัติกันมานาน จนถือว่าเป็นวัฒนธรรมองค์กร ไปแล้ว โครงการดังกล่าวก็ถือว่า เป็นการใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการส่งเสริมอาชีพ”[๑๐๑]

---

[๙๘] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๙๙] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.อรรณพ ปิ่นแจ้ง,รอง ผบช.ตชด., ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๐๐] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร,รอง ผบช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๐๑] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม,รอง ผบช.ตชด., ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

"การทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน ต้องสมัครใจพอใจ มีความเพียรพยายามมีความรับผิดชอบใช้ปัญญา ความคิดไตร่ตรอง กับงานที่ได้รับมอบหมาย จนงานนั้นสำเร็จลุล่วง อันนี้เป็นหลักธรรมอย่างหนึ่ง"[๑๐๒]

"ฉะนั้น เมื่อหน้าที่ คือ ตระเวนชายแดน ก็ต้องมีความสามารถรอบด้านในกิจกรรมพิเศษต่างๆเช่นเป็นครู ได้ เป็นพยาบาลได้ เป็นช่างได้ เป็นหน่วยกู้ภัยได้ สอนอาชีพคนได้ คนที่จะมาทำอาชีพตำรวจตระเวนชายแดนได้ จำเป็นต้องเป็นคนที่มีจิตใจพิเศษกว่าคนธรรมดา ต้องมีความ อดทน หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก"[๑๐๓]

"งานรับส่งช่วยเหลือคนไข้ นี้ไม่ใช่งานที่ใครจะมีโอกาสได้ทำง่ายๆ การได้เดินทางร่วมกับคนไข้ในการนำส่งคนไข้แต่ละครั้งทำให้ได้เห็นมุมมองชีวิตของคนที่ค่อนข้างจะด้อยโอกาสเขาไม่สามารถดำเนินชีวิตเหมือนคนทั่วๆไปที่มีแต่ความแบบสะดวกสบาย มิหนำซ้ำยังมีความทุกข์จากเจ็บป่วยไข้อีก จึงถือว่าเป็นโอกาสดีที่ได้ทำงานและทำบุญไปพร้อมๆกัน"[๑๐๔]

๒.๑.๒ ปัจจัยพุทธจิตวิทยาด้านอุดมคติของตำรวจ หมายถึง การที่ตำรวจตระเวนชายแดน มีจิตสำนึกและมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่และ เพื่อให้ทราบและยึดมั่นไว้เป็นอุดมคติของตนเพื่อปฏิบัติราชการในแนวทางเดียวกัน ให้ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนทั้งหลายได้ท่องจดจำ "อุดมคติของตำรวจ" ไว้ให้ขึ้นใจอยู่เสมอและให้กล่าวหลังจากสวดมนต์ไหว้พระ อุดมคติตำรวจนี้ตำรวจตระเวนชายแดนได้ยึดและน้อมนำมาเป็นหลักปฏิบัติประจำใจเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุกเช้าภายหลังเคารพธงชาติเสร็จแล้วร้อยตำรวจเวรประจำวันนั้นจะนำแถวตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในวันนั้นกล่าวคำปฏิญาณตนและอุดมคติก่อนที่จะมอบหมายภารกิจในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปทุกครั้งดังที่ผู้บังคับบัญชาระดับสูง กล่าวถึง ตามตัวอย่างข้อความดังนี้

"คนที่จะมาทำอาชีพตำรวจตระเวนชายแดนได้ จำเป็นต้องเป็นคนที่มีจิตใจพิเศษกว่าคนธรรมดา ต้องมีความ อดทน หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก เหมือนตามที่เรากล่าวอุดมคติ ๙ ประการของตำรวจ ซึ่งหลักนี้ ก็เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันหนึ่ง ถือว่าเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมต่ออาชีพของตำรวจตระเวนชายแดน อย่างแท้จริง"[๑๐๕]

"อาชีพตำรวจตระเวนชายแดน โดยเฉพาะตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นอาชีพที่ปิดทองหลังพระและเป็นอาชีพที่ให้ทั้งคุณและโทษ กับประชาชน ดังนั้นตำรวจตระเวนชายแดน จึงต้องมีกรอบในการควบคุมตนเองอย่างเข้มงวด ทั้งด้านพัฒนาจิตใจและควบคุมด้านวินัย ตำรวจจึงกำหนดอุดมคติ ของตำรวจ ไว้เป็นเครื่องควบคุมจิตใจ ส่วนหนึ่ง ตำรวจตระเวนชายแดนจึงเน้นที่อุดมการณ์อีกด้วย"[๑๐๖]

---

[๑๐๒] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๐๓] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช, ผบก.กฝ.บช.ตชด., ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๐๔] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๐๕] สัมภาษณ์ พล.ต.ท.เทพ อมรโสภิต, ผบช.ตชด., ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๐๖] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ชาลี เทพา, รอง ผบช.ตชด., ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

"คนที่จะมาทำอาชีพตำรวจตระเวนชายแดนได้ จำเป็นต้องเป็นคนที่มีจิตใจพิเศษกว่าคนธรรมดา ต้องมีความ อดทน หนักแน่น ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก เหมือนตามที่เรากล่าวอุดมคติ ๙ ประการของตำรวจ ซึ่งหลักนี้ ก็เป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันหนึ่ง ถือว่าเป็นหลักธรรมที่ส่งเสริมต่ออาชีพของตำรวจตระเวนชายแดน อย่างแท้จริง"[๑๐๗]

๒.๑.๓ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาด้านงานตามโครงการพระราชดำริ พระราชดำรัสฯ พระบรมราโชวาท หมายถึง การนำเอาตามโครงการพระราชดำริ พระราชดำรัสฯ พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา มาปฏิบัติของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ทำให้ตำรวจตระเวนชายแดนมีความภาคภูมิใจและมีจิตสำนึกในงานอาชีพ การดำรงตนและหน่วยงาน ความภาคภูมิใจอันนี้ทำให้ตำรวจตระเวนชายแดน มีจิตสำนึกช่วยเหลือประชาชน ตามพระราชหฤทัยของทุกพระองค์ ด้วยความภาคภูมิใจและจิตสำนึกของตำรวจตระเวนชายแดน ตามที่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้กล่าวได้ ตามตัวอย่างข้อความดังนี้

"ตำรวจตระเวนชายแดนได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ทำหน้าที่ รับ-ส่ง คนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ โดยเริ่มตั้งแต่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๔ เป็นต้นมา ส่วนเรื่องการดำเนินการนั้น ทางกองราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาท จะประสานแจ้งมาที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนกลาง ตำรวจตระเวนชายแดน ได้สนองงานของคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ ซึ่งก็คือ ประชาชนของประเทศ นั่นเอง หากใครไม่มีหลักธรรมอันนี้จะทำงานอย่างนี้ ดีได้ยาก ตำรวจตระเวนชายแดนได้กระทำหน้าที่ของตนด้วยใจ และหลักธรรมอันนี้ จึงถือได้ว่าอยู่ในใจของ ตชด.ทุกนาย ที่ทำหน้าที่แบบนี้ หลักธรรมที่ว่านี้ ส่งเสริมอาชีพ ตำรวจตระเวนชายแดนอย่างแท้จริง ใครไม่มีใจทำไม่ได้ ใครไม่มีหลักธรรมอันนี้ ที่กล่าวไว้ ทำอาชีพนี้ ได้ไม่ดีแน่ "[๑๐๘]

"งานนี้เป็นงานที่สร้างความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานสนองงานตามพระประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ เนื่องจากงานรับส่งช่วยเหลือคนไข้ นี้ไม่ใช่งานที่ใครจะมีโอกาสได้ทำง่ายๆ การได้เดินทางร่วมกับคนไข้ในการนำส่งคนไข้แต่ละครั้งทำให้ได้เห็นมุมมองชีวิตของคนที่ค่อนข้างจะด้อยโอกาสเขาไม่สามารถดำเนินชีวิตเหมือนคนทั่วๆไปที่มีแต่ความแบบสะดวกสบาย มิหนำซ้ำยังมีความทุกข์จากเจ็บป่วยไข้อีก จึงถือว่าเป็นโอกาสดีที่ได้ทำงานและทำบุญไปพร้อมๆกัน "[๑๐๙]

๒.๒ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน หมายความว่า หลักธรรมคำสอนต่างๆทางพระพุทธศาสนาเกื้อหนุนหรือสนับสนุนช่วยเหลืออาชีพข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ให้ดีขึ้นหลักธรรมทางพุทธศาสนาอันนี้ ซึ่งอยู่ในพระไตรปิฎก เป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ชาวพุทธทุกคนมีอยู่ในใจเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว เพราะตั้งแต่เกิดมาจนเข้าโรงเรียนจนถึงวัยทำงานเราก็จะซึมซับหลักธรรมคำสั่งสอนเหล่านี้ นำมาประยุกต์ใช้เมื่อถึงคราวมี

---

[๑๐๗] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช, ผบก.กฝ.บช.ตชด., ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๐๘] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๐๙] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ปัญหาได้ หลักธรรมที่ส่งเสริมอาชีพของตำรวจตระเวนชายแดนนี้ ผู้บังคับบัญชาได้มีความเห็นแยกเป็นประเด็นย่อยได้ ๕ ประเด็นคือ หลักพรหมวิหาร๔ หลักสังควัตถุ๔ หลักศีล๕หลักอิทธิบาท๔ หลักไตรสิกขา โดยแต่ละประเด็นตำรวจตระเวนชายแดนมีดังนี้

๒.๒.๑ หลักพรหมวิหาร๔ เป็นธรรมะของพรหม หรือ ธรรมะของท่านผู้เป็นใหญ่ เป็นหลักธรรมที่จะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาตำรวจตระเวนชายแดน สามารถปกครองดูแลใต้บังคับบัญชาหรือลูกน้องให้มีความสุข และมีขวัญกำลังใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพได้มากที่สุด

หลักธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาใช้ในองค์กรด้วย ดังข้อความของผู้บังคับบัญชาระดับสูง ของตำรวจตระเวนชายแดน กล่าวไว้ดังนี้

“อันนี้ที่ยกตัวอย่าง เรื่องนี้ กำลังจะบอกถึงว่าหน่วยงานกำลังใช้ หลักพรหมวิหาร ๔ ซึ่งคือ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น และ การสงเคราะห์ ทุกชนิด เพื่อเป็นประโยชน์ แก่ผู้อื่น ซึ่งก็ไม่ใช่ใครที่ไหน คือ ตชด.ได้สนองงานของคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์”[๑๑๐]

๒.๒.๒ หลักสังควัตถุ๔ หมายความว่าแนวทางเพื่อยึดเหนี่ยวใจคนให้เป็นหนึ่งเดียว ให้ดำรงอยู่กันด้วยความรัก และปรารถนาดีต่อกัน ประกอบไปด้วยแนวทางแห่งความสันติวิธี ประกอบด้วย หลักธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาใช้ในองค์กรด้วย ดังข้อความของ ผู้บังคับบัญชาระดับสูง ของตำรวจตระเวนชายแดน กล่าวไว้ดังนี้

“ ตำรวจตระเวนชายแดนาได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ทำหน้าที่ รับ-ส่ง คนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ โดยเริ่มตั้งแต่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๔ เป็นต้นมา กำลังจะบอกถึงว่าหน่วยงานกำลังใช้ ไปตรงกับ หลักสังคหวัตถุ ๔ ด้วยคือ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้อื่น และ การสงเคราะห์ ทุกชนิด เพื่อเป็นประโยชน์ แก่ผู้อื่น ซึ่งก็ไม่ใช่ใครที่ไหน คือ ตำรวจตระเวนชายแดน และหลักธรรมอันนี้ จึงถือได้ว่าอยู่ในใจของ ตชด.ทุกนาย ที่ทำหน้าที่แบบนี้ หลักธรรมที่ว่านี้ ส่งเสริมอาชีพ ตำรวจตระเวนชายแดนอย่างแท้จริง ใครไม่มีใจทำไม่ได้ ใครไม่มีหลักธรรมอันนี้ ที่กล่าวไว้ ทำอาชีพนี้ ได้ไม่ดีแน่ ”[๑๑๑]

๒.๒.๓ หลักรักษาศีล ๕ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้กล่าวถึงศีล ๕ ในฐานะของจริยธรรมในการส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน ดังนี้

“ตำรวจตระเวนชายแดนมีโอกาสคลุกคลีคนชนบท จึงได้มีโอกาสเป็นแบบอย่างที่ดีไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับเขาและการไม่สร้างความเดือดร้อนเราก็ใช้พุทธศาสนาเข้าไปดำเนินการเช่นนี้ หากตำรวจเรารักษาศีล ๕ ได้ก็จะทำให้สังคมอยู่กันอย่างมีความสุขเอาศีล ๕ง่ายๆ เลย ”[๑๑๒]

“การใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการส่งเสริมอาชีพ คือ อบรม กาย ศีล สมาธิ ปัญญา ตามหลักของไตรสิกขา เพื่อส่งเสริมให้การ ทำงานในอาชีพของ ตชด.มีการพัฒนา สมาธิ เมื่อเกิด

---

[๑๑๐] สัมภาษณ์ พล.ต.ท.เทพ อมรโสภิต, ผบช.ตชด., ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๑๑] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๑๒] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร,รอง ผบช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

อุปสรรค ปัญหา จะได้มี ปัญญา สามารถแก้ไขปัญหา งานในอาชีพ ตชด.ได้ จึงถือเป็นการส่งเสริมซึ่งกันและกัน”[๑๑๓]

๒.๒.๔ หลักอิทธิบาท๔ ของผู้ปฏิบัติงานหรือคนทำงาน ชุดธรรมะที่เหมาะสมสำหรับตำรวจตระเวนชายแดนผู้ปฏิบัติงาน คือ อิทธิบาท ๔ ซึ่งหมายถึง ธรรมแห่งความสำเร็จ

ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้ กล่าวถึงอิทธิบาท๔ ในฐานะของจริยธรรมในการส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน ตามข้อความดังนี้

“หากใครไม่มีหลัก อิทธิบาท ๔ นี้ ก็ไม่สามารถมาปฏิบัติหน้าที่อันเสียสละแบบ ตำรวจตระเวนชายแดนนี้ได้ ฉะนั้นหลักธรรมนี้จึงถือว่าเป็นสิ่งที่ส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดนอย่างแท้จริง”[๑๑๔]

“ ถือได้ว่า เจ้าหน้าที่ของ บก.สสน.บช.ตชด. ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า อิทธิบาท ๔ ทำงานคือ มีความรัก และ พอใจ งานในสิ่งที่ตนเองทำ มีความรับผิดชอบ และ ทบทวนในงานอาชีพที่ตนทำ เจ้าหน้าที่ ทุกคนยิ่งทำยิ่งพอใจ ยิ่งรับผิดชอบ มีฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ในอาชีพอย่างครบถ้วน”[๑๑๕]

“งานด้านสื่อสาร ของ ตชด.จำเป็นต้องใช้ หลักธรรมในอิทธิบาท ๔ ประกอบด้วย ฉันทะ : ความพอใจ วิริยะ, ความพากเพียร จิตตะ, ความเอาใจใส่ วิมังสา,ความสอดส่องในเหตุและผล หลักธรรมอันนี้ หากเรานำมาใช้ในงานของสื่อสาร จะทำให้ เป็นตัวช่วยส่งเสริมให้ การงานอาชีพโดยเฉพาะ การปฏิบัติหน้าที่ของ จนท.สื่อสาร มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จดียิ่งขึ้น”[๑๑๖]

๒.๒.๕ หลักไตรสิกขา

ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้กล่าวถึงไตรสิกขาในฐานะของจริยธรรมในการส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน ตามข้อความดังนี้

“ตำรวจตระเวนชายแดนมี โครงการบรรพชาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติถวายเป็นพระราชกุศลฯอยู่แล้ว ปีละ ๒ ครั้งซึ่งแล้วแต่ว่าเป็นวาระเนื่องในโอกาสใด แต่เราได้ปฏิบัติกันมานานจนถือว่าเป็นวัฒนธรรมองค์กร ไปแล้ว โครงการดังกล่าวก็ถือว่าเป็นการใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการส่งเสริมอาชีพ คือ อบรม กาย ศีล สมาธิ ปัญญา ตามหลักของไตรสิกขา เพื่อส่งเสริมให้การ ทำงานในอาชีพของ ตชด.มีการพัฒนาสมาธิ เมื่อเกิดอุปสรรค ปัญหา จะได้มี ปัญญา สามารถแก้ไขปัญหา งานในอาชีพ ตชด.ได้ จึงถือเป็นการส่งเสริมซึ่งกันและกัน”[๑๑๗]

---

[๑๑๓] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม,รอง ผบช.ตชด., ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๑๔] สัมภาษณ์ พล.ต.ท.เทพ อมรโสภิต, ผบช.ตชด., ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๑๕] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๑๖] สัมภาษณ์ พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน, ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด., ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๑๗] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร,รอง ผบช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

จากการสัมภาษณ์ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำนวน ๑๐ คน ด้าน ปัจจัยด้านพุทธจิตวิทยา และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดนนั้น ผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์แสดงเป็นรูปแบบได้ ดังตารางที่ ๔.๒ ต่อไปนี้

ปัจจัยด้านพุทธจิตวิทยา และ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน

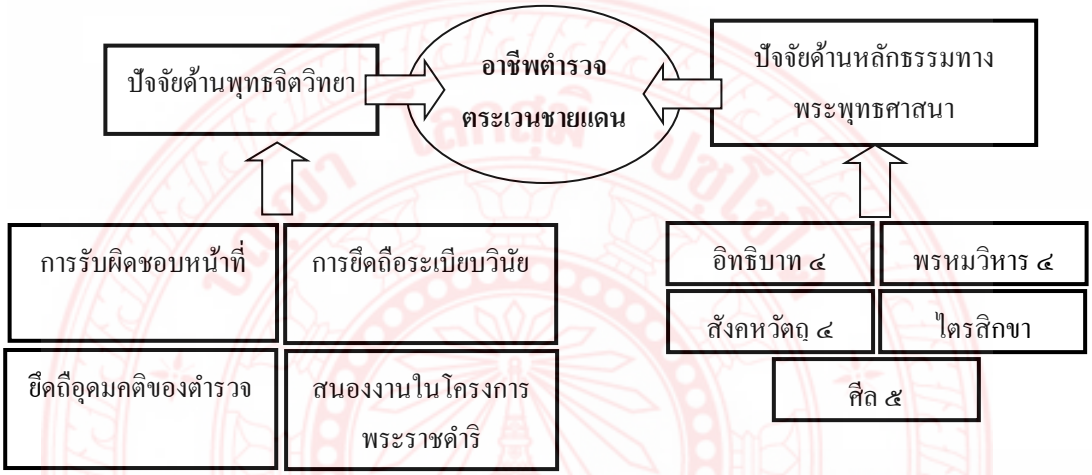

ตารางที่ ๔.๒ ปัจจัยด้านพุทธจิตวิทยา และ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน

ประเด็นหลักที่ ๓ การสอนหรือแนะนำตำรวจตระเวนชายแดนและเพื่อนร่วมงานตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา

การสอนหรือแนะนำตำรวจตระเวนชายแดนและเพื่อนร่วมงานตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา หมายถึง การบอก การแสดง การถ่ายทอดวิชาความรู้ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้เข้าใจโดยบอกวิธีหรือให้ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างจนตำรวจตระเวนชายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนเกิดทักษะหรือมีเจตคติที่ดีขึ้นตามที่คาดหวังของผู้ถ่ายทอด การสอนหรือแนะนำตำรวจตระเวนชายแดนและเพื่อนร่วมงานตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนานี้กระทำได้โดยแยกเป็นประเด็นย่อยๆ ๒ ประเด็น คือ ๑)การสอนหรือการแนะนำโดยวิธีการทำกิจกรรมของหน่วยงาน ๒)การสอนหรือการแนะนำโดยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแบบอย่างที่ดี โดยสามารถกระทำตามขั้นตอนคือ

๑)การสอนหรือการแนะนำโดยวิธีการทำกิจกรรมของหน่วยงาน หมายถึง การบอก การแสดง การถ่ายทอดวิชาความรู้ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้เข้าใจโดยบอกวิธีหรือให้ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างจนตำรวจตระเวนชายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนเกิดทักษะหรือมีเจตคติที่ดีขึ้นตามที่คาดหวังการโดยวิธีการทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ กิจกรรมของหน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดน ในแต่ละปีจากการที่ผู้วิจัยมีประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่กับหน่วยงานนี้จึงสามารถจำแนกงานในหน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนเป็นข้อย่อๆ คือ ๑)การทำกิจกรรมจัดฝึกอบรมเพิ่มความรู้ของหน่วยงาน ๒) การทำกิจกรรมรวมแถวสวดมนต์ไหว้พระของหน่วยงาน ๓)การทำกิจกรรมโครงการบวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลประจำปีของหน่วยงาน

๑.๑ การทำกิจกรรมจัดฝึกอบรมเพิ่มความรู้ของหน่วยงาน หมายถึง การจัดทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยจะทำอย่างใดอย่างหนึ่งก็แล้วแต่ว่าหน่วยงานต้องการให้เกิดความรู้เพิ่มเติมด้วยเรื่องอะไรเช่นหากเราต้องการจะให้มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ เราก็สามารถจัดเป็นกิจกรรมอบรมเพิ่มเติมความรู้ด้านภาษาต่างประเทศให้กับหน่วยงาน วิธีการก็คือ เชิญวิทยากร หรือ ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านภาษาต่างประเทศที่เราต้องการ มายังสถานที่ ที่หน่วยงานจัดเตรียมไว้แล้วก็จัดเป็นขั้นตอนรายละเอียดไว้ในโปรแกรมของกิจกรรมนั้นๆ ซึ่ง กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนอาจจะกระทำเพื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อการสอนหรือแนะนำตำรวจตระเวนชายแดนและเพื่อนร่วมงานตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ซึ่งในประเด็นนี้ ตามความเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับสูงของตำรวจตระเวนชายแดน ได้กล่าวไว้ตามข้อความดังต่อไปนี้

“ ทุกเรื่องไม่ว่าจะเป็นยุทธวิธี วิชาความรู้วินัยตำรวจต่างๆ ซึ่งก็รวมถึงการอบรมด้านจริยธรรมด้วยยังไม่พอ ระหว่างที่ใช้ชีวิตเป็นข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนเราก็จะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ซึ่งส่วนกลางเรา ก็มี ฝสสน.๑ บก.สสน.บช.ตชด.รับผิดชอบงานจริยธรรม”[๑๑๘]

“นอกจากจะใช้การฝึกอบรมตามหลักสูตรแล้ว การอบรมสั่งสอนอาจใช้วิธีการ อบรมสั่งจริยธรรม อบรมระเบียบวินัยและสั่งสอนการปฏิบัติหน้าที่จริงๆ หรือ อบรมสั่งสอนการทำงาน การแนะนำและสั่งสอนงาน อบรมระเบียบวินัยต่างๆ ”[๑๑๙]

๑.๒ การทำกิจกรรมรวมแถวสวดมนต์ไหว้พระของหน่วยงาน หมายถึง การร่วมทำกิจกรรมของหน่วย คือสวดมนต์ไหว้พระ รวมแถวตอนเช้า ตามระเบียบที่หน่วยงานกำหนด การสวดมนต์นั้นมีประโยชน์ด้านจิตใจทำให้สงบมีสมาธิก่อนปฏิบัติหน้าที่ ทางพระพุทธศาสนาเชื่อว่าการสวดมนต์ไหว้พระมีอานิสงส์ คือ

๑.สามารถไล่ความขี้เกียจ เพราะขณะสวดมนต์ อารมณ์เบื่อ เซื่องซึม ง่วงนอน เกียจคร้านจะหมดไป และเกิดความแช่มชื่นกระฉับกระเฉงขึ้น

๒.เป็นการตัดความเห็นแก่ตัว เพราะในขณะนั้นอารมณ์จะไปหน่วงอยู่ที่การสวดมนต์อย่างตั้งใจไม่ได้คิดถึงตัวเอง ความโลภ โกรธ หลงจึงมิได้เกิดขึ้นในจิตตน

๓. เป็นการกระทำที่ได้ปัญญา ถ้าการสวดมนต์โดยรู้คำแปล รู้ความหมาย ก็ย่อมทำให้ผู้สวดได้ปัญญาความรู้ แทนที่จะสวดเหมือนนกแก้วนกขุนทองโดยไม่รู้อะไรเลย

---

[๑๑๘] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๑๙] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช, ผบก.กฝ.บช.ตชด., ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๔. มีจิตเป็นสมาธิ เพราะขณะนั้นผู้สวดต้องสำรวมใจแน่วแน่ มิฉะนั้นจะสวดผิดท่อนผิดทำนอง เมื่อจิตเป็นสมาธิ ความสงบเยือกเย็นในจิตจะเกิดขึ้น

๕. เปรียบเสมือนการได้เฝ้าพระพุทธเจ้า เพราะขณะนั้นผู้สวดมี กาย วาจา ปกติ (มีศีล) มีใจแน่วแน่ (มีสมาธิ) มีความรู้ระลึกถึงคุณความดีของพระพุทธเจ้า (มีปัญญา) เท่ากับได้เฝ้าพระองค์ด้วยการปฏิบัติบูชา ครบไตรสิกขาอย่างแท้จริง

ตำรวจตระเวนชายแดน ได้ออกระเบียบคำสั่งว่า ในเวลา ๐๘.๓๐ น.ของทุกวันก่อนปฏิบัติหน้าที่ ให้ รวมแถวสวดมนต์ไหว้พระและอบรมจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ก่อนปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ เสร็จแล้วก็เช็คชื่อเสร็จก็ทำการแยกย้ายกันไปปฏิบัติหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้กล่าวไว้ ดังข้อความดังนี้

"เรื่องการสอนหรือแนะนำ บช.ตชด.ได้มีการเข้าแถวสวดมนต์รวม ประจำทุกเดือนๆละ ๒ ครั้ง ฉะนั้นจากต้นเดือนและวันศุกร์สิ้นเดือน ได้แสวงหาคำสอน คำบรรยายธรรมจากอริยสงฆ์ ที่สำคัญๆมาแนะนำให้ทุกคนมาเป็นแนวคิดได้ปฏิบัติตามทำให้มีแนวคิดต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่"[๑๒๐]

"กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน นอกจากจะใช้การฝึกอบรมตามหลักสูตรแล้ว การอบรมสั่งสอนอาจใช้วิธีการ สวดมนต์ไหว้พระในตอนเช้าแล้ว อบรมสั่งจริยธรรม อบรมระเบียบวินัย และสั่งสอนการปฏิบัติหน้าที่จริงๆ หรืออบรมสั่งสอนการทำงาน การแนะนำและสั่งสอนงาน อบรมระเบียบวินัยต่างๆ "[๑๒๑]

"ตามระเบียบของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ก่อนปฏิบัติหน้าที่ตอนเช้าทุกหน่วยงานในสังกัด จะต้องรวมแถว สวดมนต์ ไม่ใช่ทำแค่หน่วยใดหน่วยหนึ่งแต่ทำเหมือนกันทุกหน่วยทั่วประเทศ และเดือนๆหนึ่งก็จะต้อง สวดมนต์รวมอีกอย่างน้อย ๒ หนหลังรวมแถวทุกครั้งจะมีผู้บังคับบัญชามา ชี้แจง ข้อระเบียบการปฏิบัติหน้าที่โดยจะมีหลักธรรม จริยธรรมสอดแทรกในการปฏิบัติหน้าที่ และบางครั้งก็นิมนต์พระภิกษุหรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในด้านจริยธรรมมาอบรมตามหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาถือว่าเป็นการสอนหรือแนะนำเพื่อนร่วมงานของตำรวจตระเวนชายแดน ด้วย "[๑๒๒]

"สำหรับ บช.ตชด.มีระเบียบชัดเจน อยู่แล้ว ตอนเช้าข้าราชการตำรวจต้องเข้าแถวสวดมนต์ไหว้พระและหลังจากนั้น ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาต้องประชุมหารือชี้แจงข้อราชการ หากไม่มี ก็อบรมระเบียบวินัย รวมถึงข้อปฏิบัติจริยธรรมเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักพุทธศาสนาอยู่แล้ว"[๑๒๓]

๑.๓ การทำโครงการบวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลประจำปีของหน่วยงาน หมายถึง การที่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้จัดทำเป็นโครงการบวชและปฏิบัติธรรมเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เป็นประจำปีละ ๒ ครั้งโดยจะประชาสอดคล้องประกาศรับสมัครให้ ข้าราชการตำรวจ

---

[๑๒๐] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.อรรณพ ปิ่นแจ้ง,รอง ผบช.ตชด., ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๒๑] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช, ผบก.กฝ.บช.ตชด., ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๒๒] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๒๓] สัมภาษณ์ พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน, ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด., ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ตระเวนชายแดนที่สมัครใจ ส่งรายชื่อเพื่อบวชเป็นพระภิกษุและปฏิบัติธรรมประมาณ ๑๕ วันโดยการบวชนี้ไม่ถือว่าเป็นการลา ผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้กล่าวไว้ ดังข้อความต่อไปนี้

"ทุกปี จะเปิดรับสมัคร ข้าราชการตำรวจ ตชด.ที่สมัครใจ ให้มา บวชเป็นพระภิกษุ เพื่ออบรมจริยธรรม ขัดเกลาจิตใจ และถวายเป็นพระราชกุศล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บ้าง สมเด็จย่าฯ บ้าง สมเด็จพระบรมราชินีนาถบ้าง สมเด็จพระเทพบ้าง ซึ่งก็แล้วแต่เนื่องในโอกาสใดของปีนั้นๆ ที่วัดบวรนิเวศ ปีละ ๒ ครั้งด้วย และทำเป็นประเพณี และอาจเรียกได้ว่าเป็นวัฒนธรรม เอกลักษณ์ ขององค์กรไปแล้วและนี่คือการแนะนำหรือสอนข้าราชการตำรวจตะเวนชายแดนให้มีจิตสำนึก ในจริยธรรมและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จย่าฯสมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพฯ หรือพระบรมวงศานุวงค์ทุกพระองค์ ซึ่งแล้วแต่วันสำคัญพระองค์ใดปีนั้นๆอันนี้เป็นการสอนเป็นการแนะนำ เป็นการอบรมด้านจริยธรรมของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนโดยการสั่งการหรือเป็นโครงการฯในเชิงนโยบายของ ตชด."[๑๒๔]

"ในแต่ละปีนั้นกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีนโยบายจัดทำเป็นโครงการรับสมัครข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จากทุกหน่วยในสังกัดทั่วประเทศเพื่อบวช ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือโครงการอื่นๆแล้วแต่ว่าจะตรงกับงานสำคัญของประเทศหรือแล้วแต่เนื่องในโอกาสนั้นๆ"[๑๒๕]

๒)การสอนหรือการแนะนำโดยการปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างแบบอย่างที่ดี หมายถึง การแสดงการถ่ายทอดวิชาความรู้ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้เข้าใจโดยบอกวิธีหรือให้ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างจนตำรวจตระเวนชายเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนเกิดทักษะหรือมีเจตคติที่ดีขึ้นตามที่คาดหวังการโดยวิธีการประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กริยา วาจา และจริยธรรม ที่เหมาะ สมกับเป็นผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเลื่อมใสศรัทธาและถือเป็นแบบอย่างได้ เราอาจแยกเป็นประเด็นย่อยๆของการเป็นแบบอย่างที่ดีได้ ๓ ประเด็น คือ ๒.๑ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้บังคับบัญชา ๒.๒ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ ๒.๓ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการยึดหลักอุดมคติของตำรวจ ดังนี้

๒.๑ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้บังคับบัญชา หมายถึง การแสดง การถ่ายทอดวิชาความรู้ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้เข้าใจโดยบอกวิธีหรือให้ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างจนผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนเกิดทักษะหรือมีเจตคติที่ดีขึ้นตามที่คาดหวังการโดยวิธีการประพฤติและปฏิบัติในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กริยา วาจา และจริยธรรม ที่เหมาะ สมกับเป็นผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเลื่อมใสศรัทธา และถือเป็นแบบอย่างได้ ในประเด็นนี้ตามหลักทางพระพุทธศาสนาแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้นำ ผู้บริหาร รวมถึงผู้บังคับบัญชาควรมีหลักทศพิธราชธรรม หรือ ราชธรรม ๑๐ ประการ ที่พระเจ้าแผ่นดินทรงประพฤติเป็นหลักธรรม ประจำพระองค์ หรือเป็นคุณธรรมประจำตนของผู้ปกครองบ้านเมือง ให้มีความเป็นไปโดยธรรมและยังประโยชน์สุขให้เกิดแก่ประชาชนจนเกิดความชื่นชมยินดี ซึ่งความจริงแล้วไม่ได้จำเพาะเจาะจงสำหรับพระเจ้าแผ่นดินหรือผู้ปกครองแผ่นดินเท่านั้น บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้บริหารระดับสูงใน

---

[๑๒๔] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๒๕] สัมภาษณ์ พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน, ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด., ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ทุกองค์กรก็พึงใช้หลักธรรมเหล่านี้ คือ ความหนักแน่น ถือความถูกต้อง เที่ยงธรรมเป็นหลัก ผู้บังคับบัญชาระดับสูง ของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้ กล่าวถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้บังคับบัญชา ของ ตำรวจตระเวนชายแดน ดังข้อความต่อไปนี้

"ที่สำคัญจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดี ที่ ผู้บังคับบัญชามีอยู่แล้ว เป็นแบบอย่าง ตำรวจก็จะเอาอย่างเมื่อเราเป็นนาย ต้องสร้างความเชื่อมั่นเชื่อถือ ถ้าเรามีความจริงใจ ผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เอาเปรียบ เอาหลักพุทธศาสนามาจับ เป็นคำสอน ถ้าเราสร้างความรัก ความเชื่อถือ ความศรัทธาให้กับแล้วเขาก็จะทำ"[๑๒๖]

"ผู้บังคับบัญชาของ บช.ตชด. เป็นแบบอย่างที่ดี ทำตนให้เป็นสัญญาลักษณ์ของหน่วยงาน " มีวินัย ใฝ่รู้ สู้งาน ประสานสอดคล้องดี มีความรับผิดชอบ"เราได้ชื่อว่าเป็นหน่วยที่มีระเบียบวินัยดีที่สุดหน่วยหนึ่ง การเป็นผู้บังคับบัญชาที่ดีให้ลูกน้องเห็นก็ถือว่าเป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ตามหลักพรหมวิหาร ๔ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา และถือว่าเป็นการสอน และแนะนำ ทั้งการครองตนและการทำงานของตำรวจตระเวนชาแดนตามหลักพุทธศาสนาไปในตัว"[๑๒๗]

" และหากเป็นผู้บังคับบัญชากระทำตัวที่ดีเป็นแบบอย่างเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นก็จะปฏิบัติตามแบบอย่างที่ดี หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันนี้ คือ สังคหวัตถุ ๔ คือการสงเคราะห์สอนงานกัน มีธรรมะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ รักใคร่สามัคคีกัน ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ อันนี้ก็เป็นการแนะนำสั่งสอนผู้ใต้บังคับบัญชาหรือเพื่อนร่วมงานได้"[๑๒๘]

๒.๒ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง การแสดง การถ่ายทอดวิชาความรู้ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ให้เข้าใจโดยบอกวิธีหรือให้ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างจนผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนเกิดทักษะหรือมีเจตคติที่ดีขึ้นตามที่คาดหวังการโดยวิธีการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติ ตามทำนองคลองธรรม ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ในหัวข้อนี้ เป็นการปฏิบัติงานสนองโครงการพระราชดำริ พระราชดำรัสฯ พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนีและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่ง ผู้บังคับบัญชาระสูงของตำรวจตระเวนชายแดน ได้กล่าวไว้ ดังข้อความต่อไปนี้

"ตชด.ปฏิบัติตามโครงการ ต่างๆ ของในหลวงและ สมเด็จย่าฯ ซึ่งแต่ละโครงการมี เหตุและผล อยู่ในตัวเองอยู่แล้วหาก ตชด.คนใด ปฏิบัติตามก็จะพบว่ามันมีคำตอบอยู่ในงานอยู่ในโครงการนั้นๆ เช่น หากไม่มี ความพอใจ ความรักงาน ความพากเพียร ขยันหมั่นเพียรกับงาน ความเอาใจใส่รับผิดชอบงานความสอดส่องในเหตุแล้วไม่สามารถเป็นตำรวจ ตชด.ได้ฉะนั้นจึงตอบว่างานต่างๆในหน้าที่และโครงการต่างๆที่ปฏิบัตินั้นหากเราเป็นผู้ปฏิบัติเองแล้ว มันจะมีคำสอนอยู่ในตัว"[๑๒๙]

---

[๑๒๖] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร,รอง ผบช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๒๗] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๒๘] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช, ผบก.กฝ.บช.ตชด., ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๒๙] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม,รอง ผบช.ตชด., ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

๒.๓ การเป็นแบบอย่างที่ดีในการยึดหลักอุดมคติของตำรวจ การแสดง การถ่ายทอดวิชาความรู้ตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาให้เข้าใจโดยบอกวิธีหรือให้ทำให้เห็นเป็นตัวอย่างจนผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจนเกิดทักษะหรือมีเจตคติที่ดีขึ้นตามที่คาดหวังการโดยวิธีการยึดหลักอุดมคติของตำรวจ ซึ่งผู้บังคับบัญชาระสูงของตำรวจตระเวนชายแดน ได้กล่าวไว้ ดังข้อความต่อไปนี้

"การจะปฏิบัติตามอุดมคติของ ตชด. นั้นเปรียบเหมือนการค้นคิดวิธีประพฤติตน ค้นคิดการพัฒนาหน่วยงาน ค้นคิดวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของกำลังพล ตชด. ตามที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนตั้งเป้าหมาย ตั้งใจเอาไว้"[๑๓๐]

"ไม่ว่าจะเป็นอุดมคติตำรวจหรืออุดมการณ์ของตำรวจตระเวนชายแดนทั้งหมดคือหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ทั้งสิ้น อุดมคติตำรวจเคารพ เอื้อต่อหน้าที่ กรุณาปราณีต่อประชาชน อดทนต่อความเจ็บใจ ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก ไม่มักมากในลาภผล มุ่งบำเพ็ญต่อให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ดำรงตนในยุติธรรม กระทำการด้วยปัญญา รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต ทั้งหมดล้วนเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น "[๑๓๑]

จากคำให้สัมภาษณ์ของผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำนวน ๑๐ คนได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านการสอนหรือแนะนำเพื่อร่วมงานตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั้น ผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์และแสดงได้เป็นรูปแบบ ดังตารางภาพที่ ๔.๓ ต่อไปนี้

ปัจจัยด้านการสอนหรือแนะนำเพื่อร่วมงานตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

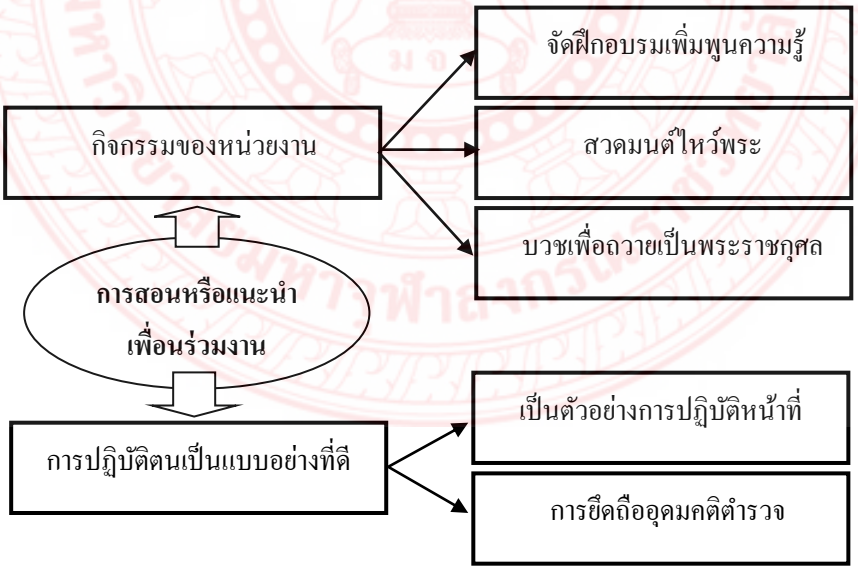

ดังตารางภาพที่ ๔.๓ ปัจจัยด้านการสอนหรือแนะนำเพื่อร่วมงานตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

---

[๑๓๐] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๓๑] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ชาลี เทพา, รอง ผบช.ตชด., ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ประเด็นหลักที่ ๔ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาหรือหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน

๑.ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาหรือหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง เหตุตามหลักทางพุทธศาสตร์หรือหลักธรรมคำสอนต่างๆทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องการอยู่ร่วมกันของตำรวจตระเวนชายแดน

สังคมของข้าราชการตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นสังคมใหญ่การอยู่ร่วมกัน หากไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นตัวเชื่อมหรือเป็นตัวเกี่ยวข้อง ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน หรือบุคคลในสังคมที่อยู่ร่วมกันหากไม่มีรูปแบบ หลักการ กฎ กติกา ในการอยู่ร่วมกันของเขาเหล่านั้นก็จะทำให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะอาจไม่เข้าใจกัน ไม่ยอมรับกัน หรือเข้าใจไม่ตรงกัน ทำสิ่งไม่พึ่งประสงค์ในสังคมคนหมู่มากก็จะทำให้เกิดการไม่ยอมรับขึ้นได้ ฉะนั้นตำรวจตระเวนชายแดนเป็นสังคมเหมือนกับสังคมทั่วไป จึงต้องมีปัจจัยหรือหลักการ กฎ กติกา เช่นเดียวกันกับสังคมอื่นๆ ในประเด็นนี้อาจแบ่งออกเป็นประเด็นย่อยๆ ได้อีก ๒ ประเด็นคือ ๑. ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน ๒. หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน ดังนี้

๑.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงาน ของตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง เหตุตามหลักทางพุทธศาสตร์ในพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องการอยู่ร่วมกันของตำรวจตระเวนชายแดน เหตุปัจจัยต่างๆเหล่านี้เป็นผลทำให้การอยู่ร่วมกันของตำรวจตระเวนชายแดนหรือสังคมนี้ออกมาให้เห็นทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าพฤติกรรมในสังคมของตำรวจตระเวนชายแดนจะมีลักษณะอย่างไรนั้นจะต้องมีปัจจัยหรือเหตุเป็นตัวกำหนดด้วย ในที่นี้จะแยกประเด็นปัจจัยออกเป็น ๒ ประเด็นย่อยคือ ๑ การปฏิบัติตัวของบุคคลในสังคม และ ๒ สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลในสังคม ดังนี้

๑.๑.๑ การปฏิบัติตัวของบุคคลในสังคม หมายถึง การวางตัว การประพฤติตน การปฏิบัติตนของคนที่อยู่ร่วมกับผู้อื่นๆในสังคม สิ่งเหล่านี้นับเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะหากเราอยู่คนเดียว ในบ้านไม่เกี่ยวข้องกับคนอื่น เราจะทำอะไรที่สบายๆในบ้านของเราก็ไม่มีใครสามารถมาว่าหรือตำหนิติเตียนเราได้ แต่เมื่อไรที่เราออกมานอกบ้านแล้วเราเข้ามาอยู่ในห้องประชุมที่มีคนทุกที่มารวมกัน เพื่อวัตถุประสงค์อย่างใด อย่างหนึ่ง ในที่ประชุม ก็จะวางกฎ ระเบียบ กติกาไว้ คราวนี้เราไม่สามารถที่จะทำอะไรเหมือนอยู่ในบ้าน ได้ แต่เราจะต้องปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ กติกา ที่ทุกคนร่วมกันตกลงกันและทุกคนยอมรับ แต่หากมีบุคคลใด บุคคลหนึ่ง ไม่ยอมรับกฎ ระเบียบ กติกา และทำในสิ่งที่ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับแล้ว เขาก็ไม่สามารถอยู่รวมกับคนอื่นๆ ได้ และจำเป็นต้องออกมาจากสังคมนั้นๆ สังคมของตำรวจตระเวนชายแดนก็เช่นกัน เมื่อมาอยู่รวมกัน ทำงานในสังคมเดียวกัน ก็จำเป็นต้องเคารพ กฎ กติกา มารยาท และ ระเบียบวินัย ฉะนั้น ก่อนที่ หน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนจะรับบุคคลใดเข้ามาอยู่ และ ทำงานร่วมแล้วก็จะต้องมีระบบคัดกรอง คัดเลือก ตามกรรมวิธีของหน่วยงานเพื่อจะได้ไม่ทำให้มีปัญหาเกิดขึ้นตามมาภายหลังได้ ในเรื่องของบุคคลนี้ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของตำรวจตระเวนชายแดนได้ กล่าวไว้ ตามตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

“ก่อนรับคนมาเป็น ตชด. ระเบียบก็ว่าไว้ชัดเจนแล้วถึงข้อห้ามต่างๆ หากพบผิดระเบียบตามที่ประกาศไว้ เราก็ไม่รับ ซึ่งระเบียบการรับสมัครนี้ก็เป็นตัวกลั่นกรอง ในเบื้องต้นสำหรับผู้ต้องการ

เข้ามาเป็น ตชด.เท่านั้นและหากเรารับเข้ามาเป็น ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนแล้ว มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม หรือกระทำผิดวินัย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เราก็มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนตาม กฎ ระเบียบ วินัยว่าไว้อยู่แล้ว ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยจริยธรรมตำรวจที่กำหนดไว้อีกที ซึ่งก็จะมีบทลงโทษอย่างเฉียบขาด จะหนักหรือเบา ก็แล้วแต่การกระทำผิดนั้นตามความเหมาะสมที่กฎหมายกำหนดไว้ที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ต้องกลั่นกรอง บุคคลเข้ามารับราชการเป็นตำรวจตระเวนชายแดน นี้ เนื่องจากต้องการให้ คนที่เข้ามารับราชการเป็นคนดี มีศีลธรรม มีความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริตเพื่อจะได้มีความพร้อมทางจิตใจที่จะมาเรียนรู้ การทำงานร่วมกันทำงานเพื่อประเทศชาติ ตามอุดมการณ์ของตำรวจตระเวนชายแดน หากมีอุดมการณ์ ที่เหมือนกัน ก็จะทำให้งานในสังคมของ ตำรวจตระเวนชายแดน ได้ดี เช่นกัน”[๑๓๒]

“ทั้งนี้ทั้งนั้น ครอบครัวดี เราสร้างครอบครัวมีความอบอุ่นลูกหลานก็จะปฏิบัติดีตามต่อไปก็จะสร้างครอบครัวที่ดีต่อไป”

“อันนี้เกี่ยวข้องแน่นอน เพราะสังคมจะดีจะไม่ดี นั้นอยู่ที่บุคคลที่อยู่ในสังคม หากคนดีมีศีลธรรม มีหลักธรรมอยู่ในใจ และคนๆ นั้นก็ต้องอยู่ในสังคม คนดี สังคมก็ดีด้วย ฉะนั้น สังคม ตชด. ก็เป็นสังคม ๆ หนึ่งเหมือนกัน จึงต้องเกี่ยวข้องด้วยเช่นกัน ”[๑๓๓]

“เพราะ ตำรวจตระเวนชายแดนจะต้องปฏิบัติตนให้สมกับที่สถาบันพระมหากษัตริย์ไว้วางพระราชหฤทัย จะต้องไม่สร้างเรื่องเสียหายให้เป็นที่ระคายเคืองเบื้องพระยุคลบาทและต้องยึดประชาชนเป็นหลัก ตามพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานไว้ สังคมการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดน จึงเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ฉะนั้น ถือได้ว่า หลักธรรมอันนี้เกี่ยวข้องกับสังคมการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดนด้วย”[๑๓๔]

“ตำรวจตระเวนชายแดนจะต้องประพฤติปฏิบัติตนตามที่ปฏิญาณไว้ในตอนเช้า ต้องมีความเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน มีระเบียบวินัย การอยู่ร่วมกันเป็นสังคมต้องเคารพ กฎ กติกา เพราะก่อนเราจะเป็นตำรวจตระเวนชายแดน เราก็ต้องผ่านด่านการสอบคัดเลือก บุคคลก่อนสมัครมาเป็นตำรวจตระเวนชายแดน ต้องทราบแล้วว่า สังคมของตำรวจตระเวนชายแดนเขาทำอะไรกัน ต้องเสียสละ ”[๑๓๕]

“ตามที่กล่าวมาแล้วที่เกี่ยวกับเรื่องการบรรจุคนให้เหมาะสมกับงานหากไม่ใช้หลักคุณธรรมแล้วสรรหาคนมาทำงานก็ได้คนไม่ตรงกับงาน ทำให้หน่วยงานนั้นเสียทั้งประสิทธิภาพของงานเสียทั้งคุณค่าของคน” [๑๓๖]

“ หลักธรรมทาง ศาสนา ทุกศาสนา สอนให้คนเป็นคนดีอยู่แล้ว และ ศาสนาพุทธ ก็มีข้อปฏิบัติ ให้คนทำความดี เชื่อในกฎแห่งกรรม คือการกระทำของตนเอง ใครทำอะไร ก็ได้รับผลที่ตน

---

[๑๓๒] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๓๓] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม,รอง ผบช.ตชด., ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๓๔] สัมภาษณ์ พล.ต.ท.เทพ อมรโสภิต, ผบช.ตชด., ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๓๕] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช, ผบก.กฝ.บช.ตชด., ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๓๖] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

กระทำ การปฏิบัติหน้าที่ก็เช่นกัน ใครตั้งใจทำงาน สนใจ เอาใจใส่ การปฏิบัติหน้าที่ พอถึงปี ก็มีการตอบแทน ด้วยการ เพิ่มเงินเดือนให้ พิจารณาขั้นเงินเดือนและเลื่อนเป็นพิเศษให้ จึงตอบได้ว่า หลักศาสนา และ หลักจริยธรรม ที่ข้าราชการตำรวจนำมาปฏิบัตินั้น เกี่ยงข้องกับสังคมการทำงานโดยตรง”[๑๓๗]

๑.๑.๒ สิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลในสังคม หมายถึง สิ่งที่อาศัยหรือยึดเป็นหลักในใจของบุคคลในสังคม ในเรื่องของตำรวจตระเวนชายแดนนี้ มีสิ่งที่ยึดถือเป็นหลักในใจและในการทำงานที่สรุปได้คือ อุดมคติและอุดมการณ์ และพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ ตำรวจตระเวนชายแดนทุกคน นำเอาสิ่งที่พระองค์ท่านพระราชทานเป็นทางการปฏิบัติราชการ จนตำรวจตระเวนชายแดนทุกคน ที่มีความจงรัก ภักดี มีความภูมิใจและปราบปลื้ม จนหาที่สุดมิได้ฉะนั้นในหัวข้อนี้จึงแยกเป็นประเด็นย่อย ๒ ประเด็นคือ

๑.๑.๒.๑ ใช้อุดมคติและอุดมการณ์ของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ หมายถึง การที่ตำรวจตระเวนชายแดนใช้ หลักการของ การอุดมคติและอุดมการณ์ของตำรวจตระเวนชายแดนมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยตำรวจตระเวนชายแดน ยึดถืออุดมคติตำรวจ ตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่ง รายละเอียดมี ๙ ประการ

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวในจิตใจของตำรวจตระเวนชายแดนตลอดมา โดยผู้บังคับบัญชาระดับสูง ของตำรวจตระเวนชายแดน ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

“คนที่เข้ามารับราชการเป็นคน ดี มีศีลธรรม มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ สุจริต เพื่อจะได้มีความพร้อมทางจิตใจที่จะมาเรียนรู้ การทำงานร่วมกันทำงานเพื่อประเทศชาติ ตามอุดมการณ์ของตำรวจตระเวนชายแดน หากมีอุดมการณ์ ที่เหมือนกัน ก็จะทำให้งานในสังคมของ ตำรวจตระเวนชายแดน ได้ดี เช่นกัน ”[๑๓๘]

“ตำรวจตระเวนชายแดน ระลึกนึกถึง ทั้งอุดมคติตำรวจและอุดมการณ์ของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งทั้งหมดเป็นวิถีชีวิตของตำรวจตระเวนชายแดน แต่ละคน และนำมาสู่สังคมในการทำงานของหน่วย และรวมไปถึงการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน สังคมที่ตำรวจตระเวนชายแดนใช้ชีวิตอยู่หรือเข้าไปปฏิบัติงานด้วย”[๑๓๙]

๑.๑.๒.๒ ใช้พระบรมราโชวาทเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ หมายถึง การที่ตำรวจตระเวนชายแดนใช้ พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และปฏิบัติหน้าที่ โดยตำรวจตระเวนชายแดน พระบรมราโชวาท ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงานและ นำมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ จนกลายมาเป็นวัฒนธรรมขององค์กรตำรวจตระเวนชายแดนไปโดยปริยาย สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวในจิตใจของตำรวจตระเวนชายแดนตลอดมา โดยผู้บังคับบัญชาระดับสูง ของตำรวจตระเวนชายแดน ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่างข้อความต่อไปนี้

---

[๑๓๗] สัมภาษณ์ พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน, ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด., ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๓๘] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๓๙] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ชาลี เทพา, รอง ผบช.ตชด., ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

"ประโยคที่เราได้ยินกันบ่อยๆ ก็คือ "ตามรอยพระยุคลบาท " คำนี้เองที่ ตำรวจตระเวนชายแดนแต่ละหน่วยที่ตั้งอยู่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพัฒนาในพื้นที่รับผิดชอบ ในหลายๆเรื่อง เพราะสังคมของตำรวจตระเวนชายแดน ปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเปรียบเหมือนยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานที่พระราชทานแก่ตำรวจตระเวนชายแดน"[๑๔๐]

๑.๒ หลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง หลักธรรมคำสอนต่างๆทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องการอยู่ร่วมกันของตำรวจตระเวนชายแดน ในสังคมตำรวจตระเวนชายแดน ในที่นี้หากมองไปใน จริยธรรม จรรยาบรรณ อุดมคติ และ อุดมการณ์ต่างๆ ที่ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาเขียนเป็นหลักในการยึดเหนี่ยวจิตใจ ทุกหัวข้อเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น ไม่มีหัวข้อใดเลยที่ไม่เกี่ยวข้องกับ หลักธรรม ในหัวข้อนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนได้ กลั่นกรองมาเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคมตำรวจตระเวนชายแดนอีก เป็น ๒ ประเด็น คือ ๑) หลักสังคหวัตถุ๔ ๒)หลักอิทธิบาท๔ ต่อไปนี้

๑.๒.๑ สังคหวัตถุ ๔

หลักธรรมนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาใช้ในองค์กรด้วยเพื่อยึดเหนี่ยวใจคนให้เป็นหนึ่งเดียว ให้ดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความรัก และปรารถนาดีต่อกัน ประกอบไปด้วยแนวทางแห่งความสันติ ดังข้อความของ ผู้บังคับบัญชาระดับสูง ของตำรวจตระเวนชายแดน กล่าวไว้ดังนี้

"หลักสังควัตถุ ๔ ที่กล่าวไว้ข้อที่แล้วว่า ๑.ทาน คือ การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน ๒. ปิยะวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจกับประชาชนและเพื่อนข้าราชการในหน่วยงานเหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน ๓. อัตถจริยา ช่วยเหลือกันประชาชน ๔. สมานัตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอในหน้าที่ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอต้นเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน หลักธรรมนี้ อยู่ในตำรวจตระเวนชายแดน เพราะ ตำรวจตระเวนชายแดนจะต้องปฏิบัติตนให้สมกับที่สถาบันพระมหากษัตริย์ไว้วางพระราชหฤทัย จะต้องไม่สร้างเรื่องเสียหายให้เป็นที่ระคายเคืองเบื้องพระยุคลบาท และ ต้องยึดประชาชนเป็นหลัก ตามพระบรมราโชวาทที่ได้พระราชทานไว้ สังคมการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดนจึงเป็นไปในแนวทางเดียวกันต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุด ฉะนั้นถือได้ว่าหลักธรรมอันนี้เกี่ยวข้องกับสังคมการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดนด้วย"[๑๔๑]

"ทาน คือ การให้ ปิยะวาจา การพูดจาอ่อนหวาน อัตถจริยา ช่วยเหลือกันประชาชน และสมานัตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอในหน้าที่ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอต้นเสมอปลายวางตัวดีต่อกัน การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนต้องใช้หลักธรรมเหล่านี้เพื่อเกื้อกูลกันในองค์กรของเรา เพื่อให้สังคมการทำงานของเราเกิดความสามัคคี "[๑๔๒]

---

[๑๔๐] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๔๑] สัมภาษณ์ พล.ต.ท.เทพ อมรโสภิต, ผบช.ตชด., ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๔๒] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช, ผบก.กฝ.บช.ตชด., ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๑.๒.๒ อิทธิบาท ๔ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กล่าวถึงอิทธิบาท๔ ในฐานะของจริยธรรมในการส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน ตามข้อความดังนี้

"ที่เราบอกว่า เราใช้หลักอิทธิ ๔ มาใช้ในสังคมการทำงานด้วย คือหากฉันทะไม่มีก็จะไม่ภาคภูมิใจ ไม่มีความพอใจ หากจิตตะไม่มี ไม่ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และไม่ทำสิ่งนั้นด้วยความคิด ไม่เอาจิตฝักใฝ่ ล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไ ก็ทำงานอย่างเราไม่ได้ หากไม่มีวิมังสาไม่มีความไตร่ตรอง ไม่หมั่นใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญตรวจหาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น ก็ทำงานนี้ไม่ได้เช่นกัน "[๑๔๓]

"อีกประเด็นที่ว่างานรับส่งคนไข้ในพระบรมราชานุเคราะห์ หากเจ้าหน้าที่ไม่ใช้หลักอิทธิบาท ๔ คือไม่มีความพอใจงาน ไม่รักงาน ไม่รับผิดชอบงาน ซึ่งเรื่องที่ยกตัวอย่างทั้ง ๒ ประเด็นนี้ หน่วยงานก็จะได้รับความเสียหาย หลายอย่างตามมาจึงกล่าวได้ว่าหลักธรรมทางพุทธ เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงานของ บช.ตชด.โดยตรง"[๑๔๔]

จากการให้สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำนวน ๑๐ คน ถึงแนวคิดที่เกี่ยวกับปัจจัยหรือหลักธรรมที่เกี่ยวข้องทางสังคมการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดนนั้นผู้วิจัยสามารถนำมาวิเคราะห์เป็นรูปแบบได้ดัง ตารางภาพที่ ๔.๔ ดังต่อไปนี้

ตารางภาพที่ ๔.๔ ปัจจัยหรือหลักธรรมที่เกี่ยวข้องทางสังคมการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน

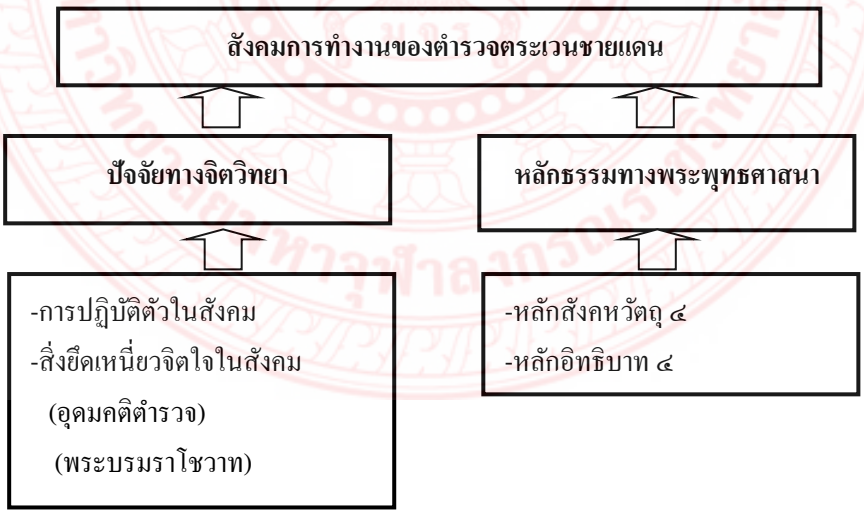

---

[๑๔๓] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๔๔] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ประเด็นหลักที่ ๕ ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

๑.ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง คำถาม ข้อปัญหา ข้อขัดข้อง ที่เป็นเครื่องขัดข้อง ความขัดข้อง เครื่องขัดขวาง. ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดน ประเด็นนี้สามารถแยกประเด็นปัญหาได้ ๒ ประเด็นย่อยคือ ๑.) บุคลากร ๒) ค่าครองชีพ โดยมีรายละเอียดประเด็นดังนี้

๑.๑ ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน ด้านบุคลากร หมายถึง ปัญหา ข้อขัดข้องด้านบุคลากรที่เป็นเครื่องขัดข้อง ความขัดข้อง เครื่องขัดขวาง. ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดน เนื่องจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหน่วยงานใหญ่มีบุคลากรทั่วประเทศบางครั้งสภาพแวดล้อมรอบด้านของแต่ละหน่วย ลักษณะงาน ลักษณะพื้นที่ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะต่างนี้ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรของแต่ละหน่วยอาจไม่เหมือนกันหรือความเป็นอยู่อาจไม่ได้เหมือนกัน ฉะนั้นการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนจึงอาจเกิดปัญหาขึ้นได้ ตามที่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้กล่าวไว้ในเรื่องของบุคลากรดังนี้

"อยู่ที่คน ไม่ได้อยู่ที่ระบบ ระบบเขาสร้างมาดีแล้ว ถ้าคนทุกคนยึดถือปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนาแล้ว จะทำให้คนไม่สะดุด เดินเท้าด้วยกัน กินอยู่ด้วยกัน ความเคารพรุ่นพี่ รุ่นน้องไม่ค่อยมี ไม่ค่อยรักกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน ผิดลูกเมียเขา คือ บุคลากร รักษาศีลให้ได้ ยึดหลัก เศรษฐกิจพอเพียง อาชีพสุจริต ไม่รบกวนชาวบ้าน ตำรวจ แต่ ตชด.เราให้การช่วยเหลือเขาคนที่ผิด มันผิดจริงๆ ดูอย่าง ส่งผลตามพยานหลักฐาน ปัญหาอุปสรรค ก็คือ คน ระบบเขาสร้างมาดีแล้ว ก็คือ คนนั้นละคือ อุปสรรค"[๑๔๕]

"สังคมของตำรวจตระเวนชายแดน เป็นสังคมที่ส่วนใหญ่ซึ่งหลากหลาย มีความแตกต่างจากสังคม ตำรวจตระเวนชายแดน ที่มีความหลากหลาย จึงมีตำรวจบางส่วนที่แปลกแยกออกไปแต่ไม่ถึงกับทำให้เป็นปัญหา และอุปสรรค ในการพัฒนา"[๑๔๖]

"ปัญหาจะเป็นเรื่องของบุคลากรเอง เพราะงานของทุกหน่วยของ ตชด. ทำตามระบบแบบแผน มีทางแก้ไขอยู่ใน นั้นอยู่แล้ว หากบุคลากรไม่สามารถแก้ได้ ก็เป็นปัญหาบุคลากรของแต่ละหน่วยเอง" [๑๔๗]

"ปัญหาและอุปสรรค การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ ตำรวจตระเวนชายแดน นั้นเกิดจากบุคลากรเองเพราะ หาก บุคลากร ของหน่วยปฏิบัติตามระเบียบ วินัย และทำตามแผนประจำปีที่หน่วยเขียนไว้ ปัญหาอาจมีบ้างแต่น้อย "[๑๔๘]

---

[๑๔๕] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร,รอง ผบช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๔๖] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ชาลี เทพา, รอง ผบช.ตชด., ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๔๗] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน, ผช.ผอ.ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน, ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๔๘] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

๑.๒ ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน ด้านค่าครองชีพ หมายถึง ปัญหา ข้อขัดข้องด้านค่าครองชีพที่เป็นเครื่องขัดข้อง ความขัดข้อง เครื่องขัดขวาง ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดน บางครั้งสภาพแวดล้อมรอบด้านของแต่ละหน่วย ลักษณะงาน ลักษณะพื้นที่ ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะต่างนี้ทำให้เกิดมีปัญหาเรื่องรายได้ประจำเดือนหรือค่าครองชีพของแต่ละหน่วยอาจไม่เหมือนกันหรือความเป็นอยู่อาจไม่ได้เหมือนกัน ฉะนั้นการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนจึงอาจเกิดปัญหาขึ้นได้ ตามที่ผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้กล่าวไว้ในเรื่องของค่าครองชีพ ดังนี้

"เรียกได้ว่าปัญหาและอุปสรรคในด้านบุคลากร มีน้อยมากจะมีก็ปัญหาเรื่องรายได้รายเดือนของตำรวจตระเวนชายแดน เนื่องจาก ตำรวจตระเวนชายแดน ได้รับเงินเดือน เท่ากับตำรวจหน่วยอื่นเหมือนๆ กันเพราะใช้บัญชีเงินเดือนอันเดียวกัน แต่เรื่องรายได้นอกเหนือจากเงินเดือนประจำ ตำรวจตระเวนชายแดนแทบจะไม่มีเงินรายได้ส่วนอื่นๆเลย หากได้ก็ได้ไม่เหมือนกันทุกคนเนื่องจาก เงินพิเศษ ต่างๆ จะได้ไม่เหมือนกัน แล้วแต่คุณสมบัติแต่ละคน ทำให้ค่าใช้จ่ายของครอบครัวตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องค่าครองชีพ"[๑๔๙]

๒.วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน หมายถึง การหาคำถามวิธีการแก้ปัญหา วิธีการแก้ไขข้อขัดข้อง ที่เป็นเครื่องขัดข้อง ความขัดข้อง เครื่องขัดขวาง. ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดน ประเด็นนี้สามารถแยกประเด็นการแก้ไขปัญหาได้ ๒ ประเด็นย่อยคือ ๑)วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน โดยใช้หลักของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๒)วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน โดยใช้ระเบียบวินัยมาเป็นตัวควบคุม โดยมีรายละเอียดประเด็น ดังนี้

๒.๑)วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน โดยใช้หลักการของโครงการพระราชดำริ หมายถึง การหาคำถามวิธีการแก้ปัญหา วิธีการแก้ไขข้อขัดข้อง ที่เป็นเครื่องขัดข้อง ความขัดข้อง เครื่องขัดขวางของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดนโดยใช้หลักการของโครงการพระราชดำริ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้ผ่านพ้นไปและทำให้ข้อขัดข้อง เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งการใช้หลักการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนได้นำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติโดยทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปี ให้หน่วยงานนำไปปฏิบัติงานเป็นรูปธรรมจน ทำให้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นหรือ มีข้อขัดข้องมีน้อยลง จนบางหน่วยในสังกัด ตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เกิดปัญหาข้อขัดข้องเลยในเรื่องนี้ กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้ให้ข้อคิดไว้ ดังต่อไปนี้

"ปัญหาของตำรวจตระเวนชายแดน มีบ้างแต่น้อยเพราะ เราปฏิบัติหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นงานสนองโครงการพระราชดำริต่างๆจะมีแนวทางแก้ไขอยู่ในตัว จึงมีน้อยมาก"[๑๕๐]

---

[๑๔๙] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยอนันท์, รอง ผบช.ตชด., ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๕๐] สัมภาษณ์ พล.ต.ท.เทพ อมรโสภิต, ผบช.ตชด., ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

"หากมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้ง ตชด.ส่วนใหญ่ก็จะระลึกนึกถึงพระราชดำรัสฯ และ ข้อความดังกล่าว ซึ่ง มีมากกว่านี้มาเป็นใส่เกล้าใส่กระหม่อมเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจทำให้ฝ่าฟัน อุปสรรค ไปได้ "[๑๕๑]

"กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นสังคมการทำงานของตำรวจ ที่มีบุคคลมากหน่วยงานหนึ่ง เมื่อคนหมู่มากมาอยู่รวมกัน จึงต้องมีปัญหาและอุปสรรค มากตามมาด้วย แต่ ตชด. เรายึดถือหลักการทำงานตามจริยธรรมของตำรวจ ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณข้าราชการตำรวจ และงาน ตชด.ส่วนใหญ่เป็นงานที่รับสนองโครงการพระราชดำริฯต่างๆ ฉะนั้น เมื่อเรายึดถือและปฏิบัติตาม พรบ.ตำรวจแห่งชาติฯ และโครงการพระดำริฯ ปัญหาและอุปสรรค จะมีน้อยลงเพราะมีแนวทางแก้ไขอยู่ในตัว"[๑๕๒]

๒.๒) วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนโดยใช้ระเบียบวินัยควบคุม หมายถึง การหาคำถาม วิธีการแก้ปัญหา วิธีการแก้ไขข้อขัดข้อง ที่เป็นเครื่องขัดข้อง ความขัดข้อง เครื่องขัดขวาง. ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดนโดยใช้ระเบียบวินัย แก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้ผ่านพ้นไปและทำให้ข้อขัดข้อง เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งการใช้หลักการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนได้นำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติโดยทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปี ให้หน่วยงานนำไปปฏิบัติงานเป็นรูปธรรมจน ทำให้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นหรือ มีข้อขัดข้องมีน้อยลง จนบางหน่วยในสังกัด ตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เกิดปัญหาข้อขัดข้องเลยในเรื่องนี้ กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้ให้ข้อคิดไว้ดังต่อไปนี้

"ปัญหาและอุปสรรค คงไม่มี ตามวุฒิภาวะ ข้าราชการตำรวจที่นำมาปฏิบัติและคำสั่งล่าสุดชั้นประทวน ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของ การ คิด การพูด การทำแต่หาเกิดขึ้นเป็นความผิดเล็กๆน้อยๆ เราก็ว่ากันไปด้วยการใช้ระเบียบ วินัย เข้าควบคุม เพราะหน่วยเรามีออกเป็นกฎ ระเบียบอยู่แล้ว "[๑๕๓]

"กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นสังคมการทำงานของตำรวจ ที่มีบุคคลมากหน่วยงานหนึ่ง เมื่อคนหมู่มากมาอยู่รวมกัน จึงต้องมีปัญหาและอุปสรรค มากตามมาด้วย แต่ ตชด. เรายึดถือ หลักการทำงานตามจริยธรรมของตำรวจ ที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ และ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณข้าราชการตำรวจ ปัญหาและอุปสรรค จะมีน้อยลงเพราะมีแนวทางแก้ไขอยู่ในตัว"[๑๕๔]

---

[๑๕๑] สัมภาษณ์ พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน, ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด., ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๕๒] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม,รอง ผบช.ตชด., ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๕๓] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.อรรณพ ปิ่นแจ้ง,รอง ผบช.ตชด., ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๕๔] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม,รอง ผบช.ตชด., ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

"ปัญหาและอุปสรรค การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ ตำรวจตระเวนชายแดน นั้นหาก บุคลากร ของหน่วยปฏิบัติตามระเบียบ วินัย และ ทำตามแผนประจำปี ที่หน่วยเขียนไว้ ปัญหาอาจมีบ้างแต่น้อย"[๑๕๕]

๒.๓) วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนโดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนา หมายถึง การหาคำถาม วิธีการแก้ปัญหา วิธีการแก้ไขข้อขัดข้อง ที่เป็นเครื่องขัดข้อง ความขัดข้อง เครื่องขัดขวาง. ของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแนวทางพระพุทธศาสนาของตำรวจตระเวนชายแดนโดยใช้ระเบียบวินัย แก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้ผ่านพ้นไปและทำให้ข้อขัดข้อง เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งการใช้หลักการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนได้นำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติโดยสอดแทรกเป็นกิจกรรมปฏิบัติธรรม หรือ สอดแทรกในหลักสูตรการฝึกอบรมต่างๆ เป็นรูปธรรมจน ทำให้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นหรือ มีข้อขัดข้องมีน้อยลง จนบางหน่วยในสังกัด ตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เกิดปัญหาข้อขัดข้องเลยในเรื่องนี้ กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้ให้ข้อคิดไว้ ดังต่อไปนี้

"ปัญหาอยู่ที่คน ไม่ได้อยู่ทีระบบ ระบบเขาสร้างมาดีแล้ว ถ้าคนทุกคนยึดถือปฏิบัติตามหลักพุทธศาสนาแล้ว จะทำให้คนไม่สะดุด เดินเท้าด้วยกัน กินอยู่ด้วยกัน ความเคารพรุ่นพี่ รุ่นน้องไม่ค่อยมี ไม่ค่อยรักกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน ผิดลูกเมียเขา คือ บุคคลากร รักษาศีลให้ได้ ยึดหลักโครงการในพระราชดำริ ฯ เช่น เศรษฐกิจ พอเพียง อาชีพสุจริต ไม่รบกวนชาวบ้าน แต่ ตชด.เราให้การช่วยเหลือเขาคนที่ผิด มันผิดจริงๆ ดูอย่าง ส่งผลตามพยานหลักฐาน ปัญหาอุปสรรค ก็คือ คน ระบบเขาสร้างมาดีแล้ว ก็คือ คนนั้นละ คือ อุปสรรค"[๑๕๖]

จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน คือ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งส่วนใหญ่คือ หลักของ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งส่วนใหญ่ก็คือ หลักไตรสิขา ทั้งหมด นอกจากนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนยังปัจจัย ทางจิตวิทยา ของหน่วยงานด้วย นั่นก็คือ กิจกรรมของหน่วยงาน เช่น การมีระเบียบให้ปฏิบัติประจำวันคือ สวดมนต์ไหว้พระในตอนเช้า กิจกรรมอบรมธรรมะ การบวชประจำปีเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล กิจกรรมสร้างความสามัคคีคืออบรมลูกเสือชาวบ้าน นอกจากนี้ปัจจัยที่สำคัญของหน่วยงานคือ โครงการพระราชดำริ ของในหลวง รัชกาลที่ ๙ มาเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน มีการปฏิบัติเป็นรูปธรรมโดยการตั้งหน่วยงานที่ดูแลและปฏิบัติตามโครงการพระราชดำริโดยเฉพาะคือ ศูนย์อำนวยการโครงการพระราชดำริห้วยทราย ที่อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และนำโครงการต่างๆ บรรจุเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปี ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ส่วนปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของ ตำรวจตระเวนชายแดนนั้น มีปัญหาน้อยมาก เนื่องจากเป็นหน่วยที่มีแนวทางการปฏิบัติงานประยุกต์มาจากการนำแนวทางพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางการปฏิบัติ แต่ปัญหาก็จะพบบ้างในส่วนของ บุคลากร ของหน่วยงานที่ยังมีเป็นส่วนน้อย เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีการทำงานที่ต้องใช้บุคลากรที่ต้องมีจิตสาธารณะ โดยแท้จริง อีกปัญหาก็คือ ค่าครองชีพ ซึ่ง ตำรวจตระเวนชายแดน ทุก

---

[๑๕๕] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์, ผบก.สสน.บช.ตชด., ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

[๑๕๖] สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร,รอง ผบช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ระดับชั้น มีรายจ่ายมากกว่ารายรับแต่ ก็มีวิธีการปรับตัวให้เข้า สิ่งภาวะเศรษฐกิจได้โดยใช้หลักของทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง และยังมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาข้าราชการตำรวจโดยการสอดแทรกเข้าไปในหลักสูตรการฝึกอบรมต่างๆด้วย

สรุปว่า การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาของตำรวจตระเวนชายแดน คือ ใช้หลักโครงการพระราชดำริฯ หลักระเบียบวินัย และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาระดับสูงตามการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอตามตารางภาพที่ ๔.๕ ต่อไปนี้

วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน

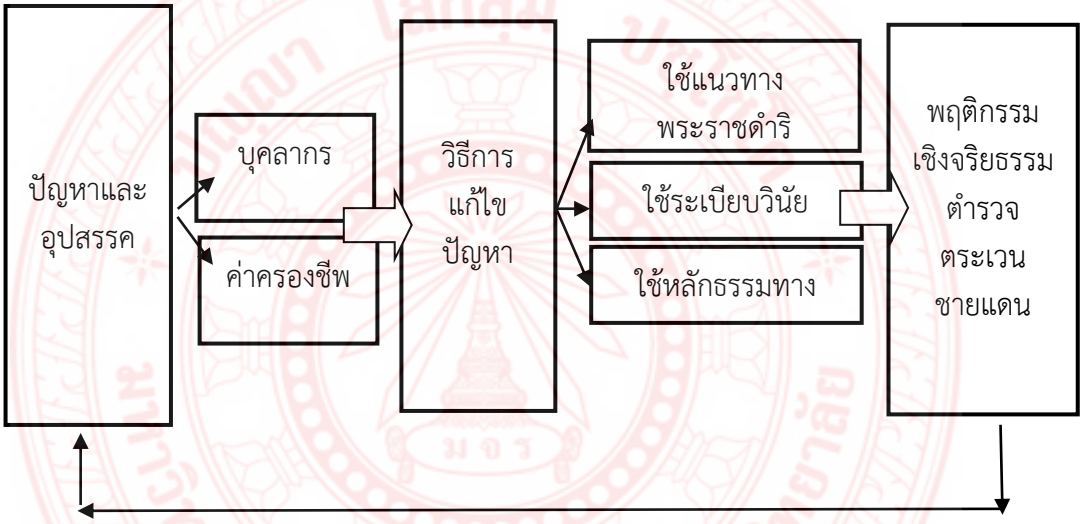

ตารางภาพที่ ๔.๕ วิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน

๔.๒.๓ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลักการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

ผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ตำแหน่ง รอง สารวัตรขึ้นไปของหน่วยงานกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นกลุ่มผู้ปฏิบัติงานผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของหน่วยงาน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๐ คน โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูล ให้การขอตัวผู้เชี่ยวชาญแต่ละงานมาร่วมสัมมนา แสดงความคิดเห็น และผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนายตำรวจสัญญาบัตรขึ้นทราบและอนุญาตยินยอมเข้าร่วมสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่องานวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนายตำรวจระดับรองสารวัตรขึ้นไปได้แสดงไว้ ตามลำดับต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการ งานจริยธรรมของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ พันตำรวจโท ตำแหน่ง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานจริยธรรมของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงาน

จริยธรรมตำรวจไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๒ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจเอก ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๓ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานฝึกอบรมพิเศษ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจเอก ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานฝึกอบรมพิเศษ ของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานการฝึกพิเศษตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๔ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ ของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจโท ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ ของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานการฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๕ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานคดีวินัยของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจโท ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานคดีวินัยของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานคดีวินัยตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๖ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจโท ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๗ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานคดีวินัยของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจโท ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานคดีวินัยของ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานคดีวินัยตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๘ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานอำนวยการและพัสดุสื่อสารตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจโท ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานอำนวยการและพัสดุสื่อสารตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานงานอำนวยการและพัสดุสื่อสารตำรวจตระเวนชายแดน ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๙ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานอำนวยการและการเงินศูนย์ปฏิบัติการสื่อสารตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจตรี ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานอำนวยการและการเงินศูนย์ปฏิบัติการสื่อสารตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานอำนวยการและการเงิน ไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ผู้ให้ข้อมูลหลักรายที่ ๑๐ เป็นรองผู้บังคับบัญชาระดับปฏิบัติการงานศูนย์ปฏิบัติการสื่อสารตำรวจตระเวนชายแดน ท่านมี ยศ ร้อยตำรวจตรี ตำแหน่ง รอง สารวัตร ท่านมีหน้าที่ด้านงานศูนย์ปฏิบัติการสื่อสารตำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านงานศูนย์ปฏิบัติการสื่อสารไม่เคยประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียหรือไม่เคยมีประวัติด่างพร้อยในการปฏิบัติหน้าที่ราชการเคยได้รับโล่และประกาศเกียรติคุณแก่หน่วยงานและเป็นข้าราชการตำรวจที่ประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและบุคคลต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๔.๒.๔ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน(กลุ่ม Focus group)

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเรื่องปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จากการจัดสัมมนากลุ่ม(Focus group) ของ

ผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กลุ่มที่ ๒ จำนวน ๑๐ คน โดยใช้วิธีการให้รหัสผู้ให้ข้อมูล หลักค้นพบว่า ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน หมายความถึง เหตุตามหลักทางพุทธศาสตร์นำให้จิตเกิดการกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆ ของตำรวจตระเวนชายแดนที่ปรากฏในแนวทางหรือหลักการทางพระพุทธศาสนา บุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ด้วยประสาทสัมผัสและไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยการกระทำนั้นมีทั้งดีและไม่ดีอันเป็นผลมาจากการตอบสนองความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้าที่เข้ามากระตุ้น และทั้งนี้ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ยังมีความหมายครอบคลุมประเด็นหลักอีก ๕ ประเด็นได้แก่ ๑) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง ๒) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อหน่วยงาน ๓)ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ๔) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อประชาชนในสังคม ๕) การพัฒนาส่งเสริม จริยธรรมให้ดีขึ้นในภาพรวมเพื่อเป็นระบบและความยั่งยืน ทั้งนี้ประเด็นหลักทั้ง ๕ ประเด็น มีความหมายครอบคลุม ประเด็นย่อย ดังรายละเอียด และข้อความสนับสนุนข้อค้นพบในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง

ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของตนเอง ในการแสดงพฤติกรรมของบุคคลนั้นหากแสดงออกในทางที่ดี ก็จะได้รับการสนองตอบกลับในทางที่ดีกลับมาด้วย แต่หากบุคคลนั้นแสดงออกในทางไม่ดี ก็จะได้รับการสนองตอบกลับในทางที่ไม่ดีด้วยเช่นกัน ปัจจัยที่มีส่วนในการส่งเสริมการแสดงออกของบุคคลนั้น แยกเป็นประเด็นย่อยได้ ๒ ประเด็น คือ ๑ หลักธรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง และ ๒ จิตวิทยาที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง ดังต่อไปนี้

๑.๑ หลักธรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของตนเอง หลักธรรมในข้อนี้หมายถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ในศาสนาพุทธนั้นมีหลักธรรมคำสอนขององค์พระศาสดามากมาย ซึ่งพุทธบริษัท ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกานำเอาหลักธรรมคำสอนเหล่านั้นมาปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผล ตามคำสอนของศาสนาพุทธ ในส่วนของการวิจัยเรื่องนี้ ได้จัดสัมมนากลุ่มโดยเชิญข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๐ คน เป็นกลุ่ม Focus group โดยได้เนื้อหาหลักธรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเองของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ได้หลักธรรมต่อไปนี้

๑.๑.๑ ความซื่อสัตย์ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง หมายถึง ผู้ประพฤติตรงและจริงใจ, ไม่คิดคดทรยศ, ไม่คดโกงและ ไม่หลอกลวง หลักธรรมเรื่องความซื่อสัตย์นี้ ในการสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (กลุ่ม Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

"เกิดเป็นคนต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจต่อตนเองต่อผู้อื่นความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมายความเสียสละ เป็นผู้มีน้ำใจรักชาติ ยุติธรรมน้ำใจนักกีฬา การรักษาขนบธรรมเนียนประเพณี" [๑๕๗]

"ในการปฏิบัติหน้าที่ต้องมีความซื่อสัตย์อยู่ในใจความยุติธรรมต่อตนเอง เชื่อฟังผู้บังคับบัญชา บิดามารดา ผู้มีพระคุณต้องมีการเรียนรู้ ทางศาสนาด้วย ศีลธรรม มีศีลมีข้อคิดในการปฏิบัติงาน มีศีลรักษาให้ครบ"[๑๕๘]

"ตัวของเราเองจะต้องยึด ความถูกต้อง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรักในหน้าที่ ความเมตตากรุณา นอกจากนี้ ความเมตตากรุณาก็เป็นส่วนที่สำคัญมาก เราต้องรวมกันทั้งหมดและเข้าใจเป็นองค์ประกอบ"[๑๕๙]

"ตนเองเมื่อเป็นตำรวจต้องมีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติตนตามแบบแผนของตำรวจ มีความซื่อสัตย์ยุติธรรม เสียสละ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดด้วยความเต็มใจ"[๑๖๐]

"ในเชิงพฤติกรรมต่อตนเอง ต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเอง และเพื่อนร่วมงานด้วย ส่วนในแนวคิดในการนำปฏิบัติ ในเรื่องของ จริยธรรม จะนำมาปฏิบัติในเรื่องศีลธรรม ได้ผลหรือไม่อยู่ที่ตัวของเราเอง"[๑๖๑]

"การอยู่ร่วมกันของตำรวจตระเวนชายก่อนอื่น ตัวของเราเองต้องมีวินัยและการมีน้ำใจและก็ความซื่อสัตย์ เน้น คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของตำรวจด้วย ต้องจริงใจกับเพื่อนร่วมงาน"[๑๖๒]

๑.๑.๒ พรหมวิหาร ๔ ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง

หลักธรรมเรื่องพรหมวิหาร๔ นี้ ในการสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

"ส่วนอื่นที่ควรนำมาพิจารณาด้วย เช่น พรหมวิหาร ๔ น่าจะเอามาใช้ได้ เช่น เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ในสี่ข้อนี้เป็นสิ่งปฏิบัติได้จะเกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก" [๑๖๓]

"หากตำแหน่งหน้าที่การงาน เจริญก้าวหน้า ถึงระดับผู้บังคับบัญชาแล้ว สมควรนำหลัก ของพรหมวิหาร ๔ เข้ามาประกอบด้วย เพราะเป็นคุณธรรมของผู้บริหาร ที่ควรนำหลักการนี้ นำหน่วยงานให้เจริญก้าวหน้าตามไปด้วย"[๑๖๔]

๑.๒ ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง หมายถึง หลักเชิงวิทยาศาสตร์ว่าด้วยพฤติกรรมของคนที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดี

---

[๑๕๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๕๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๕๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ศักดิ์ชัย เวียงนนท์,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๖๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๖๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.เกรียงไกร คงกำเนิด,รอง สว.งานฝึกอบรมพิเศษ บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๖๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด.,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๖๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.เกรียงไกร คงกำเนิด,รอง สว.งานฝึกอบรมพิเศษ บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๖๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.สมพงษ์ บุญประสิทธิ์, รอง สว.งานคดีวินัย บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

และไม่ดีของตนเอง หลักจิตวิทยานี้ในข้อนี้ หมายถึง หลักเชิงวิทยาศาสตร์ว่าด้วยเรื่องพฤติกรรมของสิ่งที่มีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์และสัตว์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเข้าใจ สามารถอธิบาย สามารถทำนาย กำหนดควบคุมพฤติกรรมและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในส่วนของการวิจัยเรื่องนี้ ได้จัดสัมมนากลุ่มโดยเชิญข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๑๐ คน เป็นสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) โดยได้เนื้อหาหลักธรรมที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเองของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ได้หลักจิตวิทยาต่อไปนี้

๑.๒.๑ ระเบียบวินัยของตำรวจส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง หมายถึง กฎ กติกา ที่หน่วยงานตำรวจได้วางไว้เพื่อให้ใช้ในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของข้าราชการตำรวจให้อยู่ในแบบแผนตามที่มุ่งหวังเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจ ร่วมกันและเป็นแนวทางเดียวกันได้ หลักธรรมเรื่องระเบียบวินัยนี้ ในการสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

“คนตำรวจเรามีระเบียบวินัย การกระทำผิดวินัยก็จะมีน้อยลง หน่วยงานก็จะดีขึ้นฉะนั้นหากตัวเองเป็นคนประพฤติดีมีระเบียบวินัยก็จะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมพฤติกรรมเราให้ดีขึ้นด้วย”[๑๖๕]

“รักษาและปฏิบัติตนตามระเบียบวินัยของตำรวจ เราต้องรู้ตัวเองก่อนว่าเราอยู่ในฐานะอะไร อยู่ในครอบครัว วางตัวอย่างไร ต้องให้เกียรติช่วยกัน ปฏิบัติตัว รักกันต่างคนต่างเห็นใจกัน บางครั้ง ลูกน้องไม่เคารพก็ควรพิจารณาอยู่ที่ตัวเราปฏิบัติตัวดีใครยึดถือได้ก็ดีหากมีภาระจำเป็น”[๑๖๖]

“การอยู่ร่วมกันของตำรวจตระเวนชายก่อนอื่น ตัวของเราเองต้องมีวินัยและการมีน้ำใจและก็ความซื่อสัตย์ เน้น คุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของตำรวจด้วย ต้องจริงใจกับเพื่อนร่วมงาน”[๑๖๗]

๑.๒.๒ ปัจจัยอื่นๆที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนด้านอื่นๆ ที่กระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของตนเอง ปัจจัยอื่นๆนี้ แยกเป็นประเด็นเป็นประเด็นย่อยอีก ๒ ประเด็นคือ การให้อภัย และ การให้ข้อคิด ดังนี้

๑.๒.๒.๑ การให้อภัยเป็นสิ่งส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง หมายถึง การยกโทษให้ไม่ติดใจเอาความกับคนที่กระผิดกับเรา เป็นสิ่งส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง เหมือนกับเป็นการปล่อยไปไม่พยาบาท อาฆาต คืนต่อเขา หากในใจคนเรามีคำว่า “อภัย”อยู่ในใจของมนุษย์ทุกคน สังคมของมนุษย์คงไม่รู้จักกับคำว่า “สงคราม” ความแตกแยกคงไม่มี เราให้อภัยคนอื่นเมื่อเราไม่ถือโทษและไม่เรียกร้องให้เขามาขอโทษหรือชดใช้ความรักแบบไม่เห็นแก่ตัวเป็นหัวใจสำคัญของการให้อภัยอย่างแท้จริง เพราะความรัก “ไม่จดจำเรื่องที่ทำให้เจ็บใจ” การให้อภัยจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเองนี้ ในการสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

“การให้อภัยจะทำให้ความประพฤติดี ขึ้นคนเราชอบทะเลาะวิวาทกัน ในส่วนของผู้บังคับบัญชา ก็คือการให้ อภัย”[๑๖๘]

---

[๑๖๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๖๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๖๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด.,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

๑.๒.๒.๒ การให้ข้อคิด หมายถึง การเสนอประเด็นที่เสนอให้คิดเพื่อจะนำมาส่งเสริมพฤติกรรมตนเอง เรื่องการให้ข้อคิดเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเองนี้ ในการสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

"ข้อคิด ๓ ข้อ คือ ๑) หน้าที่การงาน ๒) เพื่อนร่วมงาน ๓) ครอบครัว

๑) ด้านตนเอง คือเป็นตำรวจต้องมีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติตนตามแบบแผนของตำรวจมีความซื่อสัตย์ยุติธรรมเสียสละ ตรงต่อเวลา ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุดด้วยความเต็มใจ "

๒) ด้านเพื่อนร่วมงาน รู้จักเสียสละต่อเพื่อนร่วมงานและเพื่อน มีการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ เพื่อประสบความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ ในหมู่คณะ

๓) ครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญมากในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าอาชีพใดๆ หากครอบครัวได้รับการดูแลให้ได้รับความอบอุ่น ก็จะมีผลต่อการทำงานของเรา เพราะงานของเราก็จะประสบความสำเร็จไปด้วย ถ้าครอบครัวไม่ดี สามีหรือ ภรรยานอกใจกันก็จะทำให้มีอุปสรรค ในการปฏิบัติหน้าที่ไม่ประสบความสำเร็จ"[๑๖๙]

ประเด็นที่ ๒ ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อหน่วยงาน

ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อหน่วยงาน หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อหน่วยงาน พฤติกรรมที่คนเราแสดงออกกับหน่วยงานนั้นมีทั้งดีและไม่ดี โดยแสดงออกมาในรูปของการกระทำตนทางบวกหรือลบจะมีผลในการประสบความสำเร็จต่อเป้าหมายของหน่วยงานด้วย ตัวปัจจัยที่สงเสริมพฤติกรรมต่อหน่วยงาน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน สามารถแยกเป็นประเด็นย่อย ๒ ประเด็นคือ เพื่อนร่วมงานที่ดีในหน่วยงานและ ทัศนะคติที่ดีของคนในหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

๑.เพื่อนร่วมงานที่ดีในหน่วยงาน หมายถึง บุคคลจำนวนมากหรือน้อยที่ทำงานร่วมกันในหน่วยงานและมีความรัก ความสามัคคี ที่ดีต่อกันในหน่วยงาน กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนจึงจัดปัจจัยในหน่วยงาน เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดเพื่อนร่วมงานที่ดี และแยกเป็นประเด็นย่อย เป็น ๒ ข้อย่อย คือ ๑)การให้อภัยของเพื่อนร่วมงาน ๒)ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันของเพื่อนร่วมงาน ดังต่อไปนี้

๑.๑ การให้อภัยของเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การยกโทษ การให้โอกาสให้เพื่อนร่วมงานที่กระทำผิดพลาด ได้มีโอกาสปรับตัวแก้ไขใหม่ ได้ การให้อภัยถือว่าเป็นการทำบุญที่ยิ่งใหญ่ ไม่มีทานใดยิ่งใหญ่และผูกใจมิตรได้เท่ากับ อภัยทาน ซึ่งในหน่วยงานหากมี การอภัยนี้ทำให้เพื่อนร่วมงานในหน่วยงานนำองค์กรและหน่วยงาน ไปในทิศทางที่ดีประสบความสำเร็จได้ ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

"ประเด็นเรื่องการให้อภัย นี่สำคัญ เนื่องจากหน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหน่วยงานใหญ่มีบุคลากรเป็นจำนวนมาก การปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยแตกต่างกันตามพื้นที่สภาพแวดล้อม

---

[๑๖๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๖๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

แต่เป็นแนวทางเดียวกัน บางครั้งการประสานงาน การสื่อสาร อาจมีความผิดพลาด คลาดเคลื่อน ฉะนั้น เรื่องการให้อภัยกันนี้ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ”[๑๗๐]

“การให้อภัยแก่กันเป็นสิ่งที่ดีมากหน่วยงานใดหากรู้จักคำว่า “ให้อภัย”จะไม่มีความขัดแย้งใดๆ เกิดขึ้น สังคมในการทำงานของ ชนหมู่นั้นจะเป็นสังคมสงบและเป็นระเบียบเรียบร้อยน่าอยู่มากทีเดียว ”[๑๗๑]

๑.๒) ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันของเพื่อนร่วมงาน หมายถึง ความกลมเกลียวเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง วิวาทบาดหมางซึ่งกันและกัน อาจจะเป็นการสามัคคีทั้ง กาย และใจ คือร่วมแรง ร่วมใจ กัน เช่นช่วยกันทำงาน และ มีการร่วมประชุมปรึกษาหารือกันหากมีปัญหาใดๆ ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

“ที่จริงประชาชนต้องพึงพอใจเป็นที่รักของประชาชน เพราะ ตำรวจตระเวนชายแดน ก็ทำงานตามหน้าที่ไม่ได้หวังอะไร เราช่วยเหลือประชาชนอย่างเดียว ไม่ว่าจะมี ภัยธรรมชาติ ต่างๆ หน่วยงานเรา รักกัน มีวินัย และสามัคคีกัน ยกตัวอย่าง สิ่งที่ทำให้เรารักกัน คือ เราช่วยเหลือกัน ทำงานร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง มีพลังแห่งความสามัคคีในหน่วยงาน ”[๑๗๒]

“ความพร้อมเพรียง กิจกรรม งานบุญงานกุศล ความสามัคคี เล็กๆน้อยๆหากไปน้อย ก็ดูไม่ดี เวลามีกิจกรรมก็ต้องร่วมกันเหมือนมีงานเลี้ยงผู้บังคับบัญชาให้แต่งชุดแฟนซีก็ควรใส่มองภาพรวมจะดูแล้วดีในสายตาคนอื่น”[๑๗๓]

“ภาพที่ชอบที่ประทับใจก็คือการกินข้าวกลางวันด้วยกัน เคยอยู่สำนักงานเจ้านายแล้ว นายมากินข้าวร่วมกัน ไม่ถือยศ น้องสิบตรี จ่า ดาบ นายร้อย และสนทนาด้วย พูดคุยว่า ทุกคนเป็นไง สบายดี อยู่ดี มีปัญหาอะไรมั๊ย มีอะไรให้ช่วยมั๊ย มีความเดือดร้อนให้ช่วยเรื่องอะไร บอกผู้การนะ ความพร้อมเพรียงเรามีมั๊ย ”[๑๗๔]

๒.การมีทัศนคติที่ดีในหน่วยงาน หมายถึง เข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีของบุคคลมีต่อหน่วยงาน คนในองค์กรจะแสดงออกต่อสิ่งใดนั้นไม่ว่าเป็นวาจาหรือแสดงออกก็มักจะมีการไตร่ตรองถึงความเหมาะสมไว้แล้วตามสภาพการณ์ทางสังคมว่ายอมรับหรือไม่ ชอบหรือไม่ชอบ ต่อหน่วยงานตนเอง การมีทัศนคติที่ดีในหน่วยงานอาจมีสาเหตุจาก อุดมคติที่ดีของหน่วยงาน ผู้บังคับบัญชาที่ดี จึงแยกหัวข้อนี้แยกเป็นประเด็นย่อย เป็น ๒ ข้อย่อยคือ ๑)อุดมคติที่ดีของหน่วยงาน ๒)ผู้บังคับบัญชาที่ดีของหน่วยงาน ดังต่อไปนี้

---

[๑๗๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๗๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๗๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๗๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.จรัล พึ่งโพธิ์ทอง,รอง สว.พัศดุสื่อสาร บช.ตชด.., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๗๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

๑.๑ อุดมคติที่ดีของหน่วยงาน หมายถึง เป็นมาตรฐานแห่งความดี ความงาม และความจริงทางใดทางหนึ่งที่บุคคลถือว่าเป็นเป้าหมายความสำเร็จของการทำงานในหน่วยงาน หน่วยงานทุกหน่วยงานจะมีการตั้งเป้าหมายในการทำงาน ความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ และ วิถีแห่งการทำงานของหน่วยงานนั้นๆ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนก็เช่นกัน บุคคลกรในหน่วยงานย่อมได้เห็นได้ยิน ได้ฟัง อุดมคติของตำรวจและจะนำมาเป็นแง่คิดในการปฏิบัติงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

"ตำรวจตระเวนชายแดนมีอุดมคติของหน่วย ๙ ประการ คือ เคารพเอื้อเฟื้อต่อหน้าที่ กรุณาปรานีต่อประชาชน อดทนต่อความเจ็บใจ ไม่หวั่นไหวต่อความยากลำบาก ไม่มักมากในลาภผล มุ่งบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ดำรงตนในยุติธรรม กระทำการด้วยปัญญา รักษาความไม่ประมาทเสมอชีวิต นี่เป็นอุดมคติของตำรวจเราที่จะทำให้องค์กรหน่วยงานมีคุณภาพเป็นประโยชน์มีชื่อเสียงได้"[๑๗๕]

"ตำรวจตระเวนชายแดน เป็นหน่วยงานหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ไม่รู้จักคำว่าเหน็ดเหนื่อย ดำรงชีพได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี เราอยู่ได้เพราะคำนี้เรายึดถืออุดมคติของตำรวจ"[๑๗๖]

๑.๒ ผู้บังคับที่ดีของหน่วยงาน หมายถึง ผู้นำที่ดีมีลักษณะคือ ผู้นำงาน ผู้นำชีวิต และ ผู้นำจิตใจ คิดงานเป็น บอกงานได้ เข็นงานเก่ง และเร่งแก้ไขปรับปรุง ในหน่วยของตำรวจตระเวนชายแดน ก็เช่นกันมีผู้บังคับบัญชาที่ดีในลักษณะดังกล่าว ผลจากการมีผู้บังคับบัญชาที่ดี จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความรู้สึกรักในหน่วยงานตน รู้จักรักษาความลับของทางราชการ รู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาจริงใจ จึงแยกเป็นประเด็นย่อยได้คือ ๑.๒.๑ มีความรู้สึกรักในหน่วยงานตน ๑.๒.๒ รักษาความลับของทางราชการ ๑.๒.๓ รู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาจริงใจ ดังนี้

๑.๒.๑ มีความรู้สึกรักในหน่วยงานตน หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานมีความรู้สึกที่ดีรู้สึกรักหน่วยงานของตน ความรักในหน่วยงานต้องรู้สึกออกมาจากภายในจิตใจของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานนั้นๆ ด้วย ผลจากการได้รับความรักของผู้ปฏิบัติงานนี้ หน่วยงานจะได้รับผลตอบสนองต่อเพื่อนร่วมหน่วยงานอื่นๆเอง ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

"เราต้องให้ความรักในหน่วยงาน เช่นคำที่ว่า กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นหน่วยงานหลักของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตชด.ด้านผลประโยชน์ ภาพรวมส่วนใหญ่จะไม่มี เรื่องผลประโยชน์เหมือนหน่วยอื่น มนุษย์เราต้องการแสวงหาสิ่งที่ดี แต่ ตชด.มีแต่เงินเดือนและ เบี้ยเลี้ยงพอเลี้ยงตัวรอด แค่นั้น จะอยู่ได้ต้องยึดใครจะอยู่ต้องยึด อุดมการณ์ สามารถพึ่งตนเองได้ "[๑๗๗]

---

[๑๗๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๗๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๗๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.จรัล พึ่งโพธิ์ทอง,รอง สว.พัศดุสื่อสาร บช.ตชด.., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

"ตำรวจตระเวนชายแดน เป็นหน่วยงานหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่ไม่รู้จักคำว่าเหน็ดเหนื่อย ดำรงชีพได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี เราอยู่ได้เพราะคำนี้เรายึดถืออุดมคติของตำรวจ"[๑๗๘]

๑.๒.๒ รักษาความลับของทางราชการ หมายถึง เอกสารหรือข้อความต่างๆซึ่งเป็นสิ่งที่มิอาจเปิดเผยได้ และมิอาจเผยให้บุคคลใดได้เห็นได้ฟังหรือได้ดูแม้ครอบครัวรวมไปถึงสหายถึงแม้เขาจะปิดบังความลับไว้ ความลับทางราชการเป็นสิ่งที่หน่วยงานปกปิดไว้ และอาจเปิดเผยได้ตามสถานการณ์และเวลาอันเหมาะสม ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

"ในฐานะของฝ่ายกฎหมาย เรื่องการรักษาวินัย ตำแหน่งหน้าที่ ข้าราชการควรปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ต้องไม่ให้ใครมาอาศัยตนเองเพื่อไม่ประมาทเลินเล่อรักษาความลับของทางราชการ การวางตัวเป็นกลาง"[๑๗๙]

"การรักษาความลับของทางราชการเป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ การสำรวม การติดต่อประสานงาน การประชุม แต่ละครั้ง มาสอดแทรก สิ่งทีเป็นสาระเข้าไป การใช้คนให้ตรงกับงาน อย่าเอาคนที่ไม่ถนัดกับงานให้เขาทำ"[๑๘๐]

๑.๒.๓ รู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาจริงใจ หมายถึง การมีความรู้สึกภายในใจทีดีที่แท้จริงที่แสดงออกกับผู้บังคับบัญชา อย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย เป็นความรู้สึกที่ดีต่อผู้บังคับบัญชามากกว่าจะเป็นความรู้สึกในแง่ลบตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ ตามตัวอย่าง ดังนี้

"การนั่งกินข้าวด้วยกันใครก็ทำได้ แต่มากกว่าตรงนั้น มันแสดงถึงความจริงใจของผู้บังคับบัญชาและทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าเป็นการลดช่องว่าง ทำให้รู้สึกว่า ผู้บังคับบัญชารู้สึก จริงใจกับเรา ทำให้รู้สึกดี "[๑๘๑]

"หน่วยงานใด ทำงานไปนานๆ มีคนเจ็บ คนป่วย คนตาย ก็จัดทำบุญบ้าง จัดให้พัฒนาในหน่วยงาน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติเขาประชุมกันบ่อยๆ ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานดีๆ ให้กำลังใจลุกน้อง หากพ่อป่วยก็เอาใจใส่ บ้าง อยากให้มีงาน"[๑๘๒]

ประเด็นที่ ๓ ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา

ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดี ระหว่าง

---

[๑๗๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๗๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.สมพงษ์ บุญประสิทธิ์, รอง สว.งานคดีวินัย บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๘๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.เกรียงไกร คงกำเนิด, รอง สว.งานฝึกอบรมพิเศษ บช.ตชด.๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๘๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๘๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นเรื่องของพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ที่จะต้องให้ความสำคัญว่าสิ่งทีเป็นปัจจัยในการทำให้พฤติกรรมผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาปรากฏทั้งดีและไม่ดี คืออะไร ในประเด็นนี้สามารถแยกได้เป็นประเด็นย่อยคือ๑)ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมผู้บังคับบัญชา ๒)ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมผู้ใต้บังคับบัญชา ดังนี้

๑)ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมผู้บังคับบัญชา หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของผู้บังคับบัญชา เป็นเรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากปัจจัยบางสิ่งที่มีอยู่ที่ผู้บังคับบัญชาที่จะต้องให้ความสำคัญว่าสิ่งทีเป็นปัจจัยในการทำให้พฤติกรรมผู้บังคับบัญชาปรากฏทั้งดีและไม่ดี คืออะไร และมีผลอย่างไร ในประเด็นนี้สามารถแยกได้เป็นประเด็นย่อย ๒ ประเด็นคือ ๑.๑ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา และ ๑.๒ ข้อกฎหมายที่ส่งเสริมพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา โดยจะแยกประเด็นตามหัวข้อดังนี้ คือ

๑.๑ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา หมายถึง คำสอนต่างๆทางศาสนาพุทธที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของผู้บังคับบัญชา คำสอนต่างๆในศาสนาพุทธมีมากมายที่พุทธศาสนิกชนนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันซึ่ง สามารถปฏิบัติตามคำสอนที่อยู่ในพระไตรปิฎก หรือ หนังสือพุทธธรรมคำสอนต่างๆเราจะใช้หลักใด เรื่องใดอยู่ที่การประยุกต์ใช้ว่านำมาใช้เรื่องอะไร ในประเด็นที่นำมาใช้สังเคราะห์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชานี้ สามารถแยกได้ คือ ๑)หลักทศพิธราชธรรม ๒)หลักสังคหวัตถุ๔ ๓)หลักพรหมวิหาร๔ ตามลำดับต่อไปนี้ คือ

๑.๑.๑)หลักทศพิธราชธรรม บุคคลธรรมดาที่เป็นผู้บริหารระดับสูงในทุกองค์กรก็พึงใช้หลักธรรมเหล่านี้ ตามที่การสัมมนากลุ่มของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

“ในฐานะผู้บังคับบัญชา ต้องมีทั้งระเบียบวินัยของตำรวจและหลักทศพิธราชธรรม ไม่โมโห ไม่ฝังใจ ให้อภัยกันก็จบไม่มีทุกข์ควรให้อภัยซึ่งกันและกัน พูดด้วยเหตุผล คิดเป็นสอนเป็นพูดเป็น เราต้องปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย”[๑๘๓]

“การเป็นผู้บังคับบัญชาต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องเข้าใจลูกน้อง และลูกน้องไม่กล้าขัดใจเคารพ เป็นผู้บังคับบัญชาต้องมีใจเป็นธรรม และยุติธรรมอันนี้เป็นหลักในทศพิธราชธรรม”[๑๘๔]

“ต้องเอาทศพิธราชธรรมมาใช้ด้วย ๑๐ ประการ และหากบางครั้งหลักธรรมไม่สามารถเข้าไปทำอะไรได้ จึงต้องหลักของ คดีวินัยเข้ามาจับ ซึ่งนั่นก็คือระเบียบวินัยของตำรวจซึ่ง ตาม พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มีข้อกำหนดไว้หลายประการที่ตำรวจจะต้องรู้และศึกษาให้ดี”[๑๘๕]

---

[๑๘๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๘๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๘๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

"ผู้บังคับบัญชาบางคนไม่ใช้ปัญญาไตร่ตรอง คิด ใช้ระเบียบวินัยลงโทษอย่างเดียว ซึ่งตามระเบียบแล้ว ผู้บังคับบัญชาทำถูกต้องแล้ว แต่ไปสืบสวนให้ลึก เขาอาจจะพอ พ่อ พาแม่ พาลูก ที่ป่วยไปหาหมอ หากไม่รีบไปจะต้องได้รับความเสียใจภายหลัง เขาจำเป็นจึงยอมทำผิดวินัย อันนี้ผู้บังคับบัญชาจึงสมควรใช้หลักธรรมมาใช้ด้วย จะเป็นหลัก พรหมวิหารสี่ หรือ ทศพิธราชธรรมก็ใช้ได้ทั้งสิ้น เพียงต้องการให้ทราบว่า ต้องใช้ทั้งหลักธรรมและระเบียบวินัยควบคู่กันไป"[๑๘๖]

๒)หลักสังคหวัตถุ ๔

หลักธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาใช้ในองค์กรด้วยเพื่อยึดเหนี่ยวใจคนให้เป็นหนึ่งเดียว ให้ดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความรัก และปรารถนาดีต่อกัน ประกอบไปด้วยแนวทางแห่งความสันติ ของ ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

"สำหรับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ที่เกี่ยวกับการทำงานต้องใช้ ระเบียบวินัยในการทำงานร่วมกัน ต้องการเคารพเชื่อฟัง คำสั่งผู้บังคับบัญชา.และปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาที่สั่งด้วยชอบด้วยกฎหมายเป็นระเบียบวินัยของตำรวจ และในทำนองเดียวกัน ทั้งสองฝ่ายทำงานร่วมกันต้องมีหลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมในการยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นที่ทำงานร่วมกันด้วย "[๑๘๗]

"เพราะทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานร่วมกัน ฉะนั้นจะต้องมีหลักในการทำงานร่วมกันผู้บังคับบัญชาอาจจะต้องมีหลักธรรมร่วมกัน เช่น จะต้องมีหลักของสังคหวัตถุ ๔ ในการทำงาน จึงจะทำงานร่วมกันได้ ฉะนั้นหากจิตว่าหลักธรรมที่เป็นปัจจัยในการทำงานร่วมกันได้ทั้งของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะเป็นหลักสังคหวัตถุ ๔"[๑๘๘]

"ตำรวจตระเวนชายแดนไม่ค่อยมีเรื่องผิดวินัยทางด้านรับผลประโยชน์ที่มิควรได้จากประชาชนเพราะปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนเป็นหลัก จึงรับประกันได้ว่า ตชด.ไปเรียกรับเงินผลประโยชน์ที่มิควรได้จากประชาชนมีน้อยมาก แทบจะไม่มีเลย ตชด.มีระเบียบวินัยมาก ในขณะเดียวกัน มีหลักทางธรรมมากเช่นกัน ธรรมะที่เห็นเจ้านายใช้ก็นอยู่น่าจะเป็น หลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งหน่วยเราใช้กันทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาควบคู่กัน"[๑๘๙]

๓)หลักพรหมวิหาร ๔

หลักธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาใช้ในองค์กรด้วย ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

---

[๑๘๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๘๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๘๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๘๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด.,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

"การเป็นผู้บังคับบัญชาใช้หลักพรหมวิหารสี่ แต่จะใช้กับคนบางคนไม่ได้ คนหมู่มากที่รวมตัวประท้วงต้องดูว่า รวมตัวกันผิดก็ไม่ได้ ต้องเลือกใช้กับคนประเภทใดบ้าง บางครั้งต้องดูว่าเขานำหลักธรรมมาอ้างถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูก ต้องนำเอาระเบียบวินัยมาช่วยเป็นตัวควบคุม"[๑๙๐]

"การใช้ระเบียบวินัยไปควบคุมตำรวจ บางครั้งใช้ได้ แต่ไม่ได้ใจผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะบางทีผิดตามระเบียบวินัยก็จริง แต่ทางด้านจริยธรรมมันผิด เพราะบางครั้งเขาผิดวินัยแต่ เขามีความจำเป็น เช่น ขาดราชการ หรือ มาปฏิบัติหน้าที่ราชการล่าใช้ ผู้บังคับบัญชาบางคนไม่ใช้ปัญญาไตร่ตรอง คิด ใช้ระเบียบวินัยลงโทษอย่างเดียว ซึ่งตามระเบียบแล้ว ผู้บังคับบัญชาทำถูกต้องแล้ว แต่ไปสืบสวนให้ลึก เขาอาจจะพอ พ่อ พาแม่ พาลูก ที่ป่วยไปหาหมอ หากไม่รีบไปจะต้องได้รับความเสียใจภายหลัง เขาจำเป็นจึงยอมทำผิดวินัย อันนี้ผู้บังคับบัญชาจึงสมควรใช้หลักธรรมมาใช้ด้วย จะเป็นหลัก พรหมวิหาร ๔ หรือ ทศพิธราชธรรมก็ใช้ได้ทั้งสิ้น เพียงต้องการให้ทราบว่า ต้องใช้ทั้งหลักธรรมและระเบียบวินัยควบคู่กันไป "[๑๙๑]

๑.๒ ข้อกฎหมายที่ส่งเสริมพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา หมายถึง ข้อกำหนดที่ตกลงกันเป็นกติกาใช้ร่วมกันเพื่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของผู้บังคับบัญชา เช่น ระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับ มีไว้สำหรับให้หน่วยงานนั้นๆมีแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในประเด็นนี้หน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนใช้ข้อกฎหมายที่เรียกว่าระเบียบวินัยนั้นเอง ซึ่งระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ได้กำหนดไว้ให้ข้าราชการตำรวจได้นำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

"สำหรับผู้บังคับบัญชาการทำงานต้องใช้ ระเบียบวินัยในการทำงานร่วมกัน ต้องการเคารพเชื่อฟัง คำสั่งผู้บังคับบัญชา.และปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่สั่งด้วยชอบด้วยกฎหมายเป็นระเบียบวินัยของตำรวจ"[๑๙๒]

"ในฐานะ ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีทั้งระเบียบวินัยของตำรวจและหลักทศพิธราชธรรม ไม่โมโห ไม่ฝังใจ ให้อภัยกันก็จบไม่มีทุกข์ควรให้อภัยซึ่งกันและกัน พูดด้วยเหตุผลคิดเป็นสอนเป็นพูดเป็นเราต้องปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย ตำรวจ[๑๙๓]

"การเป็นผู้บังคับบัญชาต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องเข้าใจลูกน้อง และลูกน้องไม่กล้าขัดใจและผู้บังคับบัญชาต้องมีใจเป็นธรรม และยุติธรรม"[๑๙๔]

---

[๑๙๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.จรัล พึ่งโพธิ์ทอง,รอง สว.พัศดุสื่อสาร บช.ตชด.., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๙๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๙๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๙๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๙๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

"หากบางครั้งหลักธรรมไม่สามารถเข้าไปทำอะไรได้ จึงต้องหลักของคดีวินัยเข้ามาจับ ซึ่งนั่นก็คือ ระเบียบวินัยของตำรวจ ซึ่ง ตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มีข้อกำหนดไว้ หลายประการ ที่ตำรวจจะต้องรู้และศึกษา ให้ดี "[๑๙๕]

"การเป็นผู้บังคับบัญชาใช้หลักพรหมวิหารสี่ แต่จะใช้กับคนบางคนไม่ได้คนหมู่มากที่รวมตัวประท้วงต้องดูว่า รวมตัวกันผิดก็ไม่ได้ ต้องเลือกใช้กับคนประเภทใดบ้าง บางครั้งต้องดูว่าเขานำหลักธรรมมาอ้างถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องนำเอาระเบียบวินัยมาช่วยเป็นตัวควบคุม"[๑๙๖]

"ใช้ระเบียบวินัยลงโทษอย่างเดียว ซึ่งตามระเบียบแล้ว ผู้บังคับบัญชาทำถูกต้องแล้ว แต่ไปสืบสวนให้ลึก เขาอาจจะพอ พ่อ พาแม่ พาลูก ที่ป่วยไปหาหมอ หากไม่รีบไปจะต้องได้รับความเสียใจภายหลัง เขาจำเป็นจึงยอมทำผิดวินัย อันนี้ผู้บังคับบัญชาจึงสมควรใช้หลักธรรมมาใช้ด้วย จะเป็นหลัก พรหมวิหาร ๔ หรือ ทศพิธราชธรรมก็ใช้ได้ทั้งสิ้น เพียงต้องการให้ทราบว่า ต้องใช้ทั้งหลักธรรมและระเบียบวินัยควบคู่กันไป "[๑๙๗]

"ตำรวจตระเวนชายแดนไม่ค่อยมีเรื่องผิดวินัยทางด้านรับผลประโยชน์ที่มิควรได้จากประชาชน เพราะปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนเป็นหลัก จึงรับประกันได้ว่า ตชด.ไปเรียกรับเงินผลประโยชน์ที่มิควรได้จากประชาชนมีน้อยมาก แทบจะไม่มีเลย ตชด.มีระเบียบวินัยมากในขณะเดียวกัน มีหลักทางธรรมมากเช่นกัน"[๑๙๘]

๒)ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมผู้ใต้บังคับบัญชา หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นเรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากปัจจัยบางสิ่งที่มีอยู่ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่จะต้องให้ความสำคัญว่าสิ่งทีเป็นปัจจัยในการทำให้พฤติกรรมผู้ใต้บังคับบัญชาปรากฏทั้งดีและไม่ดี คืออะไร และมีผลอย่างไร ในประเด็นนี้สามารถแยกได้เป็นประเด็นย่อย ๒ ประเด็นคือ ๒.๑ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา และ ๒.๒ ข้อกฎหมายที่ส่งเสริมพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยจะแยกประเด็นตามหัวข้อดังนี้ คือ

๒.๑ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา หมายถึง คำสอนต่างๆทางศาสนาพุทธที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา คำสอนต่างๆในศาสนาพุทธมีมากมายที่พุทธศาสนิกชนนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันซึ่ง สามารถปฏิบัติตามคำสอนที่อยู่ในพระไตรปิฎก หรือ หนังสือพุทธธรรมคำสอนต่างๆเราจะใช้หลักใด เรื่องใดอยู่ที่การประยุกต์ใช้ว่านำมาใช้เรื่องอะไร ในประเด็นที่นำมาใช้สังเคราะห์เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชานี้ สามารถแยกหลักธรรมได้ ๒ ประเด็น คือ ๑) หลักสังคหวัตถุ ๔ ๒) หลักพรหมวิหาร ๔ ตามลำดับต่อไปนี้ คือ

---

[๑๙๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๙๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.จรัล พึ่งโพธิ์ทอง,รอง สว.พัศดุสื่อสาร บช.ตชด.., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๙๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๑๙๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด.,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

๒.๑.๑ หลักสังคหวัตถุ ๔

หลักธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาใช้ในองค์กรด้วยเพื่อยึดเหนี่ยวใจคนให้เป็นหนึ่งเดียว ให้ดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยความรัก และปรารถนาดีต่อกัน ประกอบไปด้วยแนวทางแห่งความสันติ ของ ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (กลุ่ม Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

"สำหรับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ที่เกี่ยวกับการทำงานต้องใช้ ระเบียบวินัยในการทำงานร่วมกัน ต้องการเคารพเชื่อฟัง คำสั่งผู้บังคับบัญชา.และปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาที่สั่งด้วยชอบด้วยกฎหมายเป็นระเบียบวินัยของตำรวจ และในทำนองเดียวกัน ทั้งสองฝ่ายทำงานร่วมกันต้องมีหลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมในการยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นที่ทำงานร่วมกันด้วย"[๑๙๙]

"ไม่สามารถแยกกันได้เพราะทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานร่วมกัน ฉะนั้นทั้งสองคน จะต้องมีมีหลักในการทำงานร่วมกันผู้บังคับบัญชาอาจจะต้องมีหลักธรรมร่วมกัน เช่นผู้บังคับบัญชาต้องมี ทศพิธราชธรรม ผู้ใต้บังคับบัญชาจะต้องมีหลักของสังคหวัตถุ ๔ ในการทำงาน จึงจะทำงานร่วมกันได้ ฉะนั้นหากจัดว่าหลักธรรมที่เป็นปัจจัยในการทำงานร่วมกันได้ทั้งของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะเป็นหลักสังคหวัตถุ ๔ "[๒๐๐]

"ตำรวจตระเวนชายแดนไม่ค่อยมีเรื่องผิดวินัยทางด้านรับผลประโยชน์ที่มิควรได้จากประชาชน เพราะปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนเป็นหลัก จึงรับประกันได้ว่า ตชด.ไปเรียกรับเงินผลประโยชน์ที่มิควรได้จากประชาชนมีน้อยมาก แทบจะไม่มีเลย ตชด.มีระเบียบวินัยมากในขณะเดียวกัน มีหลักทางธรรมมากเช่นกัน ธรรมะที่เห็นเจ้านายใช้ก็นอยู่น่าจะเป็นหลักสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งหน่วยเราใช้กันทั้งผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชาควบคู่กัน "[๒๐๑]

๒.๑.๒) หลักพรหมวิหาร๔

หลักธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาใช้ในองค์กรด้วย ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

"หลักพรหมวิหารสี่ แต่จะใช้กับ คนบางคนไม่ได้ คนหมู่มากที่รวมตัวประท้วงต้องดูว่ารวมตัวกันผิดก็ไม่ได้ ต้องเลือกใช้กับคนประเภทใดบ้าง บางครั้งต้องดูว่าเขานำหลักธรรมมาอ้างถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูก ต้องนำเอาระเบียบวินัยมาช่วยเป็นตัวควบคุม"[๒๐๒]

"การใช้ระเบียบวินัยไปควบคุมตำรวจ บางครั้งใช้ได้ แต่ไม่ได้ใจผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะบางทีผิดตามระเบียบวินัยก็จริง แต่ทางด้านจริยธรรมมันผิด เพราะบางครั้งเขาผิดวินัยแต่ เขามีความจำเป็น เช่น ขาดราชการ หรือ มาปฏิบัติหน้าที่ราชการล่าใช้ ผู้บังคับบัญชาบางคนไม่ใช้ปัญญาไตร่ตรอง คิดใช้ระเบียบวินัยลงโทษอย่างเดียว ซึ่งตามระเบียบแล้ว ผู้บังคับบัญชาทำถูกต้องแล้ว แต่

---

[๑๙๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๐๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๐๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด.,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๐๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.จรัล พึ่งโพธิ์ทอง,รอง สว.พัศดุสื่อสาร บช.ตชด.., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ไปสืบสวนให้ลึก เขาอาจจะพาพ่อ พาแม่ พาลูก ที่ป่วยไปหาหมอ หากไม่รีบไปจะต้องได้รับความเสียใจภายหลัง เขาจำเป็นจึงยอมทำผิดวินัย อันนี้ผู้บังคับบัญชาจึงสมควรใช้หลักธรรมมาใช้ด้วย จะเป็นหลัก พรหมวิหารสี่ หรือทศพิธราชธรรมก็ใช้ได้ทั้งสิ้นเพียงต้องการให้ทราบว่าต้องใช้ทั้งหลักธรรมและระเบียบวินัยควบคู่กันไป "[๒๐๓]

๒.๒ ข้อกฎหมายที่ส่งเสริมพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชา หมายถึง ข้อกำหนดที่ตกลงกันเป็นกติกาใช้ร่วมกันเพื่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆ ที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชา เช่น ระเบียบ คำสั่ง หรือข้อบังคับ มีไว้สำหรับให้หน่วยงานนั้นๆมีแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในประเด็นนี้หน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนใช้ข้อกฎหมายที่เรียกว่าระเบียบวินัยนั่นเอง ซึ่งระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ ได้กำหนดไว้ให้ข้าราชการตำรวจได้นำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

"สำหรับผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกี่ยวกับการทำงานต้องใช้ ระเบียบวินัยในการทำงานร่วมกัน ต้องการเคารพเชื่อฟัง คำสั่งผู้บังคับบัญชาและปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาที่สั่งด้วยชอบด้วยกฎหมายเป็นระเบียบวินัยของตำรวจ และในทำนองเดียวกัน ทั้งสองฝ่ายทำงานร่วมกันต้องมีหลักสังคหวัตถุ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมในการยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่นที่ทำงานร่วมกันด้วย"[๒๐๔]

"ต้องมีทั้งระเบียบวินัยของตำรวจและหลักทศพิธราชธรรม ไม่โมโห ไม่ฝังใจ ให้ อภัยกัน ก็จบ ไม่มีทุกข์ควรให้อภัยซึ่งกันและกัน พูดด้วยเหตุผล คิดเป็นสอนเป็นพูดเป็น เราต้องปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย"[๒๐๕]

"การมีผู้บังคับบัญชาต้องมี ใต้ผู้บังคับบัญชา เคารพตามมีระเบียบวินัยคุมอยู่ มีหลายข้อ การเป็นผู้บังคับบัญชาต้องเอาใจเขามาใส่ใจเราต้องเข้าใจลูกน้อง และลูกน้องไม่กล้าขัดใจ เคารพผู้บังคับบัญชา ต้องมีใจเป็นธรรม และยุติธรรม อันนี้เป็นหลักในทศพิธราชธรรม"[๒๐๖]

"ต้องเอาหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ด้วย ๑๐ ประการ และหากบางครั้งหลักธรรมไม่สามารถเข้าไปทำอะไรได้ จึงต้องหลักของ คดีวินัยเข้ามาจับ ซึ่งนั่นก็คือ ระเบียบวินัยของตำรวจตาม พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ มีข้อกำหนดไว้หลายประการที่ตำรวจจะต้องรู้และศึกษาให้ดี "[๒๐๗]

"การเป็นผู้บังคับบัญชาใช้หลักพรหมวิหารสี่ แต่จะใช้กับคนบางคนไม่ได้ คนหมู่มากที่รวมตัวประท้วงต้องดูว่ารวมตัวกันผิดก็ไม่ได้ ต้องเลือกใช้กับคนประเภทใดบ้าง บางครั้งต้องดูว่าเขานำหลักธรรมมาอ้างถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องนำเอาระเบียบวินัยมาช่วยเป็นตัวควบคุม"[๒๐๘]

---

[๒๐๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๐๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๐๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต,รอง สารวัตร งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๐๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๐๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

"การใช้ระเบียบวินัยไปควบคุมตำรวจบางครั้งใช้ได้ แต่ไม่ได้ใจผู้ใต้บังคับบัญชา เพราะบางทีผิดตามระเบียบวินัยก็จริง แต่ทางด้านจริยธรรมมันผิด เพราะบางครั้งเขาผิดวินัยแต่ เขามีความจำเป็น เช่น ขาดราชการ หรือ มาปฏิบัติหน้าที่ราชการล่าใช้ ผู้บังคับบัญชาบางคนไม่ใช้ปัญญาไตร่ตรอง คิด ใช้ระเบียบวินัยลงโทษอย่างเดียว ซึ่งตามระเบียบแล้ว ผู้บังคับบัญชาทำถูกต้องแล้ว แต่ไปสืบสวนให้ลึก เขาอาจจะพาพ่อ พาแม่ พาลูก ที่ป่วยไปหาหมอ หากไม่รีบไปจะต้องได้รับความเสียใจภายหลัง เขาจำเป็นจึงยอมทำผิดวินัย อันนี้ผู้บังคับบัญชาจึงสมควรใช้หลักธรรมมาใช้ด้วย จะเป็นหลัก พรหมวิหารสี่ หรือ ทศพิธราชธรรมก็ใช้ได้ทั้งสิ้น เพียงต้องการให้ทราบว่า ต้องใช้ทั้งหลักธรรมและระเบียบวินัยควบคู่กันไป "[๒๐๙]

"ตำรวจตระเวนชายแดนไม่ค่อยมีเรื่องผิดวินัยทางด้านรับผลประโยชน์ที่มิควรได้จากประชาชน เพราะปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนเป็นหลัก จึงรับประกันได้ว่า ตชด.ไปเรียกรับเงินผลประโยชน์ที่มิควรได้จากประชาชนมีน้อยมาก แทบจะไม่มีเลย ตชด.มีระเบียบวินัยมากในขณะเดียวกัน มีหลักทางธรรมมากเช่นกัน"[๒๑๐]

ประเด็นที่ ๔ ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อประชาชนและสังคม

ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อประชาชนและสังคม หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อประชาชนและสังคมเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องกันที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อประชาชนและสังคม ว่าคืออะไร ในประเด็นนี้สามารถแยกได้เป็นประเด็นย่อยคือ ๑) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อประชาชน ๒) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อสังคม ดังนี้

๑) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อประชาชน หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อประชาชน ซึ่งปัจจัยอันนี้หากเป็นสาเหตุของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นไปในแนวทางที่ดี ประชาชนก็ชอบ มีความรัก และมองภาพพจน์ของตำรวจตระเวนชายแดนไปในทางที่ดี แต่หากปัจจัยอันนี้หากเป็นสาเหตุของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นไปในแนวทางที่ไม่ดี ประชาชนก็ไม่ชอบ เกลียด และมองภาพจน์ของตำรวจตระเวนชายแดนไปในทางที่ไม่ดี ซึ่งปัจจัยอันนี้จะแยกเป็นประเด็นย่อยได้คือ ๑.๑) การส่งเสริมพฤติกรรมโดยการช่วยเหลือประชาชน ๑.๒) การส่งเสริมพฤติกรรมโดยการให้ความรู้แก่ประชาชน โดยรายละเอียดดังนี้

๑.๑) การส่งเสริมพฤติกรรมโดยการช่วยเหลือประชาชน หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อประชาชน โดยการช่วยเหลือประชาชน หน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดน ทำการรบได้แบบทหาร ทำการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้เหมือนตำรวจ และสามารถทำงานอำนวยการได้เหมือนข้าราชการพลเรือน รูปแบบการช่วยเหลือเหลือประชาชนในหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนสามารถทำได้เหมือนกับเอา

---

[๒๐๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๐๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๑๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

หน่วยงานอื่นๆ มารวมกันเพราะตำรวจตระเวนชายแดน ทำงานช่วยเหลือคนป่วยได้ เป็นครูได้ เป็นช่างได้ ฯลฯ ฉะนั้นตำรวจตระเวนชายแดนที่ต้องอยู่ตามหน่วยชนบทจะมีความสามารถรอบด้านและรูปแบบการช่วยเหลือประชาชนจึงมีหลายรูปแบบมาก ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (กลุ่ม Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

"ตชด.ปิดทองหลังพระอยู่แล้ว ทำงานเพื่อประเทศและประชาชน ชาวบ้านที่อยู่ชายแดนรู้จัก ตชด. ให้ความรัก ตชด. ในเมืองนึกว่าทหาร มีพฤติกรรมมีการออกสื่อบ้างแต่ออกสื่อน้อย แต่ความจริงแล้วงานของตำรวจตระเวนชายแดน มีงานที่ช่วยเหลือประชาชนที่อยู่ชายแดน มีแต่ช่วยเหลือชาวบ้าน ซึ่งงานของเรานอกจากปราบปรามยาเสพติด และป้องกันอาชญากรรม รักษาความสงบแล้วก็จะเน้นการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความลำบากจากภัยธรรมชาติ เช่น วาตภัย อุทกภัย ต่างๆ ตลอดปี "[๒๑๑]

"ตำรวจตระเวนชายแดนไม่มองประชาชน เป็นบุคคลชั้นต่ำ ชั้นสอง ถ้าเราไม่มีประชาชน เราก็อยู่ไม่ได้ งานของตำรวจตระเวนชายแดน ช่วยเหลือประชาชนทั่วประเทศที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารและขาดโอกาส ที่ดีๆ เหมือนคนในเมือง ฉะนั้น จงมั่นใจได้ว่า เราเต็มใจทำงานในทุกที่ๆ มีประชาชน ไม่ว่าจะยากลำบากเพียงใด ประชาชนอยู่ได้ เราก็อยู่ได้ อยู่กับประชาชน มีอะไรเราก็ช่วยกัน เพราะเป็นประชาชนคนไทยเหมือนกัน"[๒๑๒]

"ตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ชายแดน ทำหน้าที่รักษาพยาบาลชาวบ้านในแนวชายแดนซึ่งเป็นถิ่นทุระกันดาร ประชาชนมีรายได้น้อย ตำรวจตระเวนชายแดนนอกจากรักษาชาวบ้านแล้วก็แจกยาสามัญประจำบ้านให้ชาวบ้าน"[๒๑๓]

๑.๒) การส่งเสริมพฤติกรรมโดยการให้ความรู้แก่ประชาชน หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อประชาชน โดยการให้ความรู้แก่ประชาชน หน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดน ทำการรบได้แบบทหาร ทำการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้เหมือนตำรวจ และสามารถทำงานอำนวยการได้เหมือนข้าราชการพลเรือน รูปแบบการให้ความรู้แก่ประชาชนในหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนสามารถทำได้เหมือนกับครูวิทยากร หรือผู้ชำนาญการ เปรียบเหมือนกับการเอาหน่วยงานอื่นๆ มารวมกันเพราะตำรวจตระเวนชายแดน ทำงานช่วยเหลือคนป่วยได้ เป็นครูได้ เป็นช่างได้ ฯลฯ ฉะนั้นตำรวจตระเวนชายแดนที่ต้องอยู่ตามหน่วยชนบทจะมีความสามารถรอบด้านและรูปแบบการให้ความรู้แก่ประชาชนจึงมีหลายรูปแบบมาก ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

"โครงการสนองงานตามทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นอีกโครงการหนึ่งที่ ตำรวจตระเวนชายแดน ได้นำมาเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตของชาวบ้านโดยการ

---

[๒๑๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต,รอง สารวัตร งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๑๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.สมพงษ์ บุญประสิทธิ์, รอง สว.งานคดีวินัย บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๑๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

อบรม ให้ความรู้ กับนักเรียนและเยาวชน ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน พร้อมกับให้ความรู้กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ด้วย”[๒๑๔]

“ตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ชายแดน ทำหน้าที่รักษาพยาบาลชาวบ้านในแนวชายแดน ซึ่งเป็นถิ่นทุระกันดาร ประชาชนมีรายได้น้อย ตำรวจตระเวนชายแดนนอกจากรักษาชาวบ้านแล้วก็แจกยาสามัญประจำบ้านให้ชาวบ้าน และทำงานป้องกันอาชญากรรม การค้ามนุษย์ ป้องกันผู้มีอิทธิพล ปราบตัดไม้ทำลายป่า จึงต้องให้ความรู้กับชาวบ้าน ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจตามแนวชายแดน ให้มีความรู้ด้วย ”[๒๑๕]

๒) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อสังคม หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อสังคม ซึ่งปัจจัยอันนี้หากเป็นสาเหตุของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นไปในแนวทางที่ดี สังคมก็ชอบ มีความรัก และมองภาพพจน์ของตำรวจตระเวนชายแดนไปในทางที่ดี แต่หากปัจจัยอันนี้หากเป็นสาเหตุของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นไปในแนวทางที่ไม่ดี สังคมก็ไม่ชอบ เกลียดและมองภาพจน์ของตำรวจตระเวนชายแดนไปในทางที่ไม่ดี ซึ่งปัจจัยอันนี้จะแยกเป็นประเด็นย่อยได้ คือ ๒.๑) การส่งเสริมพฤติกรรมโดยการช่วยเหลือสังคม ๒.๒) การส่งเสริมพฤติกรรมโดยการให้ความรู้แก่สังคม โดยรายละเอียดดังนี้

๒.๑) การส่งเสริมพฤติกรรมโดยการช่วยเหลือสังคม หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อสังคม โดยการช่วยเหลือสังคม หน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดน ทำการรบได้แบบทหาร ทำการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้เหมือนตำรวจ และสามารถทำงานอำนวยการได้เหมือนข้าราชการพลเรือน รูปแบบการช่วยเหลือสังคมในหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนสามารถทำได้เหมือนกับเอาหน่วยงานอื่นๆ มารวมกันเพราะตำรวจตระเวนชายแดน ทำงานช่วยเหลือคนป่วยได้ เป็นครูได้ เป็นช่างได้ ฯลฯ ฉะนั้นตำรวจตระเวนชายแดนที่ต้องอยู่ตามหน่วยชนบทจะมีความสามารถรอบด้านและรูปแบบการช่วยเหลือสังคมจึงมีหลายรูปแบบมาก ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

“ในส่วนที่เหลือสังคมก็ช่วยมากเช่นกัน แต่ก็จะมี การนำเอาลูกเสือชาวบ้านเข้ามาช่วยเป็นมวลชนและประชาสอดคล้องให้อีกทาง คือทำงานช่วยเหลือสังคมและช่วยเหลือประชาชนร่วมกับลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งก็จะมีส่วนร่วมไปช่วยทำงานโดยไม่จำกัดพื้นที่”[๒๑๖]

“ทั้งงานอารักขาโรงเรียนของเราและมีลูกเสือชาวบ้านเป็นหน่วยที่ตำรวจตระเวนชายแดนตั้งขึ้น และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนด้วย ตชด.เวลาไปไหนมาไหน ไม่มีคนเกลียด มีแต่คนรัก

---

[๒๑๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ศักดิ์ชัย เวียงนนท์,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๑๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๑๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ตชด.ภาระกิจของตำรวจตระเวนชายแดนหนักมากแต่รับรองว่า ดีร้อยเปอร์เซ็นต์ ดีที่ภาพพจน์รักษากันมาชั่วลูกชั่วหลาน รักกัน ชื่อเสียงดี ชั่วลูก ชั่วหลาน ตชด.เป็นลูกรักสมเด็จย่าฯรัก”[๒๑๗]

“ตำรวจตระเวนชายแดนนั้นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้ความสามารถและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ปฏิบัติหน้าที่ ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหน่วยงานหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีความเชี่ยวชาญ ในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดน ”[๒๑๘]

“ตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ชายแดน ทำหน้าที่รักษาพยาบาลชาวบ้านในแนวชายแดนซึ่งเป็นถิ่นทุระกันดาร ประชาชนมีรายได้น้อย ตำรวจตระเวนชายแดนนอกจากรักษาชาวบ้านแล้วก็แจกยาสามัญประจำบ้านให้ชาวบ้าน และทำงานป้องกันอาชญากรรม การค้ามนุษย์ ป้องกันผู้มีอิทธิพล ปราบตัดไม้ทำลายป่า จึงต้องให้ความรู้กับชาวบ้าน ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจตามแนวชายแดน ให้มีความรู้ด้วย”[๒๑๙]

“ในฐานะอยู่ใน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จากหน่วยงานนี้เป็นเวทีรองรับคนไทยภูเขาทุกวันนี้ มีโครงการของสมเด็จพระเทพฯ มากให้ทุน จนทุกวันนี้ ศิษย์เก่า ตชด.มีระดับปริญญาเอกเป็นหน้าที่ ที่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทำ และตอนนี้เราเข้าเฝ้าทุกปี มีทุนพระเทพ ฯ พานักเรียน ทุนสมเด็จพระเทพฯ เข้าอุปชาสามเณร ทุกๆปีที่ผ่านมา ๕๐๐,๐๐๐ คน เข้าวัด และบวชให้สมเด็จพระเทพฯ ”[๒๒๐]

๒.๒) การส่งเสริมพฤติกรรมโดยการให้ความรู้แก่สังคม หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่เป็นเครื่องเกื้อหนุนให้การกระทำหรือการแสดงอากัปกิริยาต่างๆที่จะปรากฏทั้งดีและไม่ดีต่อสังคม โดยการให้ความรู้แก่สังคม หน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดน ทำการรบได้แบบทหาร ทำการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้เหมือนตำรวจ และสามารถทำงานอำนวยการได้เหมือนข้าราชการพลเรือน รูปแบบการให้ความรู้แก่สังคมในหน้าที่ของตำรวจตระเวนชายแดนสามารถทำได้เหมือนกับเอาหน่วยงานอื่นๆ มารวมกันเพราะตำรวจตระเวนชายแดน ทำงานช่วยเหลือคนป่วยได้ เป็นครูได้ เป็นช่างได้ ฯลฯ ฉะนั้นตำรวจตระเวนชายแดนที่ต้องอยู่ตามหน่วยชนบทจะมีความสามารถรอบด้านและรูปแบบการให้ความรู้แก่สังคมจึงมีหลายรูปแบบมาก ตามที่การสัมมนากลุ่ม ของข้าราชการตำรวจที่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ได้กล่าวไว้ตามตัวอย่าง ดังนี้

“ตำรวจตระเวนชายแดนนั้น มีวิสัยทัศน์ตามที่หน่วยตั้งไว้ว่า ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นหน่วยงานหลักของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีความเชี่ยวชาญ ในการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดน ลักษณะนี้ ก็ต้องเคารพ สิทธิ ของประชาชนโดยไม่เลือก ศาสนา ตชด.มีองค์กรหลาย

---

[๒๑๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๑๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๑๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๒๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ศักดิ์ชัย เวียงนนท์,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

หน่วย โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นหน่วยงานเสริมความมั่งคงให้กับชายแดน มีโครงการพระราชดำริ มากมายหลายโครงการเป็นแนวทางของ ตำรวจตระเวนชายแดน”[๒๒๑]

“ตำรวจตระเวนชายแดน ทำหน้าที่รักษาพยาบาล ชาวบ้านในแนวชายแดนซึ่งเป็นถิ่นทุระกันดารประชาขนมีรายได้น้อยแจกยา และป้องกันอาชญากรรม การค้ามนุษย์ ป้องกันผู้มีอิทธิพลปราบปรามอิทธิพลจากการตัดไม้ทำลายป่า และต้องให้ความรู้ ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจตามแนวชายแดน”[๒๒๒]

“ในฐานะอยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ตอนนี้ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทำหน้าที่ ครู โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทั้งหมดมี ๒๐๔ โรงเรียน สอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการทุกหมู่บ้าน และอยู่ในความรับรอง ของกระทรวงศึกษาธิการทุกอย่าง ปัจจุบัน มีความรู้ ๙๙เปอร์เซ็นต์ที่จะส่อนเด็กและถ่ายทอดให้เด็ด ตอนนี้เราทำงานร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการปัจจุบัน โรงเรียนเกิดขึ้น เราไม่ได้ขอจัดตั้งจากหน่วยงานนี้ เป็นเวที รองรับ คนไทยภูเขา ทุกวันนี้ มีโครงการของสมเด็จพระเทพฯ ให้ทุน จนทุกวันนี้ ศิษย์เก่า ตชด.มีระดับเป็น ด๊อกเตอร์ เป็นหน้าที่ ที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทำและตอนนี้เราเข้าเฝ้าทุกปี มีทุนพระเทพ ฯ พานักเรียนทุนสมเด็จพระเทพฯ เข้าอุปชาสามเณรทุกๆปี” [๒๒๓]

ประเด็นที่ ๕ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นในภาพรวมเพื่อเป็นระบบและความยั่งยืน

การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นในภาพรวมเพื่อเป็นระบบและความยั่งยืน หมายถึง การเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปสู่ความคงทน ถาวร ประกอบด้วยประเด็นย่อย ๒ ประเด็น คือ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อเป็นระบบ และการพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืน โดยมีรายละเอียด คือ

๑.การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อเป็นระบบ หมายถึง การเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ ตามที่กลุ่มสัมมนา ของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ได้แบ่งเป็นหัวข้อย่อยอีก ๒ ข้อคือ ๑.๑ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อเป็นระบบด้วยวิธีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ๑.๒ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อเป็นระบบโดยการอบรมให้ความรู้ ดังมีรายละเอียดคือ

๑.๑ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อเป็นระบบด้วยการยกย่องเชิดชูเกียรติ หมายถึง การเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบด้วยการเชิดชู ยกย่อง ชมเชย ชื่นชม ซึ่งเป็นวิธีการที่กระทำไม่ยากโดยการที่จะเชิดชู ยกย่อง ชมเชย ชื่นชม ในหน่วยงานตำรวจตระเวนชายแดนกระทำนี้มีวิธีการที่เป็นระบบ กฎเกณฑ์ มีระเบียบที่ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ ตามที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่

---

[๒๒๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๒๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๒๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ศักดิ์ชัย เวียงนนท์,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

"ควรประกาศยกย่องชมเชยแก่ ตชด.ผู้กระทำความดีเสียสละ เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาอย่างมีระบบ เพราะเป็นตัวอย่างของการปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็งเป็นตัวอย่างที่ดี ของผู้กระทำดี พร้อมทั้งมีการประกาศเป็นหนังสือเพื่อประชาสอดคล้องให้ ข้าราชการทราบเพื่อจะมีผู้แสดงความชื่นชมยินดีอยากที่จะทำแบบนี้ด้วย"[๒๒๔]

"สนับสนุนให้มีการมอบประกาศเกียรติคุณหรือมอบประกาศคุณงามความดี เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับข้าราชการตำรวจที่กระทำคุณงามความดี ต่อสังคม หรือทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่หน่วยงานควรจะนำไปปฏิบัติให้หน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติดีในหน้าที่ตนเอง "[๒๒๕]

"เสริมสร้างการพัฒนา ควรประกาศยกย่อง เชิดชูเกียรติแก่ตำรวจผู้กระทำความดี มีการประชาสอดคล้องให้ทราบโดยทั่วกัน"[๒๒๖]

๑.๒ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อเป็นระบบโดยการอบรมให้ความรู้ หมายถึง การเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่สภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบโดยการอบรมให้ความรู้ ตำรวจตระเวนชายแดน มีหน่วยงานที่เป็นศูนย์ฝึกอบรม หรือ โรงเรียนสำหรับอบรมเพิ่มพูนความรู้ในหน่วยงานมากมายซึ่งเหมาะสำหรับการจัดฝึกอบรมและให้ความรู้สามารถปฏิบัติได้ ตามที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

"การเสริมสร้างการพัฒนาควรมีมาตรการป้องกันการกระทำผิดทางวินัยหรือส่งเสริม ให้ความรู้ด้านกฎ ระเบียบ คดีวินัย หรือจัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับ โครงการทางวินัย ให้ทราบว่าการกระทำแบบนี้ผิดวินัย และการปราบปรามข้าราชการตำรวจผู้กระทำความผิดทางวินัยอย่างจริงจังพร้อมกับกำหนดแนวทางการลงโทษทางวินัย"[๒๒๗]

"ต้องมีการเสริมสร้างสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการจัดอบรมและ ความรู้ ด้านกฎหมายโดยเฉพาะการกระทำผิดต้องมีการลงโทษทางวินัย ตั้งเป็นคณะกรรมการคือถ้ามีความรู้ด้านกฎระเบียบ การพัฒนาก็จะดี ขึ้น"[๒๒๘]

"ทำอย่างไรให้ บุคลากรมีความรู้เพิ่มเติมให้มีความสามารถและชำนาญเฉพาะอย่างได้ เช่นใครมีหน้าที่ เรื่องอะไรก็ส่งไป อบรมเพิ่มเติมพัฒนาเรื่องนั้นๆ หน่วยงานต้องเป็นผู้คัดกรองจะสอบถาม

---

[๒๒๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต,รอง สารวัตร งานโรงเรียน ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๒๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๒๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.สมพงษ์ บุญประสิทธิ์, รอง สว.งานคดีวินัย บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๒๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.สมพงษ์ บุญประสิทธิ์, รอง สว.งานคดีวินัย บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๒๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.เกรียงไกร คงกำเนิด,รอง สว.งานฝึกอบรมพิเศษ บช.ตชด.๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ความสมัครใจอย่างเดียวไม่ได้ และเมื่อไร ถ้าข้าราชการตำรวจหน่วยนั้นรักองค์กรเขาก็จะไม่ย้ายหนีไปไหนจะอยากอยู่และอยากพัฒนาองค์กรของตนเอง”[๒๒๙]

“อยากให้ผู้บังคับบัญชา เรียนเชิญอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถด้านจริยธรรมหรือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปอบรมทุกหน่วยงานในสังกัดของตำรวจตระเวนชายแดน ให้มีความรู้ดีขึ้น ส่วนที่เหลือก็ทยอย ส่งรายชื่อไปอบรบสถานที่ๆ มีการปฏิบัติ หรือให้ความรู้ด้านจริยธรรม หรือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา”[๒๓๐]

๒.การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืน หมายถึง การเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมการเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิม เพื่อนำไปสู่ความคงทน ถาวร โดยในข้อหัวนี้จะได้นำเอาแนวคิดในการสนทนากลุ่มของกลุ่มสัมมนาของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้แสดงความคิดแบ่งแนวคิดออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือ

๒.๑ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืนโดยการสนับสนุนการสวดมนต์ไหว้พระเมื่อรวมแถวทำงานตอนเช้า ๒.๒ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืน โดยการร่วมกิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน ๒.๓ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืนโดยการปฏิบัติตามโครงการพระราชดำริ ตามความคิดเห็น ดังนี้.

๒.๑ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืนโดยการสนับสนุนการสวดมนต์ไหว้พระตอนรวมแถวเช้าก่อนปฏิบัติหน้าที่ หมายถึง การเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมการเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิม เพื่อนำไปสู่ความคงทน ถาวร โดยการสนับสนุนการสวดมนต์ไหว้พระตอนรวมแถวเช้าก่อนปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งก่อนการปฏิบัติหน้าที่ตอนเช้าของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนจะมีการเรียกแถวเพื่อเป็นการตรวจความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยจะมีการสวดมนต์ไหว้พระด้วยบทสวดมนต์ต่างๆตามที่ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้ ให้ปฏิบัติตามกันมาจนเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งขององค์กร เพราะก่อนปฏิบัติหน้าที่จะต้องตรวจความพร้อมด้านกำลังพลว่าครบจำนวนหรือไม่ ได้สอบถามกำลังพลว่าการปฏิบัติหน้าที่ของวันที่ผ่านมามีปัญหาอะไรหรือไม่ และกำลังพลทุกนายต้องการให้หน่วยงานช่วยเหลืออะไรในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ วิธีการนี้ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ ของกำลังพลของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งเป็นการแสดงความรักและห่วงใยของผู้บังคับบัญชาด้วย กำลังพลจะได้ทำหน้าที่ด้วย สติ สมาธิ เวลามีปัญหาเกิดขึ้นก็จะทำให้เกิดปัญญามองเห็นวิธีการแก้ไขและแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ตามที่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ดังนี้

---

[๒๒๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.อ.เกรียงไกร คงกำเนิด,รอง สว.งานฝึกอบรมพิเศษ บช.ตชด.๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๓๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

"บช.ตชด.เขียนเป็นระเบียบปฏิบัติอยู่แล้วว่า ตอนเช้าก่อนปฏิบัติหน้าที่ทุกหน่วยจะต้องเข้าแถว สวดมนต์ไหว้พระ เสร็จแล้วก็เช็คชื่อ หากผู้บังคับบัญชามีข้อราชการใดจะสั่งการก็สามารถสั่งได้เลย หากไม่มีก็อบรมข้าราชการตำรวจ พร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้เกิดผลดี มีสติ สมาธิก่อนทำงาน จิตใจอยากทำหน้าที่ให้ดีที่สุด"[๒๓๑]

"อยากให้มีการสวดมนต์รวมทุกวันพระ หรือปฏิบัติธรรม หรือบรรยายธรรม หรือ บรรยายด้านจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับวินัยของตำรวจให้เข้มขึ้น เป็นหลักสูตรชั้นประทวน ชั้นสัญญาบัตร หรือประชาชนทั่วไป แล้วแต่ความสะดวกและเหมาะสมของหน่วยงานและสถานที่นั้นๆ " [๒๓๒]

"การสวดมนต์ไหว้พระในตอนเช้าของ.ตชด.ทุกวันนี้เป็นสิ่งดีที่ ตชด.ปฏิบัติกันมานานแล้ว เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งขององค์กร ทำให้ข้าราชการตำรวจจิตใจแน่วแน่ก่อนปฏิบัติงาน หน่วยงานอื่นมาเห็น ตชด.ทำแบบนี้ตอนเช้า เขาบอกว่า ทึ่ง ประทับเพราะหน่วยราชการบางหน่วยเขาไม่มีตำรวจบางหน่วยก็ไม่มี พึ่งจะมาเห็นที่ ตชด.นี้เอง ฉะนั้น สมควรจะทำต่อไป"[๒๓๓]

๒.๒ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืนโดยการร่วมกิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน หมายถึง การเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมการเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิม เพื่อนำไปสู่ความคงทน ถาวร โดยการ โดยการร่วมกิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน สำหรับกิจการลูกเสือชาวบ้านนี้ เป็นเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ และเป็นโครงการที่นับว่าแหวกแนวในสายตาของคนทั่วไป เพราะตำรวจตระเวนชายแดนได้ชื่อว่า เป็นผู้รักษาความสงบของบ้านเมือง และดูคล้ายๆว่า เป็นผู้ถืออาวุธที่จะต้องเป็นผู้ปราบปรามมาเป็นเวลาช้านาน แต่ในด้านการพัฒนาด้านหนึ่งที่ตำรวจตระเวนชายแดนได้ปฏิบัติมาช้านานเหมือนกันตั้งแต่ต้น ทั้งในด้านการรักษาพยาบาลพลานามัยทางการศึกษา มีโรงเรียนสอนเด็กๆ และมีการช่วยเหลือทางเรื่องของสาธารณภัย เรื่องของการตั้งลูกเสือนี้ดูจะเป็นสิ่งที่ห่างไกลจากหน้าที่ก็ปรากฏว่าได้ผลดี เพราะว่าการฝึกลูกเสือนี้สำหรับเด็กๆก็ฝึกฝนให้มีความรู้และมีจิตใจที่จะช่วยซึ่งกันและกันและช่วยเหลือหมู่คณะ กลุ่มสัมมนาของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) ได้แสดงความคิดเห็นการใช้กิจกรรมลูกเสือชาวบ้านมาเป็นแนวทางพัฒนาไว้ดังนี้

"ลูกเสือชาวบ้านเป็นองค์กรหนึ่ง ที่ควรให้ความสำคัญ เพราะในอดีต เคยเป็นกลยุทธ์ที่ทำให้คนไทยสำนึกในความสามัคคีและรักชาติ ขนาดคนไทยสมัยนั้นเกือบจะถูกลัทธิคอมมิวนิสต์ ปลุกระดมให้ คนไทยเกลียดกัน และล้มล้างรัฐบาล จะคนไทยต้องจับอาวุธมาฆ่ากันเอง และเป็นศัตรูกับรัฐบาล พลตำรวจโท สมควร หริกุล ในสมัยนั้นท่านเป็น ผกก.ตชด.เขต ๔ สมัยนั้นคิดจัดตั้งลูกเสือชาวบ้านขึ้นมาเพื่อสร้างความรัก สามัคคี มีวินัย เป็นพลเมืองดี มีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา

---

[๒๓๑] สนทนากลุ่มเฉพาะ พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์ ,สารวัตรงานจริยธรรม บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๓๒] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์,รอง สว.ฝึกอบรมสื่อสารและสถานีวิทยุ บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๓๓] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด.,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

พระมหากษัตริย์ ให้บังเกิดขึ้นแก่พี่น้อง คนไทย จนประเทศไทยพ้นวิกฤต จากลัทธิคอมมิวนิสต์ได้อย่างน่าอัศจรรย์ จึงสมควรให้มีการปัดฝุ่น กิจการลูกเสือชาวบ้านให้ มีสีสัน และ ให้ทันสมัย ได้รับความนิยม ตื่นตา ตื่นใจ จากคนไทยอีกครั้ง เพื่อความพัฒนา จริยธรรม มั่งคง ยั่งยืน อย่างเป็นระบบ เพื่อความยั่งยืน แบบ ตชด."[๒๓๔]

"การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านเป็นแนวทางอีกแบบหนึ่งที่ ตชด.ควรนำมาใช้ในองค์กรเพราะทำให้เกิดความรัก สามัคคี กันกับ บุคลากรในหน่วยกับชาวบ้าน ทำให้เกิดความรักและการผูกความสอดคล้องของคนในชาติ "[๒๓๕]

"สมัยเด็กๆเพลงลูกเสือชาวบ้านดังมาก คนในหมู่บ้านนำมาร้องและเกิดความสนใจว่าลูกเสือชาวบ้านเขาทำอะไรกัน ด้วยความอยากรู้ อยากเห็น ต่อมาหลังจากที่ได้ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วจึงทราบว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคนในชาติได้อย่างยั่งยืนถาวร พอมาเป็น ตชด.จึงมาทราบภายหลังอีกทีว่า เป็นส่วนหนึ่งของ ตชด. ดังนั้น ตชด.ต้องให้ความสำคัญกับลูกเสือชาวบ้านและควรนำมาพัฒนาให้เป็นประโยชน์กับหน่วยงาน"[๒๓๖]

"กิจกรรมลูกเสือชาวบ้านเคยทำให้คนไทยที่แบ่งแยกความคิดสมัยก่อนเปลี่ยนใจมาเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทยจนปัจจุบันนี้การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านก็ยังมีอยู่แต่น่าเสียดายที่การประชาสอดคล้องน้อยเกินไปหากเราให้ความสำคัญและทุกหน่วยนำเอามาปัดฝุ่นทำกันให้จริงๆจังๆใหม่ปรับปรุงให้เข้ากับยุคกับสมัยใหม่คิดว่าจะเป็นผลดีกับหน่วยงาน ตชด.และประเทศชาติอย่างมาก"[๒๓๗]

๒.๓ การพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อความยั่งยืนโดยการสนองงานตามโครงการพระราชดำริ หมายถึง การเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมการเกื้อหนุนหรือสนับสนุนทำให้หลักธรรมหรือข้อปฏิบัติทางธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิม เพื่อนำไปสู่ความคงทน ถาวร โดยการสนองงานตามโครงการพระราชดำริ คำว่า"โครงการพระราชดำริ" ที่ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาเป็น"ยุทธศาสตร์พระราชทาน" นี้ หมายถึง ทุกโครงการของทุกพระองค์ที่พระราชทานเป็นแนวทางให้ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาสนองงานตามแนวทางที่ทุกพระองค์มีพระราชดำริมา ทั้งของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี ซึ่งทุกวันนี้ตำรวจตระเวนชายแดน ได้นำมาปฏิบัติมากมายหลายโครงการ ซึ่งเป็นผลให้ตำรวจตระเวนชายแดนตั้งหน่วยงานที่สนองงานตามโครงการพระราชดำริ หลายหน่วยงานโดยใช้ ศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชาแดน (ศอพ.) เป็นหน่วยที่สนองงานตามโครงการพระราชดำริ รวมทั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งแต่ละโครงการได้ใช้ ทษ.เศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นตัวประสานโครงการต่างๆ กลุ่มสัมมนาของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญ

---

[๒๓๔] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๓๕] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๓๖] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ศักดิ์ชัย เวียงนนท์,รอง สว.งานโรงเรียน ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๓๗] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.สมพงษ์ บุญประสิทธิ์, รอง สว.งานคดีวินัย บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

เฉพาะด้าน สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ได้แสดงความคิดเห็นการใช้โครงการพระราชดำริมาเป็นแนวทางพัฒนาไว้ ดังนี้

"อยากให้อบรมให้ความรู้ด้าน โครงการพระราชดำริ,หรือโครงการพระราชดำรัสฯ,หรือทฤษฎีต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น โครงการทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง เพราะนำมาใช้ในโครงการอบรมชาวบ้านและนำมาใช้กับตำรวจตระเวนชายแดนผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยเป็นการนำมาประยุกต์ใช้ในครอบครัวของผู้มีรายได้น้อย"[๒๓๘]

"เรื่องงบประมาณหน่วยงานเรา ไม่มีรายได้เข้าหน่วยงานทำอย่างไรให้ลูกน้องได้รับประโยชน์บ้าง เช่น สวัสดิการดีขึ้น เงินค่าตอบแทนได้มากขึ้น ให้พอเพียงกับค่าใช้จ่ายครอบครัว เพราะตำรวจก็มีค่าใช้จ่ายมากเหมือนประชาชนทั่วไป ต้องกิน ต้องใช้ ต้องส่งเสียลูกให้เล่าเรียน ศึกษา นายบางคนต้องใช้ และแนะนำให้ ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง อยากได้อะไรก็ต้องใช้ หลักธรรมอิทธิบาท๔ คืออยากได้อะไรก็วางเฉย ตำรวจตระเวนชายแดนเราเลยเน้นเอาทฤษฎีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประพฤติปฏิบัติ เงินเดือนน้อย ก็ต้องใช้น้อย การครองตน ครองใจก็ต้องให้อยู่อย่างพอเพียงจะฟุ้งเฟ้อมากไม่ได้เลย"[๒๓๙]

"ทษ.เศรษฐกิจพอเพียง คือ สาเหตุมาจากรายจ่ายมากว่ารายได้ กลุ่มใหญ่ใช้ดิ้นรนไปหาจุดที่ดีกว่า ผู้ที่เข้ามาเป็นตำรวจตระเวนชายแดนต้องยอมรับความจริงข้อหนึ่งว่า ตำรวจตระเวนชายแดนเป็นอาชีพที่ไม่สามารถที่จะสร้างความร่ำรวยให้กับตัวเองได้เหมือนกับอาชีพอื่นๆ ความเป็นอยู่ของตำรวจตระเวนชายแดนนั้นเป็นไปตามฐานะและความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตามลำดับ ต้องมีความมานะอดทนต่อความยากลำบาก ต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์หากไม่มีอุดมการณ์ประพฤติมิชอบย่อมสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นหรือสังคมโดยส่วนรวม ดังนั้นผู้บังคับบัญชาของตำรวจตระเวนชายแดนในอดีตจึงได้กำหนดอุดมการณ์ให้ตำรวจตระเวนชายแดนยึดหลักไว้ ๓ ประการ คือ

๑.เทิดทูนและดำรงไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย รักษาไว้ซึ่งระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๒.ความอยู่รอดของชาติและความผาสุกของประชาชนอยู่เหนือชีวิตและความเหนื่อยยากของตำรวจตระเวนชายแดน

๓.ตำรวจตระเวนชายแดนทุกนายจะต้องมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย ประหยัด ขยันหมั่นเพียร มีคุณธรรม รับใช้ประชาชนและมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ยุติธรรม สามารถพึ่งตนเองได้"[๒๔๐]

จากการวิเคราะห์ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จากสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Grop) จำนวน ๑๐ คน พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อเป็นระบบและความยั่งยืน ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ การสนับสนุนและส่งเสริมการทำกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระในตอนเช้า และมีการสอดแทรกหลักธรรม ให้บรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวน

---

[๒๓๘] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด.,รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.,๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๓๙] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง,รอง สว.ฝ่ายคดีวินัย บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

[๒๔๐] สนทนากลุ่มเฉพาะ ร.ต.ท.ชุมพล สายศร, รอง สว.ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด., ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

ชายแดนเพื่อให้นักเรียนได้ซึมซับนำไปปฏิบัติและนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ส่วนปัจจัยทางจิตวิทยา พบว่าปัจจัยทางหน่วยงานกำหนดไว้เช่น กิจกรรมต่างๆเช่น กิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน การยกย่องเชิดชูเกียรติ และการสนองงานในโครงการพระราชดำริ นำมาปฏิบัติเพื่อความยั่นยืน อย่างเป็นระบบ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยได้แสดงไว้เป็นตารางการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Grop) จำนวน ๑๐ คน ไว้ดังตารางภาพที่ ๔.๖

ปัจจัยในการพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นของตำรวจตระเวนชายแดน

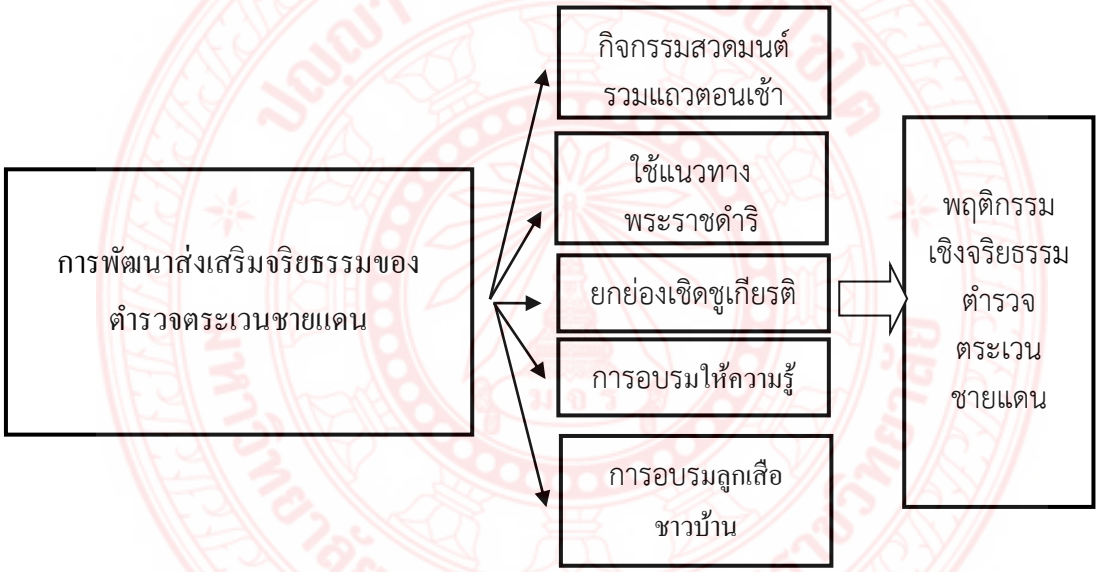

ตารางภาพที่ ๔.๖ ปัจจัยในการพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นของตำรวจตระเวนชายแดน

๔.๓ การสังเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาเชิงปริมาณ

การนำข้อมูลปัจจัยทางจิตวิทยาและทางพุทธจิตวิทยามาวิเคราะห์ยังมีส่วนที่ไม่ชัดเจนเนื่องจากข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้ข้อมูลหลักทุกกลุ่มยังเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาผสมผสานอยู่ ผู้วิจัยจึงต้องนำข้อมูลมาสังเคราะห์ความเชื่อมโยงที่มีความสอดคล้องกันให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา โดยขอแบ่งวิธีการตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้คือ

๔.๓.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาเชิงปริมาณ

๔.๓.๒ ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ

๔.๓.๓ ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้นำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน สามารถนำมาสรุปได้ ๓ ประเด็นดังกล่าวเพื่อความเข้าใจในการแยกแยะให้ตรงประเด็นจึงต้องอธิบายที่ละประเด็นดังกล่าว ดังนี้คือ

๔.๓.๑.ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาเชิงปริมาณ

พบว่า ด้านกายตำรวจตระเวนชายแดน มีความประพฤติแต่สิ่งดีงาม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตำรวจ อยู่ในระดับมากมีคะแนนเฉลี่ย ๔.๓๗ ด้านศีล พบว่ามี ตำรวจตระเวนชายแดน มีระเบียบวินัยในการทำงานและการอยู่ร่วมกับผู้อื่นมีความเกื้อกูล ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน รวมถึงไม่ทุจริต คอร์รัปชั่น ไม่เบียดบัง เวลาราชการ เพราะปฏิบัติตามหลักของศีลธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๗ ด้านสมาธิ พบว่าข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน มีจิตใจตั้งมั่นในการทำงานและในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๑ และด้านปัญญา ตำรวจตระเวนชายแดนไม่พลั้งเผลอ จิตเลื่อนลอยระหว่างปฏิบัติงาน ความรู้ตัวอยู่เป็นปกติในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๔ สรุปปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา ที่ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน มีปัจจัยทางหลักพุทธจิตวิทยา อยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย ๔.๔๐ พิจารณาแต่ละด้านประเด็นดังกล่าวสามารถสรุปได้ ดังตารางที่ ๔.๑๖ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาเชิงปริมาณ

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านกาย	๔.๓๗	๐.๕๑	มาก
- ประพฤติแต่สิ่งดีงาม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของหน่วยงาน รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตำรวจ	๔.๔๘	๐.๕๙	มาก
ด้านศีล	๔.๔๗	๐.๕๒	มาก
- มีระเบียบวินัยในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นมีความเกื้อกูลไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน	๔.๕๒	๐.๖๐	มากที่สุด
- ไม่ทุจริตคอร์รัปชั่น ไม่เบียดบังเวลาราชการเพราะปฏิบัติตามหลักของศีลธรรม	๔.๕๘	๐.๕๘	มากที่สุด
ด้านสมาธิ	๔.๔๑	๐.๕๕	มาก
- มีจิตใจตั้งมั่นในการทำงานและในการปฏิบัติหน้าที่	๔.๔๘	๐.๖๓	มาก
ด้านปัญญา	๔.๓๔	๐.๕๓	มาก
- ไม่พลั้งเผลอจิตเลื่อนลอยระหว่างปฏิบัติงานความรู้ตัวอยู่เป็นปกติ	๔.๔๗	๐.๖๐	มาก
รวม	๔.๔๐	๐.๔๒	มาก

๔.๓.๒ ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ

พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยา ด้านความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่ คือ มีความภูมิใจ เมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา มากที่สุดจำนวน ๒๕๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๖๐.๙๕ และมีความภูมิใจในวิชาชีพตำรวจ คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี มากที่สุดจำนวน ๒๔๘ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๙.๐๕ ด้านการให้บริการและปฏิบัติกับประชาชน คือ ไม่เลือกปฏิบัติ มากที่สุดจำนวน ๒๕๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๖๐.๙๕ ด้านหน้าที่จะต้องปฏิบัติในฐานะของผู้รักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ มากที่สุด จำนวน ๒๑๐ คนคิดเป็น ร้อยละ ๕๐.๐๐ และ การปฏิบัติตามค่านิยมหลักของจริยธรรมของตำรวจ คือ การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม มากที่สุด จำนวน ๒๔๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๕๗.๓๘ การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยทางจิตวิทยาดังกล่าว สามารถสรุปข้อมูลได้ดังตารางที่ **๔.๑๗** ต่อไปนี้

ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ

ปัจจัยทางจิตวิทยา	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่ -มีความภูมิใจ เมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่าง ถูกต้องและตรงไปตรงมา	๒๕๖	๖๐.๙๕
ความภูมิใจในวิชาชีพตำรวจ - ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี	๒๔๘	๕๙.๐๕
การให้บริการและปฏิบัติกับประชาชน -ไม่เลือกปฏิบัติ	๒๕๖	๖๐.๙๕
หน้าที่จะต้องปฏิบัติในฐานะของผู้รักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด - ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่	๒๑๐	๕๐.๐๐
การปฏิบัติตามค่านิยมหลักของจริยธรรมของตำรวจ -การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม	๒๔๑	๕๗.๓๘

ตารางที่ ๔.๑๗ ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ

๔.๓.๓ ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่ คือ มีความภูมิใจ เมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาอาชีวะซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการรักษาศีล ๕ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านความภูมิใจในวิชาชีพตำรวจคือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาสติซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการทำสมาธิ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการให้บริการและปฏิบัติกับประชาชน คือ ไม่เลือกปฏิบัติ พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมากัมมันตะซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการรักษาศีล ๕ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านหน้าที่จะต้องปฏิบัติในฐานะตนเองเป็นผู้รักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด คือ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่ พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาสมาธิ ซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการรักษาศีล ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการปฏิบัติตามค่านิยมหลักของจริยธรรมของตำรวจ คือ การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาสมาธิ ซึ่งอยู่ในมรรค ๘ และสามารถรักษาศีล ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

กล่าวโดยสรุปว่าข้อมูลซึ่งเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่พบ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา ตามที่ได้อธิบายไว้ดังกล่าวโดยสามารถสรุปได้ตามตารางที่ **๔.๑๘** ต่อไปนี้

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา	ปัจจัยทางจิตวิทยา	พฤติกรรมที่พบ	ผลที่ได้ทางพุทธจิตวิทยา
หลักมรรค ๘ สัมมาอาชีวะ , การรักษาศีล	ความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่	-มีความภูมิใจเมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา	พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่
หลักมรรค ๘ สัมมาสติ , หลักไตรสิกขา การทำสมาธิ	ความภูมิใจในวิชาชีพตำรวจ	- ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี	พฤติกรรมต่อองค์กรหรือหน่วยงาน
หลักมรรค ๘ สัมมากัมมันตะ , หลักไตรสิกขา การรักษาศีล	การให้บริการและปฏิบัติกับประชาชน	-ไม่เลือกปฏิบัติ	พฤติกรรมต่อประชาชนและสังคม
หลักมรรค ๘ สัมมาสมาธิ , หลักไตรสิกขา การทำสมาธิ	หน้าที่จะต้องปฏิบัติในฐานะตนเองเป็นผู้รักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด	ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่	พฤติกรรมต่อตนเอง
หลักมรรค ๘ สัมมาสมาธิ , หลักไตรสิกขา การทำสมาธิ	การปฏิบัติตามค่านิยมหลักของจริยธรรมของตำรวจ	-การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม	พฤติกรรมในการพัฒนา

ตารางที่ ๔.๑๘ ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ

๔.๔ การสังเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำนวน ๑๐ คน

การนำข้อมูลปัจจัยทางจิตวิทยาและทางพุทธจิตวิทยามาวิเคราะห์ยังมีส่วนที่ไม่ชัดเจนเนื่องจากข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง จำนวน ๑๐ คน ผู้ให้ข้อมูลหลักยังเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาผสมผสานอยู่ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาสังเคราะห์ความเชื่อมโยงที่มีความสอดคล้องกันให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาโดยขอแบ่งวิธีการตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้คือ

๔.๔.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๔.๔.๒ ปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๔.๔.๓ ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง

แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้นำไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำนวน ๑๐ คน สามารถนำมาสรุปได้ ๓ ประเด็นดังกล่าวเพื่อความเข้าใจในการแยกแยะให้ตรงประเด็นจึงต้องอธิบายที่ละประเด็นดังกล่าว ดังนี้คือ

๔.๔.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง

ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมในการส่งเสริมอาชีพของตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า คือหลักพรหมวิหาร ๔ หลักศีล ๕ หลักอิทธิบาท ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ และหลักไตรสิกขาฯ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงาน พบว่าอิทธิบาท ๔ และสังคหวัตถุ ๔ ในการทำงานด้วย

สรุปปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนจากคำสัมภาษณ์ของ ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มี ๕ ประการ คือ หลักพรหมวิหาร หลักศีล ๕ หลักอิทธิบาท ๔ หลักสังคหวัตถุ ๔ และหลักไตรสิกขาฯ จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำนวน ๑๐ คนดังกล่าวสามารถสรุปได้ ดังตารางที่ **๔.๑๙** ต่อไปนี้

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยต่อพฤติกรรม	ปัจจัยในกลุ่ม	คนที่	ความถี่
ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา	พฤติกรรมการส่งเสริมอาชีพ	-พรหมวิหาร ๔	๑,๓,๔	๓
		-ศีล ๕	๓,๔	๒
		-อิทธิบาท ๔	๗,๙,๑๐	๓
		-สังคหวัตถุ ๔	๕,๘,๙,๗	๔
		ไตรสิกขา	๔	๑
	พฤติกรรมในการทำงาน	-อิทธิบาท ๔	๗,๙,๑๐	๓
		-สังคหวัตถุ ๔	๕,๘,๙,๗	๔

ตารางที่ ๔.๑๙ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน จากกลุ่มให้สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๔.๔.๒ ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า หลักจิตวิทยาที่ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ คือ มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่และมีระเบียบวินัย การปฏิบัติงานทำตามแผนประจำปีคือนำโครงการพระราชดำรินำมาปฏิบัติ และ หน้าที่การฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ได้สอดแทรกหลักจริยธรรมเข้าไปในหลักสูตร ด้านหลักจิตวิทยาที่ตำรวจตระเวนชายแดนนำยึดมาเป็นอาชีพ พบว่าใช้หลักอุดมการณ์ และ อุดมคติของตำรวจ ด้านพฤติกรรมในการสอนและแนะนำเพื่อนร่วมงานของตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า มีการทำกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ของหน่วยงาน กิจกรรมการสวดมนต์ไหว้พระ กิจกรรมการบวชประจำปีของหน่วยงานเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่หน่วย แก่เพื่อนร่วมงานและ แบบอย่างที่ดีด้านอุดมคติตำรวจ ส่วนด้านพฤติกรรมต่อสังคม พบว่า การปฏิบัติตัวที่ดีในสังคม การใช้อุดมคติและพระบรมราโชวาทในการยึดเหนี่ยวจิตใจ

สรุปปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน คือ มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่และมีระเบียบวินัย การปฏิบัติงานทำตามแผนประจำปีคือนำโครงการพระราชดำรินำมาปฏิบัติ และ หน้าที่การฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ได้สอดแทรกหลักจริยธรรมเข้าไปในหลักสูตร ใช้หลักอุดมการณ์ และ อุดมคติของตำรวจ การทำกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ของหน่วยงาน กิจกรรมการสวดมนต์ไหว้พระ กิจกรรมการบวชประจำปีของหน่วยงานเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่หน่วย แก่เพื่อนร่วมงานและ แบบอย่างที่ดีด้านอุดมคติตำรวจ การปฏิบัติตัวที่ดีในสังคม การใช้อุดมคติและพระบรมราโชวาทในการยึดเหนี่ยวจิตใจ พิจารณาและสรุปแต่ละประเด็นดังกล่าวสามารถสรุปได้ ดังตารางที่ **๔.๒๐**ต่อไปนี้

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยต่อพฤติกรรม	ปัจจัยในกลุ่ม	คนที่	ความถี่
ปัจจัยทางจิตวิทยา	พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่	- ความรับผิดชอบต่อหน้าทีและระเบียบวินัย	๑,๒,๔,๗,๘,๙	๖
		- ความรับผิดชอบต่อหน้าทีและระเบียบวินัย	๑,๒,๔,๗,๘,๙	๖
		-โครงการพระราชดำริ	๔,๕,๗,๑๐,๑๑	๕
		-การทำกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ สอดแทรกหลักสูตร	๑,๘	๒
	พฤติกรรมต่ออาชีพ	- อุดมคติของตำรวจ	๕,๖,๘,๑,๙	๕
	พฤติกรรมการแนะนำต่อเพื่อนร่วมงาน	-การทำกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ของหน่วยงาน	๑,๘,	๒
		-สวดมนต์ไหว้พระ	๒,๘,๙,๑๐	๔
		-บวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล	๑,๑๐	๒
		-การสอนหรือทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี	๓,๗,๘,๔	๔
		-เป็นแบบอย่างที่ดีด้านอุดมคติตำรวจ	๑,๖	๒

	พฤติกรรมต่อสังคม	-การปฏิบัติตัวที่ดีในสังคม	๑,๒,๔,๕,๘,๙,๑๐	๗
		-การยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลในสังคมใช้อุดมคติและใช้พระบรมราโชวาท	๑,๖,๗	๓
	พฤติกรรมการพัฒนา	ใช้แนวทางพระราชดำริ	๑,๒,๕,๖	๔
		ใช้ระเบียบวินัย	๓,๕,๔	๓
		ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	๑,๓,๕,๗,๑๐	๕

ตารางที่ ๔.๒๐ ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนจากกลุ่มให้สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๔.๔.๓ ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการปฏิบัติหน้าที่ คือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และระเบียบวินัย ,การนำโครงการพระราชดำริมาปฏิบัติ พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาอาชีวะซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการรักษาศีล ๕ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านพฤติกรรมต่องานอาชีพ คือ ยึดถืออุดมคติของตำรวจมาเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาสติ ซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการทำสมาธิ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาพฤติกรรมด้านการแนะนำเพื่อนร่วมงาน คือการทำกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้,การสวดมนต์ไหว้พระ ,การบวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ,การเป็นแบบอย่างที่ดี พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาสมาธิ ซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการทำสมาธิ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาพฤติกรรมด้านการให้บริการและปฏิบัติกับประชาชนและสังคม คือ การปฏิบัติตัวดีในสังคม ,การใช้อุดมคติและพระบรมราโชวาทยึดเหนี่ยวจิตใจ พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมากัมมันตะ ซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการรักษาศีล ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาพฤติกรรมด้านการพัฒนา คือ ใช้โครงการพระราชดำริ ,ใช้ระเบียบวินัย,ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาทิฏฐิ , ซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถนำการเจริญปัญญา ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ หลักทศพิธราชธรรม หลักพรหมวิหาร ๔ ด้วย

กล่าวโดยสรุปว่าข้อมูลซึ่งเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่พบ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา ตามที่ได้อธิบายไว้ดังกล่าวโดยสามารถสรุปได้ตามตารางภาพที่ **๔.๒๑** ต่อไปนี้

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา	ปัจจัยทางจิตวิทยา	พฤติกรรมที่พบ	ผลที่ได้ทางพุทธจิตวิทยา
หลักมรรค ๘ สัมมาอาชีวะ , การรักษาศีล ภาวนา ๔	พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่	- ความรับผิดชอบต่อหน้าที และ ระเบียบวินัย -นำโครงการพระราชดำริมาปฏิบัติ	พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่
หลักมรรค ๘ สัมมาสติ , การทำสมาธิ ภาวนา ๔	พฤติกรรมต่ออาชีพ	อุดมคติของตำรวจ	พฤติกรรมในอาชีพ
หลักมรรค ๘ สัมมาสมาธิ , การทำสมาธิ ภาวนา ๔	พฤติกรรมการแนะนำเพื่อนร่วมงาน	-การทำกิจกรรมฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ -การสวดมนต์ไหว้พระ -การบวชเพื่อถวายเป็นพระถวายเป็นพระราชกุศล -การเป็นแบบอย่างทีดี	พฤติกรรมต่อเพื่อนร่วมงาน
หลักมรรค ๘ สัมมากัมมันตะ , รักษาศีล ภาวนา ๔	การให้บริการและปฏิบัติกับประชาชนและสังคม	-การปฏิบัติตัวดีในสังคม -ใช้อุดมคติและพระบรมราโชวาทยึดเหนี่ยวจิตใจ	พฤติกรรมต่อประชาชนและสังคม
สัมมาทิฏฐิ, การเจริญปัญญา หลักภาวนา ๔ , ทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร ๔	พฤติกรรมการพัฒนา	-ใช้โครงการพระราชดำริ -ระเบียบวินัย -ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	พฤติกรรมในการพัฒนา

ตารางที่ ๔.๒๑ ตารางความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง

๔.๕ การสังเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาจากการจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

๔.๕.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

๔.๕.๒ ปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

๔.๕.๓ ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) สามารถนำมาสรุปได้ ๓ ประเด็นดังกล่าวเพื่อความเข้าใจในการแยกแยะให้ตรงประเด็นจึงต้องอธิบายที่ละประเด็นดังกล่าว ดังนี้คือ

๔.๕.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

พบว่า หลักพุทธจิตวิทยาที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ ตำรวจตระเวนชายแดนใช้ หลักพรหมวิหาร ๔ และ หลักพุทธจิตวิทยาที่ส่งเสริมต่อพฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา พบว่า คือ หลักพรหมวิหาร ๔ หลักทศพิธราชธรรม หลักสังคหวัตถุ ๔

สรุปปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนจากข้อคิดเห็นของการสนทนากลุ่มเฉพาะ**(Focus group)** แต่ละประเด็นดังกล่าวสามารถสรุปได้ ดังตาราง **๔.๒๒** ต่อไปนี้

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยต่อพฤติกรรม	ปัจจัยย่อยในกลุ่ม	คนที่	ความถี่
ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา	พฤติกรรมต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่	-พรหมวิหาร ๔	๓,๘,๑๐,๑๑	๔
	พฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา	-พรหมวิหาร ๔	๓,๘,๑๐,๑๑	๔
		-ทศพิธราชธรรม	๒,๑๐,๔,๑,๖,๙	๖
		-สังคหวัตถุ ๔	๑,๖,๙,๑,๖,๙	๖

ตารางที่ ๔.๒๒ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

๔.๕.๒ ปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

พฤติกรรมต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า ความซื่อสัตย์ ระเบียบวินัย การให้อภัยกัน พฤติกรรมต่อหน่วยงานที่ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาส่งเสริมพฤติกรรม พบว่า ตำรวจตระเวนชายแดนใช้หลักความสามัคคี อุดมคติของตำรวจ ความภูมิใจรักในหน่วยงาน และความจริงใจของผู้บังคับบัญชา พฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่ตำรวจตระเวนชายแดนนำมาเป็นแนวทาง พบว่า ใช้หลักปฏิบัติตามกฎหมาย ส่วนพฤติกรรมที่มีต่อประชาชนและสังคม พบว่า ใช้ หลักการช่วยเหลือประชาชน หลักการให้ความรู้แก่ประชาชน หลักการช่วยเหลือสังคม หลักการให้ความรู้แก่สังคม และพฤติกรรมการพัฒนา พบว่าใช้หลักการยกย่องเชิดชูเกียรติ การอบรมให้ความรู้ การสวดมนต์ไหว้พระ การใช้กิจกรรมลูกเสือชาวบ้านฝึกอบรม และ การใช้โครงการพระราชดำริ มาเป็นแผนและแนวทางการพัฒนา

สรุปปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน คือ หลักความซื่อสัตย์ ระเบียบวินัย การให้อภัยกัน หลักความสามัคคี อุดมคติของตำรวจ ความภูมิใจรักในหน่วยงาน และความจริงใจของผู้บังคับบัญชา หลักของกฎหมาย หลักการช่วยเหลือประชาชน หลักการให้ความรู้แก่ประชาชน หลักการช่วยเหลือสังคม หลักการให้ความรู้แก่สังคม พิจารณาและสรุปแต่ละประเด็นดังกล่าวสามารถสรุปได้ ดังตาราง ๔.๒๓ ต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒๓ ปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

ปัจจัยหลัก	ปัจจัยต่อพฤติกรรม	ปัจจัยย่อยในกลุ่ม	คนที่	ความถี่
ปัจจัยทางจิตวิทยา	พฤติกรรมต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่	-ความซื่อสัตย์	๑,๒,๖,๑๐,๓,๙	๖
		-ระเบียบวินัย	๘,๕,๙,	๓
		-การให้อภัยกัน	๒,๑๐,๕,	๓
	พฤติกรรมต่อหน่วยงาน	-การให้อภัยกัน	๒,๑๐,๕	๓
		-ความสามัคคี	๒,๑๑,๖,	๓
		-อุดมคติของตำรวจ	๑,๔,	๒
		-ความภูมิใจและรักในหน่วยงาน	๑๑,๔	๒
		-ความจริงใจของผู้บังคับบัญชา	๖,๕	๒
	พฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา	-ปฏิบัติตามกฎหมาย	๑,๑๐,๔,๑๑,๙	๕
	พฤติกรรมต่อประชาชนและสังคม	-ช่วยเหลือประชาชน	๒,๖,๑๐	๓
		-ให้ความรู้แก่ประชาชน	๖,๑๐	๒
		-ช่วยเหลือสังคม	๒,๕,๑,๑๐,๗	๕
		-การให้ความรู้แก่สังคม	๑,๑๐,๗	๓
	พฤติกรรมต่อการพัฒนา	ยกย่องเชิดชูเกียรติ	๑,๒,๕,๘	๔
		การอบรมให้ความรู้	๑,๓,๕,๙	๔
		สวดมนต์ไหว้พระ	๑,๔,๖,๑๐	๔
		อบรมลูกเสือชาวบ้าน	๒,๓,๕,๖,๙	๔
		โครงการพระราชดำริ	๔,๖,๘,๑๐	๔

๔.๕.๓ ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group)

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านพฤติกรรมตนเองต่อการปฏิบัติหน้าที่ คือ ความรับผิดชอบต่อและระเบียบวินัย ,ความซื่อสัตย์,การให้อภัย พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาอาชีวะซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถใช้การรักษาศีล ๕ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านพฤติกรรมต่อหน่วยงาน คือ ความภูมิใจและรักในหน่วยงาน ความจริงใจของผู้บังคับบัญชา พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาสติซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถใช้การทำสมาธิ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการใช้บริการประชาชนและสังคม คือ การช่วยเหลือประชาชน ให้ความรู้ประชาชน การช่วยเหลือสังคม การให้ความรู้กับสังคม พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมากัมมันตะซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถใช้การรักษาศีล ๕ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านพฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา คือ การใช้หลักกฎหมาย พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ สัมมาสมาธิซึ่งอยู่ในหลักมรรค ๘ และ สามารถใช้การทำสมาธิ ซึ่งเป็นหลักของไตรสิกขาและภาวนา ๔ ด้วย

ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านพฤติกรรมการพัฒนา คือ การยกย่องเชิดชูเกียรติ การอบรมให้ความรู้ สวดมนต์ไหว้พระตอนเช้า กิจกรรมอบรมลูกเสือชาวบ้าน และโครงการพระราชดำริ พบว่า มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ หลักภาวนา ๔ ทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร ๔ ด้วย

กล่าวโดยสรุปว่าข้อมูลซึ่งเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่พบ มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา ที่ได้จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ตามที่ได้อธิบายไว้ดังกล่าวโดยสามารถสรุปได้ตามตารางภาพที่ ๔.๒๔ ต่อไปนี้

ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยา
จากกลุ่มสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group)

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา	**ปัจจัยทางจิตวิทยา**	**พฤติกรรมที่พบ**	**ผลที่ได้ทางพุทธจิตวิทยา**
หลักมรรค ๘ สัมมาอาชีวะ , การรักษาศีล ภาวนา ๔	-พฤติกรรมต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่	ระเบียบวินัย ,ความซื่อสัตย์, ให้อภัย	พฤติกรรมต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่
หลักมรรค ๘ สัมมาสติ , การทำสมาธิ ภาวนา ๔	พฤติกรรมต่อหน่วยงาน	ความภูมิใจและรักในหน่วยงาน ,ความจริงใจของผู้บังคับบัญชา	พฤติกรรมต่อองค์กรหรือหน่วยงาน
หลักมรรค ๘ สัมมากัมมันตะ , การรักษาศีล ภาวนา ๔	การให้บริการและปฏิบัติกับประชาชนและสังคม	-ช่วยเหลือประชาชน -ให้ความรู้ประชาชน -ช่วยเหลือสังคม -ให้ความรู้สังคม	พฤติกรรมต่อประชาชนและสังคม
หลักมรรค ๘ สัมมาสมาธิ , การทำสมาธิ ภาวนา ๔	พฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา	-หลักกฎหมาย	พฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา
หลักภาวนา ๔ , ทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร ๔	พฤติกรรมการพัฒนา	-ยกย่องเชิดชูเกียรติ -อบรมให้ความรู้ -สวดเมนต์ไหว้พระตอนเช้า -กิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน -ปฏิบัติตามโครงการพระราชดำริ	พฤติกรรมในการพัฒนา

ตารางที่ ๔.๒๔ ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยา จากกลุ่มสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group)

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาได้รูปแบบปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน โดยข้อมูลที่ได้จากการการแจกแบบสอบถามในเชิงปริมาณ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำนวน ๑๐ คน ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) และข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประมวลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

สรุป ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน มีดังนี้คือ

หลักธรรมทางพุทธศาสนา เช่น หลักมรรค ๘ ไตรสิกขา หลักภาวนา ๔ หลักทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ อิทธิบาท ๔ เป็นปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาซึ่งที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน คือ

๑.พฤติกรรมต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่ ที่แสดงออก คือ มีสมาธิ จิตใจตั้งมั่นในการทำงาน และในการปฏิบัติหน้าที่ มีปัญญาไม่พลั้งเผลอจิตเลื่อนลอยระหว่างปฏิบัติหน้าที่ มีความภูมิใจเมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา ปฏิบัติหนาที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจไม่ละทิ้งหน้าที่ มีระเบียบวินัย นำโครงการพระราชดำริมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ปฏิบัติงานทำให้มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ มีการให้อภัยกัน

๒.พฤติกรรมต่องานอาชีพ คือ ด้านกายประพฤติแต่สิ่งดีงาม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของหน่วยงาน รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตำรวจ หลักธรรมที่ใช้คือ พรหมวิหาร ๔ ศีล ๔ อิทธิบาท ๔ สังคหวัตถุ ๔ ไตรสิกขา ทำให้ยึดมั่นในอุดมคติของตำรวจ มาเป็นแนวทางในอาชีพของตำรวจตระเวนชายแดน

๓.พฤติกรรมต่อองค์กรและหน่วยงาน คือ เป็นผู้รักษาศีล มีระเบียบวินัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นในองค์กรได้มีความเกื้อกูลไม่เบียดเบียนกันและกัน ไม่ทุจริตคอร์รัปชั่น ไม่เบียดบังเวลาราชการเพราะปฏิบัติตามหลักของศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี มีความภูมิใจและรักในหน่วยงาน นอกจากศีล ๕ แล้วยังใช้หลักธรรมอิทธิบาท ๔ และสังคหวัตถุ ๔ ในการอยู่ร่วมกันในหน่วยงานด้วย

๔.พฤติกรรมต่อเพื่อนร่วมงาน คือ แนะนำและสอนเพื่อให้ทำกิจกรรมอบรมเพิ่มพูนความรู้ การสวดมนต์ไหว้พระรวมแถวในตอนเช้า แนะนำให้บวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล การเป็นอย่างที่ดีด้วย

๕.พฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา คือ ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ พรหมวิหาร ๔ ทศพิธราชธรรม และสังคหวัตถุ ๔ ในการอยู่ร่วมกันและ ใช้หลักกฎหมายเพื่อให้มีระเบียบวินัยดีขึ้น

๖.พฤติกรรมการให้บริการประชาชนและสังคม คือ การไม่เลือกปฏิบัติ การช่วยเหลือประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชน การช่วยเหลือสังคม และการให้ความรู้แก่สังคม

๗.พฤติกรรมด้านการพัฒนา คือ การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของตำรวจ การปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริ การมีระเบียบวินัย การยกย่องเชิดชูเกียรติ การอบรมให้ความรู้ การสวดมนต์ไหว้พระตอนรวมแถวตอนเช้า กิจกรรมการอบรมลูกเสือชาวบ้าน และการปฏิบัติตามโครงการพระราชดำริ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปเป็นตารางภาพได้ดังต่อไปนี้

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

ศีล สมาธิ

พฤติกรรม ที่

พฤติกรรมต่องานอาชีพตนเอง

พฤติกรรมต่อองค์กรและหน่วยงาน

พฤติกรรมต่อเพื่อนร่วมงาน

พฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

พฤติกรรมต่อประชาชนและสังคม

พฤติกรรมด้านการพัฒนา

บทที่ ๕
สรุปผลการวิจัย องค์ความรู้ใหม่และข้อเสนอแนะ

การศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นงานวิจัยผสมผสานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ คือ ๑.ศึกษาหลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ ๒.วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ๓.นำเสนอหลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมี ๒ กลุ่ม คือ ๑)กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน ๔๒๐ คน ๒)กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๒.๑ กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง จำนวน ๑๐ คน ๒.๒ กลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group) จำนวน ๑๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวินัยเป็นแบบสอบถามจิตวิทยาและจิตวิทยาแนวพุทธศาสนาต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลข้อมูลเชิง ปริมาณ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC*(Statistical Package The Social Sciences/Personal Computer Plus) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการเขียนเชิงพรรณนา

ในบทนี้เป็นการนำเสนอสรุปผลการการวิจัยและองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยตลอดจนข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งสรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒.๑.หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์

สังคมมนุษย์ในปัจจุบันนี้มีอาชีพและหน้าที่การงานแตกต่างกัน แต่มนุษย์จำเป็นต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีกิจกรรม หน้าที่การงานด้วยกันจึงต้องยอมรับมนุษย์มีความสัมพันธ์กันในทุกๆเรื่อง และสภาพของสังคมปัจจุบันนี้สิ่งแวดล้อมต่างๆทาสังคมเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นตัวกำหนดให้มนุษย์มีพฤติกรรมไม่เหมือนกัน หากพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ไม่เป็นพิษเป็นภัยกับกลุ่มคนอื่นๆหากพฤติกรรมที่ปรากฏมีแต่คุณงามความดีปรากฏในสังคม ก็จะทำให้ในสังคมแห่งนั้นอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่หากเมื่อไรที่พฤติกรรมของบุคคลใดแสดงออกมาในเชิงทำลาย ก้าวร้าว รุนแรง ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ฝ่าฝืนกฎระเบียบ กติกาที่สังคมนั้นกำหนดร่วมกัน ผิดศีลธรรมเป็นที่ไม่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ในสังคม ก็จะทำให้สังคมนั้นเดือดร้อนมีแต่ความวุ่นวาย และเมื่ออยู่ร่วมกันมากๆในสังคมก็จะมีการกำหนดระเบียบ กฎ กติกาขึ้นมาเพื่อให้คนปฏิบัติไม่ละเมิดสิทธิ์หรือทำให้ผู้อื่น หรือบุคคลกลุ่มอื่นเดือดร้อน หลักการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นสิ่งที่จะทำให้พฤติกรรมของมนุษย์พัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น แต่มนุษย์มีความแตกต่างกันทั้งด้านพื้นฐานและหน้าที่งานอาชีพ หลักการพัฒนาคุณธรรมของมนุษย์จึงย่อมแตกต่างกันด้วยเช่นกัน แต่ความเป็นจริงในสังคมมนุษย์ต่างก็มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจเช่นเดียวกันฉะนั้นหลักการพัฒนา

ของมนุษย์ในปัจจุบันก็จะใช้หลักการที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจเหมือนกัน ประเทศไทยเป็นเมืองที่มีผู้นับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ หลักพุทธจิตวิทยาหรือหลักธรรมทางศาสนาจึงถูกนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์ได้ดีที่สุด

การศึกษาวิจัยผู้วิจัยนี้พบว่า หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ นำหลักมรรค ๘ หลักไตรสิกขา และหลักภาวนา ๔ มาเป็นหลักในการพัฒนา

สรุปได้ว่าการนำหลักมรรค ๘ หลักไตรสิกขา และหลักภาวนา ๔ มาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของมนุษย์จะสามารถเสริมสร้างการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม อยู่บนพื้นฐานของการมีคุณธรรมและจริยธรรมยึดเหนี่ยวอยู่ในใจ อันจะก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กรและนำไปสู่การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมได้อย่างยั่งยืนต่อไป

๕.๒.๒.ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะชักนำและส่งเสริมให้เกิดมีการประพฤติปฏิบัติหลักธรรมในพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่าระบบการดำเนินชีวิต ระบบจริยธรรม หรือระบบการประพฤติปฏิบัติธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา ไม่สามารถแยกออกจากกันได้

การศึกษาวิจัยนี้พบว่า ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา คือ หลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ได้แก่ มรรค ๘ ไตรสิกขา ภาวนา ๔ หลักทศพิธราชธรรม พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ อิทธิบาท ๔ เป็นปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาซึ่งที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของข้าราชการตระเวนชายแดน

พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน พบว่า เป็นพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่แสดงออกมาสามารถนำมาอธิบายได้ดังนี้ คือ

๑.พฤติกรรมต่อตนเองในการปฏิบัติหน้าที่คือ มีสมาธิ จิตใจตั้งมั่นในการทำงาน และในการปฏิบัติหน้าที่ มีปัญญาไม่พลั้งเผลอจิตเลื่อนลอยระหว่างปฏิบัติหน้าที่ มีความภูมิใจเมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา ปฏิบัติหนาที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจไม่ละทิ้งหน้าที่ มีระเบียบวินัย นำโครงการพระราชดำริมาเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน

๒.พฤติกรรมต่องานอาชีพ คือ ด้านกายประพฤติแต่สิ่งดีงาม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของหน่วยงาน รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตำรวจ

๓.พฤติกรรมต่อองค์กรและหน่วยงาน คือ เป็นผู้รักษาศีล มีระเบียบวินัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นในองค์กรได้มีความเกื้อกูลไม่เบียดเบียนกันและกัน ไม่ทุจริตคอร์รัปชั่น ไม่เบียดบังเวลาราชการเพราะปฏิบัติตามหลักของศีลธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี มีความภูมิใจและรักในหน่วยงาน

๔.พฤติกรรมต่อเพื่อนร่วมงาน คือ แนะนำและสอนเพื่อให้ทำกิจกรรมอบรมเพิ่มพูนความรู้ การสวดมนต์ไหว้พระรวมแถวในตอนเช้า แนะนำให้บวชเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล

๕.พฤติกรรมระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา คือ ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ พรหมวิหาร ๔ ทศพิธราชธรรม และสังคหวัตถุ ๔ ในการอยู่ร่วมกันและ ใช้หลักกฎหมายเพื่อให้มีระเบียบวินัยดีขึ้น

๖.พฤติกรรมการให้บริการประชาชนและสังคม คือ การไม่เลือกปฏิบัติ การช่วยเหลือประชาชน การให้ความรู้แก่ประชาชน การช่วยเหลือสังคม และการให้ความรู้แก่สังคม

๗.พฤติกรรมด้านการพัฒนา คือ การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของตำรวจ การปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริ การมีระเบียบวินัย การยกย่องเชิดชูเกียรติ การอบรมให้ความรู้ การสวดมนต์ไหว้พระตอนรวมแถวตอนเช้า กิจกรรมการอบรมลูกเสือชาวบ้าน และการปฏิบัติตามโครงการพระราชดำริ

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนแปรเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น และอาจจะแตกต่างกันกับหน่วยงานข้าราชการตำรวจอื่นๆ เพราะกระบวนการบริหารและลักษณะงานของตำรวจตระเวนชายแดนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของหน่วยเอง เช่น กฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงานกำหนดขึ้นตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจ ที่กำหนดให้ข้าราชการทุกหน่วยนำมายึดเป็นแนวทางและระเบียบปฏิบัติ โดยเนื้อหาก็มีหลักธรรมทางพุทธศาสนาสอดแทรกอยู่ด้วย

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เป็นหลักธรรมนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางตวงเพชร สมศรี ซึ่งมีแนวคิดเสนอวิธีการพัฒนาจริยธรรมข้าราชการตำรวจเชิงบูรณาการ ๘ วิธีด้วย

๕.๒.๓.หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ตามหลักพุทธจิตวิทยา พบว่า ตำรวจตระเวนชายแดนใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรม ที่กำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมและจรรยาของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ มาให้ข้าราชการตำรวจยึดเหนี่ยวในจิตใจเป็นแนวทางการพัฒนาพฤติกรรม นอกจากนี้ผู้บังคับบัญชาและบุคลากรในหน่วยงานยังใช้แนวทางของระเบียบวินัย การฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ การยกย่องเชิดชูเกียรติ การสวดมนต์ไหว้พระ กิจกรรมการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน และการนำเอาแนวทางของโครงการพระราชดำริมาเป็นทางการพัฒนาด้วย ซึ่งแนวทางการพัฒนาของตำรวจตระเวนชายแดนดังกล่าว มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วย ดังจะสรุปกล่าวโดยสรุปคือ

๑.หลักคุณธรรมและจริยธรรมตำรวจ ซึ่งกำหนดไว้ในประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ ซึ่งข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนต้องประพฤติปฏิบัติตาม เป็นการพัฒนาพฤติกรรมด้านต่อตนเอง,งานอาชีพ,องค์กรและหน่วยงาน,เพื่อนร่วมงาน,ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใต้บังคับบัญชา,ประชาชนและสังคม ,และต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งหลักคุณธรรมและจริยธรรมตำรวจนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ มรรค ๘

๒.หลักการปฏิบัติตามระเบียบวินัย ข้าราชการตำรวจทุกนายต้องมีระเบียบวินัยตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดคุณสมบัติเอาไว้ตั้งแต่เริ่มบรรจุรับราชการเป็นตำรวจ ซึ่งข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนต้องประพฤติปฏิบัติตาม เป็นการพัฒนาพฤติกรรมทุกด้านของตำรวจตระเวนชายแดนแดนและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการปฏิบัติตามระเบียบวินัยนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ อิทธิบาท ๔

๓.หลักการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความรู้แจ้ง ความชำนาญและมีความก้าวหน้าในฝีมือและวิชาชีพยิ่งขึ้นไป เป็นการพัฒนาพฤติกรรมด้านต่อตนเอง,งานอาชีพ,

องค์กรและหน่วยงานและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งหลักการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้นี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ ภาวนา ๔

๔.หลักการยกย่องเชิดชูเกียรติ ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจและมีความอุตสาหะมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ต้องมีระเบียบวินัยตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดคุณสมบัติเอาไว้ตั้งแต่เริ่มบรรจุรับราชการเป็นตำรวจ ซึ่งข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนต้องประพฤติปฏิบัติตาม เป็นการพัฒนาพฤติกรรมด้านต่อตนเอง,งานอาชีพ,องค์กรและหน่วยงาน,ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใต้บังคับบัญชา และต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการยกย่องเชิดชูเกียรตินี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ พรหมวิหาร ๔

๕.หลักการสวดมนต์ไหว้พระ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทบทวน กฎ ระเบียบการปฏิบัติประจำวันได้มีสติ มีสมาธิ และเกิดปัญญาก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนปฏิบัติเป็นระเบียบประจำวัน เป็นการพัฒนาพฤติกรรมด้านต่อตนเอง,งานอาชีพ,องค์กรและหน่วยงาน,เพื่อนร่วมงาน,ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใต้บังคับบัญชา,ประชาชนและสังคม และต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการสวดมนต์ไหว้พระนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ ไตรสิกขา

๖.หลักการใช้การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ที่ดี ความรักและสามัคคีความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา และข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนกับประชาชนทั่วไป เป็นการพัฒนาพฤติกรรมด้านต่อตนเอง,งานอาชีพ,องค์กรและหน่วยงาน,เพื่อนร่วมงาน,ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใต้บังคับบัญชา,ประชาชนและสังคม ,และต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งหลักการใช้การฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ สังคหวัตถุ ๔

๗.หลักการใช้โครงการพระราชดำริมาเป็นแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ เพราะเป็นทฤษฎีและปรัชญาของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ถือว่าเป็นทฤษฎีและปรัชญาของพระองค์ท่านซึ่งมีหลักทศพิธราชธรรม เป็นการพัฒนาพฤติกรรมทุกด้าน และการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งการใช้โครงการพระราชดำริมาเป็นแนวทางปฏิบัติของตำรวจตระเวนชายแดนนี้ มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาคือ ทศพิธราชธรรม

จากผลการวิจัยดังกล่าว หลักในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน คือ พฤติกรรมด้านการพัฒนา ซึ่งมีการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมของตำรวจ การปฏิบัติงานตามโครงการพระราชดำริ การมีระเบียบวินัย การยกย่องเชิดชูเกียรติ การอบรมให้ความรู้ การสวดมนต์ไหว้พระตอนรวมแถวตอนเช้า กิจกรรมการอบรมลูกเสือชาวบ้าน และการปฏิบัติตามโครงการพระราชดำริของในหลวง รัชกาลที่ ๙ เป็นแนวทางในการพัฒนา เพราะเป็นแนวทางที่ผู้บังคับบัญชา กฎ ระเบียบ ต่างๆ ที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้วางไว้นั่นเอง

๕.๒ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษาวิจัยได้เป็นองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำเสนอหลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา ให้เป็นผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนโดยรวม

ดังนั้นขอนำเสนอหลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยาหรือองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ “EFFFTAT=S”หรือ BORDER PATROL POLICE MODEL ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งมีคุณค่าและเป็นสิ่งสำคัญของหลักการพัฒนาจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ดังนี้ คือ

๑.“E”(The Eightfold Path)=มรรค ๘ เป็นหลักธรรมทางพุทธจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งใช้การปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมตำรวจ ซึ่งกำหนดไว้ตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๓ (แนบท้าย กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ) ปัญหาและอุปสรรคที่พบ เนื่องจากการขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนบางคนทำให้การตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าทีเกิดความผิดพลาดและเสียหายต่อหน่วยได้ เพราะฉะนั้นการนำหลักมรรค ๘ มาพัฒนาให้สอดคล้องกับประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณตำรวจที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะสามารถทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จได้ทำให้ตำรวจตระเวนชายแดนเกิดจิตสำนึกในหน้าที่อย่างเคร่งครัด ไม่เกิดการละเมิด ฝ่าฝืนกับหลักการของมาตรฐานคุณธรรมและอุดมคติของตำรวจ และเกิดเป็นมาตรฐานทางจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจด้วย

๒.“F”(The Four Paths of Accomplishment)= อิทธิบาท ๔ เป็นหลักธรรมทางพุทธจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งใช้การปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่หน่วยงานกำหนดไว้ ปัญหาและอุปสรรคที่พบ เนื่องจากการขาดแคลนกำลังพลของหน่วยงานทำให้การปฏิบัติหน้าที่บางครั้งเกิดความบกพร่อง งานคั่งค้าง ทำเอกสารไม่ทันให้ผู้บังคับบัญชาลงนาม เจ้าหน้าที่หมดกำลังใจไม่ต้องใจทำงานทำให้หน่วยงานเสียหาย เพราะฉะนั้นการนำหลักอิทธิบาท ๔ มาพัฒนาให้สอดคล้องกับระเบียบวินัยของหน่วยงานที่กำหนดไว้ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะสามารถบุคลากรในสังกัดมีกำลังใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว กระตือรือร้น รอบคอบ โปร่งใส ตรวจสอบให้กำลังใจกัน ทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จและผู้บังคับบัญชาเข้าใจมีความ พอใจ พากเพียร เอาใจใส่ สนใจสอดส่องในเหตุและผล

๓.“F”(The Four Developments)= ภาวนา ๔ เป็นหลักธรรมทางพุทธจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งใช้การฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้มีการทบทวนอยู่สม่ำเสมอ ปัญหาและอุปสรรคที่พบเนื่องจากการขาดความชำนาญในการทำงานทำงานผิดพลาดเนื่องจากมีความเผลอเรอ ไม่มีสมาธิในการทำงานหากพบปัญหาก็ตัดสินใจผิดพลาด มีการปลูกฝังจริยธรรมน้อย เพราะฉะนั้นการนำหลักภาวนา ๔ ซึ่งเป็นหลักการพัฒนากาย ศีล สมาธิ ปัญญา มาพัฒนาให้สอดคล้องกับการกำหนดแผนฝึกอบรม และหลักสูตรต่างๆให้หน่วยฝึก หรือโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ ความชำนาญ และเมื่อปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ ทำให้เกิดความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับงานในหน้าที่หากเกิดปัญหาก็ตั้งจิตทำสมาธิและเกิดปัญญารู้วิธีแก้ไขปัญหาได้

๔.“F”(The Four Cardinal Virtues)= พรหมวิหาร ๔ เป็นหลักธรรมทางพุทธจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ของตำรวจตระเวนชายแดนที่มีความประพฤติปฏิบัติดีเยี่ยมตามประมวลจริยธรรมตำรวจและเป็นบุคคล

ต้นแบบในการดำรงชีพอย่างพอเพียงในสังกัดตำรวจตระเวนชายแดน หรือเป็นผู้เสียสละบำเพ็ญประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม ปัญหาและอุปสรรคที่พบเนื่องจากบุคลากรในหน่วยมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณและอุดมคติของตำรวจเกิดความท้อแท้หมดกำลังใจปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่เพราะฉะนั้นผู้บังคับบัญชาควรนำหลักพรหมวิหาร ๔ มาพัฒนาให้สอดคล้องกับการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชาโดยใช้หลักเมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา มีการจัดทำกิจกรรมการยกย่อง เชิดชูเกียรติ ประกาศคุณงามความดี แก่กำลังพลที่ตั้งใจปฏิบัติงาน และเมื่อนำเอาหลักธรรมนี้มาพัฒนาควบคู่กันทำให้บุคลากรเกิดความภูมิในเกียรติและศักดิศรีการเป็นตำรวจตระเวนชายแดนมีความรัก ภูมิใจ ในหน่วยงานของตนด้วย

๕.“T”(The Threefold Training)= ไตรสิกขา เป็นหลักธรรมทางพุทธจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยมีการรวมแถวสวดมนต์ไหว้พระในตอนเช้าก่อนการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรคที่พบเนื่องจากผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีหรือไม่มีความเสียสละ เพราะฉะนั้นหากมีการรวมแถวไหว้พระ ทำจิตให้สงบ มีสมาธิก่อนทำงาน ผู้บังคับบัญชาจะได้มีโอกาสทำความเข้าใจกับผู้ใต้บังคับบัญชา ได้ทบทวนข้อราชการที่ได้รับสั่งการมาหรือวางแนวทางที่จะปฏิบัติงานต่อไป จึงควรนำหลักไตรสิกขามาพัฒนาให้สอดคล้องกับการเป็นผู้นำและการอยู่ในภาวะผู้ตาม เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตน ว่ากล่าวตักเตือนกันด้วยจิตเมตตา และให้ความรู้ มีสมาธิเกี่ยวกับงานในหน้าที่รับผิดชอบ และมีปัญญาในการคิดแก้ไขปัญหาเมื่อพบกับอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

๖.“A”(The Acts of Doing Favors)= สังคหวัตถุ ๔ เป็นหลักธรรมทางพุทธจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยในหน่วยงานมีกิจกรรมการอบรมลูกเสือชาวบ้าน ปัญหาและอุปสรรคที่พบเนื่องจากพบว่าไม่มีการสามัคคีในหน่วยงานและการปฏิบัติงานบางครั้งไปกระทบกระทั่งบุคคลภายนอกเพราะฉะนั้น กิจกรรมการอบรมลูกเสือชาวบ้านจึงสมควรนำมาใช้และปัจจุบันศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน ยังจัดโครงการและกิจกรรมนี้เพื่อความรักและสามัคคีของตำรวจตระเวนชายแดนและประชาชนทั่วไป ซึ่งเน้นความรักความสามัคคีของคนในชาติ จึงควรนำหลักของสังคหวัตถุ ๔ ซึ่งเป็นหลักธรรมของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม เป็นธรรมะที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ และทางแห่งความสันติ หากนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาเป็นพัฒนาจะสอดคล้องกับกิจกรรมลูกเสือชาวบ้าน ของตำรวจตระเวนชายแดนด้วย

๗.“T”(The ten Virtues of a Ruler)= ทศพิธราชธรรม เป็นหลักธรรมทางพุทธจิตวิทยาซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาพฤติกรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยเป็นธรรมะของการเป็นผู้นำผู้ปกครองระดับสูงซึ่งได้โน้มนำเอาโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ซึ่งพระองค์ท่านมีหลักทศพิธราชธรรมในการเป็นผู้นำประเทศ ตำรวจตระเวนชายแดนได้นำเอาโครงการพระราชดำริของพระองค์มาเป็นแนวทางการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคที่พบเนื่องจากตำรวจตระเวนชายแดนมีเงินเดือนและสวัสดิการน้อย บางครั้งที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ตามชายแดนขาดปัจจัยในการทำงาน มีปัญหาด้านเศรษฐกิจในครอบครัว เพราะฉะนั้น แนวทางในโครงการพระราชดำริต่างๆ จึงถูกนำมาเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปีของตำรวจตระเวนชายแดนซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาได้ เช่น การอยู่อย่างพอเพียงก็ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กับครอบครัวและเมื่อได้ผลก็แนะนำชาวบ้านในหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จและ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ได้ตั้งศูนย์อำนวยการโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (ห้วยทราย) ขึ้นมาเพื่อปฏิบัติงานและดูแลงานตามโครงการพระราชดำริด้วย

หลักการพัฒนาดังที่กล่าวทำให้ทราบว่า แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ก็คือ การนำเอาคุณธรรมและจริยธรรมของตำรวจ มาสอดแทรกอยู่ใน กฎ ระเบียบ วินัย ต่างๆ ที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนได้กำหนดไว้และมีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนานั่นเอง หากบุคคลใดสามารถนำไปประพฤติปฏิบัติจะนำมาสู่การเป็นบุคคลที่ได้ชื่อว่าเป็นสัตบุรุษ หมายถึงคนที่มีความประพฤติดี ประพฤติชอบว่ากาย วาจา ใจ คือประพฤติถูกต้องตามทำนองคลองธรรมหรือเรียบร้อยดีไม่มีโทษมีจิตสงบระงับจากบาปกุศลธรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน ซึ่งในที่นี้สอดคล้องกับกุศลธรรม ๗ ประการ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนานี้ เรียกว่า สัปปุริยธรรม๗ (The Seven Virtues of a Gentleman = S)หรือธรรมะของคนดีนั่นเอง

กล่าวโดยสรุปหลักการพัฒนาที่พบว่าตำรวจตระเวนชายแดนนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมนี้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น เมื่อนำมาวิเคราะห์และเรียบเรียงเพื่อให้มองเห็นความสอดคล้องแล้วจึงเกิดรูปแบบของการพัฒนาที่ผู้วิจัยสามารถแสดงเป็นแผนภูมิที่ ๕.๘ “**EFFFTAT=S** หรือ BORDER PATROL POLICE MODEL” ได้ดังนี้

Model

ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต
มจร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.“E” (The Eightfold Path) = มรรค ๘

๒.“F” (The Four Paths of Accomplishment) = อิทธิบาท ๔

๓.“F” (The Four Developments) = ภาวนา ๔

๔.“F” (The Four Cardinal Virtues) = พรหมวิหาร ๔

๕.“T” (The Threefold Training) = ไตรสิกขา

๖.“A” (The Acts of Doing Favors) = สังคหวัตถุ ๔

๗.“T” (The ten Virtues of a Ruler) = ทศพิธราชธรรม

๘.“S” (The Seven Virtues of a Gentleman) = สัปปุริยธรรม ๗

กล่าวได้ว่า องค์ความรู้ “**EFFFTAT=S** หรือ border patrol police Model ”ที่ให้จากการวิจัยและการรับรองโดยผู้บังคับบัญชางานด้านจริยธรรมนี้ ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนและเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้องและตำรวจทุกหน่วยที่มีลักษณะงานและภารกิจคล้ายคลึงกันด้วย เพื่อให้เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์อย่างสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.ควรบรรจุหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาลงในหลักสูตรการฝึกอบรมทุกหลักสูตร โดยเน้นชั่วโมงการปฏิบัติธรรมให้เป็นรูปธรรมและเชิญคณาจารย์หรือผู้ประพฤติดีประพฤติชอบมาบรรยายธรรมะประกอบเพื่อให้ความรู้แก่ข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน เป็นประจำในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๒.ควรมีการประเมินการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดนให้เป็นแนวทางด้านคุณธรรมจริยธรรมทุกรอบ ๖ เดือน เพื่อให้มีผลการประเมินอยู่ในขั้นดีอย่างสม่ำเสมอ

๓.ผู้บังคับบัญชาควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม และจริยธรรม โดยนำหลักธรรมมาใช้และแสดงวิสัยทัศน์ทางพระพุทธศาสนา ในการสวดมนต์รวมแถวไหว้พระประจำเดือนของหน่วยงานด้วย

๔.ควรสร้างหลักแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงสนับสนุนและส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมหรือจรรยาบรรณ ในวิชาชีพของตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของตำรวจตระเวนชายแดนทุกคนด้วย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑.ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่นๆของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนชั้นประทวนหรือชั้นสัญญาบัตร ในระดับปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาค

๒.ควรนำปัจจัยที่ผู้วิจัยศึกษามาไปใช้กับข้าราชการตำรวจหน่วยอื่นๆ เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยเหล่านั้นมีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจหน่วยอื่น หรือแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร

๓.ควรศึกษาพฤติกรรมอื่นๆ และไปใช้กับข้าราชการตำรวจหน่วยอื่นๆ เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยเหล่านั้นมีผลต่อพฤติกรรมของข้าราชการหน่วยอื่นๆเหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ เพียงไร

บรรณานุกรม

๑.ภาษาบาลี – ไทย :

ก.ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับ มหาจุฬาเตปิฎกํ ๒๕๐๐.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๐.

พระไตรปิฎกภาษาไทย. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

วินัยภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎกํ ๒๕๒๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๕.

ข.ข้อมูลทุติยภูมิ

๒. หนังสือ :

ลาซันและลาฟาสโตอ้างในเปรมวดีคฤหเดช, “การพัฒนาชุดการศึกษาอบรมเชิงประสบการณ์เพื่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมสำหรับนักศึกษาพยาบาล”,**การศึกษาดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๐), หน้า๔๑

สร้อยตระกูล(ติวยานนท์)อรรถมานะ,**พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์** ,(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๓–๑๔.

จุฬาลักษณ์ สะตะ,**การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษากลุ่มเสียง วิทยาลัยการอาชีพเลิงนกทา : ภายใต้โครงการอบรมนักศึกษาแกนนา** (กรมทหารราบที่ ๑๖ ค่ายบดินทรเดชา จังหวัดยโสธร, ๒๕๕๓), หน้า ๖.

จิราภา เต็งไตรรัตน์และคณะ, **จิตวิทยาทั่วไป**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๓๘-๓๙.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,**พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗**,โรงพิมพ์ตำรวจเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ,๒๕๕๔ หน้า ๓.

สำนักงานจเรตำรวจ,**คู่มือแนวทางการปฏิบัติตาม กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๒ แก้ไข พ.ศ.๒๕๕๓)**(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,๒๕๕๓) ,หน้า ๒๒๓-๒๒๕.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ,**คู่มือเสริมสร้างการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ,** โรงพิมพ์ตำรวจ ถนนเศรษฐศิริ ดุสิต กทม.๑๐๓๐๐, กันยายน ๒๕๕๔

พุทธทาสภิกขุ “คู่มือมนุษย์”,**ชุดใจความสำคัญของพระพุทธศาสนา.**,สำนักพิมพ์ เอ็มทีบุ๊ค. กรุงเทพฯ ๒๕๕๓

พระมหาณรงค์ จิตฺตโสภโณ, **พระพุทธศาสนากับการพัฒนา**, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒), หน้า ๔๐.

คู่มือคำอธิบาย กฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวลจริยธรรม และจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ.๒๕๕๑ (แก้ไขตามกฎ ก.ตร.ว่าด้วยประมวล จริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, **การปรับพฤติกรรม**, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖),หน้า ๒.

ธวัชชัย จุลสุคนธ์. พล.ต.ท. ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ .**โรงพักเพื่อประชาชน.**

นิตย์ สัมมาพันธ์. **การบริหารเชิงพุทธ.** กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๒๙.

บุญชม ศรีสะอาด.**การวิจัยเบื้องต้น**.กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาสน์การพิมพ์, ๒๕๔๕.

บุญเลิศ ราโชติ.**พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน**.สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.อุบลราชธานี : ออฟเซ็ตการพิมพ์, ๒๕๔๘.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ และคณะ.**จริยธรรมของชาวกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ:

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

พนัส หันนาคินทร์ และคณะ.**สร้างเสริมลักษณะนิสัย ๖**.กรุงเทพ ฯ: สำนักพิมพ์แมค จำกัด, ๒๕๔๒.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต).**จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่.**กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม,๒๕๔๓.

จิราภา เต็งไตรรัตน์ พร้อมคณะ. **จิตวิทยาทั่วไป.** พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : โอเดียน สโตร์,๒๕๒๔.

จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก, ๒๕๔๓

สุรชาติ ณ หนองคาย.“ศักยภาพของข้าราชการ”,**วารสารดำรงราชานุภาพ.**ปีที่ ๖ ฉบับที่๑๘, มกราคม-มีนาคม, ๒๕๔๙.

เสถียร เหลืองอร่าม. **การจัดองค์การและการปฏิบัติงาน.** กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา,๒๕๑๙.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ**. กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, พ.ศ. ๒๕๕๒**. โรงพิมพ์ตำรวจเขตดุสิต

จุฬาลักษณ์ สะตะ, **ศึกษาการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน**,(กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๕), หน้า ๘.

๓.วิทยานิพนธ์

นางตวงเพชร สมศรี “วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาพุทธศาสนา) : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,๒๕๕๖

ดาบตำรวจไพวัลย์ พรหมนา,“การพัฒนาการบริหารงานตามหลักพุทธธรรมของสถานีตำรวจเพื่อประชาชน”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขารัฐประศาสนศาสตร์)บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ,๒๕๕๘

นางสาวเอื้ออารีย์ วัยวัฒนะ,“กระบวนการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของชาวพุทธกรณีศึกษาผู้จาริกบุญ ณ สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต** (สาขาพระพุทธศาสนา) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๙

พล.ต.ต.นรวัตน์ บุญสิริภูรีภัทร์,“การบูรณาการพุทธธรรมเข้ากับกระบวนการการฝึกอบรมในหลักสูตร ผกก.”,**วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,สาขาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙)หน้า ก.

จิดาภา เร่งมีศรีสุข,“ยุทธศาสตร์การพัฒนาจริยธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคกลาง”,**วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,สาขาวิชารัฐประสานศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

นายจักรวาล สุขไมตรี,“รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามแนวพุทธจริยธรรมระดับอุดมศึกษา”, **พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,รัฐประศาสนศาสตร์**,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.) หน้า.ก

ว่าที่ร้อยตรี ชัยยุทธ ซิโนกุล,“กลยุทธ์การฝึกอบรมและพัฒนาพระภิกษุสามเณรในจังหวัดชายแดนภาคใต้”**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, รัฐประศาสนศาสตร์**,** (บัณฑิตวิทยาลัย:มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.) หน้า บทคัดย่อ.

สุชญา ศรีสำองค์ ,ไพฑูรย์ บุณวัฒน์ ,“จริยธรรมของตำรวจตามทัศนคติของประชาชน”**ครุศาสตร์อุตสาหกรรม** ,ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๓ (มิถุนายน-กันยายน ๒๕๕๕) : ๘๑-๙๐

นางสาวคติยา อายุยืน“กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสภาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,(สาขารัฐศาสตร์),(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๘)

ชุติมา พงศ์วรินทร์,,“ความสุขของนิสิตนักศึกษาในบริบทพุทธธรรม : การศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์และการพัฒนามาตรวัด”,**ปริญญาดุษฎีบัณฑิต**,(สาขาวิชาจิตวิทยา),จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,๒๕๕๔)

นางสาวอรจิรา วงษาพาน, “พุทธวิธีในการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันเพื่อการเผชิญวิกฤต”,**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,(สาขาวิชาพุทธศาสนา),(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๘)

พลตรี ณรัฐ สวาสดิ์รัตน์ ,“รูปแบบการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทหารพรานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามหลักพุทธธรรม”**พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**,(รัฐประศาสนศาสตร์),(บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๘)

อาชว์ภูริชญ น้อมเนียน และ สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ ,“การศึกษาเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจ”**,มนุษย์ศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ,** ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๘) หน้า ๒๑๔๐ - ๒๑๕๔

นางสาวอทิติยาภรณ์ บุญรอด, “ปัจจัยคัดสรรทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ”,**วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ,ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๕)**

๔.รายงานวิจัย

กลุ่มงานอาจารย์ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๓ “การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาควิชายุทธวิธีตำรวจของนักเรียนนายสิบตำรวจ ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธร ภาค ๓” ,**รายงานวิจัย**(ศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค ๓, ๒๕๕๖)

กลุ่มวินัยและเสริมสร้างระบบคุณธรรมกองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ “ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์”**รายงานวิจัย**,กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์,๒๕๕๕

พิภพ พิชิตการณ์ และ ดร. สิน พันธุ์พินิจ “พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี”,**รายงานวิจัย**”๒๕๕๗

อดุลย์ ณรงค์ศักดิ์, พล.ต.ต.ดร.และคณะ,“โครงการวิจัยจริยธรรมในวิชาชีพ”,**รายงานวิจัย,** (กรุงเทพมหานคร : สานักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว), ๒๕๕๖), หน้า ก.

รศ.ดร. ประพนธ์ สหพัฒนา,พ.ต.ต.ดร. เสกสัณ เครือคำ,นายวชิระ ชัยสุนทร, “โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๖”, **รายงานวิจัย**, (คณะรัฐประศาสนศาตร์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , ๒๕๕๖)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุชน ประวัติดี, “ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กในครอบครัวชาวพุทธ, **รายงานวิจัย**, คณะมนุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓)

รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ และ คณะ,“ความเชื่อมั่นของผู้เสียหายที่มีต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนประจำปีบัญชี ๒๕๕๗”,**รายงานวิจัย**,คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสาตร์, ๒๕๕๗)

๕. ภาษาอังกฤษ

Gilmer,V.H.B.๑๙๗๑. **Industrial and Organizational Psychology**. Hogakusha : McGraw Hill, ๑๙๖๗.

Henry Clay Smith & John H. Wakeley. **Develovement of Jop Diagnostic Survey**. N.Y. McGraw – Hill, ๑๙๗๒.

J.S. Adams. **Toward an Understanding of Inequity**, Journal of Abnormal & Social Psychology. November, ๑๙๖๓.

Pearce and Porter. **Employee Responses to Formal Performance Appraisal feedback**. Jounal of Applied Psychology ๗๑ may, ๑๙๘๖.

Van Dersal.William R., **The Successful Supervisor in Government and Business,** New York : Harper, ๑๙๖๘.

Yort seta and Leawnard Ar Selit**. Industrial and Organization Psychology.** N.Y. McGraw – Hill, ๑๙๖๗.

Kohlberg, L**., Moral Stege and Moralization: The Cognitive Developmental Approaach**, In T. Likona (Ed.) Moral Development and Behavior, pp. ๔๑–๔๓.

Parker, M R andSzymanski, **ME.Rehabilitation counreling**: basics and beyond ๒nd Edition,USA : PRO-ED, Inc. ๑๙๙๒, P ๕.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต
มจร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

๑. ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระสุธีรัตนบัณฑิต,ดร.(สุทิตย์ อาภากโร)	ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ปธ.๗, ธ.บ., พช.ม., พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ผศ.ดร. เมธาพันธ์ โพธิธีรโรจน์	ตำแหน่งหน้าที่การงาน รอง คณบดีคณะมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์วังน้อย อยุธยา
๔. ผศ.ดร.ประยูร สุยะใจ	ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์วังน้อย อยุธยา
๕. ร.ต.อ.ดร.นิติภูมิ เนาวรัตน์	ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์วิชาการเจรจาต่อรองระหว่างประเทศ ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียและแอฟริกา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ผนวก ข.

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

๑.พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยนันท์
ตำแหน่ง รอง ผบช.ตชด.
๒.พล.ต.ต.อรรณพ ปิ่นแจ้ง
ตำแหน่ง รอง ผบช.ตชด.
๓.พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร
ตำแหน่ง รอง ผบช.ตชด.
๔.พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม รอง ผบช.ตชด.
ตำแหน่ง รอง ผบช.ตชด.
๕.พล.ต.ต.เทพ อมรโสภิต ผบช.ตชด.
ตำแหน่ง ผบช.ตชด.
๖.พล.ต.ต.ชาลี เทพา รอง ผบช.ตชด.
ตำแหน่ง รอง ผบช.ตชด.
๗.พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน
ตำแหน่ง อดีต ผู้ช่วย ผบช.ตชด.
๘.พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช
ตำแหน่ง รอง ผบช.ตชด.
๙.พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์
ตำแหน่ง รอง ผบช.ตชด.
๑๐. พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน
ตำแหน่ง ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.

ภาคผนวก ค.

รายนามผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

รายนามผู้เข้าร่วมการสทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

๑.พ.ต.ท.ปรีชา พวงจันทร์

ตำแหน่ง สารวัตร ฝสสน.๑ บก.สสน.บช.ตชด. หน้าที่เป็นผู้บริหารงานจริยธรรม บช.ตชด.

๒.ร.ต.อ.หญิง สุภา สุดเขต

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝอ.๗ บก.อก.บช.ตชด. หน้าที่งานโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

๓.ร.ต.อ.เกรียงไกร ดงกำเนิด

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝอ.บก.กฝ.บช.ตชด.หน้าที่งานฝึกอบรมพิเศษ บช.ตชด.

๔.ร.ต.ท.ต่อศักดิ์ พงษ์เกษตรการณ์

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.ทำหน้าที่ฝึกอบรมสื่อสาร

๕.ร.ต.ท.หญิง ณิชนันทร์ แก้วทอง

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝอ.๖ บก.อก.บช.ตชด.ทำหน้าที่ งาน อก.คดีวินัย บช.ตชด.

๖.ร.ต.ท.ศักดิ์ชัย เวียงนนท์

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝอ.๗ บก.อก.บช.ตชด.ทำหน้าที่ งาน รร.ตชด.

๗.ร.ต.ท.สมพงษ์ บุญประสิทธ์

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝอ.๖ บก.อก.บช.ตชด.ทำหน้าที่งาน อก.คดีวินัย บช.ตชด.

๘.ร.ต.ต.จรัล พึ่งโพธิ์ทอง

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด. ทำหน้าที่ อก.พส.บช.ตชด.

๙.ร.ต.ต.ทวี รอบจังหวัด

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.งานปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.

๑๐. ร.ต.ท.ชุมพล สายศร

ตำแหน่ง รอง สารวัตร ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.งานปฏิบัติการสื่อสาร บช.ตชด.

ภาคผนวก ง.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ ศธ.๖๑๐๔.๔/๗๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย **ร.ต.ท.วรพล คัดพันธุ์** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ : Psychological factors that affect the ethical behavior of police, โดยมีกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ประกอบด้วย

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิณฺโท,ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล กรรมการ

การจัดทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว นิสิตได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากกรรมการที่ปรึกษา ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้าน วิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนิสิตผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นิสิตจะนำเสนอด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาส นี้

ตรวจเรียบร้อยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐๓๕-๒๕๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐๓๕-๒๕๘๐๓๔

ที่ ศธ ๖๑๐๔.๔/๗๕

๓ ธันวาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

กราบนมัสการ พระมหาสุทิตย์ อาภากโร,ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด
๒. เครื่องมือวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย **ร.ต.ท.วรพล ตัดพันธุ์** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ : Psychological factors that affect the ethical behavior of police โดยมีกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ประกอบด้วย

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิญโท,ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล กรรมการ

การจัดทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว นิสิตได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากกรรมการที่ปรึกษา ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนิสิตผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นิสิตจะนำเรียนด้วยตนเอง

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาส นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ ศธ.๖๑๐๔.๔/๗๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.เมธาพันธ์ โพธิธีรโรจน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย **ร.ต.ท.วรพล คัดพันธุ์** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ : Psychological factors that affect the ethical behavior of police. โดยมีกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ประกอบด้วย

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิณฺโท,ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล กรรมการ

การจัดทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว นิสิตได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากกรรมการที่ปรึกษา ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้าน วิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนิสิตผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นิสิตจะนำเรียนด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาส นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

โปรดตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้ด้วย
เป็นเครื่องมือวิจัยที่ดีและสอดคล้องกับ
แนวทางวิจัยด้วยครับ
(ผศ.ดร.เมธาพันธ์ โพธิธีรโรจน์)
ศ ก.ม. ๕๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ ศธ.๖๑๐๔.๔/๗๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ร้อยตำรวจเอก ดร.นิติภูมิ นวรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย **ร.ต.ท.วรพล คัดพันธุ์** นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ : Psychological factors that affect the ethical behavior of police. โดยมีกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์ประกอบด้วย

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิฉนฺโท,ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล กรรมการ

การจัดทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว นิสิตได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากกรรมการที่ปรึกษา ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้าน วิจัย ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนิสิตผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นิสิตจะนำเรียนด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาส นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

ยินดีตรวจสอบครับ
ร.ต.ท.
(นิติภูมิ นวรัตน์)
31 พ.ค.59

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

ที่ ศธ.๖๑๐๔.๔/๗๐

๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ประยูร สุยะใจ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย ร.ต.อ.วรพล คัดพันธุ์ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติให้ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ : Psychological factors that affect the ethical behavior of police. ซึ่งมีคณะกรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วย

๑. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิญฺโท,ผศ.ดร. ประธานกรรมการ
๒. ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล กรรมการ

การจัดทำดุษฎีนิพนธ์ดังกล่าว นิสิตได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากกรรมการที่ปรึกษา ไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติและสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนิสิตผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นิสิตจะนำเรียนด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาตรวจเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาส นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ
ผศ.ดร.ประยูร สุยะใจ
๕ ก.พ. ๕๙

ภาคผนวก จ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (แจกแบบสอบถาม)

สง. ผบก.
สสน. บช. ตชด
๒๑ ก.พ.๕๙

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด. โทร. ๕๒๒๒๐
ที่ ๐๐๓๐.๗๒๒ / ๒๕๕๙ **วันที่** ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙
เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย หน่วยงานในสังกัด บช.ตชด.

2 มี.ค. 2559

(1) **เรียน** ผบก.สสน.บช.ตชด.

๑.เรื่องเดิม

ตาม น.ศธ ที่ ๖๑๐๔.๔/๓๒ ลง ๒๔ ก.พ.๕๙ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย นั้น

๒.ข้อเท็จจริง

๑ ตามข้อ ๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติให้ ร.ต.อ.วรพล คัดพันธุ์ รอง สว. ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด. นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา ทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน : (Psychological factors that affect the ethical behavior of Border Patrol police.)

๒.เพื่อให้การทำงานวิจัยดุษฎีนิพนธ์ เรื่องดังกล่าวมีคุณภาพและได้ข้อมูลที่ถูกต้อง จำเป็นจะต้องแจกแบบสอบถาม สัมภาษณ์ข้าราชการตำรวจ และเก็บข้อมูลต่างๆ ในหน่วยงานในสังกัด บช.ตชด.

๓.ข้อพิจารณา

เห็นควรอนุญาตให้ ร.ต.อ.วรพล คัดพันธุ์ รอง สว.ฝสสน ๒ บก.สสน.บช.ตชด แจกแบบสอบถาม สัมภาษณ์ข้าราชการตำรวจ และเก็บข้อมูลต่างๆ ในหน่วยงานในสังกัด บช.ตชด. ได้

๔.ข้อเสนอ

หากเห็นชอบตามข้อ ๓ กรุณานำเรียน ผบช.ตชด.เพื่อพิจารณาอนุญาต ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พ.ต.อ.
(สุกิจ หังสนาวิน)
ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.

(2) เรียน ผบ ตชด.
เห็นควรอนุญาตตามเสนอ
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(3) พ.ต.อ.
(ประสิทธิ์ เผ่าจินดา)
รอง ผบก.สสน.บช.ตชด

พล.ต.ต.
(องอาจ ชุณหะนันทน์)
ผบก.สสน.บช.ตชด.
- 1 มี.ค. 2559

(4) ทราบ

พล.ต.ต.
(อรรณพ ปิ่นแจ้ง)
รองผบช.ตชด.
๒ มี.ค. ๕๙

ภาคผนวก ฉ.
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

คู่ฉบับ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด. โทร. ๕๒๒๒๐

ที่ ๐๐๓๐.๗๒๒ / ๔๖๙ **วันที่** ๑๙ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อประกอบงานวิจัย

เรียน พล.ต.ท.ดร ปิ่นเฉลียว ผบช.ตชด.

๑. ตาม อนุญาต ผบช.ตชด.ท้าย น.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.ที่ ๐๐๓๐.๗๒๒/๒๕๕ ลง ๒๙ ก.พ.๕๙ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย นั้น

๒. ร.ต.อ วรพล คัดพันธุ์ รอง สว.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.ขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ท่าน การสัมภาษณ์ครั้งนี้ ต้องใช้กล้องบันทึกเทปวีดีโอ เพื่อนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับหน่วยงาน บช.ตชด.มาประกอบงานวิจัย

๓. สำหรับ วัน เวลา ที่อนุญาตให้เข้าสัมภาษณ์ได้นั้นจะเริ่มดำเนินการ ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๙ เม.ย. ๕๙ โดยท่านเป็นผู้พิจารณาตามความสะดวกและเหมาะสม ขอความกรุณาประสานที่ ร.ต.อ.วรพล คัดพันธุ์ รอง สว.ฯ ผู้ทำงานวิจัย หมายเลข โทรศัพท์ภายใน ๕๒๒๒๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา พร้อมนี้ได้แนบข้อมูลและหัวข้อสำหรับการเข้าสัมภาษณ์มาด้วยแล้ว จำนวน ๑ ฉบับ

พ.ต.อ.

(สุกิจ หังสนาวิน)

ผกก.ฝสสน.๒ บก สสน.บช.ตชด.

หนังสือเรียน ผู้บังคับบัญชา ที่ขอเข้าสัมภาษณ์

๑.สำนักงาน - พล.ต.ท.ดร ปิ่นเฉลียว ผบช.ตชด. -

๒.สำนักงาน - พล.ต.ต. พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รอง ผบช.ตชด. -

๓.สำนักงาน - พล.ต.ต. ชาลี เทพา รอง ผบช.ตชด. -

๔.สำนักงาน - พล.ต.ต. เทพ อมรโสภิต รอง ผบช.ตชด. -

๕.สำนักงาน - พล.ต.ต. อรรณพ ปิ่นแจ้ง รอง ผบช.ตชด. -

๖.สำนักงาน - พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม รอง ผบช.ตชด. -

๗.สำนักงาน - พล.ต.ต. สุพจน์ เกษมชัยนันท์ รอง ผบช.ตชด. -

๘. สำนักงาน -พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันท์ ผบก.สสน.บช.ตชด. -

๙.สำนักงาน - พล.ต.ต. พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช ผบก.กฝ.บช.ตชด. -

๑๐.สำนักงาน - พล.ต.ต กิติ กาญจนกิติ ผบก.อก.บช.ตชด. -

✱ หมายเหตุ – ผบช.ตชด.มอบหมายคนสัมภาษณ์แทน จึงเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมจังนี้

–พล.ต.ต.ดุเรศ สุขสงวน อดีต ผบช.ตชด.แทน พล.ต.ต.กิติ กาญจนกิติ

– พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.เพิ่มเติม

ภาคผนวก ช.
หนังสือเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group)

คู่ฉบับ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝสสน.๒ บก.สสน.บช ตชด. โทร. ๕๒๒๒๐

ที่ ๐๐๓๐.๗๒๒/ ๐๖๔ **วันที่** ๒๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ส่งข้าราชการตำรวจเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ

เรียน ผบก.กฝ.บช.บช ตชด., ผกก.ฝสสน.๑-๒ บก.สสน.บช.ตชด. ,ผกก.ฝอ.๖-๗ บก.อก.บช.ตชด.

ตาม.น.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.ที่ ๐๐๓๐.๗๒๒/๓๓๘ ลง ๑๘ มี.ค.๕๙ เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ส่งข้าราชการตำรวจเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ และ น.ฝสสน.๒ ฯ ที่ ๐๐๓๐.๗๒๒/๓๔๓ ลง ๒๑ มี.ค.๕๙ เรื่อง ขอเลื่อนการสัมมนาทางวิชาการ ออกไปไม่มีกำหนด และ บัดนี้ ผู้จัดสัมมนาดังกล่าว พร้อมที่จะจัดการสัมมนาแล้ว นั้น

จึงขอความอนุเคราะห์ท่านส่งข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ยศ ร.ต.ต.ขึ้นไป จำนวน ๒ นายเข้าร่วมสัมมนาในครั้งนี้ ในวันจันทร์ที่ ๒๕ เม.ย.๕๙ เวลา ๑๐.๐๐ น – ๑๒.๐๐ น. ที่ห้องประชุม ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด. โดยให้ส่งรายชื่อผู้เข้าร่วมสัมมนา ภายใน ๒๒ เม.ย.๕๙ เวลา ๑๒.๐๐ น.มีข้อสงสัยในการเตรียมหัวข้อในการเข้าสัมมนาให้ประสานกับ ร.ต.อ.วรพล คัดพันธุ์ ๐๘๙-๙ ๕๑๔ ๙๖๕ หมายเลขภายใน ๕๒๒๒๐

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

พ.ต.อ.

(สุกิจ หังสนาวิน)

ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.

ผบก.กฝ.บช.บช.ตชด. - ร.ต.ท.

ผกก.ฝสสน.๑ บก.สสน.บช.ตชด.

ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด. - ร.ต.อ.

ผกก.ฝอ.๖ บก.อก.บช.ตชด. - ร.ต.ท.

ผกก.ฝอ.๗ บก.อก.บช.ตชด.x - ด.ต.

ฝอ.๗ ๑.

รอง ผบช.ตชด. ...../...../.....

ผกก.สสน.บช.ตชด. ...../...../.....

รอง ผกก.สสน.บช.ตชด. ...../...../.....

ผกก.ฝสสน.๒ ฯ ...../...../.....

รอง ผกก.ฝสสน.๒ ฯ ...../...../.....

จนท./ร.ง / พนง. ...../...../.....

รายชื่อข้าราชการตำรวจที่เข้าร่วมสัมมนา ที่ ห้อง ประชุม ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.

ลำดับ	ยศ./ ชื่อ / ชื่อสกุล	ตำแหน่ง	ทำหน้าที่
๑	พลตำ. [illegible]	สน.ฝสสน.๑ บก.สสน.บช.ตชด	สว. งานอบรม
๒	รตท. จรัล [illegible]	รอง สว. ฝสสน. 2	งานการ
๓	รตท. [illegible]	รตท.	งานสื่อสาร
๔	ร.ต.อ.หญิง [illegible]	รต.อ.หญิง	รอง สว. ฝอ.
๕	ร.ต.ท. [illegible]	รต.ท.	รอง รว. ฝอ.1 บก.ตอ.ปราจีณ
๖	รต.ท.หญิง [illegible]	รต.ท.หญิง	รอง สว.ฝอ.6 สภอ.[illegible]
๗	รตท. [illegible]	รอง สารวัตร	งานปฏิบัติการสื่อสาร
๘	รตท. [illegible]	รตท.	รตท. [illegible]
๙	ร.ต.อ. [illegible]	รอง สก. ฝอ. บกกป.	รอง สก.
๑๐	ร.ต.ต. [illegible]	รอง สว.(สอ.) ฝสสน. ๒	งานธุรการและการเงิน
๑๑			
๑๒			
๑๓			
๑๔			
๑๕			

ผู้บริหารการสัมมนาโดย

ดร.พุทธชาติ แผ่บสมบุญ

ดร.กมลาศ ภูวชนาธิพงศ์

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร)

ภาคผนวก ซ.

แบบสอบถาม

แบบสอบถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เรื่อง : ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

****

คำคำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัย โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัย ๑)เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ๓) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อเท็จจริง/ความคิดเห็นของท่าน

๑. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ๒๑ – ๓๐ ปี ☐ ๓๑ – ๔๐ ปี

☐ ๔๑ – ๕๐ ปี ☐ ๕๑ – ๖๐ ปี

☐ มากกว่า ๖๐ ปี

๓. ตำแหน่งชั้นยศ

☐ ประทวน ☐ สัญญาบัตร

๔. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี/เทียบเท่า

☐ ปริญญาโทหรือสูงกว่า ☐ อื่นๆ ระบุ.....

๕. รายได้ในครอบครัว/เดือน

☐ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ☐ ๑๐,๐๐๑–๑๕,๐๐๐บาท

☐ ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท ☐ ๒๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป

๖. ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจ

☐ น้อยกว่า ๕ ปี ☐ ๕-๑๐ ปี

☐ ๑๑-๑๕ ปี ☐ ๑๖-๒๐ ปี

☐ มากกว่า ๒๐ ปี ☐ อื่นๆ ระบุ.....

<u>ปัจจัยทางจิตวิทยา</u>

๗. ความรู้สึกในการปฏิบัติหน้าที่ของท่าน

- ☐ มีความภูมิใจ เมื่อปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา
- ☐ มีความกังวล เมื่อเกิดการผิดพลาดในการปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่ถูกต้อง
- ☐ ภูมิใจในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- ☐ ไม่ภูมิใจเนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ไม่ตรงกับความสามารถ

๘. ความภูมิใจในวิชาชีพตำรวจของท่าน

- ☐ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยสำนึกในเกียรติและศักดิ์ศรี
- ☐ ไม่สั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติการขัดต่อคุณธรรมและศีลธรรม
- ☐ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ☐ ไม่เลี่ยงกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

๙. การให้บริการและปฏิบัติกับประชาชน ของท่าน

- ☐ ไม่เลือกปฏิบัติ
- ☐ บริการประชาชนด้วยความเต็มใจ เป็นมิตร และรวดเร็ว
- ☐ สุภาพ อ่อนน้อม และให้เกียรติประชาชน
- ☐ บริการประชาชนด้วยความเต็มใจเพราะเป็นหน้าที่

๑๐. ท่านมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติในฐานะของผู้รักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด

- ☐ ไม่ผ่อนปรนให้บุคคลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
- ☐ ต้องปฏิบัติภายใต้กฎหมายที่กำหนดจะทำการเกินเหตุมิได้
- ☐ ปฏิบัติหน้าที่ภายในอำนาจหน้าที่ของตน
- ☐ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ความเต็มใจ ไม่ละทิ้งหน้าที่

๑๑.การปฏิบัติตามค่านิยมหลักของจริยธรรมของตำรวจ

- ☐ การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- ☐ การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
- ☐ ถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน
- ☐ การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

ปัจจัยองค์กร

๑๒. ข้อดีที่เป็นจุดแข็งขององค์กรท่าน

- ☐ การปฏิบัติหน้าที่เป็นทีม
- ☐ ความสำนึกในหน้าที่และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
- ☐ ระลึกเสมอว่าประชาชนเป็นเป้าหมายในการให้บริการ
- ☐ ร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่โดยยึดความสำเร็จของงานและชื่อเสียงของหน่วยเป็นที่ตั้ง

๑๓. การปฏิบัติตนในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา

- ☐ เป็นแบบอย่างที่ดีเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชา
- ☐ ตักเตือนผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยจิตเมตตา
- ☐ ไม่ผลักความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชา
- ☐ ให้ความรู้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่รับผิดชอบสม่ำเสมอ

๑๔.การปฏิบัติตนในฐานะเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา

☐ เคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาที่ชอบด้วยกฎหมาย

☐ รักษาวินัยและความสามัคคีในหมู่คณะ

☐ อุทิศตนให้แก่หน้าที่ราชการโดยไม่หลีกเลี่ยงเกี่ยงงอน

☐ ศรัทธาในหน้าที่และผู้บังคับบัญชา

๑๕. ท่านมีสวัสดิการอื่นๆนอกเหนือจากเงินเดือนหรือไม่

☐ ไม่มี

☐ มี (ระบุ

.....

.....

ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นทางจิตวิทยาต่อการมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

จากการที่ท่านเป็นข้าราชการตำรวจอย่างต่อเนื่อง ท่านได้มีแนวปฏิบัติในการให้หลักจิตวิทยาต่อการมีพฤติกรรมปฏิบัติหน้าที่ตำรวจอย่างไร นอกจากนี้ ท่านคิดว่าปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจอย่างไร

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อเท็จจริง/ตามความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

คำอธิบายในการตอบ :

๕	หมายถึง	มีความสำคัญมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีความสำคัญมาก
๓	หมายถึง	มีความสำคัญปานกลาง
๒	หมายถึง	มีความสำคัญน้อย
๑	หมายถึง	มีความสำคัญน้อยมาก

จิตวิทยาพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจ	**ระดับความคิดเห็น/ความสำคัญ**				
	๕	๔	๓	๒	๑
ด้านการปฏิบัติหน้าที่					
๑. การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ เป็นพฤติกรรมการแสดงออก และเป็นกระบวนการของจิต เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมต่างๆ ของตำรวจ					
๒. ท่านให้บริการประชาชนด้วยการแสดงพฤติกรรมที่ดีเหมาะสม โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
๓. การปฏิบัติหน้าที่ตำรวจเป็นพฤติกรรมความต้องการทางจิตใจ ทำให้กระตุ้นทางร่างกายผลักดันพฤติกรรมต่างๆ ออกมา					
๔. ตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการตำรวจทำให้รู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และมีความรู้สึกที่ดีเมื่อช่วยเหลือผู้อื่น					

๕. ระยะเวลาในการปฏิบัติงานทำให้มีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น					
ด้านการทำหน้าที่รักษากฎหมาย					
๖. เครื่องแบบตำรวจทำให้กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าที่จะตัดสินใจมากขึ้น มีความมุ่งมั่น และตั้งใจในการทำกิจกรรมต่างๆ					
๗. คุณค่าทางจิตใจที่ได้เป็นข้าราชการตำรวจที่รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้รู้สึกสุขใจ					
๘. อาชีพรับราชการตำรวจทำให้เป็นที่ยอมรับนับถือในสังคม					
๙. ข้าราชการตำรวจ ต้องมีคุณธรรม ค่านิยมและทัศนคติที่ดี ต่อหน้าที่ต่อการทำงาน					
๙. ข้าราชการตำรวจ ต้องมีคุณธรรม ค่านิยมและทัศนคติที่ดี ต่อหน้าที่ต่อการทำงาน					
๑๐. ข้าราชการตำรวจต้องร่วมมือร่วมใจปฏิบัติหน้าที่โดยไม่หลีกเลี่ยงหรือเกี่ยงงาน โดยยึดความสำเร็จของงาน และชื่อเสียงของหน่วยงานเป็นที่ตั้ง					
ด้านการดูแลประชาชน					
๑๑. หน้าที่ของข้าราชการตำรวจสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ เข้ากับสังคมได้มากขึ้น					
๑๒. สิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ ในการทำงานมีผลทำให้มีพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่เปลี่ยนไปในแต่ละวัน					
๑๓. การรับรู้ต่างๆ ทำให้ตำรวจมีพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่เปลี่ยนไป					
๑๔. ข้าราชการตำรวจต้องมีภาวะผู้นำที่เป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหากับประชาชน					
๑๕. การเป็นข้าราชการตำรวจทำให้ฝึกพฤติกรรมการแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ					
ด้านการบริหารในองค์กรตำรวจตระเวนชายแดน					
๑๖. การเป็นข้าราชการตำรวจทำให้สร้างบุคลิกภาพที่ดีขึ้น จากการที่ได้มีพฤติกรรมที่รู้จักช่วยเหลือประชาชน					
๑๗. ท่านมีพฤติกรรมการทำงานที่ชอบวางแผนงานอยู่เสมอ โดยมีลักษณะการทำงานของแต่ละงานอย่างชัดเจน					
๑๘. การเป็นข้าราชการตำรวจเป็นอาชีพที่ท้าทายความสามารถของตนเอง					
๑๙. การเป็นข้าราชการตำรวจทำให้สร้างความมั่นคงภายในจิตใจ ทำให้เกิดคุณค่าจากการทำงานเพื่อประชาชน และเป็นประโยชน์ต่อชนรุ่นหลัง					
๒๐. ท่านมีพฤติกรรมแบบเป็นผู้ให้จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ของตนเองสำเร็จตามความคาดหมาย รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น					

ตอนที่ ๓ แนวคิดและแนวปฏิบัติพฤติกรรมทางจริยธรรม

ดังนั้น จึงขอความร่วมมือจากทุกท่าน ได้พิจารณาและให้ข้อมูลตามความเป็นจริงหรือตามคิดเห็นของท่าน กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับข้อเท็จจริง/ตามความคิดเห็นของท่าน

แนวคิด และแนวปฏิบัติพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ต่อการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจ	**ระดับความคิดเห็น/การพัฒนา**				
	๕	๔	๓	๒	๑
<u>ด้านกาย</u>					
๒๑. ข้าราชการตำรวจต้องพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ เพื่อการมีสุขภาพร่างกายที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป					
๒๒. ท่านสละกำลังกาย เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความลำบากและร้องขอให้ช่วยโดยเต็มกำลังกาย					
๒๓. ท่านใช้แรงกายทำงานเพื่อประชาชนๆ ต้องมาก่อน ปฏิบัติหน้าที่ทันทีเมื่อประชาชนร้องขอ หรือได้รับความเดือดร้อน					
๒๔. ท่านประพฤติแต่สิ่งดีงาม ร่วมกิจกรรมทางกายทั้งปวง รวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพของตำรวจ					
๒๕. ท่านท่านดำรงชีพอย่างพอเพียง พอใจในสิ่งที่ตนเอง					
<u>ด้านศีล</u>					
๒๖. ท่านประพฤติดีปฏิบัติถูกต้องตามหลักศีล ๕ ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือนร้อน					
๒๗. ท่านปฏิบัติหน้าที่เพื่อความสงบเรียบร้อยปราศจากโทษ อันส่งผลดีต่อสังคมส่วนรวม					
๒๘. ท่านปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมเพื่อช่วยให้สังคมมีความเป็นสุข					
๒๙. ท่านมีระเบียบวินัยในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นมีความเกื้อกูลไม่เบียดเบียนกันและกัน					
๓๐. ท่านจะไม่มีการทุจริตคอร์รัปชั่น ไม่เบียดบังเวลาราชการ เพราะปฏิบัติตามหลักของศีลธรรม					
<u>ด้านสมาธิ</u>					
๓๑. ท่านไม่พลั่งเผลอจิตเลื่อนลอยระหว่างปฏิบัติงาน ความรู้ตัวอยู่เป็นปกติระหว่างปฏิบัติหน้าที่					
๓๒. ท่านฝึกจิตใจให้มีเข็มแข็ง ความมั่งคง ความแน่วแน่ สามารถควบคุมตัวเองได้					
๓๓. ท่านมีจิตใจตั้งมั่นในการทำงานและในการปฏิบัติหน้าที่					
๓๔. ท่านรู้จักข่มใจตนเองให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทำในสิ่งที่ดีงามที่ถูกต้องและเป็นธรรม					

๓๕. ท่านฝึกตนเองให้มีสติ สัมปชัญญะ ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ					
<u>ด้านปัญญา</u>					
๓๖. ท่านใช้ปัญญาคิดพิจารณา เมื่อต้องปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนที่กำลังได้รับความเดือดร้อน					
๓๗. ท่านมีความสามารถวิเคราะห์และตัดสินใจแก้ไขปัญหาในปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานตำรวจที่ได้รับมอบหมายได้					
๓๘. ท่านรู้ และความเข้าใจปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และใช้ปัญญาแก้ไขได้เสมอทุกอย่างตามความเป็นจริง					
๓๙. ท่านความสามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจ หากมีข้อกฎหมายที่ไม่ชัดเจน					
๔๐. ท่านสามารถนำข้อมูลจากปฏิบัติหน้าที่มาประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นได้					

ตอนที่ ๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

๑. ปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

๑.....

๒.....

๓.....

๒. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

๑.....

๒.....

๓.....

ณ.แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต
มจร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

เรื่อง : ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน

****

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ (นามสกุล).....

๒. อายุ..... ปี

๓. เพศ..... .....

๔. ระดับการศึกษา.....

๕. ตำแหน่งหน้าที่.....

๖. ระยะเวลารับราชการ .....

<u>แบบสัมภาษณ์</u>

๑. ขอให้ท่านเล่าประวัติความเป็นมา ที่ท่านสมัครใจเลือกตำแหน่งและหน้าที่ในการเป็นตำรวจตระเวนชายแดนในหน่วยงานของท่านในปัจจุบัน เพราะเหตุใด ?

๒. ท่านมีการปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจ หรือไม่ ? อย่างไร ?

๓. ท่านคิดว่า ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา หรือ หลักธรรมทางพุทธศาสนา ส่งเสริมต่ออาชีพข้าราชการตำรวจหรือไม่ ? อย่างไร ?

๔. ท่านสอน หรือแนะนำข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน หรือเพื่อนร่วมงานตามหลักคำสอนทางพุทธศาสนาหรือไม่ ? อย่างไร ?

๕. ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา หรือ หลักธรรมทางพุทธศาสนา เกี่ยวข้องกับสังคมในการทำงานของท่านหรือไม่ ? อย่างไรบ้าง?

๖. ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน มีหรือไม่ ? อย่างไร ?

ผนวก ญ

ภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก, การสนทนากลุ่มย่อย,และที่เกี่ยวข้อง

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุพจน์ เกษมชัยนันท์ รอง ผบช.ตชด. เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.อรรณพ ปิ่นแจ้ง รอง ผบช.ตชด. เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พงษ์ศักดิ์ นาควิจิตร รอง ผบช.ตชด.เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ประพันธ์ จันทร์เอม รอง ผบช.ตชด. รอง ผบช.ตชด.เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.เทพ อมรโสภิต ผบช.ตชด.(๒๕๖๐) เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.ชาลี เทพา รอง ผบช.ตชด. รอง ผบช.ตชด. เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.สุเทพ สุขสงวน ผช.ผอ.ศปก.ลูกเสือชาวบ้าน.เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.พันธุ์พงษ์ สุขศิริมัช ผบก.กฝ.บช.ตชด.เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พล.ต.ต.องอาจ ชุณหะนันทน์ ผบก.สสน.บช.ตชด. เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๙

สัมภาษณ์ พ.ต.อ.สุกิจ หังสนาวิน ผกก.ฝสสน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ภาพการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)
เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ดร.พุทธิชาติ แผนสมบุญ , ดร.กมลาส ภูวชนาธิพงศ์ ควบคุมการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ข้าราชการตำรวจที่ร่วมการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)
เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙ ที่ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : ร.ต.อ.วรพล คัดพันธุ์
เกิด : วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๗
ภูมิลำเนา : สุโขทัย
การศึกษา : ปริญญาตรี ศศบ.รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๓๑
ปริญญาโท รปม.รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) พ.ศ. ๒๕๕๐
ประสบการณ์การทำงาน : เริ่มปฏิบัติหน้าที่ ที่ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน พ.ศ.๒๕๓๕ – ปัจจุบัน
ผลงานทางหนังสือ :

๑.พ.ศ.๒๕๕๒, คู่มือสอบ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๗
๒.พ.ศ.๒๕๕๒, คู่มือสอบ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ.๒๕๔๔
๓.พ.ศ.๒๕๕๓, คู่มือเตรียมสอบ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖
๔.พ.ศ.๒๕๕๓, คู่มือเตรียมสอบ วิชาภาษาไทย
๕.พ.ศ. ๒๕๕๓, คู่มือเตรียมสอบ วิชากฎหมายสายปราบปราม
๖.พ.ศ. ๒๕๕๓, คู่มือเตรียมสอบ วิชาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖
๗.พ.ศ. ๒๕๕๔,คู่มือเตรียมสอบ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ ฉบับที่ ๒ แก้ไขใหม่ พ.ศ.๒๕๕๔

อุปสมบท : พ.ศ.๒๕๓๕ , วัดธาตุทอง
พ.ศ.๒๕๓๙ , วัดเชิงหวาย (ถวายเป็นพระราชกุศลสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี)
พ.ศ.๒๕๔๓ , วัดบวรนิเวศราชวรวิหาร (ถวายพระราชกุศลคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี)
พ.ศ.๒๕๕๗ , ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เจดีย์พุทธคยา และ วัดไทยพุทธคยา ประเทศอินเดีย

สังกัด : ฝสนน.๒ บก.สสน.บช.ตชด.
หน้าที่ : รองสารวัตร ศูนย์ปฏิบัติการสื่อสาร กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
ปีที่เข้าศึกษา : ๒๕๕๕
ปีที่สำเร็จการศึกษา :
ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๒๗๙/๓๑๖ ถ.พหลโยธิน แขวงสามเสน เขตพญาไท กทม.๑๐๔๐๐
Email : vorapon_k@hotmail.com , https://www.facebook.com/vontoday

ชื่อดุษฎีนิพนธ์ :ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน
ผู้วิจัย :ร้อยตำรวจเอกวรพล คัดพันธุ์
ปริญญา :พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาพุทธจิตวิทยา)
คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์:
:พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิฉนฺโท, ผศ.ดร. พธ.บ.,การศึกษา,พธ.บ.(การสอนสังคมศึกษา),พธ.บ.(ภาษาอังกฤษ),พธ.ม.(ภาษาอังกฤษ),M.A.,(Psychology), Ph.D.(Psychology)
:ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล B.A. (Psychology) M.A. (Psychology) Ph.D.(Psychology)
วันสำเร็จการศึกษา : ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาหลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ ๒) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน และ ๓) เพื่อนำเสนอหลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนตามหลักพุทธจิตวิทยา การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง จำนวน ๑๐ คนและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จำนวน ๑๐ คน สำหรับการสนทนากลุ่ม ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนโดยการสุ่มตัวย่างแบบง่าย จำนวน ๔๒๐ คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย มีดังนี้

๑) หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์พบว่า ตามสภาพความจริงในสังคมมนุษย์มีอาชีพและหน้าที่การงานแตกต่างกัน หลักการพัฒนาพฤติกรรมของมนุษย์จึงมีความแตกต่างกันอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน นอกจากจะใช้หลักการทางจิตวิทยาแล้วยังต้องใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา บูรณาการกับปัจจัยด้านการพัฒนาจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ กฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่นำมาเป็นแผนปฏิบัติราชการพบว่า หลักการพัฒนาจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนใช้หลักศีล ๕ มากที่สุด เท่ากับ ๔.๕๘ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ตำรวจตระเวนชายแดนมีการทุจริตคอรัปชั่นและเบียดบังเวลาราชการน้อยมาก ส่วนปัญหาเรื่องความสามัคคีของบุคลากรในหน่วยงานคิดเป็นร้อยละ ๖.๔๒

๒) ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนพบว่า (๑) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อตนเอง คือ การปฏิบัติตามระเบียบประจำวันที่หน่วยงานกำหนด และมีการอบรม ทบทวน ฝึกฝน พัฒนาตนเองตามแผนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ (๒)ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อหน่วยงานหรือเพื่อนร่วมงาน คือ การทำหน้าที่อย่างเคร่งครัด มีความตั้งใจ มีจิตสำนึกว่างานที่ปฏิบัติอยู่มีเกียรติและเกิดความภาคภูมิใจ (๓)ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อผู้บังคับบัญชา

ผู้ใต้บังคับบัญชา มีวิธีการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนตามที่ผู้บังคับบัญชากำหนดไว้เป็นเอกลักษณ์ของหน่วยโดยเฉพาะ และยึดถือตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด (๔) ปัจจัยที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อสังคมและประชาชน คือ กิจกรรมอบรมลูกเสือชาวบ้านเพื่อทำให้เกิดความรักสามัคคีและเข้าถึงประชาชน

๓) หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ตามหลักพุทธจิตวิทยาพบว่า (๑) หลักการใช้ระเบียบปฏิบัติตามคำสั่ง และข้อราชการ เป็นแนวทางให้ทุกหน่วยในสังกัดทั่วประเทศใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน (๒) หลักการกำหนดเป็นหลักสูตรและทำเป็นแผนปฏิบัติราชการประจำปี ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบนำไปสู่การฝึกอบรม การเรียนการสอน (๓) หลักการพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นเพื่อเป็นระบบและความยั่งยืน คือ การนำเอาโครงการพระราชดำริหรือ “ยุทธศาสตร์พระราชทาน” มาเป็นแนวทางปฏิบัติงาน โดยมีหน่วยงานดูแลงานด้านนี้ด้วย (๔) ตำรวจตระเวนชายแดนมีขั้นตอนและวิธีการคัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ มีความสมัครใจ เต็มใจ ก่อนเข้ามาปฏิบัติงาน ทำให้เกิดปัญหาเชิงจริยธรรมบ้างแต่น้อย ผลการวิจัยนี้จึงเหมาะสมและสามารถนำเอกลักษณ์เฉพาะหน่วยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมกับข้าราชการหน่วยอื่นๆ ได้

Dissertation Title :Buddhist Psychological Factors Affecting Ethical Behaviors of Border Patrol Police
Researcher :Police Captain Vorapon Kutpun
Degree :Doctor of Philosophy (Buddhist Psychology)
Dissertation Advisory Committees:
:Asst.Prof.Dr.Phrakhrusangkarak Ekapatra Abhichando B.A.(Edu.), B.A.(English),M.A.(Psychology),M.A.(English), Ph.D. (Psychology)
:Dr.Sompoch Srivichitvorakul B.A.(Psychology) M.A.(Psychology) Ph.D.(Psychology)
Date of Graduation : 28th April 2017

ABSTRACT

The study was a mixed research between a qualitative method and quantitative one including ๓objectives: 1) to study Buddhist psychological pricples in the developing of human virtues; 2) to analyze factors affecting ethical behaviors of border patrol police; and 3) to present principles for developing ethical behaviors of border patrol police based on Buddhist psychology. For the qualitative method an in-depth interview was used to collect data from key informants who were 10 commanders and 10 specialist officers for focus group discussion, and the tool of data collection for the quantitative research was a questionnaire. The samples of the quantitative research were 420 border patrol police. The analysis of the qualitative data used the content analysis and statistics used for analyzing the quantitative data were Percentage, Mean, Standard Deviation (S.D.).

The results of the study were as follows:

1)Regarding Buddhist psychological principles in the developing of human Virtues it found that the facts of the human society had different occupations and duties, so was the principle for developing human behaviors. For the occupation of border patrol police, apart from Buddhist psychological principles, which applied Buddhadhamma integrated with factors for developing ethics of border patrol police including laws, regulations and rules of the office used in the action plan it showed that the principle for developing border patrol police's ethics was mostly the principle of the Five Precepts equal to 4.58 indicating lower corruption and misappropriate time in the office of the border patrol police, while the problem of harmony of staff was ๖.๔๒ percent.

2) In respect of factors on ethical behaviors of the border patrol police it showed that (1) the factors supporting self-behaviors including designated regulation observance and learning, reviewing, training themselves as the plan regularly; (2) the

factors supporting behaviors to the office or colleague including being strict to the task, being determined, being aware of the honor and proud of work; (3) the factors supporting behaviors to commanders and subordinate with the protocol of taking action that commanders set as a unique feature of the organization and being followed strictly; and (4) the factors supporting social and civilian behaviors including Boy Scout training for enhancing the harmony and intimation with people.

3) With regard to principles for developing ethical behaviors of border patrol police based on Buddhist psychology it found that (1) the principles of using a template of orders and rules as the standard for all governmental organizations; (2) the principles of setting a course or annual plan for responsible organizations for training and learning; (3) the principles of developing a good moral to be the sustainable system including using Royal Projects or "the Royally Given Strategies" as the road map with exactly responsible organizations; and (4) the border patrol police had steps and methods of effective and appropriate recruitment before staffing, resulted in less ethical problems. These results of the study were appropriate and could have been applied for the development of officers' ethics in other organizations as well.

กิตติกรรมประกาศ

ดุษฎีนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ กัลยามิตร และผู้เกี่ยวข้องหลายท่าน ที่สละเวลาให้ข้อมูล ชี้แนะแนวทางการทำวิจัย ตลอดจนช่วยค้นหาตรวจสอบแก้ไข ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจมาโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิฉนฺโท, ผศ.ดร. ที่เมตตาชี้แนะหัวข้อ ดุษฎีนิพนธ์ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นและรับเป็นประธานที่ปรึกษา และในโอกาสนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สมโภช ศรีวิจิตรวรกุล ที่กรุณาเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผช.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง คณาจารย์ที่ได้ประสิทธ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยทั้งคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูล และคำปรึกษาทั้งหลาย โดยเฉพาะ ดร.กมลาศ ภูวชนาธิพงศ์ และ ดร.พุทธชาติ แผนสมบุญ ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและช่วยดูแลตั้งแต่ต้นจนงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ที่กรุณาชี้แนะที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์และคอยแนะนำการทำสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group)เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลหลักทุกท่าน ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่องานวิจัยนี้ และได้กรุณาร่วมบอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์รวมถึงให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ด้วยความยินดีเต็มใจยิ่ง ทำให้งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการได้อย่างราบรื่น ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาผู้ให้กำหนด ทุนชีวิต และทุนการศึกษาตลอดมาขอบคุณทุกกำลังใจ ทุกความช่วยเหลือที่ได้ร่วมศึกษาเรียนรู้ไปด้วยกัน และสุดท้ายขอกราบขอบพระคุณทุกท่านผู้เป็นแรงบันดาลใจและจุดประกายนำพาให้ผู้วิจัยได้ก้าวเดินในเส้นทางธรรมและทำการศึกษาในครั้งนี้

ประโยชน์ใดอันเกิดจาก ดุษฎีนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา และขอมอบเป็นเครื่องบูชาคุณบิดา มารดา ครูบาอาจารย์ ผู้มีพระคุณ และกัลป์ยาณมิตรทุกท่านโดยทั่วกันโดยเฉพาะ ที่ต้องกราบขอบพระคุณเป็นพิเศษ ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง, พระสุธีรัตนบัณฑิต ,ดร.(สุทิตย์ อาภากโร),ผศ.ดร.เมธาพันธ์ โพธิธีรโรจน์,ผศ.ดร.ประยูร สุยะใจ,ร.ต.อ.ดร.นิติภูมิ เนาวรัตน์ คณาจารย์ผู้มีความเชี่ยวชาญที่ช่วยกรุณาตรวจเครื่องมือวิจัย และ เจ้าหน้าที่ห้องธุรการทุกท่านที่อำนวยการให้ในระหว่างที่ศึกษาอยู่จนได้ทำวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ร้อยตำรวจเอกวรพล คัดพันธุ์

มกราคม ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญแผนภาพ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๕
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากงานวิจัย	๖
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมข้าราชการตำรวจ	๘
๒.๑.๑ หลักไตรสิกขา	๙
๒.๑.๒ หลักมรรค ๘	๑๔
๒.๑.๓ หลักภาวนา ๔	๑๕
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับจริยธรรมข้าราชการตำรวจ	๑๘
๒.๒.๑ ความหมายของจริยธรรม	๑๘
๒.๒.๒ ลักษณะของจริยธรรม	๑๙
๒.๒.๓ ประเภทของจริยธรรม	๒๐
๒.๒.๔ ประโยชน์ของจริยธรรม	๒๑
๒.๒.๕ ความสำคัญของจริยธรรม	๒๒
๒.๒.๖ องค์ประกอบของจริยธรรม	๒๕
๒.๒.๗ ขอบข่ายของจริยธรรม	๒๖
๒.๒.๘ คุณค่าของการประพฤติตนเป็นตำรวจที่มีจริยธรรม	๒๗
๒.๒.๙ แนวทางปฏิบัติเพื่อให้มีจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ	๒๙
๒.๒.๑๐ จริยธรรมของตำรวจที่คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ(ก.ตร.)กำหนด	๒๘
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีจิตวิทยาด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจริยธรรมข้าราชการตำรวจ	๓๔
๒.๓.๑ ความหมายของพฤติกรรม	๓๔

๒.๓.๒ องค์ประกอบของพฤติกรรม ๓๖
๒.๓.๓ ประเภทของพฤติกรรม ๓๙
๒.๓.๔ ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรม ๔๐
๒.๓.๕ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ๔๑
๒.๓.๖ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการกระทำผิด ๔๑
๒.๓.๗ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ๔๒
๒.๓.๗.๑ โลแรนส์ โคลเบอร์ก (Lawrence Kohlberg : Stages of Moral Development Theory) Lawrence Kohlberg ๔๒
๒.๓.๗.๒ ทฤษฎีพฤติกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ลาซันและลาฟาสโต : Lason and la Fasto) ๔๕
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ๔๖
๒.๕ กรอบแนวคิดการวิจัย ๖๐
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีการวิจัย ๖๑
๓.๑ รูปแบบการวิจัย ๖๑
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๖๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ๖๕
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ๖๖
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล ๖๗
บทที่ ๔ ผลการวิจัย ๖๘
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ๖๘
๔.๑.๑ ตอนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ๖๙
๔.๑.๒ ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นทางจิตวิทยาต่อการมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ ตระเวนชายแดน ๗๓
๔.๑.๓ ตอนที่ ๓ พฤติกรรมเชิงแนวพุทธจิตวิทยา ๗๕
๔.๑.๔ ตอนที่ ๔ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ๘๖
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ๘๘
๔.๒.๑ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง ๘๘
๔.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพกลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง ๙๐
๔.๒.๓ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูลหลักการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ๑๑๘
๔.๒.๔ ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพกลุ่มผู้ปฏิบัติงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน(กลุ่ม Focus group) ๑๒๐
๔.๓ การสังเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาเชิงปริมาณ ๑๔๔
๔.๔ การสังเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูงจำนวน ๑๐ คน ๑๔๘

๔.๕ การสังเคราะห์ความสอดคล้องปัจจัยทางจิตวิทยาและปัจจัยทางพุทธจิตวิทยา จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus group) ๑๕๓
๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ๑๕๘
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย องค์ความรู้ใหม่ และข้อเสนอแนะ ๑๖๐
๕.๑ สรุปผลการวิจัย ๑๖๐
๕.๒.๑ หลักพุทธจิตวิทยาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมมนุษย์ ๑๖๐
๕.๒.๒ ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ๑๖๑
๕.๒.๓ หลักการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดน ๑๖๒
๕.๒ องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย ๑๖๓
๕.๓ ข้อเสนอแนะ ๑๖๘
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ๑๖๘
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ๑๖๘

บรรณานุกรม ๑๖๙
ภาคผนวก
ก.รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ๑๗๓
ข.รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์) ๑๗๕
ค.รายนามผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) ๑๗๗
ง.หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ๑๗๙
จ.หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (แจกแบบสอบถาม) ๑๘๕
ฉ.หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์) ๑๘๗
ช.หนังสือเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) ๑๘๙
ซ.แบบสอบถาม ๑๙๒
ฌ.แบบสัมภาษณ์ ๑๙๙
ฎ.ภาพการสัมภาษณ์เชิงลึก, การสนทนากลุ่มย่อย,และที่เกี่ยวข้อง ๒๐๑
ประวัติผู้วิจัย ๒๐๘

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๑.๑	ตารางข้อมูลแบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่าง	๔
๒.๑	ประเภทของจริยธรรม	๒๐
๒.๒	ประโยชน์ของจริยธรรม	๒๒
๒.๓	ความสำคัญของจริยธรรม	๒๓
๒.๔	องค์ประกอบของจริยธรรม	๒๕
๒.๕	แนวคิดที่เกี่ยวกับพุทธจิตวิทยาตามหลักทางพุทธศาสนา	๕๖
๔.๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๖๙
๔.๒	แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยทางจิตวิทยา	๗๐
๔.๓	แสดงจำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยทางองค์กร	๗๒
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของข้าราชการตำรวจตระเวนชายแดนรายด้านและเป็นรายข้อ	๗๓
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยารายด้านและรายข้อ	๗๕
๔.๖	แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ	๗๗
๔.๗	แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยาโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ	๗๘
๔.๘	แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่งชั้นยศ	๗๙
๔.๙	แสดงผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจแนวพุทธจิตวิทยาโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามตำแหน่งชั้นยศ	๘๐
๔.๑๐	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๑
๔.๑๑	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยาโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา	๘๒
๔.๑๒	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดน โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๘๓
๔.๑๓	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน	๘๔
๔.๑๔	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของตำรวจตระเวนชายแดนโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	๘๕

๔.๑๕	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแนวพุทธจิตวิทยาโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	๘๖
๔.๑๖	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาเชิงปริมาณ	๑๔๕
๔.๑๗	ปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ	๑๔๖
๔.๑๘	ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยพุทธจิตวิทยาและปัจจัยทางจิตวิทยาเชิงปริมาณ	๑๔๘
๔.๑๙	ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดนจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง	๑๔๙
๔.๒๐	ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดนจากสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง	๑๕๐
๔.๒๑	ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาและปัจจัยจิตวิทยาจากกสัมภาษณ์กลุ่มผู้บังคับบัญชาระดับสูง	๑๕๒
๔.๒๒	ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดนจากสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group)	๑๕๓
๔.๒๓	ปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดนจากสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group)	๑๕๕
๔.๒๔	ความสอดคล้องระหว่างปัจจัยทางพุทธจิตวิทยาและปัจจัยจิตวิทยาจาจากสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus group)	๑๕๗

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๓.๑	ขั้นตอนการวิจัย	๖๒
๔.๑	ปัจจัยด้านวิธีการปฏิบัติและนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน	๙๗
๔.๒	ปัจจัยด้านพุทธจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ส่งเสริมอาชีพตำรวจตระเวนชายแดน	๑๐๓
๔.๓	ปัจจัยด้านการสอนหรือแนะนำเพื่อนร่วมงานตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	๑๐๘
๔.๔	ปัจจัยหรือหลักธรรมที่เกี่ยวข้องทางสังคมการทำงานของตำรวจตระเวนชายแดน	๑๑๓
๔.๕	วิธีแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมตำรวจตระเวนชายแดน	๑๑๘
๔.๖	ปัจจัยการพัฒนาส่งเสริมจริยธรรมให้ดีขึ้นของตำรวจตระเวนชายแดน	๑๔๔
๔.๗	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๕๙
๕.๘	Border patrol police Model	๑๖๗

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๓๙ เป็นหลักอ้างอิง โดยระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับ/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น สํ.ม.(ไทย) ๑๙/๒๔๔/๑๙๓. หมายถึง สังยุตตนิกาย มหาวรรค ภาษาไทย เล่ม ๑๙ ข้อ ๒๔๔ หน้า ๑๙๓ เป็นต้น โดยมีสัญลักษณ์และคำย่อ ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.มหา. (ไทย) (ภาษาไทย)	วินัยปิฎก มหาวิภังค์
วิ.ม. (ไทย) (ภาษาไทย)	วินัยปิฎก มหาวิภังค์

พระสุตตันตปิฎก

ที.สี. (ไทย) (ภาษาไทย)	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สีลักขันธวรรค
ที.ม. (ไทย) (ภาษาไทย)	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค
ม.มู. (ไทย) (ภาษาไทย)	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปัณณาสก์
อง.ฉกก. (ไทย) (ภาษาไทย)	สุตตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ฉักกนิบาต
ขุ.อิติ (ไทย) (ภาษาไทย)	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อิติวุตตกะ
ขุ.สุ. (ไทย) (ภาษาไทย)	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	